

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

«Εγκληματολογικές και Ποινικές Προσεγγίσεις της Διαφθοράς,
του Οικονομικού και του Οργανωμένου Εγκλήματος»

ΤΙΤΛΟΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

«Αντιμετώπιση της Διαφθοράς και Επιλεκτικότητα του θεσμικού συστήματος σε επίπεδο νομοθετικών μέτρων, από την έναρξη της περιόδου της οικονομικής κρίσης έως σήμερα»

Συγγραφέας: **Μπιρμπάκου Αθηνά (Α.Μ. 517529)**

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: **Δρ. Αγγελή Στέλλα**

Γύθειο, Ιούλιος 2024

Η παρούσα εργασία αποτελεί πνευματική ιδιοκτησία της φοιτήτριας («Αθηνάς Μπιρμπάκου») που την εκπόνησε. Στο πλαίσιο της πολιτικής ανοικτής πρόσβασης η Αθηνά Μπιρμπάκου εκχωρεί στο ΕΑΠ, μη αποκλειστική άδεια χρήσης του δικαιώματος αναπαραγωγής, προσαρμογής, δημόσιου δανεισμού, παρουσίασης στο κοινό και ψηφιακής διάχυσής τους διεθνώς, σε ηλεκτρονική μορφή και σε οποιοδήποτε μέσο, για διδακτικούς και ερευνητικούς σκοπούς, άνευ ανταλλάγματος και για όλο το χρόνο διάρκειας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Η ανοικτή πρόσβαση στο πλήρες κείμενο για μελέτη και ανάγνωση δεν σημαίνει καθ' οιονδήποτε τρόπο παραχώρηση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας της Αθηνάς Μπιρμπάκου ούτε επιτρέπει την αναπαραγωγή, αναδημοσίευση, αντιγραφή, αποθήκευση, πώληση, εμπορική χρήση, μετάδοση, διανομή, έκδοση, εκτέλεση, «μεταφόρτωση» (downloading), «ανάρτηση» (uploading), μετάφραση, τροποποίηση με οποιονδήποτε τρόπο, τμηματικά ή περιληπτικά της εργασίας, χωρίς τη ρητή προηγούμενη έγγραφη συναίνεση της συγγραφέα δημιουργού. Η Αθηνά Μπιρμπάκου διατηρεί το σύνολο των ηθικών και περιουσιακών της δικαιωμάτων.

Σχολή Κοινωνικών Επιστημών

Π.Μ.Σ «Εγκληματολογικές και Ποινικές Προσεγγίσεις της Διαφθοράς,
του Οικονομικού και του Οργανωμένου Εγκλήματος»

Διπλωματική Εργασία

«Αντιμετώπιση της Διαφθοράς και επιλεκτικότητα του θεσμικού συστήματος σε επίπεδο
νομοθετικών μέτρων, από την έναρξη της περιόδου της οικονομικής κρίσης έως σήμερα.
Κριτικά σχόλια και συμπεράσματα»

ΜΠΙΡΜΠΑΚΟΥ ΑΘΗΝΑ

A.M. 517529

Επιτροπή Επίβλεψης Διπλωματικής Εργασίας

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια:

Δρ. Αγγέλη Στέλλα

«Καθηγήτρια Εγκληματολογίας και
Αντί-εγκληματικής Πολιτικής στο Τμήμα
Του Ανοικτού
Πανεπιστημίου»

Συν-Επιβλέπουσα Καθηγήτρια:

Δρ. Βιδάλη Σοφία

«Διευθύντρια του ΜΠΣ ΠΕΔ/ΕΑΠ.
Καθηγήτρια Εγκληματολογίας και
Αντί-εγκληματικής Πολιτικής στο Τμήμα
Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Παντείου
Πανεπιστημίου»

Γύθειο, Ιούλιος 2024

«Την Διπλωματική μου εργασία την αφιερώνω στους ανθρώπους που είναι δίπλα μου όλο αυτό το διάστημα που αντιμετωπίζω την Διαφθορά βιωματικά, στον αγαπημένο μου σύζυγο, όπου χωρίς την υπομονή του, τις υποχωρήσεις και την ενεργή υποστήριξη του δεν θα ήταν εφικτό να εκπληρώσω τις σπουδές μου...

Ευχαριστώ επίσης από καρδιάς την πολυαγαπημένη μου μητέρα και τα αδέρφια μου, όπου χωρίς την δική τους υποστήριξη δεν θα είχα καταφέρει τίποτα».

Τέλος η διπλωματική μου εργασία είναι αποτέλεσμα των αξιών που μου μεταλαμπάδευσε ο αποθανών πατέρας μου Νικόλαος Μπιρμπάκος, στον οποίο και οφείλω αυτό που είμαι.

Περίληψη

Στην παρούσα εργασία θα εξετάσω το πολυδιάστατο εγκληματικό φαινόμενο της Διαφθοράς στο Ελληνικό Εθνικό Δίκαιο και τις νομοθετικές ρυθμίσεις έτσι ώστε να αντιμετωπιστεί. Ειδικότερα θα επικεντρωθώ στην ανάλυση του φαινομένου στον τομέα της δημόσιας διοίκησης. Πώς εξελίχθηκε και αναπτύχθηκε στην επιχειρηματική δράση του ιδιωτικού τομέα και πώς αντιμετωπίζεται από την Ελληνική Νομοθεσία τα τελευταία δέκα χρόνια ήτοι από την έναρξη της οικονομικής κρίσης έως και σήμερα.

Στο **πρώτο κεφάλαιο** της εργασίας μου, θα αναπτύξω την θεωρητική και εννοιολογική προσέγγιση της Διαφθοράς, το ρόλος της Διαφθοράς στην ανάπτυξη της οικονομικής κρίσης καθώς επίσης πως η επιλεκτική αντιμετώπιση της συνέβαλε στην διατήρηση της χρηματοπιστωτικής κρίσης μέχρι και σήμερα.

Στο **δεύτερο κεφάλαιο**, θα με απασχολήσει ο ρόλος των αρμοδίων εθνικών αρχών στην αντιμετώπιση της Διαφθοράς και ο ρόλος των Δικαστικών Αρχών και των Ευρωπαϊκών Αρχών επίσης στην αντιμετώπιση της Διαφθοράς.

Στο **τρίτο κεφάλαιο**, θα αποτυπώσω τα ζητήματα της επιλεκτικότητας καθώς επίσης και εγκληματολογικά όπως αποτυπώνεται κυρίως μέσα από τις εγκληματολογικές θεωρίες του Sutherland, Turk, Veld, Barker, Chambliss κα.

Στο **τέταρτο κεφάλαιο**, θα αναπτύξω τους συσχετισμούς της Διαφθοράς με την κοινωνία, την πολιτική και την δικαστική Εξουσία. Θα ασχοληθώ επιταμένα και λεπτομερώς με το ποινικό-κατασταλτικό σύστημα στην Ελλάδα για την πάταξη της Διαφθοράς και τα ζητήματα επιλεκτικότητας στο στάδιο της προδικασίας καθώς επίσης και τις συνθήκες ανάπτυξης του φαινομένου που παράγονται από την δημιουργία κουλτούρας συντήρησής της.

Αφού παρουσιαστεί η εγκληματολογική θεωρία για την επιλεκτική εφαρμογή του ποινικού συστήματος, θα αναφερθώ στην σχέση διαπλοκής μεταξύ δικαστικών και πολιτικών αξιωματούχων και θα παρουσιάσω στοιχεία αναφορικά με την μεθοδολογία που τηρείται έτσι ώστε να απαλλαχθούν από την τιμωρία οι δράστες του λευκού περιλαΐμιου.

Από την ανάλυση των δεδομένων θα προσπαθήσω να τεκμηριώσω τους λόγους συντήρησης της μεγάλης Διαφθοράς, την επιλεκτική εφαρμογή κανόνων από την δικαστική Εξουσία αναφορικά με την τιμωρία για τα εγκλήματα των ισχυρών. Επίσης, θα αναδείξω πως η επιλεκτικότητα συμβάλει στην ατιμωρησία των ισχυρών και πως δομικά η Διαφθορά έχει ενισχύσει την δραστηριότητα των εξουσιών.

Τέλος στα συμπεράσματα θα καταγράψω τους λόγους συντήρησης και ανάπτυξης της Διαφθοράς σε Εθνικό και Ευρωπαϊκό Επίπεδο, όπως και την σύνδεση της με το χρηματοπιστωτικό σύστημα και τους φορολογικούς παράδεισους.

Λέξεις – Κλειδιά

Διαφθορά, Επιλεκτικότητα, Ποινικός Κώδικας, Δωροδοκία, Δωροληψία, Εγκλήματα των Ισχυρών, Εγκληματολογική Θεωρία, Ποινικό-Κατασταλτικό Σύστημα.

Abstract

In this paper I will examine the multidimensional criminal phenomenon of Corruption in the Greek National Law and the legislative arrangements in order to deal with this phenomenon. In particular, I will focus on the analysis of the phenomenon in the field of public administration. How it evolved and how it developed in the business activity of the private sector and how it is treated by the Greek Legislation in the last ten years, i.e. from the beginning of the economic crisis until today.

In the **first chapter** of my work, I will develop the theoretical and conceptual approach to Corruption, the role of Corruption in the development of the economic crisis and also how its selective treatment contributed to the maintenance of the financial crisis until today.

In the **second chapter**, I will be concerned with the role of the competent national authorities in dealing with Corruption and the role of the Judicial and the European Authorities also in dealing with Corruption.

In the **third chapter**, I will describe the issues of selectivity as well as criminologically as reflected mainly through the criminological theories of Sutherland, Turk, Veld, Barker, Chambliss etc.

In the **fourth chapter**, I will develop the correlations of Corruption with the society, the political and the Judiciary authority. I will deal intensively and in detail with the criminal-repressive system in Greece for the fight against corruption and the issues of selectivity in the pre-trial stage as well as the conditions for the development of the phenomenon produced by the creation of a culture of its maintenance.

After presenting the criminological theory for the selective application of the penal system, I will refer to the relationship of entanglement between judicial and political officials and I will present evidence regarding with the methodology followed in order to exempt from punishment the white-collar criminals.

From the analysis of the data, I will try to document the reasons for maintenance of great corruption, the selective application of rules by the Judiciary authority in relation to the punishment for the crimes of the powerful. Also, I will show how selectivity contributes to the impunity of the powerful and how structurally the Corruption has strengthened the activity of the authorities.

Finally, in the conclusions, I will record the reasons for the maintenance and development of Corruption at the National and European Level, as well as its connection with the financial system and tax havens.

Keywords

Corruption, Selectivity, Penal Code, Bribery, Organized crime, Criminological theory, Penal-Repressive System.

Περιεχόμενα

Περίληψη	v
Abstract	vii
Περιεχόμενα.....	ix
Συντομογραφίες & Ακρωνύμια	x
Εισαγωγή	2
Το Φαινόμενο της Διαφθοράς.....	4
Η Χρηματοπιστωτική Κρίση 2007-2008 και ο ρόλος της Διαφθοράς	8
Η Αντιμετώπιση της Διαφθοράς σε νομοθετικό επίπεδο.	25
Η Επιλεκτικότητα για τη Διαφθορά μετά την έναρξη της οικονομικής κρίσης	31
Αντιμετώπιση της Διαφθοράς.....	37
Αντιμετώπιση της Διαφθοράς στον Ιδιωτικό Τομέα.	37
Αντιμετώπιση της Διαφθοράς στα αδικήματα του Λευκού Κολάρου.....	40
Αντιμετώπιση της Διαφθοράς στο Δίκαιο Δημόσιων Συμβάσεων.	41
Αντιμετώπιση της Διαφθοράς στο Χρηματοπιστωτικό Τομέα	44
Αντιμετώπιση της Διαφθοράς στην Δημόσια Διοίκηση (ΟΤΑ Α & Β Βαθμού)	51
Αρμόδιες Αρχές Αντιμετώπισης της Διαφθοράς	53
Αρμόδιες Εθνικές Αρχές Αντιμετώπισης της Διαφθοράς	53
Αρμόδιες Ευρωπαϊκές Αρχές Αντιμετώπιση της Διαφθοράς.	57
Ο Ρόλος του Συμβουλίου της Επικράτειας	60
Ο Ρόλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου	61
Επιλεκτικότητα	64
Η Επιλεκτικότητα υπό την Οπτική της Εγκληματολογικής Θεωρίας	64
Η Επιλεκτική Αντιμετώπιση των Εγκλημάτων του Λευκού Κολάρου	66
Η Επιλεκτικότητα Μεταχείρισης Αναφορικά με τα Φαινόμενα Διαφθοράς.....	68
Η Επιλεκτικότητα στο Στάδιο της Προδικασίας	72
Θεωρίες Σύγκρουσης	74
Σχέσεις Κράτους-Επιχειρήσεων	76
Η Αποτελεσματικότητα της Έρευνας, Δίωξης και Εκδίκασης Υποθέσεων Διαφθοράς. ..	82
Συσχετισμός Διαφθοράς με την Κοινωνία / Πολιτικούς / Δικαστικούς Αξιωματούχους ..	83
Κριτικά Σχόλια και Συμπεράσματα	86
Βιβλιογραφία (Ελληνική-Ξένη) – Διαδυκτιακές Πηγές	92
Νομοθεσία	103

Συντομογραφίες & Ακρωνύμια

Αιτ.Εκθ.	Αιτιολογική Έκθεση
ΑΤΕ	Αγροτική Τράπεζα Ελλάδος
ΑΠ	Άρειος Πάγος
Αρθρ.	Άρθρο
Αριθμ.	Αριθμός
Αρχ.Νομ.	Αρχείο Νομολογίας
Βλ.	Βλέπε
Βουλ.	Βούλευμα
Γνωμ.	Γνωμοδότηση
ΔΕ	Διπλωματική Εργασία
ΔΕΕ	Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Δηλ.	Δηλαδή
Διατ.	Διάταξη
Δ.Σ.	Διοικητικό Συμβούλιο
ΕΑΠ	Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
Ε.Ε.	Ευρωπαϊκή Ένωση
Ε.Κ.	Ευρωπαϊκή Κοινότητα
Ε.Ο.Κ.	Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα
Ε.Κ.Τ.	Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα
ΕΣΔΑ	Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
Εδ.	Εδάφιο
Εισ.	Εισαγγελέας
Εισ.Εκθ.	Εισηγητική Έκθεση
Εισ.Προτ.	Εισαγγελική Πρόταση
Εκδ.	Εκδόσεις
Επ.	Επόμενα
Ερμ.	Ερμηνεία
ΕΤΕ	Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος
ΜΜΕ	Μέσα Μαζικής Ενημερώσεις
ΚΥΑ	Κοινή Υπουργική Απόφαση

ΜΧΠ	Μονάδες Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών
Ν.	Νόμος
ΟΗΕ	Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
ΟΟΣΑ	Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
ΘΕ	Θεματική Ενότητα
Π.Δ.	Ποινικό Δίκαιο
Π.Κ.	Ποινικός Κώδικας
ΠΕ	Πτυχιακή Εργασία
ΠΣ	Πρόγραμμα Σπουδών
Σελ.	Σελίδα
ΣΥΝ	Συντονιστής
ΦΕΚ	Φύλλο Εφημερίδας Κυβέρνησης
ΟΝΕ	Οικονομική Νομισματική Ένωση
ΕΥ	European Union
EUROJUST	European Union Agency For Criminal Justice Cooperation
EUROPOL	European Union Agency For Enforcement Sooperation
FATF	Financial Action Task Force
FIU	Financial Intelligence Unit
OLAF	European Anti-Fraud Office European De Lutte Antifraude.

1. Εισαγωγή

Παρατηρώντας τον πραγματισμό που διέπει το καπιταλιστικό φαινόμενο το οποίο έχει μετέλθει και έχει αναπτυχθεί σε ένα φιλελεύθερο περιβάλλον, παρατηρείται η ανάγκη ελέγχου του χρηματοπιστωτικού συστήματος σε Διεθνές και Ευρωπαϊκό Επίπεδο. Η Διεθνής Χρηματοπιστωτική Κρίση του 2007 προκλήθηκε ύστερα από την κατάρρευση της Lealman Brothers, η οποία είχε εκτεθεί σε ύψιστο βαθμό σε χρηματοοικονομικά προϊόντα για την αγορά στεγαστικών δάνειων χαμηλής εξασφάλισης στην Αμερική. Οι συνέπειες των πράξεων αυτών διαπέρασαν τα Αμερικανικά σύνορα με τεράστιες οικονομικές επιπτώσεις στην Ευρωπαϊκή Κοινωνία. Το ντόμινο των εξελίξεων αυτών διαμοιράστηκε στο διατραπεζικό σύστημα καθώς όσοι διέθεταν τίτλους επενδυτικών τοξικών παραγώγων, χρειαζόντουσαν ρευστότητα έτσι ώστε να ανταποκριθούν στις απαιτούμενες εγγυήσεις που είχαν δώσει, καθώς η αναπροσαρμογή του ισολογισμού και οι διαταράξεις που προκλήθηκαν τους δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας και σε συνάρτηση με το γεγονός ότι υπήρχε πλήρης αδιαφάνεια στο κίνδυνο ρευστότητας, επέφερε την απότομη αύξηση των επιτοκίων στις “αφερέγγυες” πλέον τράπεζες, οι οποίες όσες ήταν εξαρτημένες από την μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση απόδοσης αυτών των τοξικών προϊόντων υπέστησαν και τις απώλειες.

Τα αλόγιστα αυτά χρηματοοικονομικά προϊόντα που εξαρτήθηκαν από την δυνατότητα αποπληρωμής των δάνειων αυτών σε συνάρτηση με την πιστωτική αφερεγγυότητα των εμπορικών τράπεζων, οδήγησε την Ευρώπη σε εξαναγκαστικά μέτρα καθότι το ντόμινο που προκάλεσε η Αμερικανική αγορά στα πλαίσια των πολιτικών επιλογών και η οικοδομική φιλοσοφία, δημιούργησε τεράστιες δυσμενείς συνέπειες στα Ευρωπαϊκά εκτιθέμενα Κράτη τα οποία διέθεταν τίτλους σε Ευρωπαϊκές Τράπεζες. Τόσο η διατραπεζική αγορά όσο και η έλλειψη διαφάνειας που συντηρείται μέχρι και σήμερα αύξησε τον κίνδυνο ρευστότητας των Ελληνικών Τραπεζών με αποτέλεσμα να αποταμιευθούν σε μικρό χρονικό διάστημα υπέρογκα κεφάλαια.

Στην Ελλάδα κατόπιν των Διεθνών και Ευρωπαϊκών συστάσεων, ανά τακτά χρονικά διαστήματα οι Ευρωπαϊκές Αρχές υπέδειξαν δια των Ευρωπαϊκών Οδηγιών και τους κανόνες νομοθέτησης έτσι ώστε να αντιμετωπιστεί η Διαφθορά, η οποία κατέστη ένας από τους σημαντικότερους λόγους της οικονομικής κρίσης σε Εθνικό Επίπεδο. Αυτή η συστηματική προσπάθεια ξεκίνησε από το 2000 και εξελίσσεται μέχρι και σήμερα. Έκτοτε ενώ

παρατηρείται μια πληθώρα νομοθετικών τροποποιήσεων και αλλαγών, παράλληλα παρατηρείται και η θέσπιση κανόνων άμυνας των εγκλημάτων των ισχυρών.

Περιπτώσεις που συνάζουν τόσο με την επιλεκτικότητα του νομοθετικού πλαισίου όσο και κατά την διαδικασία της εφαρμογής του από τα Εθνικά Δικαστήρια, έχουν επικριθεί ιδιαίτερα από την κοινή γνώμη δημιουργώντας έντονα την αίσθηση της ατιμωρησίας ειδικά των Πολιτικών και Δικαστικών Αξιωματούχων.

Κατά την εγκληματολογική θεωρία οι όροι επιλεκτικότητα, εγκλήματα των ισχυρών, η ιδιότητα των δράστη και το ποινικό-κατασταλτικό σύστημα τέμνονται και συνδέονται άρρηκτα με την αποποινικοποίηση ή την υπό ποινικοποίηση συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων. Δεδομένου ότι κατά την Κοινωνιολογική επιστήμη, η κοινωνική συνοχή διασφαλίζεται από την κυριαρχία την κοινωνικής ομάδας που υπερτερεί κατά την θεωρία της σύγκρουσης και της συναίνεσης η οποία αποτελεί την κορωνίδα μεταξύ της ισορροπίας που δημιουργείται μεταξύ της μεγάλης και της μικρής Διαφθοράς καθόσον τα δίκτυα που αναπτύσσονται μεταξύ πολιτικών, πολιτών και τραπεζικών συγκλίνουν στα πεδία εφαρμογής της παρασκηνιακής κοινής δραστηριότητας.

2. Το Φαινόμενο της Διαφθοράς

Η Διαφθορά είναι ένα φαινόμενο, το οποίο πλέον λαμβάνει διεθνείς διαστάσεις, εκφράζεται με διάφορες μορφές οι οποίες ανάγονται και τελούνται με σκοπό του ιδίου οφέλους του ατόμου ή τρίτου¹. Η τυποποίηση της Διαφθοράς είναι ιδιαίτερα δυσχερής, καθώς επισημαίνονται τρία βασικά χαρακτηριστικά συστατικά, τα οποία εκδηλώνονται χάρις την φύση του ανταλλάγματος το οποίο αποδέχεται το υποκείμενο του φορέα εξουσίας και καταχράται είτε την ιδιωτική είτε την δημόσια ιδιότητα και την οποία κατέχει. Σε νομοθετικό επίπεδο ο ορισμός της Διαφθοράς² στην Ελλάδα φαίνεται να συμβαδίζει με εκείνο του άρθρου 2 της Ευρωπαϊκής Αστικής Σύμβασης κατά της Διαφθοράς (Στρασβούργο 1999) και έχει ενταχθεί στην Ελληνική νομοθεσία με τον Ν.2957/12-11-01 « Κύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για θέματα Αστικού Δικαίου περί Διαφθοράς»³.

Με την γενική θεώρηση της Διαφθοράς επισημαίνεται, ότι εκδηλώνεται όταν συνυπάρχουν κοινά οικονομικά οφέλη όπως στην περίπτωση των επιχειρηματιών και των εκπροσώπων του Κράτους, οι οποίοι κατά την διακριτική ευχέρεια που τους προσδίδεται, νομικά προβαίνουν σε αθέμιτες πρακτικές επωφελούμενοι την ιδιότητα τους. Προς την ίδια κατεύθυνση διατυπώνεται και κοινωνιολογικά το φαινόμενο κατά τους Greem & Ward, όπου περιγράφουν την παράνομη μορφή της κοινωνικής ανταλλαγής, η οποία δημιουργείται στα πλαίσια των πελατειακών σχέσεων που αναπτύσσονται μεταξύ των ενδιαφερομένων πλευρών.

Η παγκοσμιοποίηση και οι φιλελεύθερες πολιτικές της οικονομίας έχουν συμβάλει στην ραγδαία αύξηση εμφάνισης του φαινομένου της Διαφθοράς στις σύγχρονες κοινωνίες. Τα τελευταία χρόνια η χώρα μας έχει εκτεθεί και ταλαιπωρηθεί από μεγάλα σκάνδαλα Διαφθοράς. Για την πληρέστερη εννοιολογική ανάλυση του φαινομένου της Διαφθοράς η

¹ Σύμφωνα με τον ορισμό της Διαφθοράς στην σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά της Διαφθοράς η οποία ορίζεται Απόφαση 2008/801/EK του Συμβουλίου για τη σύναψη, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά της Διαφθοράς. Πηγή : <https://eur-lex.europa.eu/EL/legal-content/summary/united-nations-convention-against-corruption.html>

² Κατά τον οποίο ορισμό τίθεται η σύνθεση στοιχείων: η κάθε πράξη επιδίωξης προσφοράς, παροχής ή αποδοχής, ευθέως ή πλαγίως, παράνομης προμήθειας ή άλλου οφειλόμενου οφέλους που επηρεάζει την ομαλή άσκηση ενός λειτουργήματος ή την αναμενόμενη συμπεριφορά εκείνου που ωφελείται την παράνομη προμήθεια ή το οφειλόμενο όφελος ή την υπόσχεση ενός τέτοιου μη οφειλόμενου οφέλους.

³ Κύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για θέματα αστικού Δικαίου περί διαφθοράς. https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=e4dd53ec-8391-4d77-8124-96d3306d1381

διεθνής και ευρωπαϊκή βιβλιογραφία ξεχωρίζει και κατηγοριοποιεί την Διαφθορά ανάλογα με τα χαρακτηριστικά της. Τα χαρακτηριστικά αυτά και οι διαφοροποιήσεις αναπτύσσονται κυρίως σε αναπτυσσόμενα και υποανάπτυκτα Κράτη. Με την ευρεία έννοια γενικότερα, η Διαφθορά λαμβάνει μορφές όπως η κατάχρηση Δημόσιας-Εξουσίας με σκοπό τον παράνομο προσπορισμό κέρδους.⁴

Η Διαφθορά κατά την διεθνή ορολογία διέπεται από χρηματισμό, δωροδοκία και κάθε άλλη προσφορά αθέμιτων πρακτικών και παράνομων πράξεων ή άλλων ανταλλαγμάτων σε άτομα στα οποία ασκούν Δημόσια Διοίκηση, είτε Πολιτικής, είτε Δικαστικής, είτε Υπηρεσίες στον ιδιωτικό τομέα⁵. Η Διαφθορά εκδηλώνεται στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων είτε ιδιωτικών είτε δημοσίων δραστηριοτήτων η οποία εννοιολογικά μεταφράζεται ως η εκμετάλλευση της θέσης εξουσίας και η κατάχρηση Εξουσίας για προσωπικό όφελος.⁶ Υπό την εγκληματολογική οπτική «τα εγκλήματα των ισχυρών θεμελιώνονται αιτιακά από τις αντιφάσεις του καπιταλισμού». Δεδομένου ότι η παγκοσμιοποίηση και οι συνέπειες αυτής έχει προκαλέσει ζητήματα αθέμιτου ανταγωνισμού στο πεδίο των επιχειρηματικών συναλλαγών, κρίνεται σκόπιμο να αξιολογηθεί η δράση των πολιτικών αξιωματούχων αναφορικά με τις πρωτοβουλίες αντιμετώπισης της Διαφθοράς σε επίπεδο νομοθετικών διατάξεων και για το λόγο αυτό θα αναφερθώ ειδικότερα στις επιμέρους διατάξεις του Π.Δ. όσο και στο τομέα των Δημοσίων-Συμβάσεων.

Για να αντιμετωπιστεί το φαινόμενο της Διαφθοράς είναι κρίσιμο να εντοπιστούν αρχικά οι εκφάνσεις και οι μορφές που λαμβάνει. Μέχρι σήμερα είναι κοινά αποδεκτό ότι οι περιπτώσεις της σύγκρουσης συμφερόντων της απιστίας, της δωροδοκίας/δωροληψίας, της εμπορίας επιρροής, του εκβιασμού και της μεροληψίας κατά την διαδικασία λήψης αποφάσεων, τυποποιούνται στο Π.Δ. με νομικούς όρους. Ωστόσο ο όρος οικονομικό έγκλημα συνιστά περισσότερο εγκληματολογική έννοια παρά νομικό ορισμό.

Μέχρι σήμερα εννοιολογική τυποποίηση για το αδίκημα της Διαφθοράς δεν υπάρχει στο Π.Δ. και το γεγονός αυτό είναι μια επιλεκτική διαδικασία εκ μέρους της Πολιτείας. Στην προσπάθεια να αναλυθεί και να ερμηνευτεί εννοιολογικά η Διαφθορά σε θεσμικό πλαίσιο ποινικοποίησης έχουν ερευνηθεί εκτενώς οι λόγοι ανάπτυξης της Διαφθοράς και οι αίτιες δημιουργίας του φαινομένου.

⁴ Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο. (2023) Ειδική Έκθεση. Δημόσιες Συμβάσεις στην ΕΕ. Λιγότερος ανταγωνισμός στις συμβάσεις έργων, αγαθών και υπηρεσιών τη δεκαετία μέχρι το 2021. Ανάκτηση 1220,2023, από <https://www.eaadhcy.gr/> σελ.78.

⁵ European Commission (2018) https://commission.europa.eu/index_el?wt-search=yes

⁶ European Commission (2018) ό.π. σελ. 2 https://commission.europa.eu/index_el?wt-search=yes

Για να απαντήσουμε στο ερώτημα της αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της Διαφθοράς και της επιρροής αυτής στην οικονομική κρίση κατά τον έλεγχο αιτιότητας κατά Granger, θα πρέπει να προσδιοριστούν τρεις μεταβλητές (Οικονομική-Μεγέθυνση/Διαφθορά/Χρόνος) έτσι ώστε να τεκμηριωθεί διαχρονικά μέσω της στατιστικής επιστήμης, η απόδειξη ότι η οικονομική κρίση ήταν αποτέλεσμα, να μην πολλαπλών παραγόντων αλλά και πολιτικών επιλογών της κυρίαρχης φιλελεύθερης τάξης, σε συνάρτηση με διεθνείς ξένες επιρροές οι οποίες χρησιμοποιούν την Ελλάδα ως Προτεκτοράτο.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το συνολικό κόστος της Διαφθοράς ανέρχεται σε παγκόσμιο επίπεδο στο 5 % του ΑΕΠ.⁷ Σε ένα ευρύτερο πλαίσιο η Διαφθορά προσβάλει την αξιοπιστία του Κράτους, καθώς η ύπαρξη της πλήττει τα επενδυτικά κίνητρα, λόγο του ότι η αβεβαιότητα και η ανασφάλεια που δημιουργεί στον επιχειρηματικό κόσμο, δημιουργεί αντικίνητρα στις ενδεχόμενες επενδυτικές προοπτικές.

Η Διαφθορά επηρεάζει την οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας και η επίδραση αυτή προκαλεί μείωση στη προσέλκυση ξένων και εγχώριων επενδύσεων. Τα κέρδη που προσδοκά να αποκομίσει ο επενδυτής από την παραγωγική δραστηριότητα του σε μια διεφθαρμένη χώρα θα είναι σαφώς μειωμένα, καθώς ποσοστά επί των κερδών του θα χρησιμοποιηθούν είτε ως μέσω δωροδοκίας σε πολιτικούς αξιωματούχους έτσι ώστε να μεριμνήσουν για τις πολιτικές ανάπτυξης των συγκεκριμένων επενδυτών, είτε ως μέρος του κεφαλαίου που θα χρησιμοποιηθεί για να παρακαμφθούν διάφορες γραφειοκρατικές διαδικασίες⁸. Παράλληλα η ad-hoc νομοθετικές μεταβολές (με πράξεις νομοθετικού περιεχομένου) ως προς τις διαδικασίες Νομοθέτησης που εξυπηρετούν συγκεκριμένα συμφέροντα, προσελκύουν εταιρίες που προσδοκούν να αυξήσουν τα κέρδη τους εκμεταλλευόμενες τις στρεβλές διαδικασίες Νομοθέτησης και κακοδιοίκησης.

Εν κατακλείδι η Διαφθορά κλονίζει την κοινωνία, υπονομεύοντας σε μεγάλο βαθμό την εμπιστοσύνη των πολιτών στους θεσμούς και το πολιτικό σύστημα και δημιουργεί πολλαπλές κοινωνικοπολιτικές συνέπειες⁹.

⁷ Θεματικό ενημερωτικό Δελτίο Καταπολέμησης της Διαφθοράς.

https://commission.europa.eu/system/files/2018-06/european-semester_thematic-factsheet_fight-against-corruption_el.pdf

⁸ Για παράδειγμα το Σκάνδαλο της Siemens στην Ελλάδα, για το οποίο ελέγχθηκαν Έλληνες Πολιτικοί για το αδίκημα της Δωροδοκίας από την Γερμανική Εταιρεία. Το σκάνδαλο έγινε γνωστό όταν δημοσιεύτηκε το γεγονός ότι η Siemens δαπάνησε 1,3 δις Ευρώ για να εξασφαλίσει συμβόλαια με την Ελληνική Κυβέρνηση τα οποία σχετιζόντουσαν με προμήθειες υλικών, παροχή υπηρεσιών σε συστήματα ασφαλείας κ.α.

⁹ Della Porta, D., & Vanucci, A The Hidden Order of Corruption. United Kingdom: Ashgate, 2012 σελ.269-289.

Στο Ελληνικό Δίκαιο ο ορισμός δεν είναι διακριτός σε κάποια ποινική διάταξη, αλλά δικαιοπρακτικά αποτυπώνεται μέσω των διατάξεων και ειδικότερα στο δωδέκατο κεφάλαιο του Π.Κ.¹⁰ στο οποίο περιλαμβάνονται τα εγκλήματα που τελούνται κατά την ενάσκηση της υπηρεσίας. Ο βασικός άξονας της αξιόποινης πράξης της Διαφθοράς κατά το Ελληνικό Εθνικό-Δίκαιο αντιμετωπίζονται με τον Ν.4254/2018.

Ειδικότερα η ποινική αντιμετώπιση της αξιόποινης «Διαφθοράς» αντιμετωπίζεται και ερμηνεύεται στα αδικήματα όπως δωροδοκία υπαλλήλου (263 Π.Κ.) Δημοσίου τομέα, δωροδοκία και δωροληψία στον ιδιωτικό τομέα (Π.Κ. 396), δωροδοκία και δωροληψία Δικαστικών Λειτουργών (237 Π.Κ.) και εμπορία επιρροής – μεσάζοντες (237 Π.Κ.). Κακουργηματικές πράξεις διαφθοράς παράλληλα είναι: η δωροδοκία πολιτικών προσώπων όπως αυτή αποτυπώνεται στο άρθρο του Ποινικού κώδικα 159^A, η δωροδοκία ενόρκων, ανακριτικών υπαλλήλων, μαρτύρων, διερμηνέων και πραγματογνωμόνων με σκοπό τη ματαιώση αποκάλυψης εγκληματικής – τρομοκρατικής οργάνωσης κατά 187 παρ.3 του Ποινικού Κώδικα. Λόγο των αρνητικών συνεπειών των πράξεων διαφθοράς από υπαλλήλους του δικαστικού σώματος και δεδομένου ότι το Κράτος απαιτεί από τα πρόσωπα αυτά να υπερασπίζονται το δίκαιο και το νόμιμο, απαιτώντας στην ουσία από τα πρόσωπα αυτά την απaráκλητη εφαρμογή του δικαίου αποδεικνύοντας ταυτόχρονα τις αντιστάσεις τους κατά πράξεων διαφθοράς, ο νομοθέτης πρόβλεψε στερητικές της ελευθερίας ποινές για τα προαναφερόμενα εγκλήματα διαφθοράς κατηγοριοποιώντας τα σε κακουργήματα ή πλημμελήματα.¹¹

Τα βασικά χαρακτηριστικά των ως άνω πράξεων προκρίνονται κυρίως και εκφράζονται μεταξύ ιδιωτών και υπαλλήλων που ασκούν Δημόσια Εξουσία και περιλαμβάνεται κυρίως από χαρακτηριστικά μυστικότητας, αδιαφάνειας, αθέμιτων και ανήθικων συναλλαγών.

Επομένως τα κύρια εγκλήματα αυτά εκφυλίζουν, αποδιαθρώνουν και αλλοιώνουν τις σχέσεις μεταξύ Κράτους και πολιτών, επηρεάζουν το Κοινωνικό και Δημόσιο Βίο και προσβάλλουν την δικαιολογημένη εμπιστοσύνη του πολίτη προς τις Αρχές.

¹⁰ Κύρωση του Ποινικού Κώδικα Ν.4619/2019 <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/529099/nomos-4619-2019>

¹¹ Κακουργηματική μια πράξη χαρακτηρίζεται εάν η προκληθείσα ζημιά ή το οικονομικό όφελος που έχει επέλθει είναι ανώτερο των 120.000 ευρώ και επιβάλλεται ποινή κάθειρξης τουλάχιστον 5 ετών, ενώ αν πρόκειται για πλημμέλημα επιβάλλεται ποινή φυλάκισης έως 5 έτη. Εκτός από αυτές τις κυρώσεις για τα εγκλήματα διαφθοράς προβλέπεται επιπροσθέτως, επιβολή χρηματικής ποινής (άρθρο 80 ΠΚ). Για την επιμέτρησή της, τηρείται η αρχή της αναλογικότητας, δηλαδή λαμβάνεται υπόψη η οικονομική κατάσταση του υπαίτιου και προσμετρούνται ημερήσιες μονάδες, βάσει της βαρύτητας του αδικήματος και της ενοχής του δράστη (Αιτιολογική Έκθεση Ν.4619/19: 3,5).

Το ακανθώδες αυτό ζήτημα της Διαφθοράς, εξ αρχαιοτάτων χρόνων, έχει προσεγγιστεί επιστημονικά και προσεγγίζεται υπό διαφορετικές οπτικές γωνίες. Παλαιότερα η Διαφθορά παρουσιαζόταν κυρίως σε αυταρχικά καθεστώτα¹², ενώ σήμερα δομικά η Διαφθορά κατά τους Heidenheimer και Johnston διακρίνεται σε «μαύρη», «γκρίζα» και «λευκή»¹³. Από την άλλη τα αδικήματα στο Ελληνικό Δίκαιο κατηγοριοποιούνται¹⁴ σε δυο κατηγορίες, σε «ιδιωτική» και σε «δημόσια» και τυποποιούνται στον Ελληνικό Π.Κ.

Αξίζει να σημειωθεί, ότι κατά τις σύγχρονες προσεγγίσεις στον ορισμό της Διαφθοράς δεν αναλύεται η δυνατότητα ανάπτυξης των «δικτύων» που αναπτύσσονται σε οριζόντια ή κάθετη διάταξη (δηλαδή τις μορφές που εκλαμβάνει σε δομικό δίκτυο).

Κατά τον R.Metron η Διαφθορά χρησιμοποιεί τις πελατειακές σχέσεις ως μέσο επίλυσης των συγκρούσεων από τα κατώτερα δομικά κοινωνικά στρώματα προς τα ανώτερα. Δεδομένου ότι κάθε σύστημα για να επιβιώσει αναπαραγάγει ορισμένες λειτουργίες. Οι λειτουργίες αυτές διακρίνονται σε λειτουργικές και δυσλειτουργικές εμφανείς και μη εμφανείς λανθάνουσες λειτουργίες. Η πολιτική μηχανή λειτουργεί ανεπίσημα ως εναλλακτική λανθάνουσα παράλληλη λειτουργία στο πλαίσιο της ανομίας, κοινωνικά οργανωμένη καθόσον οι πελατειακές σχέσεις που αναπτύσσονται είτε με εξυπηρετήσεις είτε με χάρες τελείτε και θεσμικά. Ο κοινός αυτός Αξιακός κώδικας λειτουργεί εξισορροπητικά. Αυτός ο λειτουργικός ισορροπιστής είναι ένας δομικά δυσλειτουργικός κοινωνικός δεσμός όπου ο συμβιωτικός του χαρακτήρας αναπτύσσεται στα όρια μεταξύ νομιμότητας και παρανομίας. Για τον W. Chambliss τα εγκλήματα των ισχυρών, η Διαφθορά και το οργανωμένο έγκλημα συνυπάρχουν ως δομικό στοιχείο των πολιτικών και οικονομικών σχέσεων. Αυτοί επιλέγουν την κατανομή των πόρων του οργανισμού για την επίτευξη κοινών στόχων με τρίτους οι οποίες είναι ανεκτές από τον Κρατικό μηχανισμό.

2.1 Η Χρηματοπιστωτική Κρίση 2007-2008 και ο ρόλος της Διαφθοράς στη δημιουργίας της

Η υφιστάμενη άνιση κατανομή της Εξουσίας και η εγκληματολογική στερεότυπη άνιση και επιλεκτική διαδικασία που έχει δημιουργηθεί στην Ελλάδα, δεν είναι ένα ευκαιριακό τυχαίο

¹² Χαράλαμπος Δημόπουλος, (2005), «Η Διαφθορά» (Αθήνα, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2005. σελ.36.

¹³ Η λευκή αφορά το κομμάτι των πελατειακών σχέσεων, ενώ η μαύρη σχετίζεται κυρίως με την προσβολή των αξιών και των θεσμών. Βλ. Χαράλαμπος Δημόπουλος, (2005), «Η Διαφθορά» (Αθήνα, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2005. σελ.189

¹⁴ Σοφία Ακριβού, Διαφθορά, Κακοδιοίκηση και Παράβαση της Νομιμότητας, Crimes Times (2020) Ανακτήθηκε 29-5-2024. Διαθέσιμο στο : <https://www.crimetimes.gr>

γεγονός. Για να μπορέσουμε να εξηγήσουμε εγκληματολογικά τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης, θα πρέπει να αναλύσουμε κοινωνιολογικά το φαινόμενο της Διαφθοράς.

Η χρηματοπιστωτική σταθερότητα του ευρωπαϊκού συστήματος, μπορεί να χαρακτηριστεί ως ένα αγαθό, το οποίο συμβάλει καταλυτικά στη συνολική κοινωνική ωφέλεια της οικονομικής δραστηριότητας της Ευρώπης, αφού ληφθεί βέβαια ως δεδομένο ότι το κόστος της κρίσης επεκτείνεται σε ολόκληρο το φάσμα της Ευρωπαϊκής οικονομίας. Αξίζει να σημειωθεί ότι το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της Αμερικής είναι η ομοσπονδία Κρατών και κατ' επέκταση η κοινή ενιαία πολιτική στην διαχείριση του δολαρίου, εν αντίθεση με την Ευρώπη στην οποία τα Κράτη-Μέλη δρουν ανεξάρτητα το ένα με το άλλο και εν μέρη ανταγωνιστικά, αλλά χρησιμοποιούν ένα κοινό ενιαίο νόμισμα το Ευρώ, με ότι αυτό συνεπάγεται.

Στις 15/09/2008 λαμβάνουν γνώση τα διεθνή χρηματιστήρια ότι η ιστορική αμερικανική επενδυτική τράπεζα Lehman-Brothers κατέθεσε αίτηση πτώχευσης. Η παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση που ξέσπα το 2008 εξ αφορμής της κατάρρευση της Lehman-Brothers, οφείλεται στην αλλοίωση των λογιστικών της βιβλίων. Η ανάγκη ρυθμιστικών παρεμβάσεων αναφορικά με τη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος αναδείχθηκε ιδιαίτερα έντονη κατά τη διεθνή χρηματοπιστωτική κρίση. Ωστόσο οι Πολιτικές διαδικασίες οι οποίες αλλάζουν τα αποτελέσματα της αγοράς (του χρηματοπιστωτικού τομέα) μέσω της άσκησης κυβερνητικών θεσμικών νομοθετικών διατάξεων ορίζονται από ομάδες ανθρώπων, οι οποίοι κάτω από συγκεκριμένες συνθήκες ωφελούνται από ένα περίπλοκο ρυθμιστικό πλαίσιο. Η παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση και οι επιπτώσεις της στο δημόσιο χρέος είχαν μακροπρόθεσμες επιπτώσεις στην ανάπτυξη και την δημοσιονομική σταθερότητα στην Ε.Ε. Οι επιπτώσεις αυτές οξυνθήκαν από τις αδυναμίες στο χρηματοπιστωτικό σύστημα της Ε.Ε. και από την ανεπάρκεια των πρωτοβουλιών πολιτικής εποπτείας του μεταβαλλόμενου οικονομικού περιβάλλοντος καθώς και από την ελλιπή θεσμική αρχιτεκτονική της ζώνης του Ευρώ σε σχέση με το ανταγωνιστικό νόμισμα των Ηνωμένων Πολιτειών δηλαδή του δολαρίου. Η διεθνής χρηματοπιστωτική κρίση του 2007 επέφερε σε παγκόσμιο επίπεδο, οικονομική ύφεση, η οποία εκδηλώθηκε δια του χρηματοπιστωτικού και τραπεζικού συστήματος στις Ευρωπαϊκές Κοινωνίες, η γενεσιουργός χώρα ήταν οι Η.Π.Α.

Έτσι ενώ στην έναρξη της κρίσης παρουσιάστηκε το επιχείρημα της σταθερότητας και της ευστάθειας που χρησιμοποίησαν οι τράπεζες για να εξασφαλίσουν την Κρατική-Βοήθεια όπου εν συνεχεία αυτό ανατράπηκε, καθώς το 2010 η θέληση που υπήρξε για να διασωθούν οι Ολλανδικές, Γαλλικές, και Γερμανικές Τράπεζες επετεύχθη με αποτέλεσμα την διάσωση

των βόρειο-ευρωπαϊών τραπεζών μέσω της Ελληνικής Κυβέρνησης, η οποία ανακεφαλαιοποίησε εξαιτίας αυτού το Τραπεζικό-Σύστημα της δυο φορές¹⁵.

Προκειμένου να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική προστασία των ισχυρών του διεθνούς χρηματοπιστωτικού τομέα, αναδεικνύεται ο ρόλος του Κράτους, και των εκπροσώπων αυτού, οι οποίοι κατά την άσκηση της εργασίας τους και εκ της θέσεως τους θα εξασφαλίσουν αμνηστία¹⁶ για τα εγκλήματα τα οποία διαπράχθηκαν ειδικότερα με τον νόμο περί ευθύνης των υπουργών¹⁷.

Η ανεκεφαλαιοποίηση των Ελληνικών τραπεζών προήλθε από το φαινόμενο αρμπιτράζ¹⁸. Οι ανακεφαλαιοποιήσεις αυτές προέρχονται από διαδοχικές δανειοδοτήσεις που έκαναν η μια Τράπεζα στην άλλη. Δηλαδή η Τράπεζα-Α, δάνειζε μια offshore, η οποία ήταν συμφερόντων της Τράπεζας-Β. Μετά η Τράπεζα-Β, δάνειζε μια άλλη εταιρεία συμφερόντων της Α, η οποία αύξανε το κεφάλαιο της με αποτέλεσμα να εμφανίζεται φερέγγυα δανεισμού. Αυτή η εικονική διαδικασία παρουσιαζόταν ως μια εικόνα ευρωστίας η οποία εξασφάλιζε δανειοδότηση από τις Τράπεζες του εξωτερικού¹⁹.

Παράλληλα με αυτή την δραστηριότητα οι Τράπεζες δανειοδοτούσαν τα Πολιτικά-Κόμματα ώστε να έχουν την Πολιτική Κάλυψη καθώς και τα ΜΜΕ, έτσι ώστε να εξασφαλίσουν την σιωπή σε μεγάλα σκάνδαλα. Για το λόγο αυτό το 2014 εισήχθη ο Ν.4304/2014 με τον οποίο απαγορευόταν ρητά η χορήγηση δανείων από τις Τράπεζες προς του δικαιούχους Κρατικής χρηματοδότησης με εγγύηση την Κρατική χρηματοδότηση²⁰. Αυτός ο ανεξέλεγκτος δανεισμός ο οποίος διέπονταν από καταχρηστικούς ευνοϊκούς όρους προς τα πολιτικά κόμματα ενίσχυσε τους δεσμούς εξάρτησης της δημόσιας σφαίρας, ενώ παράλληλα η κοινή εξασφάλιση χρημάτων για μικρά ή μεγάλα κόμματα εξασφάλισε συνθήκες σιωπηρής συναίνεσης αλλά και άμβλυνσης ενδεχόμενων αντιστάσεων. Περαιτέρω ισχυροποιούσε τους δεσμούς «διαπλοκής» τραπεζικού και πολιτικού συστήματος με αποτέλεσμα να

¹⁵ Η διαδικασία κουρέματος του ελληνικού Τραπεζικού συστήματος πραγματοποιήθηκε το 2012 γνωστή ως Private Sector Involvement ή PSI. Και τον Απρίλιο του 2014 ο SSM Αποφανθεί ότι υπήρχε η ανάγκη νέων κεφαλαίων της τάξης των 14,4 δις. Βλέπε European Central Bank (2015) <https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2015/html/pr150706.en.html>

¹⁶ Ο Νόμος περί ευθύνης Υπουργών όπως τροποποιήθηκε με τον Ν.3961/2011 και η τροποποίηση της νομοθεσίας σχετικά με το αδίκημα της Απιστίας Ν.4639/2019 ο οποίος αφορούσε τους Τραπεζίτες που διέγραψαν δάνεια δεκάδων δις. Στα χρόνια των μνημονίων.

¹⁷ Για την ποινική ευθύνη προβλέπονται ειδικές διατάξεις του άρθρου 86 του Συντάγματος, και στον εκτελεστικό Ν.3126/2003 όπως τροποποιήθηκε με τον Ν.3961/2011.

¹⁸ Στα οικονομικά το αρμπιτράζ είναι η εμπορική πράξη κατά την οποία μια οικονομική μονάδα αγοράζει ένα αγαθό από τον Α και το μεταπωλεί με υψηλότερο αντίτιμο στον Β, με αποτέλεσμα να προκύπτει κέρδος για αυτήν καθώς εκμεταλλεύεται την διαφορά των τιμών.

¹⁹ Κυρίως της Γαλλίας, της Ολλανδίας και της Γερμανίας.

²⁰ Βλ. αρ.5 του Ν.4304/2014(ΦΕΚ Α'234/23.10.2014 με τον οποίο προστέθηκε η παρ.7 του αριθ. 7 στο Ν. 3023/2002.

δημιουργείται έντονα η αίσθηση εξάρτησης της πολιτικής εξουσίας και των οικονομικά ισχυρών εκπροσώπων του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Εν συνεχεία το ταμείο χρηματοπιστωτικής σταθερότητάς δια των εκπροσώπων του Κράτους αγόρασε το 80% των μετοχών των Τραπεζών αλλά χωρίς το Κράτος να ασκεί καμία διοίκηση, πράξη η οποία αντιθέτως υλοποιήθηκε στην ανταγωνιστική νομισματική πολιτική που εκτείνεται στο δολάριο και πραγματοποιήθηκε στις ΗΠΑ. Ενώ η ανακεφαλαιοποίηση έγινε για να υπάρξει σταθερότητα και ρευστότητα στην ελληνική οικονομία, οι ξένοι επενδυτές απώλεσαν την εμπιστοσύνη τους στο Ελληνικό Χρηματοπιστωτικό-Σύστημα με αποτέλεσμα οι Ελληνικές Τράπεζες να σταματήσουν να δανειοδοτούν επιχειρήσεις και πολίτες, με αποτέλεσμα οι πολίτες μαζικά να προβούν σε αναλήψεις μετρητών και διαβίβαση του Κεφαλαίου τους σε Τράπεζες του εξωτερικού. Δεν υπήρξε βέβαια η ίδια συμπεριφορά (στα Κόμματα) και στα ΜΜΕ τα οποία παρά τα χρέη και τις ζημιές που δηλώνουν συνεχίζουν να δανειοδοτούνται και να πληρώνονται (δια των διαφημίσεων) από τις Τράπεζες.

Η αποκωδικοποίηση της κρίσης κατέδειξε ότι αποτελεί απόρροια συνδυαστικών παραγόντων, ο καθένας από τους οποίους μεμονωμένα και ξεχωριστά προκάλεσε την κρίση η οποία είχε ως επακόλουθο την κατάρρευση του διεθνούς εμπορίου, την αύξηση της ανεργίας, την αστάθεια του χρηματοπιστωτικού συστήματος (ιδρύματος), η οποία ανέδειξε την ανάγκη δημιουργίας ενός παγκοσμίου εποπτικού πλαισίου του χρηματοοικονομικού συστήματος και του ουσιαστικού ρόλου της Επιτροπής Της Βασιλείας και των συμφώνων της.

Οι συνέργειες που αναπτύσσονται και λειτουργούν παρασκηνακά αποτελούν μια διαχρονική και πάγια κουλτούρα, η οποία σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί μια μεμονωμένη περίπτωση ενός διεφθαρμένου πολιτικού ή ενός τραπεζικού στελέχους. Η εγκληματικότητα που αναπτύσσεται στη βάση ενός ενιαίου παρασκηνακού πεδίου το οποίο διασφαλίζεται δια της αθεατότητας σε ένα πολιτικό και οικονομικό συνεχές, εντός του οποίου οι αμφίδρομες οικονομικές δραστηριότητες και πολιτικές ενοποιούνται, αναπτύσσονται μεταξύ νόμιμων οικονομικών δραστηριοτήτων και πολιτικών πρωτοβουλιών για την δημιουργία υπεράσπισης των ιδίων συμφερόντων.

Την Περίοδο 2000-2007 οι μακροοικονομικές συνθήκες στην Ελλάδα ήταν ευνοϊκές καθώς η οικονομική μεγέθυνση στηρίχθηκε στην ταχεία πιστωτική ανάπτυξη και το χαμηλό κόστος δανεισμού μετά την απελευθέρωση του χρηματοπιστωτικού συστήματος και την ένταξη της

Ελλάδας το 2001 στην Οικονομική/Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ). Η χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση του 2009, κλόνισε την εμπιστοσύνη των ανθρώπων στην φιλελεύθερη οικονομική τάξη. Ο άνευ ελέγχου Τραπεζικός Δανεισμός ο οποίος χρησιμοποιήθηκε από τους πολιτικούς ως εργαλείο ανάπτυξης και ευνοϊκής μεταχείρισης σε ημετέρους, σε συνάρτηση με τα υψηλά ποσοστά Διαφθοράς στο πολιτικό σύστημα και στο Κράτος, δημιούργησε τις συνθήκες ανάπτυξης της Διαφθοράς μεταξύ υψηλών προσώπων επιχειρηματικών συμφερόντων και πολιτικών.

Παράλληλα το υψηλό κόστος των Κρατικών Δαπανών (διογκούμενο Δημόσιο)²¹ αποτελούν μερικούς από τους παράγοντες που οδήγησαν την Ελλάδα σε οικονομική ύφεση. Τα δυο κόμματα Εξουσίας και η ευρεία κοινωνική συναίνεση μετέβαλε τους όρους και τους θεσμούς της οικονομικής και θεσμικής παραγωγής κανόνων. Ειδικότερα η διαμόρφωση των όρων της κοινωνικής συναίνεσης μεταπολιτευτικά εδραιώθηκε στη βάση μιας τριγωνικής σχέσης διαπλοκής και ανοχής μεταξύ πολιτών, πολιτικών και οικονομικών παραγόντων για τους οποίους θα αναφερθώ αναλυτικότερα κατωτέρω. Δια του πολιτικού συστήματος το κεφάλαιο δηλαδή το χρηματοπιστωτικό σύστημα εξασφάλιζε πιστώσεις και υπέρμετρο δανεισμό λόγω των χαμηλών επιτοκίων που προσέφεραν τα εθνικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, στον Ελληνικό πληθυσμό, ο οποίος με την σειρά του προσέφερε την ψήφο του ανταλλακτικά, ως ένδειξη ευγνωμοσύνης για τις παροχές και την επίπλαστη ευημερία που προσέφεραν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα για ένα μικρό χρονικό διάστημα. Ωστόσο το κέρδος που ευελπιστούσαν να αποκομίσουν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα από τα μελλοντικά πρόσδοδα παράτυπα, όπως αποδείχθηκε μεταγενέστερα, είχε προσχεδιαστεί και αυτό, γιατί οι Ελληνικές Τράπεζες αντί να Κρατικοποιηθούν όπως έγινε στην Αμερική, ανακεφαλαιοποιήθηκαν.

Το χρηματοπιστωτικό σύστημα από το 2001-2007 στην Ελλάδα, προσέφερε στον ελληνικό πληθυσμό υπέρμετρα χρηματοοικονομικά προϊόντα. Αυτή η υψηλή προσφορά χρήματος οδήγησε τη χώρα σε υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης. Οι βασικοί δανειστές της χώρας έχοντας πλήρη γνώση της «θεσμικής ή νόμιμης ανομίας» που επικρατούσε στην Ελλάδα, η οποία είτε περιελάμβανε φωτογραφικές ρυθμίσεις και κενά του Νόμου (τα γνωστά «παραθυράκια-του-Νόμου»), με τους οποίους Νόμους αλλοιώνεται η ορθή εφαρμογή του, με αποτέλεσμα να αμφισβητείται η ασφάλεια δικαίου στην έννομη τάξη, είτε εξαιτίας της επιρροής των

²¹ Louka Katseli, "Greece 2020: Researching a Greek Developmental Model" στο T. Giannitsis (επιμ), Re-searching a Developmental Model for Greece, Παπαζήσης, Αθήνα 2008 σ.11-23.

τραπεζικών στελεχών σε πολιτικούς αξιωματούχους έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η ατιμωρησία θεσμικά.

Παρότι τα πολιτικά κόμματα που παραβιάζουν την παρ.4 την άρθρου 24 του Ν.3023/2002 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με τον αρθ.65 του Ν.4509/2017 μέχρι και σήμερα η αρμόδια για τον έλεγχο Επιτροπή της Βουλής δεν έχει επιβάλει κανένα πρόστιμο σε πολιτικό κόμμα το οποίο χρησιμοποιεί την Κρατική χρηματοδότηση ως εγγύηση για την χορήγηση δανείου²². Αυτός ο διαμεσολαβητικός κρίκος μεταξύ χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και πολιτικών, εργαλειοποιήθηκε από τους πολιτικούς, οι οποίοι στα πλαίσια των κοινών συμφερόντων με το διεθνές καπιταλιστικό σύστημα, συνδράμαν έτσι ώστε οι κοινοί στόχοι πλουτισμού να εκπληρωθούν. Στο σημείο αυτό να αναφερθεί ότι η χρηματοδότηση των κομμάτων πραγματοποιείται με βάση το εκλογικό ποσοστό που έλαβαν στις προηγούμενες εκλογές. Όπως ορίζεται ρητά στην παρ. 6 του άρθρου 29 του Ν.3023/2002 τα πολιτικά κόμματα²³ από την ίδρυση τους αποκτούν νομική προσωπικότητα, διαθέτουν ικανότητα δικαίου και είναι υποκείμενα φορέων υποχρεώσεων και δικαιωμάτων.

Εξ αφορμής των Νεοφιλελεύθερων πολιτικών σε παγκόσμιο επίπεδο που είχαν ως αποτέλεσμα την χρηματοπιστωτική κρίση του 2007-2008, στην χώρα μας εκδηλώθηκε κυρίως ως δημοσιονομική κρίση με αρνητική επιρροή σε εισοδήματα των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων. Είναι αλήθεια ότι εξ αφορμής της χρηματοοικονομικής κρίσης, που ξέσπασε στην Ελλάδα, η νομοθετική Εξουσία αύξησε το ενδιαφέρον της στα εγκλήματα που στρέφονται κατά του Δημοσίου, τα εγκλήματα «Διαφθοράς» που τελούνται από Δημοσίους Λειτουργούς και άτομα που φέρουν την ιδιότητα του υπαλλήλου.

Παρατηρώντας διαχρονικά το φαινόμενο Διαφθοράς στην Ελλάδα και δεδομένου ότι το φαινόμενο λειτουργεί στο παρασκήνιο, ο Νόμος έχει αποτελέσει το μέσο το οποίο εκμεταλλεύεται ο κρατικός μηχανισμός για να προστατεύσει τα συμφέροντα των υψηλών κοινωνικών στρωμάτων, τηρώντας κατά αυτόν τον τρόπο μια ισορροπία μεταξύ των οικονομικών και πολιτικών δυνάμεων. Οι συνέργειες που αναπτύσσονται και λειτουργούν παρασκηνακά αποτελούν διαχρονικά μια πάγια κουλτούρα, η οποία σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί μια μεμονωμένη ενέργεια κάποιων διεφθαρμένων στελεχών, είτε του πολιτικού είτε του πιστωτικού συστήματος. Κατά την Κριτική εγκληματολογία η νέα αυτή μορφή

²² Γασπαρινάτου Μ. *Εγκλήματα των ισχυρών*. Διαφθορά , οικονομικό και οργανωμένο έγκλημα (Αθήνα Εκδ ΕΑΠ 2019) σελ.170.

²³ Βλέπε σχετικά Ν.3023/2002 Χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων από το Κράτος.

https://www.europam.eu/data/mechanisms/PF/PF%20Laws/Greece/Greece_law_3023_State%20financing%20of%20political%20parties_2002_amended2017_GR.pdf

εμφάνισης της Διαφθοράς, αναδύεται από τις καπιταλιστικές πολιτικές δομές και την επιλεκτική εγκληματοποίηση των εγκλημάτων των ισχυρών.

Παρατηρώντας διαχρονικά το φαινόμενο της Διαφθοράς στην Ελλάδα εμφανίζεται ότι το πολιτικό σύστημα με τις νομοθετικές ρυθμίσεις που επιλέγει να θεσπίσει, στηρίζει τα τραπεζικά στελέχη έτσι ώστε αυτά, ακώλυτα να διεκπεραιώνουν τις εργασίες τους και να εξυπηρετούν τα συμφέροντα τις πολιτικής ελίτ. Και αυτό διότι το Κράτος αναλαμβάνει να στηρίζει τη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Ο όρος Διαφθορά ενώ έχει διατυπωθεί με διαφορετικές εννοιολογικές ερμηνείες, ερμηνεύεται ως η νόθευση στη λειτουργία των θεσμών και στην αλλοίωση των σχέσεων που αναπτύσσονται κυρίως από πρόσωπα τα οποία κατέχουν ιδιότητες δημοσίου χαρακτήρα (υπονομεύοντας ότι με τις πράξεις που τελούνται από τα πρόσωπα αυτά προσβάλουν με την διαχείριση της εξουσίας που κατέχουν). Η ανάπτυξη κλίματος αλληλεξάρτησης και αλληλοεξυπηρετήσεων που αναπτύσσονται στα πεδία ανάπτυξης Διαφθοράς με σκοπό το ίδιο όφελος και την ανάπτυξη των προσωπικών συμφερόντων ονομάζεται διαπλοκή²⁴.

Η Διαφθορά ωστόσο με την στενή της έννοια ορίζεται με την τυποποιημένη αντικειμενική της υπόσταση ως αξιόποινη συμπεριφορά, η οποία όμως επιλεκτικά δεν αναφέρεται στο ειδικό μέρος τους Π.Δ. ως προς την ιδιότητα του δράστη, η οποία κατά το ελληνικό εθνικό δίκαιο έχει κατηγοριοποιηθεί και διακριθεί και με την ιδιότητα του υπαλλήλου, ο οποίος αντιμετωπίζεται διαφορετικά εάν είναι υποκείμενο και φορέας δικαιώματος του ιδιωτικού επιχειρηματικού πεδίου δράσης ή δρα ως υπάλληλος του δημοσίου δικαίου σε Ν.Π.Δ.Δ., Υπουργεία, Δήμους, Περιφέρειες.

Η πολιτική Διαφθορά ως Κρατικό έγκλημα στην Ελλάδα παρουσιάζει διαρκή και διαχρονικά στοιχεία, τα οποία λειτουργούν για δεκαετίες στη χώρα μας παρά το γεγονός ότι Διεθνείς Οργανισμοί²⁵ έχουν προβεί επανειλημμένως σε συστάσεις και σε οδηγίες συμμόρφωσης.

Οι ισχυρές παραγωγικές σχέσεις μεταξύ πολιτικών και χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων έχουν αναπτυχθεί στη βάση μιας συνεχούς δυναμικής αλληλεπίδρασης και ανατροφοδότησης κοινών στόχων, στην νομή της εξουσίας και στο κέρδος και έχουν ενταχθεί στη στοχοθεσία και την οργανωσιακή κουλτούρα του συστήματος.

Έτσι τα πολιτικά κόμματα έχουν εξασφαλίσει την βιωσιμότητα και χρήμα για τη διατήρηση τους στην εξουσία και οι Τράπεζες την απαλλαγή των ευθυνών τους καθότι η πρόβλεψη

²⁴ Μπιζελίκης Ν. Η διαφθορά ως νομικό πολιτικό πρόβλημα ‘ Ποινικά Χρονικά Τ. ΝΘ. (2009) σελ.107

²⁵ Εθνική έρευνα για τη διαφθορά στην Ελλάδα. Για την προβολή των εκθέσεων βλέπε <https://transparency.gr/ti-kanoume/metrontas-tin-diafthora/ethniki-ereyna-gia-tin-diafthora/>

ευνοϊκών μέτρων και η κατ' έγκληση δίωξη του αδικήματος της απιστίας προήλθε από πρωτοβουλία του εθνικού νομοθέτη.

Ο Chambliss έχει τονίσει τον ρόλο των κοινωνικών-σχέσεων που αναπτύσσονται σε ένα καπιταλιστικό σύστημα, το οποίο δίνει έμφαση στο οικονομικό-πολιτικό πλαίσιο, για τον λόγο αυτό όσοι διαπράττουν τα πιο δυσμενή εγκλήματα για την κοινωνία έχουν ελάχιστες πιθανότητες να τιμωρηθούν, αφού οι ίδιοι είναι εκείνοι που διαμορφώνουν και καθορίζουν την εφαρμογή του Νόμου. Αυτή η συμβιωτική σχέση που αναπτύσσεται, για να επιτευχθεί η διατήρηση του συστήματος, επιτυγχάνεται δια εξυπηρετήσεων των κοινών συμφερόντων τους.²⁶

Τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα έχουν δυο λειτουργίες, να δέχονται αποταμιεύσεις επενδυτών (πολιτών), τα οποία κεφάλαια αυτά με την σειρά του οι Τράπεζες τα παρέχουν στους δανειολήπτες με την μορφή δανεισμού έναντι επιτοκίου. Διοχέτευση κεφαλαίων από πλεονασματικές μονάδες σε ελλειμματικές. Το Κράτος στηρίζει την λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος προκειμένου να χρηματοδοτηθεί η ιδιωτική οικονομία, να χρηματοδοτηθούν έργα ανάπτυξης και εν γένει να προωθηθεί η εργασία και να διασφαλιστεί η ευημερία των πολιτών.

Τα Τραπεζικά στελέχη ωστόσο έχουν μια ειδικότερη ευνοημένη μεταχείριση από άλλες κατηγορίες ατόμων που δεν έχουν την δυνατότητα να αναπτύσσουν σχέση με την πολιτική ελίτ της εκάστοτε Εξουσίας. Αυτή η διαδραστική συνάρτηση σχέσεων που αναπτύσσεται μεταξύ τραπεζικών, πολιτικών και πολιτών αποτελεί και την κύρια αφορμή για τις αιτίες ανάπτυξης της Διαφθοράς στην Ελλάδα. Θα πρέπει να επισημανθεί, ότι κατά την αναζήτηση ευθυνών θα πρέπει να τονίσουμε τα εμπόδια, που προκύπτουν από την δυσκολία απόδοσης του χαρακτηρισμού «εγκληματία» ειδικά σε εκπροσώπους της πολιτικής-οικονομικής ελίτ.

Δεδομένου ο χρηματοπιστωτικός τομέας αποτελεί σημείο συνάντησης τουλάχιστον δύο εξουσιαστικών μηχανισμών, που αποτελούνται από θεσμικές μονάδες και αγορές που αλληλοεπιδρούν με πολύπλοκο τρόπο²⁷, καθώς η κινητοποίηση των κεφαλαίων για επενδύσεις από την μια και η παροχή διευκολύνσεων από την άλλη αποτελούν βασικές δυνάμεις κοινών δράσεων και σκοπών κρίνεται απαραίτητο, να αποτυπωθεί το χρονολογικό

²⁶ Chambliss, W. J. (2004) , «On the symbiosis between criminal law and criminal behaviour» Criminology , 42 (2) pp. 241-243 Chambliss , W.J (1975) , όπ . παρ. Σ. 162.

²⁷ Ενώ παράλληλα χρησιμοποιούνται κατά την διαδικασία τοποθέτησης ως μέσο απόκρυψης παράνομου πλουτισμού, ο οποίος προέρχεται από παράνομες και έκνομες πράξεις. Παράλληλα το τραπεζικό σύστημα δύναται να χρησιμοποιηθεί ως μέσο διαχειρίσεις κοινών πληροφοριακών συστημάτων και ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων για τους μετόχους και τους πραγματικούς δικαιούχους νομικών προσώπων και φυσικών προσώπων συμπεριλαμβανομένων και των αλλοδαπών

ιστορικό των πράξεων των δυο τουλάχιστον αμφίδρομων δυνάμεων. Παράγοντες που συντελούν στην επιλεκτική διαδικασία της θέσπισης κανόνων όσο και κατά την εφαρμογή αυτών αποτελούν η κοινωνική τάξη, η εξουσία²⁸ και το κύρος των ανθρώπων που αναλαμβάνουν την διαδικασία τυποποίησης αξιόποινων πράξεων.

Επειδή το φαινόμενο Διαφθοράς λειτουργεί στο παρασκήνιο, για το λόγο αυτό κρίνεται αναγκαίο, να παρουσιαστεί κατωτέρω το νομοθετικό ιστορικό και οι συνέργειες που αναπτύχθηκαν πάνω στην σύμπτωση στόχων και σκοπών του πολιτικού συστήματος με το χρηματοπιστωτικό σύστημα.

-Οι ανοδικοί ρυθμοί ανάπτυξης ξεκίνησαν το 1993 και τελείωσαν το 2007-2008. Η κρίση στην Ελλάδα πλησιάζει τη δεκαετία.

-Από το 1999 είναι γνωστό ότι τόσο στις ΗΠΑ, όσο και σε άλλες χώρες υπάρχει μια αποστροφή, η οποία είχε πολιτικό και ιδεολογικό υπόβαθρο στην εφαρμογή ρυθμιστικών μέτρων αναφορικά με την επικινδυνότητα της ανεξέλεγκτης πιστωτικής επέκτασης. Έκτοτε οι χρηματοοικονομικοί νεωτερισμοί δημιουργήσαν νέες αγορές, οι οποίες όμως δεν συνοδεύονταν από τους κατάλληλους κανόνες λογιστικής απεικόνισης με το αντίστοιχο εποπτικό και ρυθμιστικό πλαίσιο προστασίας από φαινόμενα Διαφθοράς και απάτης στα λογιστικά δεδομένα των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.

-Με τον Ν.3094/2002 θεσπίζεται το ακαταδίωκτο του Συνηγούρου του Πολίτη και Βοηθών Συνηγούρου για πράξεις κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, με εξαίρεση τη Συκοφαντική Δυσφήμιση, την Παραβίαση απορρήτου και την Εξύβριση.

-Τη διετία 2007-2009 οι Ηνωμένες Πολιτείες βρίσκονται στα πρόθυρα της χειρότερης Τραπεζικής κρίσης.

-Το 2008 η Lehman-Brothers ανακοινώνει την χρεοκοπία της, ενώ ταυτόχρονα η Αμερικανική Κυβέρνηση είναι απρόθυμη να δαπανήσει δημόσιο χρήμα για την πιθανή διάσωση της. Η Lehman-Brothers κατέρρευσε μεταξύ άλλων και για την μεγάλη της έκθεση στην αγορά ενυπόθηκων στεγαστικών δανείων.²⁹

-Η εξέλιξη της Κρίσης τον 01/2008 παρουσιάζεται στα διεθνή χρηματιστήρια τα οποία παρουσιάζουν τις μεγαλύτερες απώλειες από την 11^η Σεπτεμβρίου 2001. Τον 04/2008 το ΔΝΤ προειδοποιεί ότι το κόστος της κρίσης μπορεί να υπερβεί το \$1 Τρισεκατομμύριο.

²⁸ Αλοσκόφης, Ο (2021) , Ποινική Επιλεκτικότητα: μια μάρκο - ιστορική θεώρηση από τη Valeria Vegh Weis», στο crimetimes του Μαρτίου, διαθέσιμο στο: <https://www.crimetimes.gr>

²⁹ Βλ. σχετικά https://en.wikipedia.org/wiki/Bankruptcy_of_Lehman_Brothers

-Τον 9^ο /2008 το πρόβλημα επεκτείνεται στην Ευρώπη όπου η Τράπεζα Fortis εθνικοποιείται προκειμένου να διασωθεί.

-Τον 10^ο /2008 ψηφίζεται το πακέτο διάσωσης στην Αμερική, ενώ ανακοινώνονται πακέτα διάσωσης των Τραπεζών σε Γερμανία/Αγγλία/Ισλανδία.

-Τον 11^ο /2008 η Ευρωπαϊκή-Κεντρική-Τράπεζα μειώνει τα επιτόκια, η Ουκρανία δανειοδοτείται από το ΔΝΤ με δάνειο ύψους \$16,4 Δις.

-Τον 12^ο /2009 ψηφίζεται ο Ν.3808/2009³⁰ με τον οποίο ενισχύεται οικονομικά η κοινωνική αλληλεγγύη κοινωνικής ευθύνης των μεγάλων επιχειρήσεων και της μεγάλης περιουσίας.

-Επίσης τον 12^ο /2009 ψηφίζεται ο Ν.3812/2009³¹ με τον οποίο αναμορφώνεται το σύστημα προσλήψεων στο Δημόσιο Τομέα.

-Το 2009 το Έλλειμα του Τομέα της Γενικής Κυβέρνησης υπέρ-τριπλασιάστηκε φτάνοντας το 6,4% από το 2% του 2008, ως αποτέλεσμα της Πολιτικής Στήριξης του Τραπεζικού-Συστήματος που κατέρρεε.³²

Στο σημείο αυτό έχει καταστεί σαφές ότι η Ελληνική-Κυβέρνηση έχει εγκλωβιστεί στην επιχειρηματολογία που είχε αναπτύξει το 2009 περί αντιμετώπισης της παγκόσμιας κρίσης και των επιπτώσεων στην Ελληνική Οικονομία κατά την οποία δεν έγινε λόγος στα Ελληνικά ΜΜΕ, ότι η Ελλάδα λόγω της μεγάλης έκθεσης της αγοράς ομολόγων που είχε από τις Τράπεζες της Γερμανίας/Γαλλίας/Ολλανδίας, σε περίπτωση μιας άτακτης χρεοκοπίας οι ζημιές στους συγκεκριμένους πιστωτές θα ήταν ανυπολόγιστη. Η έλλειψη εναλλακτικών προτάσεων από την Ελληνική-Κυβέρνηση και η απουσία διαπραγμάτευσης δεν ήταν ένα τυχαίο γεγονός, καθότι κλήθηκαν οι Έλληνες πολιτικοί να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα τα οποία είχαν οι ίδιοι δημιουργήσει εξαιτίας των πολιτικών επιλογών και αξιών που αντιπροσώπευαν και είχαν υπηρετήσει μέχρι εκείνη την περίοδο. Το διάστημα εκείνο ο Έλληνας Πρωθυπουργός της χώρας αναφέρθηκε στο διεφθαρμένο Ελληνικό-Κράτος και στις παγκόσμιες χρηματοπιστωτικές αγορές ως τις κύριες αιτίες της κρίσης.³³

³⁰ Έκτακτη Οικονομική Ενίσχυση κοινωνικής αλληλεγγύης Βλέπε: <https://www.forin.gr/laws/law/2761/ektakh-oikonomikh-enisxush-koinwnikhs-allhlegguhs-ektakh-eisfora-koinwnikhs-euthunhs-twn-megalwn-epixeirhsewn-kai-ths-megalhs-akinhts-periousias-kai-alles-diatakseis#!/?article=6>

³¹ Αναμόρφωση συστήματος προσλήψεων στο δημόσιο τομέα και άλλες διατάξεις. <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/135818/nomos-3812-2009>

³² Η πραγματικότητα αυτή είναι κοινή για όλες τις χώρες της Ευρωζώνης όπως παρατηρείται και στον Πίνακα της σελίδας 56. Βλέπε European Central Bank (ECB), Euro Area Fiscal Policies And The Crisis, Occasional paper series no 109, April 2009,p.56. <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpops/ecbocp109.pdf>

³³ Βλέπε Επιτροπή Οικονομικής Και Νομισματικής Πολιτικής <https://www.europarl.europa.eu/committees/el/econ/home/highlights>

Ωστόσο οι Ελληνικές Τράπεζες δεν είχαν ενημερώσει τους Έλληνες Πολιτικούς, σύμφωνα με τα μοντέλα μέτρησης ελέγχου κινδύνου που είχαν καταρτίσει και σχεδιάσει οι ίδιες για τις αγορές επενδυτικών προϊόντων από ξένους επενδυτές, ουσιαστικά μελέτες του Risk Management,³⁴ για τους συναρτώμενους μελλοντικούς κινδύνους έκθεσης και αθέτησης πληρωμών προς τους ξένους πιστωτές.

Η δημοσιονομική πολιτική προσαρμογή στηρίχθηκε κυρίως σε παράγοντες όπως η εξέλιξη του χρέους στα επιτόκια δανεισμού του Ελληνικού-Δημοσίου, η ανεργία και κυρίως η μείωση των επενδύσεων λόγω της έλλειψης εμπιστοσύνης από τους ξένους και εγχωρίους επενδυτές.

Το επιχείρημα της αύξησης της φορολογίας και της μείωσης των δαπανών σε σχέση με την ανάπτυξη του χρέους είναι δύσκολο να αποδοθεί στις αιτίες της κρίσης, καθώς η πολιτική επιλογή της ανακεφαλοποίησης των Τραπεζών προήλθε από τις επιλογές του Έλληνα Νομοθέτη, ο οποίος είχε την επιλογή να μην ανακεφαλοποιήσει τις Τράπεζες, αλλά επέλεξε να μην τις κρατικοποιήσει όπως έγινε στην Αμερική.

Η διατάραξη αυτή της μεταβολής του χρέους κατά 50 δις ευρώ προκύπτει από τα στοιχεία της έκθεσης της ΤτΕ, όπου αναφέρεται το καθαρό όφελος, από τα δυο κουρέματα του Ελληνικού-χρέους που πραγματοποιήθηκαν το 2012, ήταν η συνέχεια των αναγκαίων μέτρων και η διστακτικότητα λόγω του πολιτικού κόστους που κορυφώθηκε στα μέσα του 2011.³⁵ Το έλλειμα δομικών πρωτοβουλιών σε συνάρτηση με την ανορθολογική πολιτική που ακολουθήθηκε επέφερε στην επιφάνεια τα δομικά/θεσμικά ζητήματα που προκύπτουν μεταξύ των εξουσιαστικών σχέσεων και δικτύων που αναπτύσσονται μεταξύ πολιτικών και τραπεζικών αξιωματούχων.

Νόμος περί ευθύνης Υπουργών, και οι τροποποιήσεις αυτού, σχετικά με το αδίκημα της Απιστίας των Τραπεζικών Στελεχών να υποκρύπτει την αμνηστία που παρασχέθηκε στους ηθικούς υπαίτιους λειτουργούς, οι οποίοι στο πεδίο μιας διαρκούς πρόσμιξης διαφόρων συμφερόντων και διαπλοκής προέκυψαν οι λεγόμενες συμμαχίες από τις συγκεκριμένες επαγγελματικές ελίτ, που συναίνεσαν και σφυρηλάτησαν τους ηθικούς δεσμούς προστασίας και επιβίωσης, που έπρεπε να εφεύρουν έτσι ώστε να προστατευτούν, επιβεβαιώνοντας έτσι την θεωρία του Sutherland, ο οποίος έκανε λόγο για τα εγκλήματα του λευκού κολάρου, τα

³⁴ Risk Management Βλ: https://en.wikipedia.org/wiki/Risk_management

³⁵ Η ιστορία για την Τράπεζα της Ελλάδος το Χρονικό της Μεγάλης κρίσης. Η τράπεζα της Ελλάδος 208-2013.σελ.4 <https://www.bankofgreece.gr/enimerosi/grafeio-typoy/anazhthsh-enhmerwsewn/enhmerwseis?announcement=ce62490e-3dbd-4f78-9c55-35e0fefb9f35>

οποία τελούνται από άτομα υψηλού κύρους στο πλαίσιο της επαγγελματικής τους δραστηριότητας.

Ενώ ο Richard Quinney ανέδειξε την σημασία της τυποποίησης του εγκλήματος του λευκού κολάρου με συνέπεια να μην μπορούν να προσδιοριστούν με σαφήνεια και να προσδιορισθούν σαφώς οι αξιόποινες συμπεριφορές.

Κατά τον William Chambliss η ταξική προέλευση αντικατοπτρίζεται στην διαδικασία Νομοθέτησης από την οποία καθορίζονται οι αξίες που ενστερνίζονται οι κοινωνικές ομάδες, ο οποίος κατά την ανάλυση του υποστήριξε ότι ο Νόμος είναι αποτέλεσμα της προσπάθειας των διαπλεκόμενων συμφερόντων εξουσίας, οι οποίοι προσπαθούν να συγκαλύψουν τις ανισότητες που προκαλεί το καπιταλιστικό σύστημα, το οποίο όσο επεκτείνεται τόσο εντείνονται και οι συγκρούσεις, οι οποίες πλέον δια των ΜΜΕ εξουδετερώνονται.

Από το ως άνω ιστορικό εμφανίζεται ότι η θέσπιση κανόνων ήταν αποτέλεσμα της πολιτικής βούλησης της άρχουσας τάξης η οποία είχε και έχει την δυνατότητα να επηρεάζει την θέσπιση κανόνων, ενώ παράλληλα έχει την δυνατότητα της ατιμωρησίας καθότι το Κράτος δεν είναι αδύναμο να αναλάβει την αποτελεσματική δίωξη των εγκληματιών του Λευκού κολάρου για αυτό όπως έχει επισημανθεί εκτός από φορέας αντιμετώπισης είναι και πηγή εγκληματογενεσης, καθώς οι δράστες ενώ παραβιάζουν το νόμο είναι αυτοί και που τον διαμορφώνουν ή συμβάλουν σε αυτό³⁶.

-Τον 3^ο /2010 ψηφίζεται ο Ν.3833/2010³⁷ στον οποίο λαμβάνονται μέτρα προστασίας της εθνικής οικονομίας-Επείγοντα μέτρα για την αντιμετώπιση της δημοσιονομικής κρίσης.

-Τον 4^ο /2010 ψηφίζεται ο Ν.3842/2010³⁸ με τον οποίο λαμβάνονται μέτρα για την αποκατάσταση της φορολογικής Δικαιοσύνης, αντιμετώπισης της φοροδιαφυγής και άλλες διατάξεις.

-Τον 5^ο /2010 ψηφίζεται ο Ν.3845/2010³⁹. Μέτρα για την εφαρμογή του Μηχανισμού Στήριξης της Ελληνικής-Οικονομίας από τα Κράτη μέλη της Ζώνης του Ευρώ και το Διεθνές-Νομισματικό-Ταμείο.

³⁶ Βιδάλη Σ.(2019), «Όψεις της ανάκρισης σε υποθέσεις εγκλημάτων των ισχυρών και οργανωμένου εγκλήματος σε Βιδάλη. / Κουλούρης Ν.Κ. Παπαχαράλαμπος Χ. «Εγκλήματα των ισχυρών: Διαφθορά , οικονομικό και οργανωμένο έγκλημα» Αθήνα Εκδόσεις ΕΑΠ σελ.308

³⁷ Προστασία της εθνικής οικονομίας - Επείγοντα μέτρα για την αντιμετώπιση της δημοσιονομικής κρίσης. <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/53926/nomos-3833-2010>

³⁸ Αποκατάσταση φορολογικής δικαιοσύνης, αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής και άλλες διατάξεις. <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/55038/nomos-3842-2010>

-Τον 5^ο /2010 ψηφίζονται οι Νόμοι 3847⁴⁰-3851⁴¹, με τους οποίους τον μεν πρώτο επανακαθορίζονται τα επιδόματα εορτών Χριστουγέννων/Πάσχα για τους συνταξιούχους του Δημοσίου, ενώ με τον δεύτερο παράλληλα επιταχύνεται η ανάπτυξη των Ανανεώσιμων-Πηγών-Ενέργειας για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.

-Τον 7^ο /2010 ψηφίζεται ο Ν.3861/2010⁴² με τον οποίο ενισχύεται η διαφάνεια της Δημόσιας Διοίκησης με την υποχρεωτική ανάρτηση νόμων και πράξεων των κυβερνητικών διοικητικών και αυτοδιοικητικών οργάνων στο διαδίκτυο Πρόγραμμα-Διαύγεια.

-Τον 7^ο /2010 ψηφίζεται ο Ν.3864/2010⁴³ περί ιδρύσεως του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής σταθερότητας⁴⁴.

-Τον 7^ο /2010 ψηφίζεται ο Ν.3865/2010⁴⁵ Μεταρρυθμίσεις του συνταξιοδοτικού συστήματος του Δημοσίου και συναφείς διατάξεις.

-Τον 7^ο /2010 ψηφίζεται ο Ν.3869/2010⁴⁶ με τον οποίο ρυθμίζονται οι οφειλές των υποχρεωμένων φυσικών προσώπων.

-Στις 18 Απρίλιου 2011 στην Γενική-Συνέλευση της Τράπεζας-της-Ελλάδος⁴⁷, με την τροποποίηση του άρθρου 14 του Καταστατικού, αποκτούν και ξένοι μέτοχοι της Κεντρικής-

³⁹ Μέτρα για την εφαρμογή του μηχανισμού στήριξης της ελληνικής οικονομίας από τα κράτη-μέλη της Ζώνης του ευρώ και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. <https://www.taxheaven.gr/law/3845/2010>

⁴⁰ Επανακαθορισμός των επιδομάτων εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα και του επιδόματος αδείας για τους συνταξιούχους του Δημοσίου. <https://www.e-nomothesia.gr/kat-oikonomia/n-3847-2010.html>

⁴¹ Επιτάχυνση της ανάπτυξης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και άλλες διατάξεις σε θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/55724/nomos-3851-2010>

⁴² Ενίσχυση της διαφάνειας με την υποχρεωτική ανάρτηση νόμων και πράξεων των κυβερνητικών, διοικητικών και αυτοδιοικητικών οργάνων στο διαδίκτυο «Πρόγραμμα Διαύγεια» και άλλες διατάξεις. <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/56148/nomos-3861-2010>

⁴³ Περί ιδρύσεως Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας. <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/56904/nomos-3864-2010>

⁴⁴ Ωστόσο η φερεγγυότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων και η αξιοπιστία του χρηματοπιστωτικού συστήματος στο σύνολο του, ειδικότερα σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο μετά και την δημοσίευση της Λίστας Λαγκάρτ, έχει κλονίσει σοβαρά το περί Δικαίου αίσθημα σε σχέση με τους θεσμοθετημένους κανόνες προστασίας του οικονομικού περιβάλλοντος, ειδικότερα για τους δράστες του λευκού περιλαίμιου, οι οποίοι εξαιτίας της άμεσης επιρροής και αλληλεξάρτησης και αλληλοσύνδεσης με πολιτικούς αξιωματούχους κατέχουν ειδική πληροφόρηση σε σχέση με προσωπικά δεδομένα τρίτων προσώπων, είτε σε off shore εταιρείες, είτε με ημεδαπές. Ειδικότερα το ζήτημα της χρήσης τρίτων προσώπων (αχυράνθρωποι) στις τριγωνικές σχέσεις απάτης που τελούνται δια τους τραπεζικού συστήματος, εξαιτίας του νομοθετικού περίπλοκου πλαισίου και της διαφορετικής οικονομικής πολιτικής σε σχέση με την διακίνηση πληροφοριών, έχει ως συνέπεια την ατιμωρησία των ισχυρών. Τα στελέχη αυτά κατέχουν ειδικές γνώσεις και του Πληροφοριακού Συστήματος της Τράπεζας, και της νομοθετικής ιδιαιτερότητας των ζητημάτων απόκρυψης πλουτισμού σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. Η ανταγωνιστική δραστηριότητα των Ευρωπαϊκών Τραπεζών οδηγεί και τον νόμιμο και τον παράνομο πλούτο (συνήθως όταν ακολουθείται η διαδικασία ανάμειξης νόμιμων και παράνομων χρήματων) σε τρίτες εξωχώριες εταιρείες εκτός της Ευρωπαϊκής ένωσης.

⁴⁵ Μεταρρύθμιση Συνταξιοδοτικού Συστήματος του Δημοσίου και συναφείς διατάξεις. <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/56990/nomos-3865-2010>

⁴⁶ Ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων και άλλες διατάξεις. <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/57256/nomos-3869-2010>

Τράπεζας της Χώρας Δικαίωμα Ψήφου στις Γενικές Συνελεύσεις των μετόχων της Τράπεζας-της-Ελλάδος. Μέχρι τότε ίσχυε «μη δικαιούμενοι να ασκήσουν δικαιώματα στην Γενική-Συνέλευση α') Οι μη έχοντες την ελληνική υπηκοότητα», ενώ μετά την 18^η Απριλίου 2011 ισχύει «μη δικαιούμενοι να ασκήσουν δικαιώματα στην Γενική-Συνέλευση α') Οι μη έχοντες την ελληνική υπηκοότητα ή την υπηκοότητα κράτους μέλους της Ε.Ε. ή του Ευρωπαϊκού-Οικονομικού-Χώρου⁴⁸».

Η Τράπεζα της Ελλάδος⁴⁹, σύμφωνα με το άρθρο 55Α του Καταστατικού⁵⁰ της, ασκεί την εποπτεία⁵¹ στα πιστωτικά ιδρύματα, σε συγκεκριμένα χρηματοδοτικά ιδρύματα, στις

⁴⁷ Η Τράπεζα της Ελλάδος είναι η Κεντρική Τράπεζα της χώρας με έτος ίδρυσης το 1927. Τα Κεφάλαια για την ίδρυση και την λειτουργία της προήλθαν από το Λονδίνο τη Νέα Υόρκη με την μεσολάβηση της Κοινωνίας Των Εθνών προκειμένου να σταθεροποιηθεί η τότε Ελληνική Οικονομία. Μέχρι και την εισαγωγή της χώρας μας στο Ευρώ το 2002 η Τράπεζα είχε το αποκλειστικό δικαίωμα της κοπής του Εθνικού νομίσματος. Η Τράπεζα της Ελλάδος είναι μια ανώνυμη εταιρεία εισηγμένη στο Χρηματιστήριο Αθηνών. Το Ελληνικό μετοχολόγιο του Ελληνικού Δημοσίου ανέρχεται στο 9 %.

⁴⁸ Ποιο συγκεκριμένα τροποποιήθηκε το **άρθρο 14**, στοιχείο α' του καταστατικού της ΤτΕ και διαγράφηκε από το καταστατικό η **δικλίδα ασφάλειας της Ελληνικότητας της ΤτΕ**. Η τροποποίηση του καταστατικού και ειδικότερα του άρθρου 14, στοιχείο α' , σχετικά με την εθνικότητα των μετόχων, οι οποίοι αποκτούν ρυθμιστικό ρόλο σε θέματα που διαχειρίζονται οι εκάστοτε Ελληνικές Κυβερνήσεις.

⁴⁹ Τράπεζας της Ελλάδος - Εποπτεία <https://www.bankofgreece.gr/kiries-leitourgies/epopteia>

⁵⁰ Βλ.σελ.44 άρθρο 55Α. ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

<https://www.bankofgreece.gr/trapeza/nomiko-plaisio/katastatiko>

⁵¹ **Εποπτευόμενα ιδρύματα**

Στο πλαίσιο της ενημέρωσης των ενδιαφερομένων, η Τράπεζα της Ελλάδος παραθέτει στην παρούσα ιστοσελίδα πίνακες στους οποίους περιλαμβάνονται:

1. τα πιστωτικά ή χρηματοδοτικά ιδρύματα με έδρα στην Ελλάδα και
2. τα πιστωτικά ή χρηματοδοτικά ιδρύματα με έδρα σε άλλα κράτη-μέλη της ΕΕ, τα οποία με βάση το «κοινοτικό διαβατήριο» παρέχουν τις υπηρεσίες της παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 4261/2014, όπως η παροχή πιστώσεων και η έκδοση εγγυητικών επιστολών. Το «κοινοτικό διαβατήριο», δηλαδή η ελευθερία παροχής υπηρεσιών εντός της ΕΕ, με ή χωρίς εγκατάσταση, βασίζεται στο πανευρωπαϊκά εναρμονισμένο εποπτικό πλαίσιο που ασκείται σε κάθε κράτος-μέλος της ΕΕ,
3. τους μεσίτες στεγαστικής πίστης με έδρα στην Ελλάδα και τους μεσίτες πιστώσεων της Οδηγίας 2014/17/ΕΕ με έδρα σε άλλα κράτη- μέλη της ΕΕ που γνωστοποίησαν την πρόθεσή τους για παροχή υπηρεσιών στην Ελλάδα μέσω «διαβατηρίου».

Πιστωτικά ιδρύματα

Η άσκηση της εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων πραγματοποιείται βάσει του ισχύοντος ευρωπαϊκού πλαισίου εποπτείας όπως αυτό συμπληρώνεται από το εθνικό θεσμικό πλαίσιο.

Ειδικότερα

Το ευρωπαϊκό πλαίσιο για την άσκηση της εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων αποτελείται από:

- την Οδηγία 2013/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (“CRD IV”) σχετικά με την πρόσβαση στη δραστηριότητα πιστωτικών ιδρυμάτων και την προληπτική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων, για την τροποποίηση της οδηγίας 2002/87/ΕΚ και για την κατάργηση των οδηγιών 2006/48/ΕΚ και 2006/49/ΕΚ
- την Οδηγία (ΕΕ) 2019/878 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (“CRD V”), για την τροποποίηση της οδηγίας 2013/36/ΕΕ όσον αφορά τις εξαιρούμενες οντότητες, τις χρηματοδοτικές εταιρείες συμμετοχών, τις μεικτές χρηματοοικονομικές εταιρείες συμμετοχών, τις αποδοχές, τα μέτρα και τις εξουσίες εποπτείας και τα μέτρα διατήρησης κεφαλαίων
- τον Κανονισμό (ΕΕ) 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (“CRR”) σχετικά με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας για πιστωτικά ιδρύματα και επιχειρήσεις επενδύσεων και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012. Ο Κανονισμός (ΕΕ) 575/2013, τροποποιήθηκε, μεταξύ άλλων, με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2019/876 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (“CRR 2”), για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013 όσον αφορά τον δείκτη μοχλεύσεων, τον δείκτη καθαρής σταθερής χρηματοδότησης, τις απαιτήσεις ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων, τον

πιστωτικό κίνδυνο αντισυμβαλλομένου, τον κίνδυνο αγοράς, τα ανοίγματα έναντι κεντρικών αντισυμβαλλομένων, τα ανοίγματα έναντι οργανισμών συλλογικών επενδύσεων, τα μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα και τις υποχρεώσεις υποβολής αναφορών και δημοσιοποίησης, καθώς και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012.

Οι διατάξεις της Οδηγίας 2013/36/ΕΕ ενσωματώθηκαν στο εθνικό δίκαιο με τον νόμο 4261/2014 ο οποίος τροποποιήθηκε, μεταξύ άλλων, με τον ν. 4799/2021 που ενσωμάτωσε την Οδηγία 2019/878.

Ο νόμος περιλαμβάνει μεταξύ άλλων διατάξεις σχετικά με:

- την ίδρυση και λειτουργία των πιστωτικών ιδρυμάτων.
- την έγκριση ή την απαλλαγή από την υποχρέωση έγκρισης των μητρικών χρηματοδοτικών εταιρειών συμμετοχών και των μητρικών μικτών χρηματοοικονομικών εταιρειών συμμετοχών τραπεζικών ομίλων
- την ελεύθερη εγκατάσταση και την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών από τα πιστωτικά ιδρύματα
- τους κανόνες προληπτικής εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων
- τις εξουσίες των εποπτικών αρχών και τις διοικητικές κυρώσεις που δύνανται να επιβάλλουν στα πιστωτικά ιδρύματα
- την εταιρική διακυβέρνηση των πιστωτικών ιδρυμάτων
- την πολιτική αποδοχών που εφαρμόζουν τα πιστωτικά ιδρύματα
- την καθιέρωση κεφαλαιακών αποθεμάτων ασφαλείας που τηρούνται από τα πιστωτικά ιδρύματα.

Ο Κανονισμός (ΕΕ) 575/2013 έχει ευθεία εφαρμογή σε όλα τα κράτη-μέλη της ΕΕ χωρίς να απαιτείται ενσωμάτωση των διατάξεών του στο εθνικό δίκαιο κάθε κράτους-μέλους.

Σημαντική εξέλιξη στο ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο για τα πιστωτικά ιδρύματα αποτελεί η υιοθέτηση της Οδηγίας 2014/59/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση πλαισίου για την ανάκαμψη και την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων και για την τροποποίηση της οδηγίας 82/891/ΕΟΚ του Συμβουλίου, και των Οδηγιών 2001/24/ΕΚ, 2002/47/ΕΚ, 2004/25/ΕΚ, 2005/56/ΕΚ, 2007/36/ΕΚ, 2011/35/ΕΕ, 2012/30/ΕΕ και 2013/36/ΕΕ, καθώς και των Κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 και (ΕΕ) αριθ. 648/2012. Η Οδηγία, όπως ενσωματώθηκε στον νόμο 4335/2015, στοχεύει στην εναρμόνιση, σε ενωσιακό επίπεδο, των διαδικασιών εξυγίανσης των πιστωτικών ιδρυμάτων και παρέχει στις εθνικές αρχές κοινές εξουσίες και μέσα ώστε να προλαμβάνουν τις καταστάσεις κρίσεων.

Χρηματοδοτικά ιδρύματα

Ως χρηματοδοτικά ιδρύματα υπό την εποπτεία της Τράπεζας της Ελλάδος ορίζονται οι ακόλουθες κατηγορίες επιχειρήσεων/οργανισμών:

- Εταιρείες Leasing-Χρηματοδοτικής Μίσθωσης
- Εταιρείες Factoring- Πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων
- Ιδρύματα Ηλεκτρονικού Χρήματος
- Τρίτοι Φορείς Παροχής Υπηρεσιών Πληρωμών
- Ιδρύματα Πληρωμών
- Εταιρείες Παροχής Πιστώσεων
- Εταιρείες Διαχείρισης Απαιτήσεων
- Ανταλλακτήρια Συναλλάγματος
- Ιδρύματα Μικροχρηματοδοτήσεων
- Εξαιρούμενα

Σχετικά με το θεσμικό πλαίσιο εποπτείας των χρηματοδοτικών ιδρυμάτων, πέραν των διατάξεων του νόμου 4261/2014 που αφορούν και τα χρηματοδοτικά ιδρύματα, υφίστανται σχετικοί ειδικοί νόμοι και πράξεις/αποφάσεις της Τράπεζας της Ελλάδος

Εποπτεία ιδιωτικής ασφάλισης

Από την 1η Δεκεμβρίου 2010, η εποπτεία της αγοράς της ιδιωτικής ασφάλισης ασκείται από την Τράπεζα της Ελλάδος. Προς τον σκοπό αυτόν, συστάθηκε η Διεύθυνση Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης (ΔΕΙΑ).

Πρόληψη ξέπλυματος χρήματος.

Η Τράπεζα της Ελλάδος αποτελεί την αρμόδια εποπτική αρχή ως προς την εφαρμογή του νομοθετικού και κανονιστικού πλαισίου πρόληψης και καταστολής της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες (ξέπλυμα χρήματος) και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και της διασποράς των όπλων μαζικής καταστροφής, από τα εποπτευόμενα από αυτήν ιδρύματα. Επιπρόσθετα, η Τράπεζα της Ελλάδος έχει εκδώσει εκτενή τυπολογία ύποπτων συναλλαγών με βάση την ελληνική πραγματικότητα και τη διεθνή βιβλιογραφία.

Τονίζεται ότι η τράπεζα της Ελλάδος, πέρα της αρμοδιότητας ελέγχου τήρησης των προβλεπόμενων διατάξεων επίδειξης δέουσας επιμέλειας κατά τη διενέργεια των συναλλαγών από τα εποπτευόμενα ιδρύματα, συμπεριλαμβανομένης της υποχρέωσης αναφοράς ύποπτων συναλλαγών στην Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες, δεν έχει προανακριτικές αρμοδιότητες, ούτε την

ασφαλιστικές και αντασφαλιστικές επιχειρήσεις, στους διανομείς ασφαλιστικών προϊόντων καθώς και στα ιδρύματα του χρηματοπιστωτικού τομέα υπό εκκαθάριση.

Σύμφωνα με το Άρθρο 5 Α2 του καταστατικού⁵² της ΤτΕ αναφέρει ότι «κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, η Τράπεζα της Ελλάδος και τα μέλη των οργάνων της δε ζητούν ούτε δέχονται οδηγίες από την Κυβέρνηση ή οργανισμούς. Η Κυβέρνηση και οι λοιποί φορείς

ευθύνη διερεύνησης των αναφορών ύποπτων συναλλαγών. Η Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες έχει την αποκλειστική αρμοδιότητα να διερευνά ενδελεχώς τις ύποπτες συναλλαγές και να προβαίνει σε περαιτέρω ενέργειες.

Θέματα μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων

Πλαίσιο υποχρεώσεων για τη διαχείριση από τα πιστωτικά ιδρύματα των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων τους Τα «μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα» (non performing exposures) και οι νέοι κανόνες διαχείρισης των «ανοιγμάτων υπό ρύθμιση» (forborne exposures), ορίζονται με τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) της Επιτροπής για τη θέσπιση εκτελεστικών τεχνικών προτύπων όσον αφορά την υποβολή εποπτικών αναφορών από τα ιδρύματα..

Εκκαθαρίσεις

Πληροφορίες για τα υπό ειδική εκκαθάριση πιστωτικά και χρηματοδοτικά ιδρύματα και για τις εταιρείες υπό ασφαλιστική εκκαθάριση που εποπτεύονται από την Τράπεζα της Ελλάδος βρίσκονται στις παρακάτω ενότητες:

1. Αποφάσεις ΕΠΑΘ

- ο κανονιστικού περιεχομένου που αφορά ειδικές εκκαθαρίσεις,
- ο διορισμού ειδικού και ασφαλιστικού εκκαθαριστή σε πιστωτικό ίδρυμα, χρηματοδοτικό ίδρυμα εποπτευόμενο από την Τράπεζα της Ελλάδος και εταιρεία υπό ασφαλιστική εκκαθάριση και
- ο καταλόγου προσώπων από τα οποία διορίζεται ασφαλιστικός εκκαθαριστής.

2. Πράξεις Εκτελεστικής Επιτροπής περιεχομένου που αφορά την λειτουργία των ειδικών εκκαθαρίσεων.

3. Ανακοινώσεις για θέματα ειδικών εκκαθαρίσεων εφόσον ορίζεται από τον νόμο.

4. «Πίνακα δικαιούχων απαιτήσεων» για τις ασφαλιστικές εκκαθαρίσεις που οφείλουν κατά νόμο να αναρτήσουν τέτοιο πίνακα στην ιστοσελίδα της Τράπεζας της Ελλάδος

5. Πίνακας εταιρειών υπό ασφαλιστική εκκαθάριση εποπτευόμενων από την Τράπεζα της Ελλάδος: Όνομα και στοιχεία επικοινωνίας ασφαλιστικού εκκαθαριστή και διεύθυνση ασφαλιστικής εκκαθάρισης.

Κυρώσεις

Η Τράπεζα της Ελλάδος, στο πλαίσιο άσκησης των εποπτικών της αρμοδιοτήτων, επιβάλλει με απόφασή της, διοικητικές κυρώσεις και λοιπά διοικητικά μέτρα στα ανά κατηγορία εποπτευόμενα από αυτήν πρόσωπα **για παραβάσεις του νομικού και κανονιστικού πλαισίου.**

Μεταξύ των διοικητικών κυρώσεων περιλαμβάνονται και τα χρηματικά πρόστιμα, τα οποία έχουν κατά κανόνα τη μορφή προστίμου υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου.

Κόμβος καινοτομίας FinTech

Ο όρος FinTech καλύπτει κάθε είδος χρηματοοικονομικής καινοτομίας που βασίζεται στην πρόοδο της τεχνολογίας και μπορεί να οδηγήσει σε νέα επιχειρηματικά μοντέλα, νέες εφαρμογές, διαδικασίες ή νέα προϊόντα, με σημαντική επίδραση στο χρηματοπιστωτικό τομέα και στην παροχή χρηματοοικονομικών υπηρεσιών.

Προστατευόμενο Κανονιστικό Περιβάλλον

Πρόκειται για ένα κανονιστικό καθεστώς που προσφέρει σε εταιρείες χρηματοοικονομικής τεχνολογίας (FinTechs) ένα προστατευόμενο περιβάλλον μέσα στο οποίο μπορούν να δοκιμάσουν τις καινοτόμες χρηματοοικονομικές προτάσεις τους για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα υπό την καθοδήγηση και σε άμεση συνεργασία με τη ρυθμιστική αρχή.

Το Προστατευόμενο Κανονιστικό Περιβάλλον δεν αποτελεί μη εποπτευόμενο χώρο και δε θα πρέπει να θεωρείται σαν χώρος δοκιμών όπου δεν ισχύουν νόμοι και κανονισμοί. Στόχος του είναι να επιτρέψει στους συμμετέχοντες στην αγορά και τις ρυθμιστικές αρχές να εμπλακούν σε γόνιμο διάλογο που θα επηρεάσει θετικά τις μεταρρυθμίσεις του κανονιστικού πλαισίου και θα διευκολύνει τη σωστή εξισορρόπηση μεταξύ χρηματοοικονομικής καινοτομίας και περιορισμού των κινδύνων.

Αναθεωρημένη οδηγία για τις υπηρεσίες πληρωμών (PSD2)

Η 2η Οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις πληρωμές (Payment Services Directive 2 – PSD2), που ενσωματώθηκε στην ελληνική νομοθεσία με τον ν. 4537/2018, αποτελεί το επόμενο βήμα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης στις πληρωμές.

⁵² Βλ.ε. Σελ. 10 άρθρο 5^Α <https://www.bankofgreece.gr/trapeza/nomiko-plaisio/katastatiko>

πολιτικής εξουσίας δεν επιδιώκουν να επηρεάζουν τα όργανα της Τράπεζας κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους» .

-Στο Ελληνικό θεσμικό πλαίσιο το 2011 με τον Ν.3961/2011⁵³ τροποποιείται η ποινική ευθύνη των Υπουργών με τον οποίο θεσμοθετείται η αφαίρεση από τις Δικαστικές Αρχές της χώρας η πρωτοβουλία κίνησης της Ποινικής-Δίωξης Μελών της Κυβέρνησης ή Υφυπουργών και ανατίθεται στην Βουλή. Αυτή η επιλεκτική θεσμική διαδικασία αντιμετώπισης των εγκλημάτων που διαπράττονται κατά την εκτέλεση των υπουργικών καθηκόντων επιβεβαιώνεται από τον Young⁵⁴, ο οποίος υποστηρίζει ότι οι εμπλεκόμενοι στην θεσμοθέτηση νομοθετικών διατάξεων είναι πρόσωπα τα οποία εμπλέκονται και στην παράβαση των σχετικών διατάξεων⁵⁵. Βάση της Εγκληματολογικής Θεωρίας η κρίση, είτε σε παγκόσμιο είτε σε εθνικό επίπεδο, προκαλείται λόγω της σχετικής οικονομικής ανομίας που διατηρείται μέχρι και σήμερα θεσμικά και κανονιστικά, η οποία εν συνεχεία σύμφωνα με την Θεωρία του Durkheim τελείται από τα άτομα του λευκού περιλαίμιου.⁵⁶

-Με τον Ν.4146/2013⁵⁷ εισήχθη τροπολογία του Ν.3894/2010 κατά την οποία τα μέλη του Διοικητικού-Συμβουλίου και των Στελεχών των Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων Συνιστάται Διυπουργική Επιτροπή Στρατηγικών Επενδύσεων (Δ.Ε.Σ.Ε.), στην οποία μετέχουν ως Πρόεδρος ο Υπουργός Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων ή ο νόμιμος αναπληρωτής του και ως μέλη οι Υπουργοί Οικονομικών, Εξωτερικών, Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού και οι αρμόδιοι κατά περίπτωση Υπουργοί, οι οποίοι εισηγούνται τα θέματα αρμοδιότητάς τους ή οι νόμιμοι αναπληρωτές τους.

-Με τον 4261/2014⁵⁸ ενσωματώνεται στο Ελληνικό-Δίκαιο η Οδηγία 2013/36/ΕΕ, με την οποία δίνεται πρόσβαση στη δραστηριότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων και προκλητική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων.

Αναλύοντας το ανωτέρω ιστορικό, κρίνεται σκόπιμο να αναλυθεί η διακριτή συμπεριφορά των Τραπεζικών Στελεχών, η οποία προσομοιάζεται με την εγκληματικότητα των ισχυρών

⁵³ Τροποποίηση του ν. 3126/2003 για την ποινική ευθύνη των Υπουργών και άλλες διατάξεις.

<https://www.taxheaven.gr/law/3961/2011>

⁵⁴ Young, J 2015 μέσω Βιδάλη (2013) *Εισαγωγή στην Εγκληματολογία* Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη,σελ.21-39

⁵⁵ Βιδάλη, Σ. (2013) *Εισαγωγή στην Εγκληματολογία*. Αθήνα : Νομική Βιβλιοθήκη,σελ.188.

⁵⁶ Η έννοια των εγκλημάτων του λευκού κολάρου πρωτοειπώθηκε από τον E.Sutherland, ό.π. σελ.132-139.

⁵⁷ Διαμόρφωση Φίλικου Αναπτυξιακού Περιβάλλοντος για τις Στρατηγικές και Ιδιωτικές Επενδύσεις και άλλες διατάξεις. <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/7227/nomos-4146-2013>

⁵⁸ Πρόσβαση στη δραστηριότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων και προληπτική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2013/36/ΕΕ), κατάργηση του ν. 3601/2007 και άλλες διατάξεις. <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/79732/nomos-4261-2014>

εξαιτίας την οικονομικής δύναμης και των επιπτώσεων στην Ελληνική Κοινωνία. Η εγκληματικότητα των ισχυρών⁵⁹ ως έννοια εναλλακτικά χρησιμοποιείται και η έννοια «τα εγκλήματα του λευκού κολλάρου» είναι μια διακριτή κατηγορία με παρεκκλίνουσα συμπεριφορά, η οποία τελείται από ανθρώπους που κατέχουν εξουσία και ιδιάζουσα θέση στην κοινωνική ιεραρχία.

Οι πράξεις αυτές δεν χαρακτηρίζονται εύκολα ως νομικά εγκλήματα, είναι δυσδιάκριτα από τις υπόλοιπες κατηγορίες εγκλημάτων, δεν εγείρουν εύκολα αντιδράσεις καθώς λειτουργούν παρασκηνιακά, ενώ δεν προβάλλονται και από τα Μ.Μ.Ε. Η ιδιαίτερη επικινδυνότητα τους οφείλεται στην ιδιότητα των δραστών, οι οποίοι είναι ως επί το πλείστον πολιτικοί, όπου οι αποφάσεις τους μακροπρόθεσμα επιφέρουν δυσμενείς συνέπειες προς τους πολίτες.

Το αδίκημα της απιστίας αναμφισβήτητα εντάσσεται στα εγκλήματα του λευκού κολλάρου και στα εγκλήματα των ισχυρών, καθότι τα εξυπηρετούμενα διαπλεκόμενα συμφέροντα και οι δράστες ανήκουν μεν στα ανώτερα πολιτικά και κοινωνικά κλίμακα, αλλά και εκ του αποτελέσματος διαπιστώθηκε ο εγκληματικός σχεδιασμός της πολιτικής αμνηστίας που τους παρασχέθηκε εκ του Νόμου περί ευθύνης υπουργών και δια της τροποποίησης της διάταξης του 390 Π.Κ.

2.2 Η Αντιμετώπιση της Διαφθοράς σε νομοθετικό επίπεδο από την έναρξη της οικονομικής κρίσης έως και σήμερα.

Από την έναρξη της οικονομικής κρίσης ο Έλληνας Νομοθέτης θέσπισε κανόνες με σκοπό την καταπολέμηση της Διαφθοράς μιας και το φαινόμενο αποτέλεσε έναν από τους κύριους λόγους εμφάνισης της κρίσης. Στο πλαίσιο της ανάλυσης μας συντίθεται τόσο από νομοθετικές πρωτοβουλίες την περίοδο της κρίσης και μεταγενέστερα όσο και από τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες και Διεθνείς Αποφάσεις οι οποίες επικυρωθήκαν⁶⁰ από την Ελλάδα, έτσι ώστε να αντιμετωπιστεί η Διαφθορά.

Για το λόγο αυτό θα αναλυθούν επιγραμματικά παρακάτω οι Νόμοι.

Ειδικότερα: Με τον Ν. 3861/2010 ενισχύεται η Διαφάνεια, καθότι πλέον καθίσταται υποχρεωτική η ανάρτηση νόμων και πράξεων των Αυτοδιοικητών Οργάνων, της

⁵⁹ Βιδάλη Σ.(2019), «Όψεις της ανάκρισης σε υποθέσεις εγκλημάτων των ισχυρών και οργανωμένου εγκλήματος σε Βιδάλη. / Κουλούρης Ν.Κ. Παπαχαλαράμπος Χ. «Εγκλήματα των ισχυρών: Διαφθορά , οικονομικό και οργανωμένο έγκλημα» Αθήνα Εκδόσεις ΕΑΠ σελ.308.

⁶⁰ Κουράκης Ν. *Καταπολεμώντας τη Διαφθορά στην Ελλάδα, συμβολή στον Τιμητικό Τόμο Ν. Κουράκη* (επιμ. Γασπαρινάτου Μ) *Έγκλημα και ποινική καταστολή σε εποχή κρίσης*'' Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα 2016 Διαθέσιμο σε <http://crime-in-crisis.com/>

Κυβέρνησης και των Διοικητικών Υπηρεσιών στο «Πρόγραμμα Διαύγεια»⁶¹. Με τον Ν. 3932/2011 δημιουργείται η σύσταση της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και του Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης⁶². Με τον Ν.3943/2011 θεσμοθετείται η καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, στελεχώνονται οι ελεγκτικές υπηρεσίες αρμοδιότητας του Υπουργείου Οικονομικών.⁶³ Με τον Ν.3961/2011, με τον οποίο τροποποιείται ο ν.3126/2003, εκδίδεται ο Νόμος περί της ποινικής ευθύνης των Υπουργών⁶⁴, ο οποίος έχει δεχτεί και έντονη κριτική καθότι προβλέπεται ειδική διαδικασία αναφορικά με τις αξιόποινες πράξεις που τελούν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους οι Υπουργοί. Με τον Ν.4013/2011 συστήνεται η Ενιαία-Αρχή Δημοσίων-Συμβάσεων⁶⁵.

Τον ίδιο χρόνο εκδίδεται και ο Ν.4022/2011 ο οποίος αφορά την εκδίκαση πράξεων Διαφθοράς πολιτικών και Κρατικών Αξιωματούχων⁶⁶, υποθέσεις μείζονος Δημοσίου Συμφέροντος και άλλες διατάξεις ο οποίος χαρακτηρίστηκε και παραδικανικός Νόμος.

Μεταξύ των ρυθμίσεων, προβλέφθηκε η δυνατότητα ορισμού Εισαγγελικού Λειτουργού, για αποκλειστική ενασχόληση κατά την ανακριτική διαδικασία σε συγκεκριμένη ιδιαίτερα σοβαρή υπόθεση Διαφθοράς υποστηριζόμενου από εξειδικευμένο προσωπικό (άρθρου 2 παρ.3 Ν.4022/ 2011)⁶⁷. Έτσι, όλες οι ενέργειες που προβλέπονταν στον Ν.4022/2011 για τον

⁶¹ Με τον Ν.3861/2010 Ενίσχυση της Διαφάνειας με την υποχρεωτική ανάρτηση νόμων και πράξεων των Κυβερνητικών, διοικητικών και αυτοδιοικητών οργάνων στο διαδίκτυο και άλλες διατάξεις. <https://diavgeia.gov.gr/legislationdocs.pdf>

⁶² Σύσταση αρχής καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, και ελέγχου των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης. https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=51d65685-1516-4453-8e6e-4ed82886094e

⁶³ Καταπολέμησης της φοροδιαφυγής, στελέχωση των ελεγκτικών υπηρεσιών και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Οικονομικών. <http://elib.aade.gr/elib/view?d=/gr/act/2011/3943>

⁶⁴ ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3961 Τροποποίηση του ν. 3126/2003 για την ποινική ευθύνη των Υπουργών και άλλες διατάξεις. https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=1a52d1a3-707c-4ee9-9f4c-c891f3319df6

⁶⁵ Σύσταση Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων και Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων - Αντικατάσταση του Έκτου Κεφαλαίου του ν. 3588/2007 (Πτωχευτικός Κώδικας) - Προπρωτεύουσα Διαδικασία Εξυγίανσης και άλλες διατάξεις. https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=3e2db455-bf3e-4cbd-9df1-ef06dca63a1e

⁶⁶ *Εν μέσω σφοδρής δημοσιονομικής και θεσμικής κρίσης, εκδόθηκε ο Νομοθέτης την πρόθεση αποτελεσματικότερης αντιμετώπισης της Διαφθοράς, εισάγοντας ειδικές δικονομικές ρυθμίσεις για την ταχύτερη εξακρίβωση της τέλεσης σοβαρών αδικημάτων Διαφθοράς, την άσκηση Δίωξης και την εκδίκαση των σχετικών υποθέσεων, καθώς οι προηγούμενες ρυθμίσεις κρίθηκαν αναποτελεσματικές.*

⁶⁷ Σ. Βιδάλη (2017), ο.π.σελ.223, Ε.Ράικου, ο.π.σελ.694, Α. Ζαχαριάδης, «Ζητήματα εφαρμογής του Ν.4022/2011», Ποινική Δικαιοσύνη, τ.2016, σελ.359-360, Αιτιολογική έκθεση Ν.4022/2011, ο.π.σελ.1επ.

Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών αποφασίστηκε ότι θα ενεργούνται από τον Ε.Ε.Δ. (αρθρ.76 Ν.4139/ 2013)⁶⁸.

Κατά την αιτιολογική έκθεση⁶⁹ αναφέρεται η σημασία εκδίκασης πράξεων Διαφθοράς, οι οποίες τελούνται κατά την άσκηση των καθηκόντων ή επωφελούμενοι της ιδιότητας τους αιρετά μονοπρόσωπα όργανα Δημοσίου-Δικαίου, Υπουργοί, ενώ μέχρι και σήμερα ενώ έχει εκδώσει την απόφαση πλαίσιο 2003/568/ΔΕΥ κατά την οποία προβλέπεται η τιμωρία για τα Ν.Π. για τις περιπτώσεις Δωροδοκίας και Δωροληψίας, ο Έλληνας Νομοθέτης δεν έχει προβλέψει την ποινική απαξία των νομικών προσώπων με νομική προσωπικότητα, αλλά δικαιοκρατικά αναφέρεται στα προσωποπαγή αδικήματα με αυτοτελή ποινική απαξία με κριτήριο την ιδιότητα του δράστη⁷⁰.

Στην περίπτωση αυτή η επιλεκτική Νομοθέτηση έχει κριθεί από Ευρωπαϊκούς και Διεθνείς Οργανισμούς καθώς τα εταιρικά και πολιτικά εγκλήματα που προκύπτουν με την συνέργεια του Κρατικού Μηχανισμού εκφεύγουν την ποινική αντιμετώπιση, ενώ οι Κοινωνικές βλάβες που προκαλούν είναι συντριπτικές ειδικά στις κατώτερες τάξεις.

Με τον Ν.4013/2011⁷¹ ιδρύεται η Ενιαία-Ανεξάρτητη-Αρχή Δημοσίων-Συμβάσεων,⁷² η οποία ασκεί το έργο της με πλήρη ανεξαρτησία και αυτοτέλεια, έχουσα την αρμοδιότητα να παρακολουθεί και να αξιολογεί τις δράσεις των δημοσίων φορέων σε σχέση με τις διαδικασίες προκήρυξης, ανάθεσης και εκτέλεσης συμβάσεων.

Με τον Ν.4057/2012 θεσπίζονται κανόνες για τους Υπαλλήλους Πολιτικών και Διοικητικών Νομικών Προσώπων Δημοσίου-Δικαίου .

Η εισαγωγή του Εισαγγελέα-Εγκλημάτων-Διαφθοράς (ΕΕΔ) εισέρχεται θεσμοθετικά με τον Ν.4139/2013 στα καθήκοντα του Εισαγγελέα, ο Νομοθέτης επιχείρησε αντίστοιχα την θέσπιση του Εισαγγελέα Οικονομικού Εγκλήματος⁷³ (ΕΟΕ), ο οποίος διερευνά τα

⁶⁸Σ.Βιδάλη(2017),ο.π.σελ.221,Ε.Μιχαλοπούλου(2019),ο.π.σελ.346.Ε.Ράικου,ο.π.σελ.693-695, Αιτιολογική έκθεση Ν.3943/2011,ο.π.σελ.3.

⁶⁹ Εκδίκαση πράξεων Διαφθοράς πολιτικών και κρατικών αξιωματούχων, υποθέσεων μεγάλου κοινωνικού ενδιαφέροντος και μείζονος Δημοσίου Συμφέροντος και άλλες διατάξεις Τύπος https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=dbe1250a-8d1b-4298-9555-3e5f57d4689e

⁷⁰Δηλαδή εκείνα που τους δίνεται η ευκαιρία να τελέσουν «εξαιτίας της ιδιότητάς των και των πλεονεκτημάτων που αυτή τους προσφέρει» [Ε. Συμεωνίδου-Καστανίδου, ΠοινΔικ 2011, 496 επ., ιδίως σελ. 498]. https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=dbe1250a-8d1b-4298-9555-3e5f57d4689e

⁷¹ Σύσταση Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων και Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων. <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/110383/nomos-4013-2011>

⁷² Ενιαία Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων. <https://eaadhsy.gr/>

⁷³Στα καθήκοντα του Ανωτέρου Εισαγγελικού Λειτουργού, ανάγονται τα καθήκοντα έρευνας για τα αδικήματα διαφθοράς, που τελούνται εις βάρος του Δημοσίου και Ν.Π.Δ.Δ., οι οποίοι φέρουν εχέγγυα ανεξαρτησίας και

οικονομικά εγκλήματα και τα εγκλήματα Διαφθοράς που υπάγονται στο 2^ο Κεφάλαιο του Κ.Π.Δ. (Άρθρα 33 έως 36).

Ακολούθως, με το αρθρ. 76 Ν. 4139/2013 (που τροποποίησε το αρθρ.2 Ν. 4022/2011), ο Νομοθέτης, αξιολογώντας τη μεγάλη έκταση της Διαφθοράς, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των αδικημάτων Διαφθοράς ως ανασχετικό παράγοντα αντιμετώπισής της και την ανάγκη ενίσχυσης του θεσμικού πλαισίου και του συντονισμού των προανακριτικών υπαλλήλων, εισήγαγε το θεσμό του Εισαγγελέα Εγκλημάτων Διαφθοράς (εφεξής ΕΕΔ⁷⁴).

Με τον Ν.4152/2013 θεσπίζονται κανόνες κατά της φοροδιαφυγής, οι οποίοι σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του Νόμου τονίζεται, ότι εξαιτίας της Διαφθοράς διαχρονικά έχει απολεσθεί η αξιοπιστία των δημοσίων υπηρεσιών και το επίπεδο εξυπηρέτησης, που απαιτεί το κοινωνικό σύνολο, για το λόγο αυτό στα πλαίσια μιας ολοκληρωμένης δημόσιας πολιτικής ο Νομοθέτης επεμβαίνει έτσι ώστε να αντιμετωπιστεί το φαινόμενο .

Με τον Ν. 4170/2013 ενσωματώνεται στο Εθνικό Δίκαιο η Οδηγία 2011/16/ΕΕ του Συμβουλίου της 15ης/2/2011 σχετικά με τη διοικητική συνεργασία στον τομέα της φορολογίας.

Με τον Ν. 4254/2014, ο οποίος κρίνεται και ο πιο σπουδαίος Νόμος, εξαιτίας της σωρείας αλλαγών που επέφερε ειδικότερα στον τομέα του Ποινικού Δικαίου, και ειδικότερα στο επίπεδο της ποινικής αντιμετώπισης, καταργήθηκε η ορολογία της ενεργητικής και παθητικής δωροδοκίας και εισήχθη ο όρος δωροδοκία και δωροληψία. Αξίζει να σημειωθεί ότι η υποβάθμιση του ποινικού αδικήματος της δωροδοκίας Δημοσίων Λειτουργών από κακούργημα σε πλημμέλημα τον Ιούνιο του 2019 οδήγησε σε άσκηση έντονης κριτικής κατά της Ελλάδος από την διεθνή κοινότητα.⁷⁵ Με τον Ν.4304/2014 νομοθετείται ο έλεγχος των οικονομικών των πολιτικών κομμάτων και των αιρετών αντιπροσώπων στην Βουλή⁷⁶.

θωράκισης κατά της Διαφθοράς, με εξειδικευμένο πεδίο αρμοδιότητας, αποκλειστική ενασχόληση και επιστημονική υποστήριξη, με σκοπό την επιτάχυνση των διαδικασιών. Ο θεσμός καταργήθηκε και οι αρμοδιότητες του ενοποιήθηκαν με τα καθήκοντα του Οικονομικού Εισαγγελέα., με τον Ν.4745/2020(ΦΕΚ 214 Α 6-11-2020 άρθρο 53 & 100.

⁷⁴ Με τον Ν. 4745 ΦΕΚ Α 214/6.11.2020 οι υφιστάμενοι θεσμοί του Εισαγγελέα Οικονομικού Εγκλήματος και του Εισαγγελέα Εγκλημάτων Διαφθοράς ενοποιήθηκαν προκειμένου να επιταχυνθεί με ενιαίο τρόπο η αντιμετώπιση των υποθέσεων που υπάγονταν στην αρμοδιότητα των ως άνω Εισαγγελέων Ειδικών Καθηκόντων, καθόσον η καθ' ύλην αρμοδιότητα του νέου θεσμού των Εισαγγελέων Οικονομικού Εγκλήματος θα κάλυπτε τις αρμοδιότητες των προαναφερθέντων Εισαγγελέων.

⁷⁵ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ GRECO Ομάδα Κρατών κατά της Διαφθοράς Υιοθετήθηκε από την GRECO κατά την 86η συνεδρίαση της Ολομέλειας (Στρασβούργο, 26-29 Οκτωβρίου 2020) <https://rm.coe.int/-ad-hoc-34-greco-86-26-29-2020-/1680a081f6>

⁷⁶ Έλεγχος των οικονομικών και πολιτικών κομμάτων και των αιρετών αντιπροσώπων Βουλής και Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και άλλες διατάξεις. <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/bcc26661-143b-4f2d-8916-0e0e66ba4c50/r-oikonom-pap.pdf>

Παράλληλα και με τον Ν.4336/2015 στα πλαίσια του μηχανισμού χρηματοπιστωτικής στήριξης και εφαρμογής των μνημονικών πολιτικών⁷⁷ θεσπίζονται κανόνες για την καταπολέμηση της Διαφθοράς ως εξειδίκευση του οδικού χάρτη για τη Διαφθορά στα πλαίσια του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Στόχος (16). Με τον Ν.4312/2014 ρυθμίζονται ζητήματα αναφορικά με την δυνατότητα δεσμευμένων ή κατασχεμένων χρηματικών απαιτήσεων και μετρητών. Η ποινική αντιμετώπιση της Διαφθοράς στο δικαστικό σύστημα εισήχθη με την εισαγωγή νέων θεσμών που επιτρέπουν την εφαρμογή της νομοθεσίας και την καταστολή⁷⁸ της. Τέλος με τον Ν.4320/2015⁷⁹ ρυθμίζονται οι συνέπειες της Διαφθοράς στην κοινωνία καθότι θεσμοθετείται το Επίδομα Κοινωνικής Πολιτικής (ΚΕΑ) έτσι ώστε να αντιμετωπιστεί η ανθρωπιστική κρίση.

Με τον Ν. 4254/2014 η Ελλάδα κλήθηκε να ενσωματώσει στο Δίκαιο της μέτρα προστασίας (Whistleblower) υπέρ των προσώπων, που καταγγέλλουν φαινόμενα Διαφθοράς και με τις πληροφορίες που παρέχουν στις αρχές συμβάλουν ουσιωδώς στην εξιχνίαση των εγκλημάτων. Το Whistleblowing, δυνάμει της Διεθνούς Ποινικής Συμβάσης κατά της Διαφθοράς του ΟΗΕ⁸⁰, ενσωμάτωσε τον όρο, και εν συνέχεια η Ελλάδα θεσμοθέτησε τους κανόνες προστασίας στον Ν.4254/2014⁸¹ και στο άρθρο 45 Β του Κ.Π.Δ.

Με τον Ν.4622/2019 Τεύχος Α' 133/07.08.2019 Επιτελικό Κράτος: Οργάνωση, Λειτουργία και Διαφάνεια της Κυβέρνησης, των Κυβερνητικών Οργάνων και της κεντρικής Δημόσιας Διοίκησης συστήνεται η Ενιαία Αρχή Διαφάνειας⁸², σκοπός της οποίας είναι μεταξύ άλλων η

⁷⁷ Γασπαρινάτου Μαργαρίτα «Εγκλήματα των ισχυρών» Διαφθορά , οικονομικό και οργανωμένο έγκλημα (Αθήνα Εκδ ΕΑΠ 2019) σελ.167

⁷⁸ ΟΟΣΑ, Πρόγραμμα Ελλάδα – ΟΟΣΑ: Παροχή Τεχνικής Βοήθειας για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς Χαρτογράφηση Φορέων Ελληνικού Δικτύου Καταπολέμησης της Διαφθοράς σε <https://web.archive.org/2019-11-07/536000-3.3-mapping-institutional-relations-anti-corruption-greece-el.pdf> σελ.6

⁷⁹ Ρυθμίσεις για τη λήψη άμεσων μέτρων για την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης, την οργάνωση της Κυβέρνησης και των Κυβερνητικών οργάνων και λοιπές διατάξεις.

<https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/bcc26661-143b-4f2d-8916-0e0e66ba4c50/r-crisis-pap2.pdf>

⁸⁰ Κύρωση και Εφαρμογή της σύμβασης Ποινικού Δικαίου για τη Διαφθορά και του Πρόσθετου σε αυτήν Πρωτοκόλλου. <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/151573/nomos-3560-2007>

⁸¹ Βλέπε Ν.4254/2014 και το άρθρο 263 Β Μέτρα Επείκειας για όσους συμβάλουν στην αποκάλυψη πράξεων διαφθοράς <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/bcc26661-143b-4f2d-8916-0e0e66ba4c50/m-oikplai-pap.pdf>

⁸² Τον Μάρτιο του 2022 Δημοσιεύθηκε η Έγκριση του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς 2022-2025⁸² από το Υπουργικό Συμβούλιο⁸².

Ειδικό ζήτημα όμως αποτελούν οι Τροπολογίες⁸² οι οποίες δεν κατονομάζουν δράστες του Λευκού Κολλάρου όταν εισέρχονται προς ψήφιση στην Βουλή , αλλά με την ψήφιση τους παρέχουν αμνηστία σε μη Πολιτικά αδικήματα, που απαγορεύονται από το άρθρο 47 παρ.4 του Συντάγματος. Τίθεται επόμενο το ερώτημα εάν οι εμπλεκόμενοι υπηρέσιακοί παράγοντες οι οποίοι προσδιορίζουν εξαιτίας της θέσης τους της νομοθετικές ρυθμίσεις που εφαρμόζονται στο Εθνικό Δίκαιο, σκοπό έχουν ουσιαστικά να προστατεύσουν το Δημόσιο Συμφέρον ή όχι, καθότι η θέσπιση κανόνων που αίρουν το αξιόποιο πράξεων αιρετών και υπαλλήλων στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης εφαρμόζεται από τους Έλληνες Δικαστές οι οποίοι απολαμβάνουν θεσμικοί και λειτουργικοί ανεξαρτησία. Η πρακτική αυτή δημιουργεί βαθμούς ελευθερίας παραβατικών συμπεριφορών καθότι οι ευθύνονται γνωρίζουν ότι μια τροπολογία μπορεί να τους απαλλάξει από οποιαδήποτε Ποινικό και Πειθαρχικό Καταλογισμό.

πρόληψη η καταστολή και ο εντοπισμός φαινομένων Διαφθοράς κατά τη δράση των δημοσίων και ιδιωτικών φορέων και οργανισμών,⁸³ ενώ παράλληλα ανέλαβε το ρόλο να αποκαταστήσει την απώλεια της χαμένης εμπιστοσύνης των πολιτών απέναντι στο Κράτος. Η Ε.Α.Δ. έχει αναπτύξει πληθώρα εργαλείων σε σχέση με την εφαρμογή της λειτουργίας του εσωτερικού ελέγχου σε δημόσιους φορείς όπως αυτές προβλέπονται στο άρθρο 39 του Ν. 4622/2019.⁸⁴

Το Εθνικό Συντονιστικό Όργανο Ελέγχου και λογοδοσίας (ΕΣΟΕΛ) συστάθηκε με το άρθρο 103 του Ν.4622/2019⁸⁵ στον οποίο μετέχουν δεκατέσσερις φορείς (14)⁸⁶ οι οποίοι λόγω της πολυπλοκότητας και της έκτασης της Διαφθοράς κρίθηκε αναγκαίο να πραγματοποιούνται έλεγχοι από μεικτά κλιμάκια ελέγχου στα οποία μετέχουν έμπειροι ελεγκτές.

Συγκεκριμένα τροποποιήθηκαν οι διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (άρθρα 33 - 36 του ν.4620/2019) που αναφερόταν στους Εισαγγελείς Ειδικών Καθηκόντων⁸⁷ (Εισαγγελέας Οικονομικού Εγκλήματος και Εισαγγελέας Εγκλημάτων Διαφθοράς) και επήλθαν οι ακόλουθες μεταβολές: Δημιουργήθηκε στην Εισαγγελία Εφετών Αθηνών, Τμήμα Οικονομικού Εγκλήματος που λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας αυτής. Στο συνιστάμενο Τμήμα υπηρετούν, για θητεία τριών (3) ετών, τέσσερις (4) Εισαγγελείς ή Αντιεισαγγελείς Εφετών, οι οποίοι ασκούν τα καθήκοντά τους με πλήρη και αποκλειστική απασχόληση. Παράλληλα θεσμοθετήθηκαν οι ειδικές ανακριτικές πράξεις (άρθρο 255 Κ.Π.Δ.) που έχουν ως σκοπό την εξιχνίαση σοβαρών εγκλημάτων Διαφθοράς⁸⁸ (άρθρα 159 Π.Κ.,159 Α,235 Π.Κ.237 Π.Κ. κ.α.).

⁸³ Βλ. Νομοθετικό Πλαίσιο για σύσταση Ενιαίας Αρχής Διαφάνειας σε <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/545222/nomos-4622-2019>

⁸⁴ Ν.4622/2019 άρθρο 39 Μονάδες Εσωτερικού Ελέγχου.

<https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/545222/nomos-4622-2019>

⁸⁵ Ν.4622/2019 και το Άρθρο 103.Εθνικό Συντονιστικό Όργανο Ελέγχου και Λογοδοσίας (Ε.Σ.Ο.Ε.Λ.)

<https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/545222/nomos-4622-2019>

⁸⁶ Στον Ε.Σ.Ο.Ε.Λ. μετέχουν : Η Ενιαία Αρχή Διαφάνειας, η οικονομική αστυνομία, το υπ. Εσωτερικών υποθέσεων των σωμάτων ασφάλειας, η διεύθυνση οικονομικής επιθεώρησης του ΓΕΕΘΑ, η υπηρεσία εσωτερικών υποθέσεων του ΥΠΕΘΑ, η διεύθυνση επιθεώρησης του υπουργείου εξωτερικών, οι διευθύνσεις εσωτερικού ελέγχου, η εσωτερικών υποθέσεων της Α.Α.Δ.Ε., το Σ.Δ.Ο.Ε., η γενική διεύθυνση δημοσιονομικών ελέγχων του υπουργείου οικονομικών, η υπηρεσία δαπανών υγείας και φορέων κοινωνικής ασφάλειας του Ε.Ο.Π.Υ.Υ, η Γεν. Διεύθυνση Σώματος Επιθεωρητών Περιβάλλοντος και η διεύθυνση δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος της Ελλάς.

⁸⁷ Επανακαθορίστηκαν τα καθήκοντα και οι εξουσίες των Εισαγγελέων Οικονομικού Εγκλήματος, στους οποίους περιήλθαν και οι αρμοδιότητες που μέχρι εκείνη την χρονική στιγμή ασκούσαν από τους Εισαγγελείς Εγκλημάτων Διαφθοράς που υπηρετούσαν στην Εισαγγελία Εφετών Αθηνών και Θεσσαλονίκης.

⁸⁸ Για την διενέργεια συγκαλυμμένης έρευνας είναι απαραίτητο να υπάρχουν ενδείξεις ότι οι αξιόποινες πράξεις διαφθοράς έχουν τελεστεί, τελούνται διαρκώς (διαρκεί εγκλήματα) και ότι οι αξιόποινες πράξεις μπορούν να επαναληφθούν, επίσης σοβαρή προϋπόθεση τις διενέργειας τους είναι να είναι αδύνατη ή πολύ δύσκολη η εξιχνίαση των εγκλημάτων, ενώ η συγκαλυμμένη έρευνα απαιτεί και προηγούμενη εισαγγελική παραγγελία για να διεξαχθούν οι έρευνες με πρόταση του Εισαγγελέα προς το Δικαστικό Συμβούλιο, το οποίο εκδίδει

Με τον ν.4829/2021 που ψηφίστηκε τον Σεπτέμβριο του 2021 το Ελληνικό Κράτος θεσμοθέτησε κανόνες έτσι ώστε να διασφαλιστεί η ακεραιότητα και η διαφάνεια κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων θεσμικών φορέων και επιχειρήσεων που συμπράττουν με το Κράτος, την Διοίκηση κ.α.

2.3 Η Επιλεκτικότητα για τη Διαφθορά μετά την έναρξη της οικονομικής κρίσης

Στην Ελλάδα η Διαφθορά αποτέλεσε έναν από τους σημαντικότερους παράγοντες που συνέβαλαν στην Οικονομική διολίσθηση της χώρας.⁸⁹ Από την έναρξη της οικονομικής κρίσης το 2008 παρατηρείται ότι ο Έλληνας Νομοθέτης προσπάθησε να βελτιώσει την πρόληψη και την καταστολή του φαινομένου το οποίο μάλιστα υποστηρίχθηκε από τους Ευρωπαϊκούς και Διεθνείς Θεσμούς οι οποίοι συνέταξαν και σχετικές Εκθέσεις Αξιολόγησης. Ωστόσο επί του πρακτέου το φαινόμενο της Διαφθοράς εμφανίζεται να δρα υπό δυο παράλληλες δράσεις στο σύστημα. Το ένα σύστημα εμφανίζεται ότι προβαίνει σε πράξεις έτσι ώστε να αντιμετωπιστεί το φαινόμενο παράλληλα όμως παρατηρούνται και οι τρόποι εξαφάνισης εξιχνίασης του φαινομένου.

Κατά την ανάγκη αποκωδικοποίησης του εγκλήματος αυτό που διερευνάται είναι, ποιος έχει την δύναμη να ορίζει στο τι είναι έγκλημα και τι όχι, ποια συμπεριφορά θεωρείται αξιόποινη σε υποκειμενικά και αντικειμενικά πλαίσια και ποια όχι. Δεδομένου ότι οι υψηλές κοινωνικές ομάδες έχουν εξασφαλίσει την υπεροχή τους στο γενικό κοινωνικό σύνολο, δύνανται κατά αυτό τον τρόπο να επιβάλλουν Νόμους της θέλησής τους εκ του αποτελέσματος αυτής της διεργασίας ο Νόμος θεωρείται μια πολιτικοποιημένη έννοια⁹⁰.

Η εννοιολογική ερμηνεία του ορισμού του εγκλήματος είναι προϊόν απόδοσης από την εκάστοτε δημοκρατική και θεσμοθετημένη εξουσία και ως εκ τούτου τα εγκλήματα τα οποία τελούνται κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων ισχυρών εκπροσώπων του Κράτους εκ

Βούλευμα. Βλέπε Ν.4620/2019 άρθρο 255 παρ. 2. <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/530491/nomos-4620-2019>

⁸⁹ 2GRECO, Fourth evaluation Round-Evaluation Report on Greece και Compliance Report Greece υιοθετήθηκε από τη GRECO κατά την 77η Σύνοδο της Ολομέλειας (Στρασβούργο, 16-18 Οκτωβρίου 2017) σ. 4, διαθέσιμο σε <https://rm.coe.int/-greco-77-16-18-2017-/168078f080>, θέαση 10.06.2020

⁹⁰ Βασιλαντωνοπούλου Β. Το Έγκλημα του Λευκού Περιλαίμιου από εγκληματολογική και θυματολογική σκοπιά. Διδακτορική Διατριβή (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου 2012) σελ.124-125.

φεύγουν της ποινικής αντιμετώπισης, αναδεικνύοντας έτσι τις σχέσεις αμοιβαιότητας που συνυπάρχει μεταξύ ταξικών κοινωνικών στρωμάτων και του σχηματισμού κρίσης του Ποινικού Νόμου. Η παραγωγική διαδικασία λοιπόν είναι ένα προϊόν πολιτικής πρωτοβουλίας και απόφασης, ήτοι προϊόν συσχετισμών δυνάμεων. Ο Νόμος ουσιαστικά αντικατοπτρίζει τη συμμαχία εξουσίας κοινών συμφερόντων και ισχυρών κοινωνικών ομάδων οι οποίοι εξ αφορμής της αλληλεπίδρασης και της διεκπεραίωσης των κοινών συμφερόντων στοχεύουν είτε στην συγκάλυψη, είτε στην εξωραϊσμό των ενδογενών παραγόμενων διαδικασιών των ομάδων. Ο W. Chambliss παρατηρώντας τα εγκλήματα των ισχυρών κάνει λόγο για το δίκτυο των γνωριμιών και των κοινών συμφερόντων που συνυπάρχουν παρασκηνιακά και εξασφαλίζουν είτε την πραγμάτωση παράνομων πράξεων, είτε επί του πρακτέου και την ατιμωρησία, επειδή για την επίτευξη των σκοπών αυτών κρίνεται απαραίτητη η σύμπραξη των εκπροσώπων του Κράτους με την εκτελεστική και δικαστική λειτουργία. Η κοινωνική θέση των δραστών εξασφαλίζει και την ασφάλεια αλλά και την ατιμωρησία.⁹¹ Τα εγκλήματα του Κράτους ορίστηκαν από τους Penny Green και Tony Ward (2004)⁹², οι οποίοι έκαναν λόγο για «*αποκλίνουσες ή παράνομες*» δραστηριότητες που διαπράττονται από ή με τη συνενοχή των Κρατικών Υπηρεσιών.

Στα Κρατικοεταιρικά εγκλήματα συγκλείνονται κοινά συμφέροντα ατόμων, οι οποίοι δρουν και αναπτύσσονται κυρίως παρασκηνιακά, εκμεταλλευόμενοι την αθεατότητα και δεδομένου των κοινών στόχων είτε οικονομικών, είτε ηθικών, είτε πολιτικών, δρουν οι μεν πολιτικοί εκμεταλλευόμενοι την εξουσία της πολιτικής τους δράσης και επ' ευκαιρίας των αναθετημένων καθηκόντων, οι δε οι επιχειρηματικές δράσεις εκμεταλλευόμενοι την άμεση επιρροή κυρίως στην Πολιτική ελίτ.

Τα συστήματα της ταξικής υψηλής κοινωνικής κυριαρχίας δρουν προς όφελος της κεφαλαιοκρατικής τάξης μέσω του Κρατικού Μηχανισμού, έτσι εμφανίζεται και η αξιολογική πραγμάτωση των κοινωνικών σχέσεων του Καπιταλισμού.⁹³ Το φαινόμενο της πολιτικής Διαφθοράς αναπτύσσεται μεταξύ πολιτικών και επιχειρηματικών συμφερόντων και η συνέπεια αυτής της αλληλεξάρτησης δημιουργεί πελατειακές σχέσεις, η οποία εντάσσεται

⁹¹ Λάζος Γ. Κριτική Εγκληματολογική (Αθήνα Νομική Βιβλιοθήκη, 2207) σ.144-145.

⁹² Green, Penny & Ward, Tony, *State Crime: Governments, Violence and Corruption* (Pluto Press, London-Sterling, Virginia 2004).

⁹³ Βασιλαντωνοπούλου Β. *Το Έγκλημα του Λευκού Περιλαίμιου από εγκληματολογική και θυματολογική σκοπιά*. Διδακτορική Διατριβή (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου 2012) σελ.112.

στη δομή της οικονομίας όπου αφορά τη νομή της εξουσίας και εμπλέκεται στη λειτουργία του κρατικού μηχανισμού⁹⁴.

Για το λόγο αυτό κρίνεται σκόπιμο η ανάπτυξη ενός ιστορικού πλαισίου και του κυρίαρχου τρόπου διασφάλισης της «αποποινικοποίησης» των υψηλών κοινωνικών στρωμάτων της κοινωνίας το οποίο παρουσιάζεται κατωτέρω.

Εξασφάλιση αποποινικοποίησης υψηλών αξιωματούχων.

-Σύστημα αξιολόγησης Δικαστικών Λειτουργιών.

Παρότι οι θεμελιώδεις αρχές του ΟΗΕ «υπέρτατης ισχύς» για την δικαστική ανεξαρτησία και την Γνωμοδότηση 1/2001 του Γνωμοδοτικού Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Δικαστών ορίζει ότι οι προαγωγές των Δικαστικών Λειτουργών δεν πρέπει να στηρίζονται αποκλειστικά στην αρχαιότητα αλλά σε αντικειμενικά κριτήρια, ο Έλληνας Νομοθέτης ενώ έχει λάβει γνώση της Έκθεσης Συμμόρφωσης⁹⁵ η Ελλάδα εξακολουθεί να μην προβαίνει σε βήματα προόδου αναφορικά με την «χαρτογράφηση των πειθαρχικών διαδικασιών για Δικαστές» Το σύστημα ελέγχου των Δικαστών είναι αποσπασματικό και μη αποτελεσματικό. Το ζήτημα αυτό, για την Greco, αποτελεί υψηλούς βαθμούς ελευθέριας στο πεδίο ανάπτυξης της Διαφθοράς στο χώρο της Δικαιοσύνης.⁹⁶

Η Greco καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι Συστάσεις εξακολουθούν να μην εφαρμόζονται.

Παράλληλα η Διαφθορά στο χώρο της Δικαιοσύνης σχετίζεται κατά την διαδικασία της απονομής της Δικαιοσύνης και δεν περιορίζεται αποκλειστικά στα αδικήματα δωροληψίας και δωροδοκίας, ειδικότερα δε όταν το Υπουργικό Συμβούλιο και κατόπιν πρότασης του Υπουργού Δικαιοσύνης καθίσταται ως το καθ' ύλην αρμόδιο σώμα να γνωμοδοτήσει για τις θέσεις των Προέδρων στα τρία δικαστήρια της χώρας (Άρειος Πάγος, Συμβούλιο της Επικρατείας και Ελεγκτικό συνέδριο.) Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας, ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος και ο Επίτροπος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο Εισαγγελέας του Ανώτατου Δικαστηρίου του Αρείου Πάγου.

Αυτό συνεπάγεται ότι η επαγγελματική πορεία των Δικαστικών Λειτουργών εξαρτάται από το πολιτικό σύστημα. Όταν η Διαφθορά επεκτείνεται στους χώρους της ποινικής Δικαιοσύνης οι πολίτες θεωρούν εύλογα ότι οι νόμοι εφαρμόζονται επιλεκτικά, ειδικότερα στα εγκλήματα των ισχυρών. Για το λόγο αυτό η Διαφθορά που αναπτύσσεται μεταξύ

⁹⁴ Βιδάλη, Σοφία, «Η πολιτική διαφθορά ως έγκλημα», Εφημερίδα Το Βήτα, 24.11.2008, διαθέσιμο σε: <https://www.tovima.gr/2008/11/24/opinions/i-politiki-diafthora-ws-egklima/>, θέαση 15.06.2020.

⁹⁵ Βλέπε την τέταρτη Έκθεση Συμμόρφωσης. Πηγή : <https://rm.coe.int/-greco-90-/1680a6a142>

⁹⁶ Greco, (2018) ,ό π παρ. σελ. 75-76.

Δικαστικών και Πολιτικών Αξιωματούχων συνιστά απειλή για το Κράτος Δικαίου στην Ελλάδα, προκαλεί το περί δικαίου αίσθημα ενώ παράλληλα αποτελεί και υψηλό παράγοντα διακινδύνευσης για το Δημοκρατικό Πολίτευμα.⁹⁷

Αξίζει να σημειωθεί ότι η πειθαρχική διαδικασία ελέγχου των Δικαστών είναι μυστική και διεξάγεται από Δικαστικούς Λειτουργούς και από το ανώτατο Πειθαρχικό Συμβούλιο με αποτέλεσμα να δημιουργούνται υπόνοιες για την μεροληπτική εφαρμογή της πειθαρχικής διαδικασίας και την επιβολή των ποινών που εφαρμόζονται.⁹⁸

-Σύστημα αξιολόγησης ελεγκτικών Μηχανισμών και η πρόσληψη του Διοικητή της Ενιαίας Αρχής Διαφάνειας⁹⁹. Νόμος περί Προστασίας των ελεγκτών της Ε.Α.Δ.

Σύμφωνα με τον Ν.4622/2019 και το άρθρο 90 η επιλογή του Διοικητή της Αρχής Διαφάνειας γίνεται με ανοικτό διαγωνισμό. Ωστόσο κατά την διαδικασία νομικής υπεράσπισης των επιθεωρητών – ελεγκτών κατά εφαρμογή του άρθρου 101 του Ν.4622/2019 ορίζεται ότι οι υπάλληλοι της Ενιαίας Αρχής Διαφάνειας που ασκούν ελεγκτικά ή προανακριτικά καθήκοντα δεν εξετάζονται, δεν διώκονται και δεν ενάγονται για εισήγηση ή πρόταση που διατύπωσαν ή για πράξεις ή παραλείψεις που ενήργησαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

-Σύστημα αξιολόγησης σωμάτων ασφαλείας.

Μείζον ζήτημα για την αναμόρφωση του θεσμού της αξιολόγησης, της κρίσης και της προαγωγής των σωμάτων ασφαλείας είναι ο προσδιορισμός κριτηρίων για την εξέλιξη των αστυνομικών στην Ελληνική Αστυνομία. Ωστόσο η επιλογή αρχηγού γίνεται από την αρμόδια Διακοινοβουλευτική Επιτροπή της Βουλής.

-Νόμος Περί Ευθύνης Υπουργών.

Επί του συγκεκριμένου ζητήματος έχουν κατατεθεί κατά καιρούς διάφορες αντιδράσεις και αντιρρήσεις με την αναγκαιότητα διατήρησης του κατ' εξαίρεση θεσμού, ο οποίος έχει διαφοροποιήσει την αντιμετώπιση σχετικά με την προβλεπόμενη διαδικασία της ποινικής δίωξης των Υπουργών, η οποία ασκείται από την Βουλή και όχι από την Εισαγγελική Αρχή. Αυτή, η κατά παρέκκλιση, εφαρμογή της Δικαστικής Διαδικασίας έχει επικριθεί καθότι η εν λόγω ευνοϊκή ποινική μεταχείριση των μελών της Κυβέρνησης έχει αποδώσει ως μέσο

⁹⁷ Κουράκης Ν. (2002) «Η διαφθορά ως πρόβλημα της ελληνικής αντεγκληματικής πολιτικής» Ποινικός Λόγος 1/2002, σελ.3.

⁹⁸ Κοσμάτος, Κ. & Λαμπράκης, Χρ. 9,2019), όπ παρ., σ.207.

⁹⁹ Ο επικεφαλής της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας είναι κουμπάρος του Πρωθυπουργού και εξελέγη από το υπουργικό συμβούλιο κατά τη ίδια συνεδρίαση επελέγη και η ηγεσία της Δικαιοσύνης. Πηγή : <https://www.kathimerini.gr/society/1040067/epikefalis-tis-ethnikis-archis-diafaneias-o-aggelos-mpinis/>

πρόληψης της κυβερνητικής δυσλειτουργίας¹⁰⁰ προσβάλλοντας ταυτόχρονα την Συνταγματική υποχρεωτική Διάκριση των Εξουσιών.

-Νόμος περί Απιστίας Τραπεζικών Στελεχών.

Για το έγκλημα της Απιστίας κατά άρθρο 256 ΠΚ στο οποίο τυποποιούταν η υπηρεσιακή απιστία *sticto sensu* με τον Ν.4312/2014 επήλθαν σημαντικές αλλαγές στη δίωξη του. Οι πολλαπλές και αντικρουόμενες μεταρρυθμίσεις από τον ποινικό νομοθέτη δημιούργησαν ανασφάλεια δικαίου, η οποία προκάλεσε ιδιαίτερες δυσχέρειες, ειδικά από τις αλλεπάλληλες τροποποιήσεις του άρθρου 263 του Π.Κ., οι οποίες επέφεραν σύγχυση στους εφαρμοστές του Νόμου εξαιτίας της ιδιότητας του δράστη. Με τον Νέο Ποινικό Κώδικα καταργήθηκε η διάταξη του 256 Π.Κ. και ενσωματώθηκε κατά την αντικειμενική υπόσταση στο άρθρο 390 του Π.Κ. περί κοινής Απιστίας. Με την κατάργηση του Ν.1608/1950 εφαρμόστηκε ως ευνοϊκότερη η παλιά ρύθμιση του άρθρου 256 Π.Κ. εφόσον ο ασκών την διαχειριστική εξουσία φέρει την υπαλληλική ιδιότητα, το ζήτημα αυτό δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ότι είναι ένα τυχαίο γεγονός, καθότι στους υπαίτιους που επέφεραν ζημιά σε Ν.Π.Ι.Δ. και δη σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα κατεστήθησαν οι πράξεις τους ανέκκλητες, υποκρύπτοντας στην ουσία με τις τροποποιήσεις αυτές κρυπτό-αμνηστία. Το αδίκημα της απιστίας από στελέχη των Τραπεζών από Κακούργημα¹⁰¹ μετατράπηκε σε πλημμέλημα, ενώ το ζήτημα της Συνταγματικότητας της διάταξης κρίθηκε τελεσίδικα από την Ολομέλεια του Αρείου Πάγου και το ΣΤ ‘ Ποινικό Τμήμα.

-Σύνδεση επιχειρηματικών συμφερόντων με την πολιτική χειραγώγησή των νομοθετικών διατάξεων.

Μια αρχική προσέγγιση των ομάδων συμφερόντων είναι αυτή από την πλευρά της πολιτικής επιστήμης. Κατά την προοπτική διερεύνησης της οικονομικής κοινωνιολογίας που σχετίζεται με τις δράσεις των ομάδων συμφερόντων, όπως έχει επισημανθεί υπάρχουν πολυάριθμες ομάδες συμφερόντων που διαφοροποιούνται βάση των διαφορών και των χαρακτηριστικών διαστάσεων. Οι οικονομικές ομάδες επιδιώκουν το οικονομικό όφελος, αυτές οι ομάδες καθώς και τα μέλη αυτής είναι πρόθυμα έτσι ώστε να συμβάλουν στη χρηματοδότηση άλλων ομάδων με πολιτική επιρροή προς εξυπηρέτηση των συμφερόντων τους. Παράλληλα η επιρροή αυτή μπορεί να συμβάλει στην διεργασία νομοθετικών παρεμβάσεων υπέρ των

¹⁰⁰ Ι. Σπυριδάκης «Ποινική Ευθνή Υπουργών» ό.π σελ.842.

¹⁰¹ Πιο συγκεκριμένα, τα άρθρα 381 παρ.1 και 405 παρ.1 ΠΚ κατέστησαν μια σειρά αδικημάτων (αυθαίρετη χρήση μεταφορικού μέσου, υπεξαίρεση, κλοπή και υπεξαίρεση μικρής αξίας, φθορά ξένης ιδιοκτησίας πράγματος μικρής αξίας, απάτη, απάτη με υπολογιστή, απατηλή πρόκληση βλάβης, πλημμεληματική απιστία, αποδοχή και διάθεση προϊόντων εγκλήματος, καταδολίευση δανειστών και τοκογλυφία) σε κατ’ έγκληση διωκόμενα.

συγκεκριμένων ομάδων. Τέτοιου είδους συμπράξεις έχουν υπάρξει στην Ελλάδα (μέσω της χορηγήσεως χρηματοδοτήσεως με «κεφάλαια υψηλού επιχειρηματικού κινδύνου»). Η ποιότητα των σχέσεων μεταξύ των ομάδων συμφερόντων και τραπεζικών ιδρυμάτων αναδεικνύεται σε σημαντικό παράγοντα εγκληματικότητας.

Σύμφωνα με την αρχή *ne bis in idem* και την νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του ανθρώπου, κανείς δεν διώκεται, ούτε τιμωρείται ποινικά δις για το ίδιο έγκλημα, στην Ελλάδα όμως οι Διοικητικές και ποινικές κυρώσεις επιδρούν καταλυτικά καθώς η επιλεκτική νομοθετική πρωτοβουλία διάκρισης διοικητικής και ποινικής δίκης, σε συνδυασμό με την αντιμετώπιση της Διαφθοράς διαπιστώνεται εκ των υστέρων είτε προσχηματική, είτε νομιμοφανής καθώς είτε καλύπτεται τεχνηέντως με μια νομιμοφανή διαδικασία, η οποία σε συνάρτηση με τους κανόνες υπεράσπισης των υπόπτων καταλύεται η τιμωρία των ατόμων της βαριάς οικονομικής εγκληματικότητας καθότι μέχρι και την έναρξη εφαρμογής του Ν.3888/10 και του άρθρου 16, η ποινική δίωξη για παράδειγμα της έκδοσης ή αποδοχής εικονικών φορολογικών στοιχείων δεν μπορούσε να εγερθεί πριν καταστεί τελεσίδικη η επίλυση της διοικητικής διαφοράς.

Κατά τον Quinney και τον Chambliss η εγκληματικότητα των ισχυρών εστιάζεται στις κοινωνικές ανισότητες και των εξουσιαστικών σχέσεων που παράγονται στην κοινωνία, οι καπιταλιστικές κοινωνίες προάγουν αυτές τις ανισότητες και διαιώνίζουν την εξουσία τους εξαιτίας της σύμπτωσης σκοπών και στόχων. Η υπεροχή των ομάδων συμφερόντων οδηγεί στην ατιμωρησία και στην συγκάλυψη των εγκληματιών του Λευκού Κολάρου.¹⁰²

-Αποβολή τρίτων προσώπων (πολιτών) κατά την διαδικασία ελέγχου των Δημοσίων Συμβάσεων.

Κατά την κρατούσα Ελληνική Έννομη Τάξη η σύμβαση στην οποία κανένα από τα συμβαλλόμενα μέρη δεν είναι το δημόσιο ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου δεν έχει τον χαρακτήρα συμβάσης δημοσίου δικαίου αλλά αποτελεί σύμβαση ιδιωτικού δικαίου. Ως ιδιωτικές συμβάσεις θεωρούνται εκείνες που καταρτίζονται μεταξύ του Νομικού προσώπου του Κράτους ή το Ν.Π.Δ.Δ. και ιδιωτών. Η συνέπειες της συγκεκριμένης διάκρισης στο πεδίο του διοικητικού δικονομικού δικαίου επιφέρει διάφορες, που γεννιούνται είτε στο προσυμβατικό στάδιο, είτε κατά την εκτέλεση της Δημόσιας Σύμβασης γεγονός που επιφέρει έντονες δυσχέρειες ως προς την διάκριση των πράξεων της διοίκησης, καθότι οι διοικητικές συμβάσεις είναι μόνον εκείνες στις οποίες αντισυμβαλλόμενο είναι το δημόσιο ή το νομικό

¹⁰² Βασιλαντωνοπούλου Σ. 2014 *Λευκά Κολάρια και οικονομικό έγκλημα*. Κοινωνική Βλάβη και αντεγκληματική πολιτική Αθήνα Σάκκουλας σελ.109-110.

πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου, ενώ όταν η σύμβαση συνάπτεται με νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου δεν έχει χαρακτήρα διοικητικής σύμβασης αλλά αποτελεί σύμβαση ιδιωτικού δικαίου, ως εκ τούτου η επίλυση των διαφορών αναφέρεται από τις ιδιωτικού δικαίου συμβάσεις της διοίκησης στα Πολιτικά Δικαστήρια¹⁰³. «Επειδή, όμως έχει κριθεί, ότι τρίτοι, δηλαδή μη μετάσχοντες σε διαγωνιστική διαδικασία αναθέσεως δημοσίου έργου, έχουν μεν κατ' αρχήν έννομο συμφέρον να προσβάλλουν πράξη ενταγμένη στη διαδικασία αυτή, εφόσον προβάλλουν ότι το έργο είναι παράνομο και ότι από τη λειτουργία του θίγονται έννομα συμφέροντά τους (λ.χ. λόγω παράβασης της περιβαλλοντικής νομοθεσίας), δεν μπορούν, όμως, να προβάλλουν τυχόν πλημμέλειες της διαγωνιστικής διαδικασίας» (βλ. Σ.τ.Ε. 665/2009, 1085/2008, 1190/2000, 857/1997, 2589/1991).

Η επιλεκτική δράση του νομοθέτη κατά την διαδικασία της δικαστικής προστασίας τρίτων στην διαδικασία σύναψης των συμβάσεων¹⁰⁴ είναι απαγορευτική υπό την έννοια του τρίτου, ο οποίος καλείται να αποδείξει το έννομο συμφέρον του ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων (εκτός των περιβαλλοντολογικών) καθότι όρισε ότι κατά την εκτελεστικότητα των πράξεων των αναθετουσών αρχών, οι οποίες εκδίδονται κατά το στάδιο της σύναψης δημόσιας σύμβασης, δεν χωρεί η άσκηση διοικητικής προσφυγής κατά των πράξεων των οργάνων των Ο.Τ.Α. Η διάταξη του Νόμου 360 παρ. 3 του Ν.4412/2016 καταλαμβάνει εκείνους μόνον τους οικονομικούς φορείς οι οποίοι δύνανται να ασκήσουν προδικαστική προσφυγή του Ν.4412/2016 και όχι τυχόν τρίτους, τους οποίους δεν αφορά οι ρυθμίσεις του Ν. 4412/2016.

3. Η Αντιμετώπιση της Διαφθοράς

3.1 Η αντιμετώπιση της Διαφθοράς στον Ιδιωτικό Τομέα

Η σύγχρονη Δημόσια Διοίκηση διέπεται από ένα πολυδαιδαλώδες οργανωτικό κορμό, ο οποίος στα πλαίσια της δράσης της, δρα συναλλακτικά με ιδιώτες, οι οποίοι κατέχονται από τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας και τελούν υποκείμενα φορέων δικαιωμάτων και

¹⁰³ Κατ' εξαίρεση, διαφορές οι οποίες προκύπτουν κατά την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης έργων ή υπηρεσιών και δημόσιων συμβάσεων, οι οποίες υλοποιούνται ως Συμπράξεις Δημόσιου Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) σύμφωνα με τον ν. 3389/2005 (Α' 232), εκδικάζονται από το Συμβούλιο της Επικρατείας. Ομοίως, διαφορές οι οποίες προκύπτουν από την ανάθεση δημόσιων συμβάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των Οδηγιών 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ, με εκτιμώμενη αξία μεγαλύτερη των δεκαπέντε εκατομμυρίων (15.000.000) ευρώ, εκδικάζονται από το Συμβούλιο της Επικρατείας» [όπως η ρύθμιση ισχύει κατόπιν της τροποποίησής της από το άρθρο 138 του ν. 4782/2021]

¹⁰⁴ Οι δημόσιες προμήθειες αποτελούν σημαντικό στοιχείο των Εθνικών οικονομιών της ΕΕ. Βλέπε https://commission.europa.eu/system/files/2018-06/european-semester_thematic-factsheet_fight-against-corruption_el.pdf σ.10

υποχρεώσεων στο πλαίσιο των έννομων σχέσεων του ιδιωτικού δικαίου, η οποία εντάσσεται στα συναλλακτικά πλαίσια της δράσης της με την δημόσια διοίκηση.¹⁰⁵ Έτσι παρουσιάζεται στη σύγχρονη εποχή το φαινόμενο η Διοίκηση άλλοτε να ενεργεί (ή να παραλείπεται) στο πλαίσιο των εξουσιαστικών έννομων σχέσεων με τους διοικουμένους να λειτουργεί είτε με τον νομικό τύπο της διοικητικής σύμβασης και άλλοτε να ενεργεί είτε με τον τύπο της δικαιοπραξίας του ιδιωτικού δικαίου, είτε με μονομερείς πράξεις που εντάσσονται στον χώρο του ιδιωτικού δικαίου.¹⁰⁶

Η δημιουργία ενοχικών έννομων σχέσεων διαφόρων ειδών μεταξύ του Ν.Π.Δ.Δ. και ιδιωτών διακρίνεται ανάλογα με την οργανωτική μορφή και τον τύπο της δράσης της Διοίκησης.¹⁰⁷

Μεταξύ αυτών των δυο μορφών στηρίζεται κατά βάση η νομική ισότητα των μερών κατά την οποία, η μια διέπεται από τους κανόνες άσκησης των φορέων υπό την δημόσια εξουσία, ενώ κατά τους κανόνες που διέπονται οι ιδιώτες αφορά τα ζητούμενα και τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας στην οποία κυριαρχεί η αρχή της αυτονομίας της ιδιωτικής βούλησης, η οποία βρίσκει δίκαιο-πολιτικό λόγο στην αυτοδιάθεση και την αξία του ανθρώπου. (Δίκαιο Ανταγωνισμού, Δίκαιο Εμπορικών Διαδικασιών κλπ. Σύνταγμα αρθ.2 παρ.1 & 5 παρ. 1).

Ωστόσο οι συμβάσεις της διοίκησης¹⁰⁸ ή οι Δημόσιες Συμβάσεις διακρίνονται σε συμβάσεις ιδιωτικού δικαίου και σε συμβάσεις δημοσίου δικαίου ή διοικητικές συμβάσεις. Στο πεδίο δράσης των δημοσίων συμβάσεων¹⁰⁹ αναπτύσσονται έντονα τα φαινόμενα Διαφθοράς¹¹⁰, και αυτό αποδεικνύεται από την κακή νομοθέτηση της Εθνικής Νομοθεσίας,¹¹¹ η οποία έχει είτε τροποποιήσει ή αντικαταστήσει το νομοθετικό πλαίσιο των Δημοσίων Συμβάσεων πάνω από

¹⁰⁵ Βλ. για τη δράση αυτή της διοίκησης Κ. Ρέμελη , Διοικητική Αρμοδιότητα και ιδιωτικό δίκαιο , Εφημ. ΔΔ 2006,σ 379 επ. (380 επ)

¹⁰⁶ Μονομερείς διοικητικές πράξεις ιδιωτικού Δικαίου τις αποκαλεί ο Δ. Παπανικολαΐδης, Σύστημα Διοικητικού Δικαίου , τ. Α' σ. 332 επ., ο ίδιος , Μονομερής διοικητική πράξη και μονομερής δικαιοπραξία του ιδιωτικού Δικαίου, ΔικΔικ1991,σ.1 επ.

¹⁰⁷ Αναλυτικά για την σύσταση έννομων σχέσεων του διοικητικού Δικαίου , που μπορεί να γίνεται με νόμο, διοικητική πράξη ή σύμβαση .

¹⁰⁸ Διμερές Δικαιοπραξίες δημοσίου Δικαίου, άλλως διοικητικές Συμβάσεις , σύμφωνα με ορισμένους συγγραφείς. Ι. Τζεβελεκάκη, Συμβάσεις της Διοικήσεως και ακυρωτικές διάφορες. ΝοΝ 1989 σελ. 1153.

¹⁰⁹ Ν.4412/2016 Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμήθειων και Υπηρεσιών (Προσαρμογή της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ/ & 2014/25/ΕΕ. Βλέπε : https://gge.mindev.gov.gr/wp-content/uploads/2023/06/FEK-2016-Tefxos-A-00147-downloaded-06_06_2023_new.pdf

¹¹⁰ Η διαφθορά στο πεδίο των δημοσίων Συμβάσεων αποτελεί τροχοπέδη για την οικονομική ανάπτυξη του κάθε Κράτους. Βλέπε Θεματικό ενημερωτικό δελτίο Ευρωπαϊκού Εξαμήνου καταπολέμησης της Διαφθοράς. https://commission.europa.eu/documents_en?prefLang=el

¹¹¹ Βλέπε το Κανονιστικό και Νομοθετικό Πλαίσιο των Δημοσίων Συμβάσεων Αναλυτικά στο <https://gge.mindev.gov.gr/tomeas-dimosion-simvaseon/thesmiko-plaisio-dimosion-symvaseon/>

130 φορές, ενώ από τον Μάρτιο του 2021 μέχρι τον Μάιο του 2023 έχουν περάσει συνολικά 36 τροπολογίες του Ν.4412/2016.¹¹²

Κατά τους Shleifer & Vishny¹¹³ η Διαφθορά προσδιορίζεται ως πώληση ή διάθεση δημόσιας περιουσίας και αγαθών από πολιτικούς αξιωματούχους προς προσπόριση ιδιωτικού και οικονομικού οφέλους. Η σύμπτωση βουλήσεως μεταξύ ιδιωτικών επιχειρήσεων και κρατικών αξιωματούχων συμπίπτει στο πεδίο ανάπτυξης των δημοσίων συμβάσεων. Ένα από τα κυρίαρχα στοιχεία των δρώντων είναι οι παράνομες και αδιαφανείς σχέσεις συναλλαγής που αναπτύσσονται παρασκηνιακά μεταξύ των πλευρών (διαφθορά με Κρατική Εξουσία και επιχειρήσεων, όπου ειδικότερα τα τελευταία χρόνια λειτουργούν και αναπτύσσονται δια της επιχειρηματικής δραστηριότητας μέσω των εξουσιαστικών μηχανισμών με σκοπο την ανάπτυξη κοινών συμφερόντων και την εξασφάλιση ατομικού ιδιωτικού και οικονομικού οφέλους¹¹⁴.

Κατά τον Jay S. Albanese ο τρίτος τύπος του οργανωμένου εγκλήματος θεωρείται εκείνος που δίνει έμφαση στην οικονομική φύση της δραστηριότητας των μελών μιας εγκληματικής οργάνωσης, άποψη η οποία ενισχύεται από τον τρόπο λειτουργίας μιας ομάδας η οποία έχει ακριβώς τα ίδια χαρακτηριστικά με την λειτουργίας μιας επιχείρησης της νόμιμης οικονομίας.¹¹⁵

Η σύνδεση του Ο.Ε. με τη συγκρότηση του Έθνους Κράτους και τον «ανταγωνιστικό καπιταλισμό» τον επισημαίνουν και οι Μπλοκ (Alan Block & Τσαμπλις).

Οι δυναμικές δομές του καπιταλισμού παράγουν το φαινόμενο της Διαφθοράς¹¹⁶ καθώς αναπαράγονται μέσα στο σύστημα αυτό. Η Διαφθορά αυτή χρησιμοποιείται και ως μέσο επίτευξης των οργανωσιακών στόχων (Κλεπτο-κρατία) προς εξυπηρέτηση αυτών των στόχων συνυπάρχει μέσω της κοινής αποδοχής και ενθαρρύνεται σιωπηρά. Τα άτομα τα οποία έχουν την εξουσία να καθορίζουν τους οργανωσιακούς στόχους μιας Κρατικής υπηρεσίας, Με τον ίδιο τρόπο όπου μια επιχείρηση επιδιώκει να μεγιστοποιήσει τα κέρδη της, με τον ίδιο τρόπο

¹¹² Ο οποίος τροποποιήθηκε με τον Ν.4782/2021. Βλέπε : https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=35b35dd8-3fd3-4fc9-9cd4-adf30162361c

¹¹³ Ο Andrei Shleifer είναι Αμερικανορώσος Οικονομολόγος & Καθηγητής Οικονομικών στο Πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ, ενώ ο Robert W. Vishny είναι Αμερικανός Οικονομολόγος.

¹¹⁴ Μπιτζελίκης , Ν. (2010) Η διαφθορά ως νομικό και πολιτικό πρόβλημα. Στο Πιτσέλα, Αγγ.(επιμ), Εγκληματολογικές Αναζητήσεις : Τιμητικός Τόμος για τον καθηγητή Στέργιο Αλεξιάδη Αθήνα Εκδόσεις Σάκκουλας (Σ.Σ. 595-628)

¹¹⁵Ελληνική Εταιρεία Ποινικού Δικαίου Μέλος της Διεθνούς Εταιρείας Ποινικού Δικαίου) Η επιχειρηματική θεώρηση του οργανωμένου εγκλήματος.) Η επιχειρηματική θεώρηση του οργανωμένου εγκλήματος. Το οργανωμένο έγκλημα από την σκοπιά του Ποινικού Δικαίου. Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα. (2000 Σελ.40 -41)

¹¹⁶ Η διαφθορά ως εμπόδιο στην ανάπτυξη: Έγκριση συμπερασμάτων του Συμβουλίου <https://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2023/05/04/corruption-as-an-obstacle-to-development-council-approves-conclusions/>

ολόκληρα Κράτη λειτουργούν με πρωταρχικό στόχο τη μεγιστοποίηση των προσωπικών ιδιοτελών συμφερόντων είτε πολιτικών είτε περιουσιακών ωφελημάτων. Η πολιτική Διαφθορά απαιτεί την σύμπραξη έξω-θεσμικών ιδιωτικών πρωτοβουλιών, στο πλαίσιο αυτό η ανάπτυξη των δικτύων σε αυτό το επίπεδο στην Ελλάδα έχει παρουσιαστεί σε μια σειρά σκανδάλων¹¹⁷.

Στην σημερινή πραγματικότητα η λειτουργία των παράνομων αγορών γίνεται κατανοητή υπο το πρίσμα των κοινωνικοοικονομικών συγκυριών όπως είναι η παγκοσμιοποιημένη και εθνική αγορά, οι οργανωμένες εγκληματικές δραστηριότητες είναι πρωτίστως επιχειρηματικές¹¹⁸ καθώς το στοιχείο το οικονομικό στοιχείο αποτελεί κοινό στόχο δυο αμφίπλευρων ομάδων, πολιτικών και επιχειρηματικών, οι οποίες ως παράνομες δρουν υπο την νομιμοφανή διαδικασία και ανατροφοδοτούνται από τις ίδιες συνθήκες ανάπτυξης.

3.2 Αντιμετώπιση της Διαφθοράς στα αδικήματα του Λευκού Κολάρου.

Ένας από τους πρωτοπόρους θεωρητικούς που έκαναν λόγο για την επιλεκτικότητα του Νόμου είναι ο Edwin Sutherland. Από την μικρό-ανάλυση στην μακρό-ανάλυση τα αναγκαία εργαλεία για την εννοιολογική διατύπωση της θεωρίας της εγκληματικότητας των ισχυρών προσομοιάζονται με εκείνα της έννοιας της *οργανωσιακής παρέκκλισης ή του οργανωσιακού εγκλήματος*¹¹⁹. Οι λανθάνουσες αντιλήψεις που επικρατούσαν κυρίως από τη Θετικιστική Σχολή περί διαφορετικότητας του εγκληματία και της άποψης, ότι μόνο από τα κατώτερα κοινωνικά στρώματα των αδυνάτων τελούνται εγκλήματα ήταν μονόπλευρα, με αποτέλεσμα να μην διερευνάται και να μελετάται η εγκληματικότητα που αναπτύσσεται από τις κοινωνικά αναπτυγμένες οικονομικά εύρωστες κοινωνικές τάξεις και ειδικότερα όπως ονομάστηκαν μετέπειτα οι εγκληματίες του Λευκού Κολάρου.¹²⁰

¹¹⁷ Α) Υπόθεση υποβρυχίων. Σύμπραξη Γερμανικών στελεχών με Έλληνες Πολιτικούς αξιωματούχους. Β) Η υπόθεση εξοπλιστικών προγραμμάτων κατά την οποία φέρεται να δωροδοκείτε πολιτικός Έλληνας αξιωματούχος από την Γαλλική Εταιρία Thales Nederland B.V. μέλος του Γαλλικού ομίλου εταιριών THALES (βλέπε σελ. 6 <https://www.documentonews.gr/filegrid/2018/09/19/5ba2530dcd3a1837ff575ab5.pdf>) γ) Η λίστα Λαγκάρτ η οποία περιλάμβανε αποκλειστικά εγγραφές Ελλήνων και Ελληνικών εταιρειών που διατηρούσαν τραπεζικές καταθέσεις σε υποκαταστήματα Ελβετικής Τράπεζας. Βλέπε αναλυτικότερα <https://www.hellenicparliament.gr/Koinovouleftikes-Epistrofes> δ) Υπόθεση ανταλλαγής Ακινήτων Ελληνικού Δημοσίου. ε) Υπόθεση Προμήθειας Φαρμακευτικών Προϊόντων γνωστή ως «η υπόθεση Novartis» στ) Η υπόθεση του παραδικαστικού κυκλώματος.

¹¹⁸ Σταμούλη Ε. *Οργανωμένο Έγκλημα, παράνομες αγορές και διαφθορά στην Ελλάδα*. Εγκλήματα των Ισχυρών. Διαφθορά, Οικονομικό και οργανωμένο Έγκλημα. ΕΑΠ.(2019)σελ.215.

¹¹⁹ Χουλιάρης Α. «Εγκλήματα των ισχυρών» Διαφθορά , οικονομικό και οργανωμένο έγκλημα (Αθήνα Εκδ ΕΑΠ 2019) σελ.74

¹²⁰ Edwin Sutherland, «White Collar Criminality» (American Sociological Review, Vol.5 No1, 1940), pp.1-2.

Το έγκλημα κατά την πεποίθηση του Quinney εξαρτάται από τις κοινωνικές πεποιθήσεις που συνεχώς μεταβάλλονται, ειδικότερα. Κατά τον «Becker η θεωρία του χαρακτηρισμού της ετικέτας και η διαδικασία του χαρακτηρισμού μιας πράξης ως εγκληματικής ανάγεται από το πολιτισμικό οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον στο οποίο παρουσιάζεται, υπονοώντας ότι αυτή είναι αποκύημα επιλεκτικότητας μιας σειράς από κοινωνιολογικούς ηθικούς και αξιακούς παράγοντες¹²¹.

Ενώ για τους περισσότερους εγκληματολόγους το έγκλημα του Λευκού Κολάρου δεν θεωρείται ξεχωριστή κατηγορία, για τον Edwin Sutherland η κατηγορία αυτή διαφοροποιείται καθώς το κριτήριο επιβολής ποινής και καταδίκης από την ποινική Δικαιοσύνη είναι διαφορετική εξαιτίας της κοινωνικής τάξης των εξεταζόμενων προσώπων.

Ενώ κατά τον William Chambliss βασικό κριτήριο διαμόρφωσης κανόνων του Ποινικού Δικαίου είναι η διαφοροποιημένη ταξική καταγωγή του δράστη. Στην κατηγορία των εγκληματιών του Λευκού Κολάρου συνάδουν ταυτόχρονα δυο διαφορετικές και παράλληλες τεμνόμενες δράσεις, από την μια στην κατηγορία των εγκληματιών του λευκού περιλαίμιου εντάσσονται οι ενέργειες των δραστών που παραβιάζουν τον νόμο, ενώ παράλληλα καθίστανται οι ίδιοι αρμόδιοι να λάβουν τις αναγκαίες πρωτοβουλίες έτσι ώστε να συμβάλουν ή να διαμορφώσουν το νομικό πλαίσιο αντιμετώπισης του εγκλήματος.

Ένα από τα βασικότερα ζητήματα που προκύπτουν κατά την διαδικασία διερεύνησης των αδικημάτων του Λευκού Περιλαίμιου είναι η οργανωσιακή διάσταση των εγκληματιών.

3.3 Αντιμετώπιση της Διαφθοράς στο Δίκαιο Δημόσιων Συμβάσεων.

Ο τομέας των Δημοσίων Συμβάσεων είναι ένας τομέας όπου η οικονομική δραστηριότητα και η οικονομικής ανάπτυξη της χώρας συμβαδίζουν και επηρεάζουν σημαντικά την οικονομική ευημερία των πολιτών. Η Διαφθορά στις Δημόσιες Συμβάσεις λαμβάνει και εμφανίζεται σε διάφορες μορφές. Για την ουσιαστική αντιμετώπιση της Διαφθοράς απαιτείται αφενός η λειτουργία των κατάλληλων ελεγκτικών μηχανισμών έτσι ώστε να καταπολεμηθεί η κακοδιοίκηση και η Διαφθορά στο Δημόσιο. Για να αντιμετωπιστεί η Διαφθορά στο Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων θα πρέπει να γίνει αντιληπτό το περιεχόμενο της διεφθαρμένης συναλλαγής που τα υποκείμενα συμμετέχουν, καθώς και το υποκειμενικό πεδίο δράσης.

---

¹²¹ Βλ. Δασκαλάκης Ηλίας «Η εγκληματολογία της Κοινωνικής αντίδρασης» Αθήνα- Κομοτηνή. Εκδ. Σάκουλας 1985.σελ.19

Η κύρια εκδήλωση της αρχής της αυτονομίας της βούλησης που διέπει το δίκαιο των συμβάσεων αποτελεί η ελευθέρια βουλήσεως που προβαίνουν οι έχοντες καθήκον κατά την δίκαιο-παραγωγική διαδικασία σύναψης συμβάσεων δηλαδή, να αποφασίζουν για την διαμόρφωση των έννομων σχέσεων, που συνάπτουν κατά την διαδικασία και το περιεχόμενο μιας σύμβασης¹²². Η ανάληψη ευθύνης που αναπτύσσεται στο πεδίο δράσης του διοικητικού μηχανισμού σε συνάρτηση με το γεγονός ότι Πολιτικοί Αξιωματούχοι αναλαμβάνουν να ενεργήσουν εξ ονόματος της Αναθέτουσας Αρχής κατά την διαδικασία διαγωνισμών και αναθέσεων έργων, που αναλαμβάνουν να εκπροσωπούν τα υποκείμενα, έχει δημιουργήσει μεγάλους βαθμούς ελευθερίας στην Διοικητική Δράση των Πολιτικών και Υπηρεσιακών Λειτουργών του Κράτους.

Η ανάγκη ύπαρξης μιας ανώτερης Κρατικής Υπηρεσίας που θα παρακολουθεί τα έσοδα και τις δαπάνες του Κράτους δημιουργήθηκε από το Βασιλικό Διάταγμα της 17^{ης} Σεπτεμβρίου του 1842, έτσι ώστε ο έλεγχος των Δημοσίων Δαπανών και των Δημοσίων Οικονομικών να ελέγχονται από το Γ.Λ.Κ. Έκτοτε η Διαφθορά και η διασπάθιση δημοσίου χρήματος έκαναν αισθητή την παρουσία τους στο πεδίο των Δημοσίων Συμβάσεων.

Στα οικονομικά εγκλήματα η Διαφθορά εμφανίζεται με διάφορες μορφές όπως η υπεξαίρεση και η κατάχρηση εξουσίας, η διενέργεια παράνομων ενεργειών όπως η επιρροή και κατάχρηση πληροφοριών κατά την διαδικασία κανόνων εκ μέρους των Αναθετουσών Αρχών, σύγκρουση συμφερόντων, παραποίηση και νόθευση εγγράφων, απάτη, εκβιασμοί, δωροδοκίες.¹²³ Στον τομέα των Δημοσίων Συμβάσεων οι κίνδυνοι Διαφθοράς επιδεινώνονται εξαιτίας της πολυπλοκότητας των διαδικασιών και της στενής αλληλεπίδρασης μεταξύ πολλών δημοσίων υπαλλήλων και επιχειρήσεων. Για την επίλυση των σημαντικών προβλημάτων Διαφθοράς που εμφανίζει ο τομέας των Δημοσίων Συμβάσεων στην Ελλάδα έχουν θεσπιστεί κανόνες και νομοθετικές μεταρρυθμίσεις με σκοπό την δημιουργία ενός ενιαίου απλοποιημένου και συνεκτικού πλαισίου.

Ωστόσο να αναφερθεί ενδεικτικά στις περιπτώσεις Διαφθοράς στις Δημόσιες Συμβάσεις.

Ειδικότερα : Η συμπαιγνία (καρτέλ) σε διαγωνισμό, η οποία υφίσταται όταν οι επιχειρήσεις συμφωνούν να λειτουργήσουν από κοινού στην αγορά, αντί να ανταγωνίζονται μεταξύ τους.

¹²² Βλ. K. Larenz, Allgemeiner Teil Des Deutschen Burgerlichen Erchts, Munchen 1980, s. 36 M. Σταθόπουλο, Γενικό Ενοχικό σ.13 Π. Ζέπο, Ενοχικών Δίκαιον, Α, σ.111.

¹²³ Ράικος Δ. (2006) Δημόσια Διοίκηση και Διαφθορά από την σκοπιά του Διοικητικού Δικαίου, Αθήνα Θεσσαλονίκη, Σάκκουλας, σελ.15.

Η χειραγώγηση προσφορών (bid rigging) ή η προ-συνεννοούμενη προσφορά, οι εικονικές προσφορές (cover boding) μέσω της/των οποίας/ων οι ανταγωνιστές συμφωνούν να υποβάλουν υψηλότερες οικονομικές προσφορές, η καταστολή προσφοράς, η υποβολή προσφορών εκ περιτροπής, η κατανομή αγορών μεταξύ των ανταγωνιστών στο καταμερισμό της αγοράς, όπως επίσης και ο καθορισμός των τιμών μεταξύ των ανταγωνιστών.

Επίσης κατά την διαδικασία κατακύρωσης του διαγωνισμού διαπιστώνεται, ότι οι ανταγωνιστές συμφωνούν στο να περιορίσουν την προσφορά των ποσοτήτων με στόχο τον περιορισμό διάθεσης και κατά συνέπεια την αύξηση των τιμών κατακύρωσης του διαγωνισμού. Οι βασικές μεταρρυθμίσεις στο Ελληνικό Εθνικό Δίκαιο επήλθαν ύστερα από τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες (2014/23/ΕΕ, 2014/24/ΕΕ & 2014/25/ΕΕ) για τις Δημόσιες Συμβάσεις έτσι ώστε η καταπολέμηση της Διαφθοράς και η ενίσχυση της χρήστης διακυβέρνησης να αποτελέσει σημείο εκσυγχρονισμού και ανάπτυξης για το Ελληνικό Κράτος.

Έτσι για την ενίσχυση της Αρχής Διαφάνειας¹²⁴ ο Έλληνας Νομοθέτης ίδρυσε την Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων¹²⁵ συμβάσεων με τον Ν.4013/2011. Στο πλαίσιο αυτό ο Έλληνας Νομοθέτης ύστερα από τις κατευθυντήριες οδηγίες στα πλαίσια ερμηνείας της Εθνικής και Ενωσιακής Νομοθεσίας εξέδωσε τον Ν.4013/2011 αρθρ.2 παρ.2 περ. δ'. ύστερα και από τις συστάσεις του ΟΟΣΑ¹²⁶, για τις Δημόσιες Συμβάσεις στις οποίες ενσωματώθηκαν βασικές αρχές με σκοπό την ενίσχυση της ακεραιότητας, της Διαφάνειας, της προσβασιμότητας, της επίβλεψης και του ελέγχου. Ο Ν. 4013/2011¹²⁷ ωστόσο τροποποιήθηκε με τον Ν. 4254/2014¹²⁸ καθότι τέθηκαν ζητήματα σε σχέση με την ποινική τυποποίηση του εγκλήματος της δωροδοκίας και εν γένει της Διαφθοράς¹²⁹ στις Δημόσιες Συμβάσεις. Βασικό πεδίο ρύθμισης κανόνων αναφορικά με την λήψη κατάλληλων μέτρων

¹²⁴ Δ. Ράικος «Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων» 2017 σελ. 175.

¹²⁵ Σύσταση Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων και Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων - Αντικατάσταση του Έκτου Κεφαλαίου του ν. 3588/2007 (Πτωχευτικός Κώδικας) - Προπρωτευτική Διαδικασία Εξυγίανσης και άλλες διατάξεις. <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/bcc26661-143b-4f2d-8916-0e0e66ba4c50/s-dimosyn-pap.pdf>

¹²⁶ Βλ. Ελληνική Δημοκρατία Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (Θέμα – Καταπολέμηση της διαφθοράς κατά την διεξαγωγή δημοσίων διαγωνισμών' κατευθυντήρια Οδηγία 9/2015 https://www.eaadhsy.gr/images/docs/20150630_2984-Kateythyntiria_Odigia_9.pdf

¹²⁷ Σύσταση Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων και Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων - Αντικατάσταση του Έκτου Κεφαλαίου του ν. 3588/2007 (Πτωχευτικός Κώδικας) - Προπρωτευτική Διαδικασία Εξυγίανσης και άλλες διατάξεις. <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/bcc26661-143b-4f2d-8916-0e0e66ba4c50/s-dimosyn-pap.pdf>

¹²⁸ Μέτρα στήριξης και ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας στο πλαίσιο εφαρμογής του ν. 4046/2012 και άλλες διατάξεις. <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/bcc26661-143b-4f2d-8916-0e0e66ba4c50/m-oikplai-pap.pdf>

¹²⁹ Βλ. Καϊάφα- Γκμπάντι, Μ, (2015) , ό.π, 583, και Ν.4013/2011.

από τις Αναθέτουσες Αρχές έχουν ληφθεί με τους Ν.4281/2014¹³⁰, Ν.4412/2016¹³¹, Ν.4413/2016¹³².

Δεδομένου της έκτασης της Διαφθοράς ο Έλληνας Νομοθέτης έθεσε συγκεκριμένα κριτήρια κατά την διαδικασία διαπραγμάτευσης στις Δημόσιες Συμβάσεις θέτοντας όρους ασφάλειας δικαίου¹³³ εστί ώστε οι αρχές της δημοσιότητας, της διαφάνειας¹³⁴, της ίσης μεταχείρισης, της ακεραιότητας¹³⁵ και της αμεροληψίας να ενισχύσουν την αποτελεσματικότητα και την καταστολή των φαινομένων Διαφθοράς.

Ωστόσο η Διαφθορά η οποία αναπτύσσεται στο πεδίο των Δημοσίων Συμβάσεων, και οι συνέχεις δημοσιοποιήσεις σκανδάλων ¹³⁶, έχει αποτελέσει τροχοπέδη¹³⁷ στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Η κατασπατάληση των κονδυλίων για τις Δημόσιες Επενδύσεις¹³⁸ υπονομεύονται ενώ ο Κρατικός Προϋπολογισμός εξαιτίας των φιλελεύθερων Πολιτικών περιορίζεται σε συγκεκριμένες δαπάνες με δυσμενείς συνέπειες προς τους πολίτες. Μετά το ξέσπασμα της Ελληνικής Κρίσης, ο Έλληνας νομοθέτης θέλοντας να βελτιώσει την αποδοτικότητα του στα φαινόμενα Διαφθοράς, τροποποίησε τον Ν.33492/2006 στα πλαίσια των οριζόμενων του άρθρου 21 του Ν.4270/2014¹³⁹, καθώς και στον Ν.4182/2013.

Ένα από τα κυριότερα ζητήματα εντοπισμού Διαφθοράς στις Δημόσιες Συμβάσεις είναι η κακή Νομοθέτηση, η οποία εκτείνεται από την διαδικασία εκκίνησης ελέγχου από τους Ελεγκτικούς Μηχανισμούς μέχρι και την ποινική περαίωση των υποθέσεων Διαφθοράς. Φυσικά αυτό δεν είναι ένα τυχαίο γεγονός καθότι το ίδιο το Κράτος αναλαμβάνει το ρόλο

¹³⁰ Μέτρα στήριξης και ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, οργανωτικά θέματα Υπουργείου Οικονομικών και άλλες διατάξεις. <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/bcc26661-143b-4f2d-8916-0e0e66ba4c50/m-stir-pap2.pdf>

¹³¹ Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ). https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/bcc26661-143b-4f2d-8916-0e0e66ba4c50/d-ergopro-pros-3-pap_XPress_Hamster_temp.qxp.pdf

¹³² Ανάθεση και εκτέλεση συμβάσεων παραχώρησης Εναρμόνιση με την Οδηγία 2014/23/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2014 σχετικά με την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης (ΕΕ L 94/1/28.3.2014) και άλλες διατάξεις. <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/bcc26661-143b-4f2d-8916-0e0e66ba4c50/a-eripy-r-pap-synolo.pdf>

¹³³ Ράικος, Δ., (2006) ό.π. σελ. 186

¹³⁴ Ράικος, Δ. (2006) ό.π. σελ. 564-566.

¹³⁵ Βλ. ΕΑΑΔΗΣ, Κατευθυντήρια Οδηγία 9/2015 (υπ' αριθμ. 2984/30.6.2015).

¹³⁶ Όπως το Σκάνδαλο Siemens.(Σε Βιδάλη Σ. Πέρα από τα όρια. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, 2017σελ. 135-138.

¹³⁷ Μ. Γασπαρινάτου, (2019). *Εγκλήματα των Ισχυρών : Οικονομικό, Οργανωμένο*. Στο Σ. Βιδάλη Ν. Κουλούρης, & Χ. Παπαχαλαράμπους, (σελ.65-66 Αθήνας Ε.Α.Π).

¹³⁸ Θεματικό ενημερωτικό δελτίο Ευρωπαϊκού Εξαμήνου Καταπολέμησης της Διαφθοράς. Σελ. 1 στο : https://commission.europa.eu/system/files/2018-06/european-semester_thematic-factsheet_fight-against-corruption_el.pdf

¹³⁹ Νόμος 4270/2014, κωδικοποιημένος με τον Ν.5104/2024 Αρχές Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Εποπτείας (ενσωμάτωση της οδηγίας 2011/85/ΕΕ) Δημόσιο Λογιστικό και Άλλες Διατάξεις. <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/bcc26661-143b-4f2d-8916-0e0e66ba4c50/a-apred-pap.pdf>

του ελεγκτή και του ελεγχόμενου, ενώ κατά τον Ruggiero οι συμπεριφορές αυτές κινούνται στις «γκρίζες ζώνες» της οικονομίας.

Το καπιταλιστικό σύστημα για να επιβιώσει δρα επιλεκτικά έτσι δια της επιρροής στην δημιουργία νομοθέτησης βέλτιστων πρακτικών εξυπηρέτησης ιδιωτικών συμφερόντων ή κατά την διάρκεια των διαγωνιστικών διαδικασιών δρα καταστρατηγώντας τον ανταγωνισμό, είτε μέσω της δωροδοκίας πολιτικών αξιωματούχων είτε μέσω της υπόγειας χρηματοδότησης των πολιτικών κομμάτων¹⁴⁰. Εξ αφορμής της παγκοσμιοποίησης πλέον ο ρόλος των πολυεθνικών εταιριών έχει λάβει ανεξέλεγκτες διαστάσεις.

3.4 Αντιμετώπιση της Διαφθοράς στο Χρηματοπιστωτικό Τομέα

Ο χρηματοπιστωτικός τομέας βρίσκεται στο επίκεντρο της οπτικής ανάλυσης του οικονομικού εγκλήματος καθώς αποτελεί το κοινό σημείο δράσης μεταξύ των δικτύων που δρουν σε αυτό, καθώς σε αυτό συγκλίνουν τα κοινά συμφέροντα διαπλοκής¹⁴¹ του εξουσιαστικού κύκλου καθώς βρίσκουν καταφύγιο εκμεταλλευόμενοι το Τραπεζικό Απόρρητο και τις σχέσεις τους με τους Πολιτικούς Αξιωματούχους. Η ανάπτυξη των παγκοσμιοποιημένων αγορών και η κατάργηση ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων επέφερε ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη του δικτύου διεθνούς εμβέλειας, η δράση της οποίας παρουσιάζει μεγάλη ευελιξία και προσαρμοστικότητα στις συνεχώς μεταβαλλόμενες καταστάσεις, δημιουργώντας σημαντικά προβλήματα στις εθνικές έννομες τάξεις των Κρατών Μελών της Ευρωζώνης.

Το ξέπλυμα μαύρου χρήματος δια του χρηματοπιστωτικού συστήματος στην Ελληνική Έννομη Τάξη αντιμετωπίστηκε με τον Ν.2331/1995¹⁴², στον οποίο ενσωματώθηκαν οι διατάξεις της Οδηγίας 91/308/ΕΟΚ¹⁴³, ο οποίος τροποποιήθηκε με τον Ν.3424/2005¹⁴⁴, και

¹⁴⁰ Chambliss, W. J (2004). “On the symbiosis between criminal Law and criminal behaviour” Criminology, σελ.241-252.

¹⁴¹ Βασιλάντωνοπούλου, Β. (2019) *Εγκλήματα των Ισχυρών : Οικονομικό, Οργανωμένο Έγκλημα και Διαφθορά*. Η αντεγκληματική Πολιτική για το Ξέπλυμα Βρώμικου Χρήματος ως λανθάνουσα οικονομική διακυβέρνηση. Στο Σ. Βιδάλη Ν. Κουλούρης, & Χ. Παπαχαράλαμπος, (σελ.271 Αθήνας Ε.Α.Π)

¹⁴² Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και άλλες ποινικές διατάξεις - Ολομέλεια Αρείου Πάγου - Διαιτησίες και άλλες διατάξεις. https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=f35871b5-9b3c-48b7-9cb7-9e2a130719ec

¹⁴³ Όταν τα πιστωτικά ιδρύματα και οι χρηματοδοτικοί οργανισμοί χρησιμοποιούνται για τη νομιμοποίηση του προϊόντος παράνομων δραστηριοτήτων. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A31991L0308>

¹⁴⁴ Τροποποίηση, συμπλήρωση και αντικατάσταση διατάξεων του ν. 2331/1995 και προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2001/97/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος με σκοπό τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και άλλες διατάξεις. ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ: Σ. Δαϊλάκης, Δ. Γεωργακόπουλος <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/bcc26661-143b-4f2d-8916-0e0e66ba4c50/T-XRIMAPIST-pap.pdf>

εξειδικεύει κανόνες αναφορικά με την αντιμετώπιση και την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες από υπόχρεα πρόσωπα που εποπτεύονται από την Τράπεζα της Ελλάδας και την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς.

Το Ευρωπαϊκό Χρηματοπιστωτικό Δίκαιο περιλαμβάνει κανόνες για την καταπολέμηση της χρήσης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για την τέλεση οικονομικών εγκλημάτων. Για το λόγο αυτό κρίνεται σκόπιμο να αναφέρω την θέσπιση κανόνων που ενσωμάτωσε στο Ελληνικό Εθνικό Δίκαιο ο Έλληνας Νομοθέτης, όχι από δική του πρωτοβουλία, αλλά ύστερα από τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες που εξέδωσε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Ειδικότερα : Πριν ακόμα εμφανιστούν οι συνέπειες της Διαφθοράς στο Ελληνικό Εθνικό Δίκαιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εκδίδει την Οδηγία 2003/6/ΕΚ για τις πράξεις προσώπων που κατέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες και τις πράξεις χειραγώγησης της αγοράς, η οποία ενσωματώνεται στο Ελληνικό Δίκαιο με τον Ν.3340/2005¹⁴⁵.

Τρία χρόνια αργότερα το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο την 9.6.2006 εκδίδει την Οδηγία 2006/43/ΕΕ¹⁴⁶ η οποία ενσωματώνεται στο Ελληνικό Εθνικό Δίκαιο με τον Ν.3693/2008¹⁴⁷ την 25.08.2008.

Με καθυστέρηση 11 χρόνων ο Έλληνας Νομοθέτης θεσπίζει κανόνες με τον Ν. 4449/2017¹⁴⁸ αναφορικά με τον υποχρεωτικό έλεγχο των ετήσιων και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, δημόσια εποπτεία επί του ελεγκτικού έργου ο οποίος εκδίδεται τον Ιανουάριο του 2017 και ο οποίος σύμφωνα με το άρθρο 1 του Νόμου η θέσπιση αυτή τελείται ύστερα από τις απαιτήσεις της Οδηγίας 2006/43 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου¹⁴⁹ η οποία είχε εκδοθεί το 2006.

Στο σημείο αυτό πρέπει να αναφερθεί η εργαλειοποίηση που υπέστη ο ποινικός μηχανισμός από την Νομοθετική Εξουσία, ειδικότερα προς τους δράστες καταχρηστικών πράξεων εις βάρος Ν.Π.Ι.Δ. σε σχέση με το αδίκημα της Απιστίας. Το νέο δίκαιο-πολιτικό μοντέλο που

¹⁴⁵ Για την προστασία της Κεφαλαιαγοράς από πράξεις προσώπων που κατέχουν προνομιακές πληροφορίες και πράξεις χειραγώγησης της αγοράς. <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/bcc26661-143b-4f2d-8916-0e0e66ba4c50/g-kefal-pap.pdf>

¹⁴⁶ Οδηγία 2006/43/Εκ Του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Και Του Συμβουλίου της 17ης Μαΐου 2006 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006L0043>

¹⁴⁷ Εναρμόνιση της Ελληνικής Νομοθεσίας με την Οδηγία 2006/43/ΕΚ περί υποχρεωτικών ελέγχων των ετήσιων ενοποιημένων λογαριασμών , <https://elte.org.gr/wp-content/uploads/2020/12/N3693-2008.pdf>

¹⁴⁸ Υποχρεωτικός Έλεγχος των ετήσιων και των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων , δημόσια εποπτεία επι του ελεγκτικού έργου και λοιπές διατάξεις. https://elte.org.gr/wp-content/uploads/2020/12/Nomos_ELTE_4449.pdf

¹⁴⁹ Οδηγία 2003/6/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2003, για τις πράξεις προσώπων που κατέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες και τις πράξεις χειραγώγησης της αγοράς (κατάχρηση αγοράς) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX%3A32003L0006>

εισήγαγε ο Νομοθέτης με τον Ν.4619/2019 κατά την αντικειμενική υπόσταση του αδικήματος της Απιστίας εξέθεσε δυο βασικά στοιχεία, το ένα είναι τον ρητά θεωρητικά διατυπωμένο κανόνα αναφορικά με τις διαχειριστικές πράξεις νοώντας την επιχειρηματική κρίση – βούληση των δραστών και το δεύτερο το οποίο προέβλεπε την πρόβλεψη αναφορικά με την προκληθείσα ζημιά που υπέστη το Ν.Π.Ι.Δ, η οποία δεν αρκούσε να είναι πιθανολογημένη αλλά βεβαιωμένη.

Το ίδιο χρονικό διάστημα ο Νομοθέτης προέβλεψε με τον Ν.4637/2019 ότι κατ' εξαίρεση η δίωξη για το αδίκημα της Απιστίας στον Χρηματοπιστωτικό τομέα, θα διώκεται κατ' έγκληση για πράξεις που τελέστηκαν κατά των Ν.Π.Ι.Δ. και εις βάρος του Δημοσίου. Η επιλεκτική αυτή υπαγωγή της απιστίας κατά των Τραπεζικών Ιδρυμάτων στα κατ' έγκληση διωκόμενα εγκλήματα, εκ του αποτελέσματος ασφαλώς δεν προστατεύει την «ελεύθερη άσκηση της επιχειρηματικής και οικονομικής δραστηριότητας»¹⁵⁰ όπως αναληθώς επικαλείται η σχετική αιτιολογική έκθεση, αλλά αντιθέτως ενισχύει την άποψη ότι η αδιαφάνεια και η αδυναμία δίωξης των ισχυρών ενισχύεται.

Ουσιαστικά με την τροποποίηση του άρθρου 390 του Π.Κ. με τον Ν.4637/2019 τέθηκε σε ισχύ η υποβολή έγκλησης από τους ίδιους τους καταγγελλόμενους, οι οποίοι στην πράξη είναι αυτοί που διοικούν το Τραπεζικό Ίδρυμα καθώς ως μέλη του Τραπεζικού Ιδρύματος έχουν πλήρη επίγνωση ότι οι κανόνες επιμελούς διαχείρισης του νομικού προσώπου εναπόκειται στους ίδιους.

Υπό το πρίσμα αυτό αμφισβητήθηκε έντονα ο ρόλος του Κράτους καθότι οι δραστηριότητες συγκεκριμένων ομάδων που δραστηριοποιούνται και συναλλάσσονται με στελέχη ιδιωτικών Οργανισμών διέπονται από κανόνες αδιαφάνειας, ενώ όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω ο χρηματοπιστωτικός τομέας μοιραία τίθεται προς εξέταση καθότι στο πεδίο του, δρουν και συγκλίνουν ως σημείο συγκάλυψης εξουσιαστικοί μηχανισμοί και δίκτια εγκληματικών ενεργειών.¹⁵¹

Έτσι η λειτουργικότητα των πελατειακών δικτύων και των διαπλεκόμενων συμφερόντων ενίσχυσε την άποψη ότι η Διαφθορά και το Οργανωμένο Έγκλημα αποτελούν την ίδια όψη του ίδιου νομίσματος καθώς αυτού του είδους η εγκληματικότητα, που έχει ισχυρά

¹⁵⁰ Τροποποιήσεις Ποινικού Κώδικα, Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και συναφείς διατάξεις. <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/2f026f42-950c-4efc-b950-340c4fb76a24/poinikos-kodikas-synolo.pdf>

¹⁵¹ Βασιλάντωνοπούλου, Β. (2019) *Εγκλήματα των Ισχυρών : Οικονομικό, Οργανωμένο Έγκλημα και Διαφθορά*. Η αντεγκληματική Πολιτική για το Ξέπλυμα Βρώμικου Χρήματος ως λανθάνουσα οικονομική διακυβέρνηση. Στο Σ. Βιδάλη Ν. Κουλούρης, & Χ. Παπαχαράλάμπους, (σελ.271 Αθήνας Ε.Α.Π)

ερείσματα στον κρατικό ιστό αλλά και στις παράνομες δραστηριότητες παρείχαν στους δράστες των χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων Αμνηστία.

Αυτή η επιλεκτική θέσπιση κανόνων του Ουσιαστικού και Δικονομικού Δικαίου που κλήθηκε να εφαρμόσει η Δικαστική Εξουσία, επιβεβαιώνεται και από τον Quinney, ο οποίος εξέφρασε την ιδεολογία ότι το Καπιταλιστικό σύστημα δρα προς όφελος της κεφαλαιοκρατικής τάξης¹⁵². Παράλληλα ο Richard Quinney¹⁵³ αναφέρθηκε στα επαγγελματικά εγκλήματα τα οποία πραγματοποιούνται στα πλαίσια των δραστηριοτήτων των ατόμων που δρουν στον επαγγελματικό τους χώρο παραβιάζοντας τον νόμο με την αντιεπαγγελματική τους συμπεριφορά. Κατά ουσία ο Richard Quinney εστιάστηκε στα συμπεριφορά των ατόμων η οποία διαμορφώνεται από τις κοινωνικές συγκυρίες και την κοινωνική θέση του ατόμου, όπου κατά την εφαρμογή της απονομής της δικαιοσύνης, εξ αφορμής της θέσης τα άτομα των κατώτερων κοινωνικών τάξεων αντιμετωπίζονται αυστηρότερα σε σχέση με τους εγκληματίες του Λευκού Περιλαίμιου.

Η επιλεκτική διαμόρφωση του Ν.4619/2019 εισήλθε και στις μεταβολές που επέφερε ο Νομοθέτης στο άρθρο 236 Π.Κ. την υποβάθμιση του σε πλημμέλημα, γεγονός που αποδεικνύει και επιβεβαιώνει τις τεχνικές που χρησιμοποιεί ο Νομοθέτης μέσω του Νόμου καθώς η επιλεκτικότητα αυτή συνοδεύεται και από τις χειριστικές ενέργειες Ανακριτών και Εισαγγελέων (σε μεγάλες υποθέσεις π.χ. Siemens),¹⁵⁴ οι οποίοι κατέχουν συγκεκριμένα στοιχεία καταχρηστικών πράξεων και παρατυπιών και από τις ενέργειες τους προέκυψε η ατιμωρησία πολλών στελεχών και πολιτικών αξιωματούχων¹⁵⁵.

Με τις τροποποιήσεις του Ν.4557/2018 και μεταγενέστερα της Έκδοσης της Ευρωπαϊκής Οδηγίας¹⁵⁶ (ΕΕ) 2018/1673, που ενσωματώθηκαν στο Εθνικό Δίκαιο, επήλθαν τροποποιήσεις σχετικά με την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες

¹⁵² Η καπιταλιστική κοινωνία είναι αυτή η οποία κυριαρχεί ιδεολογικά και το έγκλημα αντανακλά σε αυτήν την προκατάληψη. (Quinney R, 1977 Barlow H.D. Kauslarich, D, 2010 :107-108)

¹⁵³ Richard Quinney «*The Study of White Collar Crime: Toward A Reorientation in Theory and Research*» (Journal Of Criminal Law, Criminology & Police, Vol.55 1964.pp. 208-2011 Available at: <https://scholarlycommons.law.northwestern.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=5230&context=jclc/>

¹⁵⁴ Στην υπόθεση Siemens , τα ανώτερα στελέχη της επιχείρησης μέσω από τα δίκτυα των εξωχώριων υπεράκτιων εταιρειών κατέβαλλαν συστηματικά μεγάλα ποσά με αποδέκτες μεγάλα πολιτικά κόμματα , προκειμένου είτε να επηρεάσουν την δικαιοσύνη, είτε να εφαρμοστούν κανόνες που ευνοούν τις πρακτικές της Εταιρίες σε σχέση με τις συμβάσεις έργων , είτε να χειραγωγήσουν την κοινή γνώμη με στόχο την εξουδετέρωση των αντιδράσεων της κοινής γνώμης και την ατιμωρησία των ισχυρών.

¹⁵⁵ Υπόθεση Siemens : Έκλεισε ο οριστικά ο φάκελος των «μαύρων ταμείων» Αθώοι οι κατηγορούμενοι. <https://www.ot.gr/2022/09/26/epikairothta/ypothesi-siemens-ekleise-o-oristika-o-fakelos-ton-mayron-tameion-athooi-oi-katigoroumenoi/>

¹⁵⁶ Το 2022 σχεδόν 7 στους 10 Ευρωπαίους (68%) πιστεύουν ότι η διαφθορά είναι διαδεδομένη στη χώρα τους και μόνο το 31% ήταν της γνώμης ότι οι προσπάθειες της Κυβέρνησης τους για την καταπολέμησης διαφθοράς είναι αποτελεσματικές.

δραστηριότητες μέσω του Ποινικού Δικαίου. Δεδομένου ότι η νομιμοποίηση παράνομων προσόδων είναι μια εξαιρετικά δύσκολη και σύνθετη διαδικασία, τα μεμονωμένα άτομα, και τα μέλη εγκληματικών οργανώσεων εμπλέκουν πρόσωπα τα οποία είτε συμβουλευτικά είτε υποστηρικτικά δρουν με κοινό γνώμονα το κέρδος.

Η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες δια των επενδυτικών προϊόντων προσέλκυσε κεφάλαια στο χρηματοπιστωτικό τομέα. Η σκιώδης Τραπεζική και η ειδικότερη λειτουργία του Τραπεζικού Συστήματος αξιοποιείται από τις ομάδες συμφερόντων, δηλαδή οι παροχές χρηματοοικονομικών προϊόντων και υπηρεσιών που προσφέρονται στους ιδιώτες και στους οικονομικά και πολιτικά ισχυρούς στοχεύουν στην ελαχιστοποίηση της απόδοσης φόρων αποκρύπτοντας τα στοιχεία τους από τις φορολογικές αρχές εξαιτίας του Τραπεζικού Απορρήτου.

Με το άρθρο 4 του Ν. 4557/ 2018 (Παρ.1 περ. β και γ', παρ. 3, παρ. 4 του άρθρου 3, περί αδικημάτων νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, της Οδηγίας 2018/1673) εδάφιο δ, «ορίζεται ότι η χρησιμοποίηση του χρηματοπιστωτικού τομέα με τοποθέτηση σε αυτόν, ή τη διακίνηση μέσω αυτού εσόδων που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες με σκοπό να προσδιορισθεί νομιμοφάνεια στα εν λόγω έσοδα,» η οποία καταδίκη είναι δυνατή και αποδεικνύεται ότι η περιουσία περιήλθε από συγκεκριμένα αδικήματα.¹⁵⁷ Για την αντιμετώπιση και την καταπολέμηση του ξεπλύματος μαύρου χρήματος το 1989 δημιουργήθηκε κατόπιν πρωτοβουλίας των επτά μεγαλύτερων οικονομίων (G 7) του Πλανήτη, η ομάδα Χρηματοπιστωτικής Δράσης (FATF- Financial Action Task Force), η οποία έχει πλέον προβεί σε 40 Συστάσεις για την καταπολέμηση του ξεπλύματος μαύρου χρήματος στο πλαίσιο μιας παγκόσμιας συνεργασίας, ενώ έχει προτείνει και την δημιουργία του FIU – Financial Intelligence, έτσι ώστε να χρησιμοποιηθούν οι ανταλλαγές πληροφοριών μεταξύ των Κρατών σε σχέση με της χρηματοοικονομικές πληροφορίες με ποινικό ενδιαφέρον.

Για την ανάλυση των προεκλεγέντων πράξεων και την ανάπτυξη δικτύων που αναπτύσσονται παρασκηνιακά είναι σκόπιμο να αναφερθεί η σημασία των εγκλημάτων της παγκοσμιοποίησης, τα οποία ουδέποτε έχουν απασχολήσει την ελληνική επικαιρότητα και τα συστηματικά ΜΜΕ, με την οποία αναδεικνύεται κατά την εγκληματολογική σκέψη η έννοια

¹⁵⁷ Για τους σκοπούς του Νόμου ,ως βασικά αδικήματα νοούνται τα ακόλουθα : Α) Εγκληματική οργάνωση, όπως ορίζεται στο άρθρο 187 Π.Κ. Β) Τρομοκρατικές Πράξεις και χρηματοδότηση της τρομοκρατίας , όπως ορίζονται στο άρθρο 187 Π.Κ. Γ) Δωροληψία και δωροδοκία Υπαλλήλου, όπως ορίζονται στα άρθρα 235 και 236 Π.Κ. Δ) Εμπορία Επιρροής μεσάζοντες και δωροληψία και δωροδοκία στον ιδιωτικό τομέα όπως ορίζονται στα άρθρα 237^Α και 237 β Π.Κ.. Ε) Δωροδοκία και Δωροληψία πολιτικών προσώπων και δικαστικών λειτουργών όπως ορίζονται στα άρθρα 159,159^Α, και 237 Π.Κ.

των εγκλημάτων των ισχυρών κατά τις οποίες περιλαμβάνονται ενέργειες πολιτικών σε συνάρτηση με της πολιτικές των παγκοσμίων χρηματοπιστωτικών και συμβουλευτικών οργανισμών, οι οποίες στα πλαίσια της οικονομικής τους ανάπτυξης και ευημερίας συμπράττουν με Κρατικούς φορείς. Αξίζει να σημειωθεί ότι αυτοί οι παγκόσμιοι οργανισμοί¹⁵⁸ δεν είναι υπόλογοι πουθενά, στερούνται θεσμικής δημοκρατικής νομιμοποίησης ενώ οι συνέπειες από τις αποφάσεις των Διοικητικών Οργάνων κυριαρχούν στην αγορά χρήματος.

Δεδομένου ότι οι Τράπεζες βάση της παραδοσιακής τους λειτουργίας δρουν ως διαμεσολαβητές μεταξύ των θετικών (άτομα τα οποία επενδύουν) και των αρνητικών (άτομα τα οποία δανείζονται) αποταμιευτών, είναι εκτεθειμένες στον πιστωτικό κίνδυνο και στον κίνδυνο των επιτοκίων.

Η άσκηση προληπτικής Εποπτείας στα Ελληνικά Χρηματοπιστωτικά ιδρύματα σε συνάρτηση ότι παραλείφθηκε να τεκμηριωθεί από τις Ελληνικές Εμπορικές Τράπεζες η έκθεση του πιστωτικού κινδύνου¹⁵⁹, υπό το πρίσμα της ερμηνείας του Sutherland για θεωρία της διαφορικής συναναστροφής και των οργανωσιακών κινήτρων ή στόχων των πιστωτών της Διεθνούς Κοινότητας, σε συνάρτηση με την επιλεκτική αντιμετώπιση του νομοθέτη διαχρονικά ο οποίος σχετικά με την δίωξη του αδικήματος της Απιστίας, τροποποίησε την παρ.1 του άρθρου 405 του Π.Κ. και ενώ ο νόμος έχει ισχύ από την ημερομηνία της δημοσίευσης, για την συγκεκριμένη διάταξη η εφαρμογή χωρεί από 1/7/2024, δίνοντας την αίσθηση ότι πρόκειται ουσιαστικά και περαιτέρω αμνήστευση σε κακουργηματικές πράξεις απιστίας οι οποίες πλέον θα διώκονται αυτεπάγγελα¹⁶⁰.

Σύμφωνα με την θεωρία της Σύγκρουσης, ο Νόμος δεν είναι ουδέτερος αλλά αντικατοπτρίζει τον συσχετισμό δυνάμεων των κοινωνικά επικρατέστερων ομάδων, που σκοπό έχει να επικρατήσει στο διηνεκές, έτσι ώστε να εκπληρωθούν οι επιδιωκόμενες προσδοκίες της αυτοπραγμάτωσης και της κοινωνικής καταξίωσης, η οποία ανάγεται από τον κώδικα αξιών της κυρίαρχης τάξης.

¹⁵⁸ Ο Friedrichs αναφέρει το ρόλο και την δραστηριότητα της Παγκόσμιας Τράπεζας (WB) η οποία χορηγεί δάνεια σε Κυβερνήσεις των Κρατών Μελών τα οποία στηρίζονται και προωθούνται από τις Εθνικές Κυβερνήσεις.

¹⁵⁹ Η αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου συνίσταται στην αξιολόγηση τόσο του επιπέδου του πιστωτικού κινδύνου που απειλεί μια Τράπεζα όσο και του τρόπου με τον οποίο η Τράπεζα ελέγχει τον εν λόγω κίνδυνο, λόγω των ρυθμίσεων διακυβέρνησης. Βλέπε https://www.eca.europa.eu/ECAPublications/SR-2023-12/SR-2023-12_EL.pdf σελ. 18.

¹⁶⁰ Ένα είχε οριστεί ότι η έναρξη της ισχύος ήταν 1.5.2024 ή από την δημοσίευση του Νόμου δεν θα υπήρχε η δυνατότητα παραγραφής και θα μπορούσε να επέμβει η Εισαγγελία αυτεπαγγέλτως. <https://www.ot.gr/2023/11/28/epixeiriseis/trapezes/poinikos-kodikas-katargeitai-to-akatadiokto-ton-trapeziton/>

Η αδυναμία του Κράτους να πατάξει την Διαφθορά είναι εμφανής, καθώς η διατήρηση επικεντρώνεται κυρίως ως επικρατέστατη κουλτούρα και στο πλέγμα των σχέσεων αλληλεξάρτησης και με το σύστημα των πελατειακών σχέσεων, που έχει δημιουργηθεί μεταξύ επιχειρήσεων, πολιτικών, τραπεζικών, το οποίο λειτουργεί σε όλα τα επίπεδα της κοινωνικής ζωής.

Αυτή η μικρή και η μεγάλη Διαφθορά που αναπαραγάγεται, έχει μορφοποιηθεί ως μια φυσιολογική λειτουργία έκνομης συμπεριφοράς, η οποία έχει εδραιωθεί τα τελευταία 40 χρόνια στην Ελλάδα. Με αυτό τον τρόπο το σύστημα δεν αντιλαμβάνεται, για ποιο λόγο πρέπει να αντιμετωπίσει το φαινόμενο σε Εθνικό και σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο, καθόσον και οι Ευρωπαίοι Τραπεζίτες και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο γνώριζαν αυτή την σχέση που έχει αναπτυχθεί μεταξύ Τραπεζικών και Κυβερνητικών στελεχών, καθόσον ήταν γνώστες της κατοχής των ομολόγων ξενών τραπεζών, αλλά εφόσον η ζημιά επιμερίστηκε στους πολίτες και όχι στους πιστωτές, οι πλευρές διατήρησαν την παρασκηνιακή τους λειτουργία.

3.5 Αντιμετώπιση της Διαφθοράς στην Δημόσια Διοίκηση (ΟΤΑ Α & Β Βαθμού)

Το φαινόμενο της Διαφθοράς στο Δημόσιο Τομέα και ειδικότερα στους ΟΤΑ Α΄ & Β΄ βαθμού σήμερα έχει λάβει απρόσμενες μεγάλες διαστάσεις, καθότι τροφοδοτείται κυρίως από την άμεση επαφή και τις συναλλακτικές διεργασίες που εκδηλώνονται μεταξύ πολιτών και πολιτικών τοπικών αξιωματούχων. Η αγωγή του πολίτη στις συναλλαγές του με το Κράτος καθώς και η συμμετοχή του στην ανάπτυξη και διαμόρφωση της Διαφθοράς εκδηλώνεται κυρίως στο πολιτισμικό πλαίσιο του «ρουσφετιού».

Επιπλέον η πολιτική ιστορία στην χώρας μας σε συνάρτηση ότι μονοπωλιακές δομές του Κράτους και τη διάσπαρτη και αντιφατική νομοθεσία, δημιουργούν μεταξύ άλλων τις αναγκαίες συνθήκες για την ανάπτυξη της Διαφθοράς και της κακοδιοίκησης που ισχύει μέχρι σήμερα στην χώρα μας.

Η πολυνομία, η ανάπτυξη ικανοποίησης προσωπικών συμφερόντων και η διογκωμένη δημοσιοϋπαλληλική τάξη κυριάρχησε τα τελευταία μεταπολιτευτικά χρόνια στην Ελλάδα, καθώς ο Κρατικός μηχανισμός αποτέλεσε κύριο μέσο ικανοποίησης προσωπικών ιδιοτελών συμφερόντων.

Για το λόγο αυτό έκτοτε ο Έλληνας Νομοθέτης θέλοντας να αντιμετωπίσει τα φαινόμενα της μεγάλης και της μικρής Διαφθοράς, δημιούργησε εργαλεία ελέγχου Διοίκησης των Οργανισμών έτσι ώστε να αντιμετωπιστούν τα φαινόμενα αυτά. Όπως αναφέρθηκε ανωτέρω,

ο κοινά αποδεκτός ορισμός της Διαφθοράς είναι «η κατάχρηση εξουσίας για ιδιωτικό όφελος». Από την οικονομική κρίση και έπειτα η Ελλάδα κλήθηκε να υλοποιήσει συγκεκριμένες μεταρρυθμίσεις για την δημοσιονομική διαχείριση. Σε αυτό το πλαίσιο δημιουργήθηκε για τη διασφάλιση της λογοδοσίας στο δημόσιο και την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στους Κυβερνητικούς Αξιωματούχους το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου.

Η ίδρυση και η λειτουργία Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και στις Αποκεντρωμένες Διοίκησης αποτέλεσαν βασικό στόχο της Γενικής Γραμματείας Καταπολέμησης της Διαφθοράς με τον Ν.4622/8-8-2019, ο οποίος υποστηρίχθηκε τεχνικά από την Expertise France.

Ο Εσωτερικός Έλεγχος συνιστά μια λειτουργία, μιας ανεξάρτητης αξιολόγησης η οποία εμπεριέχει πληροφόρηση για τις εσωτερικές δραστηριότητες των υπηρεσιών της διοίκησης σε επίπεδο Υπουργείου–Οργανισμού. Το ελεγκτικό έργο κάθε φορέα ελέγχου και ειδικότερα οι εργασίες που εκτελούνται βασίζεται σε δεδομένα που σχετίζονται με το ελεγχόμενο περιβάλλον. Ο ελεγκτής έχει την ευθύνη να σχεδιάσει και να εκτελέσει διαδικασίες ελέγχου σύμφωνα με τα διεθνή ελεγκτικά πρότυπα¹⁶¹ (ISA 500 – Audit Evidence). Οι συγκεκριμένες διαδικασίες αφορά τους ΟΤΑ και τις Διοικητικές Αρχές που υπάγονται σε αυτόν.

Οι διαδικασίες του συστήματος εσωτερικού ελέγχου της Δημοσιονομικής Διαχείρισης που αφορούν τον Τακτικό Προϋπολογισμό καταγράφονται στο κεντρικό νομοθέτημα του Ν.4270/2014 «Αρχές Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) Δημόσιο Λογιστικό και άλλες διατάξεις.

Για την ανάπτυξη του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου κρίθηκε αναγκαίο να διατυπωθεί η συλλογή του νομικού και κανονιστικού πλαισίου¹⁶², η απεικόνιση των διαδικασιών, η δημιουργία μητρώου Κινδύνων, αλλά και των σχετικών διοικητικών εγγράφων. Τέλος αξίζει να σημειωθεί ότι ο Έλληνας Νομοθέτης με το Άρθρο 53 του Ν.4605/2019 & τον Ν.4912/2022 έχει μεριμνήσει για την αντιμετώπιση φαινομένων Διαφθοράς στον τομέα των Δημοσίων Συμβάσεων δια της Ενιαίας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων . (Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ.)¹⁶³ όπου σύμφωνα με τα στατιστικά της στοιχεία η Ελλάδα έχει 310 Νόμους¹⁶⁴ για την

¹⁶¹<https://www.iaasb.org/publications/2018-handbook-international-quality-control-auditing-review-other-assurance-and-related-services-26>

¹⁶² Το Νομικό και Κανονιστικό Πλαίσιο είναι : Ν.4270/2014 (ΦΕΚ Α' 143), Ν.4325/2015 (ΦΕΚ Α 47), Ν.4446/2016 (ΦΕΚ Α 240) Ν.4622/2019 (ΦΕΚ Α 133) Ν. 4727/2020 (ΦΕΚ Α 184) Προεδρικά Διατάγματα α) Π.Δ. 136/1998. Β) Π.Δ.142/2017 Οργανισμός Υπουργείου Οικονομικών ΦΕΚ Α 181.Γ) Π.Δ. 80/2016, Δ) Π.Δ. 97/2011 (ΦΕΚ Α 232)

¹⁶³ Ενιαία Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων <https://www.eaadhsy.gr/index.php/m-eaadhsy/m-nomiko-plaisio>

¹⁶⁴ Παρακολούθηση Νομοθεσίας Δημοσίων Συμβάσεων

παρακολούθηση της νομοθεσίας δημοσίων συμβάσεων, 128 ΥΑ, 54 ΚΥΑ, 23 Κανονισμοί ΕΕ, και ακόμα αντιμετωπίζει την Διαφθορά.

4. Αρμόδιες Αρχές Αντιμετώπισης της Διαφθοράς

4.1 Οι Αρμόδιες Εθνικές Αρχές Αντιμετώπισης της Διαφθοράς

Στο πλαίσιο αντιμετώπισης καταπολέμησης της Διαφθοράς θεσμοθετήθηκε ένα πλέγμα φορέων με σχετικές αρμοδιότητες έτσι ώστε να καταπολεμηθεί το φαινόμενο αυτό. Στο πλαίσιο αυτό συμπεριλαμβάνονται μέτρα σχετικά με την ενίσχυση της ακεραιότητας της Λογοδοσίας και της Διαφάνειας.

Οι αρχές επιβολής του Νόμου που έχουν αναλάβει οργανωσιακά και θεσμικά να καταπολεμήσουν την Διαφθορά και το Οικονομικό Έγκλημα είναι: Το Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος¹⁶⁵, ο Συνήγορος¹⁶⁶ του Πολίτη¹⁶⁷, η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων¹⁶⁸, η Εθνική Αρχή Διαφάνειας¹⁶⁹, ο Εισαγγελέας για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς Ν.3943/2011, 4022/2011 που έχει συγχωνευτεί με τον Εισαγγελέα Οικονομικού Εγκλήματος¹⁷⁰, οι Ειδικοί Ανακριτές για Αδικήματα Διαφθοράς (αρ. 2 του. 4022/2011), η Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων Σωμάτων Ασφαλείας¹⁷¹ και το Σώμα Επιθεώρησης και Ελέγχου Καταστημάτων Κράτησης»(Δ.Ε.Υ. ν.2719 & 2800/200), η Διεύθυνση Οικονομικής Αστυνομίας (Δ.Ο.Α. Π.Δ. 09/2011, ν. 4249/2014), η Διεύθυνση Ερευνών Οικονομικού

https://ppp.eaadhsy.gr/index.php/el/?option=com_sppagebuilder&view=page&id=96&lang=gr

¹⁶⁵ Βλ. Σ.Δ.Ο.Ε.ν.1418/1984 <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/282199/nomos-1418-1984>

¹⁶⁶ Ο Συνήγορος του Πολίτη (Ν.2477/1997, 3094/2003) <https://old.synigoros.gr/?i=stp.el.fundlaw>

¹⁶⁷ Από το 2016 η ανεξάρτητη αρχή έχει οριστεί ως ο Εθνικός Μηχανισμός Διερεύνησης Περιστατικών Αυθαιρεσίας στο ένστολο προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας. Βλ. Νόμος 4443/2016

Πηγή: <https://web.archive.oecd.org/2019-11-07/536000-3.3-mapping-institutional-relations-anti-corruption-greece-el.pdf>

¹⁶⁸ Βλ. Α.Α.Δ.Ε. Ν.4359/2016. <https://www.aade.gr/nomothesia>

¹⁶⁹ Ίδρυση της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας (Ε.Α.Δ.) Με τον Ν.4622/2019. Συγχώνευση και απορρόφηση όλων των Σωμάτων Και Αρχών Διοικητικού Ελέγχου. <https://aead.gr/images/essays/ead-annual-report-2019.pdf>

¹⁷⁰ Βλ. σχετικά για τον Οικονομικό Εισαγγελέα <https://www.taxheaven.gr/news/51100/enopoioyntai-oi-yfistamenoi-oesmoi-toy-eisaggelea-oikonomikoy-egklhmatos-kai-toy-eisaggelea-egklhmatwn-diafooras>.

¹⁷¹ Η διεύθυνση εσωτερικών υποθέσεων της Ελληνικής Αστυνομίας είναι αρμόδια για την παρακολούθηση των μέτρων κατά της διαφθοράς στην Αστυνομία και σε άλλες δημόσιες υπηρεσίες ασφαλείας. Οι υπάλληλοι της αστυνομίας υποχρεούνται να υποβάλουν ηλεκτρονικά δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης.

Εγκλήματος (ΔΕΟΕ ν.4512/2018), η Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής (ΥΕΥ ν.2935/2001), η Γενική Επιτροπεία της Επικράτειας στο Ελεγκτικό Συνέδριο (ΑΡ.98Σ.) και τέλος η Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης Ν.4557/2018.

Ο θεσμός του Συνηγόρου του Πολίτη σύμφωνα με τον Ν.3094/2003 όμως δεν έχει αρμοδιότητα να εντοπίζει και να καταστέλλει φαινόμενα Διαφθοράς (σύμφωνα με την ερμηνεία του όρου) αλλά σύμφωνα με το άρθρο 1 του Νόμου ορίζεται, ότι ο Συνήγορος έχει ως αποστολή την διαμεσολάβηση μεταξύ Κράτους και Πολιτών.¹⁷²

Στην ετήσια έκθεση του το 2014 ο Συνήγορος του Πολίτη τόνισε ότι η «Νομοθέτηση, η οποία αντικαθίσταται πολλές φορές μέσω εγκυκλίων»¹⁷³ δημιουργεί αρκετά προβλήματα, τα οποία δημιουργούνται διότι η διοίκηση προκειμένου να αποφανθεί διάφορες δυσλειτουργικότητες του συστήματος της, προσφεύγει σε αθρόα έκδοση εγκυκλίων, όπου πολλές φορές το περιεχόμενο τους έρχεται σε αντίθεση με το Σύνταγμα και την υπάρχουσα Ελληνική Νομοθεσία.

Μετά την εμφάνιση της οικονομικής κρίσης του 2008 και ιδιαίτερα μετά την δημοσιονομική κρίση που υπέστη η Ελλάδα το 2010 σε εθνικό επίπεδο δεχτήκαμε την βοήθεια ειδικών εμπειρογνομόνων άλλων Κρατών στο πλαίσιο του «Μνημονίου Συνεννόησης»¹⁷⁴ έτσι ώστε να τεθεί μακροπρόθεσμα η δημοσιονομική στρατηγική που έπρεπε να ακολουθήσει η Ελλάδα τα έτη 2012 έως το 2015 τα οποία ψηφίστηκαν¹⁷⁵ εν μέσω κοινωνικών αναταράξεων το 2011.

Στα πλαίσια της δημοσιονομικής εποπτείας η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και ο ΟΟΣΑ στα πλαίσια συνεργασίας για την καταπολέμηση της Διαφθοράς δημιούργησαν την Ομάδα Δράσης TFGR (Task Force) η οποία τον Οκτώβριο του 2012 συμφώνησε με την Ελλάδα να προσδιορισθούν

¹⁷² Χαρτογράφηση Φορέων Ελληνικού Δικτύου Καταπολέμησης της Διαφθοράς.

Πηγή: <https://web.archive.oecd.org/2019-11-07/536000-3.3-mapping-institutional-relations-anti-corruption-greece-el.pdf>

¹⁷³ Συνήγορος του Πολίτη <https://www.synigoros.gr/resources/docs/ee2014-11-dioipathogeneies.pdf>

¹⁷⁴ Βλ. τον Ν.3842/2010 «Μέτρα για την εφαρμογή του μηχανισμού στήριξης της Ελληνικής οικονομίας από τα Κράτη Μέλη της ζώνης του ευρώ και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο» <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/bcc26661-143b-4f2d-8916-0e0e66ba4c50/M-DNTAMEIO-pap-21-30.qxp.pdf>

¹⁷⁵ Βλ. Ν.3989/2011 (Α 152) «Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012-2015» Βλ και Γέροντας Α. 2011 Δημόσιο Οικονομικό Δίκαιο. Αθήνα 0- Θεσσαλονίκη : Σάκκουλας ΑΕ ,σελ.582-608. <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/bcc26661-143b-4f2d-8916-0e0e66ba4c50/k-kouvep-pap.pdf>

και προκαθοριστούν τα ειδικά μέτρα¹⁷⁶ με συγκεκριμένο σχέδιο δράσης¹⁷⁷ έτσι ώστε τα ζητήματα ανίχνευσης και πάταξης της Διαφθοράς να αντιμετωπιστούν.

Για το λόγο αυτό κρίθηκε σκόπιμο να χαρτογραφηθεί στο Ελληνικό Δίκτυο, οι φορείς καταπολέμησης της Διαφθοράς με στόχο να ανατεθεί στη Γενική Γραμματεία Καταπολέμησης της Διαφθοράς ο συντονισμός μεταξύ των σωμάτων επιθεώρησης ελέγχου, να συντονιστούν οι ποινικές έρευνες, οι διοικητικές διαδικασίες ελέγχου έτσι ώστε να αποφεύγονται επικαλύψεις αρμοδιοτήτων.

Αναλυτικότερα το 2015 συγκροτήθηκε η Γενική Γραμματεία για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς (ΓΕ.Γ.ΚΑ.Δ) στην οποία συμπεριλαμβάνονται αρμοδιότητες¹⁷⁸ συντονισμών των υπηρεσιών του δημοσίου τομέα, ο οποίος είναι επιφορτισμένος με αρμοδιότητες που εμπίπτουν στην πολιτική υλοποίησης μέτρων και δράσεων για τις νομοθετικές πρωτοβουλίες που θα αναλάβει η Ελλάδα συνεργαζόμενη με τους Διεθνείς Οργανισμούς. Το Εθνικό Σχέδιο για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς εκδόθηκε το 2013.¹⁷⁹

Η μάχη κατά της Διαφθοράς στην Ελλάδα, ειδικότερα μετά τα μέτρα στήριξης της Ελληνικής Οικονομίας από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο αποτέλεσαν έστω, επιφανειακά, πρωταρχικό στόχο στη χώρα. Ο εντοπισμός όμως των φαινομένων Διαφθοράς και Κακοδιοίκησης άρχεται όμως με τον Ν.3074/2002 ο οποίος έχει ως συνέπεια την ενεργοποίηση του θεσμού του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης¹⁸⁰, ο οποίος ιδρύεται εξ αφορμής των διεθνών δεσμεύσεων που έχει υποχρέωση να υλοποιήσει η χώρα μας.

Με τον Ν. 3213/2003(ΦΕΚ Α'309/31-12-2003) ανατίθεται στην Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων της Ελληνικής Αστυνομίας η παραλαβή και ο έλεγχος των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης του αστυνομικού προσωπικού, διαδικασία η οποία ως την ψήφιση του Νόμου υπαγόταν στην αρμοδιότητα του Αντιεισαγγελέα του Αρείου Πάγου.

¹⁷⁶ TFGR- Ομάδα Δράσης για την Ελλάδα 2012 Χάρτης πορείας για την παροχή τεχνικής βοήθειας στον τομέα της καταπολέμησης της διαφθοράς,

¹⁷⁷ Βλ. TFGR- Ομάδα Δράσης για την Ελλάδα , 2012.

¹⁷⁸ Βλ. Ν.4320/2015 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με τον Ν.4446/2016

¹⁷⁹ Βλέπε αναλυτικά : <http://www.gsac.gov.gr/index.php/el/ethniko-sxedio/ethniko-stratigiko-sxedio-kata-tis-diafthoras-2018-2021> Για την οργάνωση των διωκτικών αρχών βλ. αναλυτικά την ετήσια έκθεση της Ε.Α.Δ. <https://aead.gr/images/essays/ead-annual-report-2019.pdf>

¹⁸⁰ Για τον θεσμό Γ.Ε.Δ.Δ. βλέπε Ν.3074/2002 Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης. Αναβάθμιση του Σώματος Επιθεωρητών – Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης και του Συντονιστικού Οργάνου Επιθεώρησης και Ελέγχου και άλλες διατάξεις <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/bcc26661-143b-4f2d-8916-0e0e66ba4c50/g-epiele-pap.pdf>

Αξίζει να σημειωθεί ότι με τον Ν.4281/2014 (ΦΕΚ Α' 160/08-08-2014) ορίζεται ότι το προσωπικό της Υπηρεσίας Εσωτερικών Υποθέσεων υποχρεούται να υποβάλει την ανωτέρω δήλωση που προστέθηκε στο Ν.3213/2003 με το άρθρο 225 του Ν.4281/2014 στην επιτροπή της οποίας θα προεδρεύει ο Αντιπρόεδρος της Βουλής.

Το Σώμα Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης που διέπεται από τα άρθρα 2-7 του Ν.3074/2002 το 2015 με τον Ν.4320/2015¹⁸¹ μεταφέρονται οι αρμοδιότητες του Γενικού Επιθεωρητή στις Υπηρεσίες και τις Δομές στην Γενική Γραμματεία για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς. Η συγκεκριμένη αρχή καθίσταται αρμόδια για θέματα Διαφθοράς, κακοδιοίκησης, αδιαφανών διαδικασιών, αναποτελεσματικότητας, χαμηλής παραγωγικότητας, χαμηλής ποιότητας παρεχόμενων Υπηρεσιών του Δημοσίου Φορέα.

Το 2013 η Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες, η οποία είχε συσταθεί με τον Ν.3932/2011(ΦΕΚ 49^Α) υπό την διοργάνωση της TASK FORCE (TFGR-Anti-Money Laundering & Anti-Corruption), υπογράφει δυο μνημόνια συνεργασίας ανεβάζοντας τον αριθμό σε 15 έτσι ώστε ο έλεγχος και η εξιχνίαση off-shore εταιρειών και τα πρόσωπα που κρύβονται πίσω από αυτές να εξιχνιαστούν.

Αξίζει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με την Έκθεση πεπραγμένων του έτους 2013 στα στατιστικά δεδομένα της αρχής δεν περιγράφονται αδικήματα Διαφθοράς.¹⁸²

Η μάχη κατά της Διαφθοράς έχει κριθεί ότι διακρίνεται σε τέσσερα βασικά στάδια: την πρόληψη, την επιθεώρηση, την καταγγελία και την καταστολή. Το φαινόμενο αυτό ωστόσο περιλαμβάνει πρακτικές οι οποίες ποινικοποιούνται κατά τις κείμενες διατάξεις.¹⁸³ Με τον Ν.4622/2019 συγχωνεύτηκαν και απορρίφθηκαν όλα τα σώματα και αρχές διοικητικού ελέγχου.¹⁸⁴

Το 2014 με τον Ν.4270/2014¹⁸⁵ η Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων στα πλαίσια της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης του Κρατικού Προϋπολογισμού και του

¹⁸¹ Ρυθμίσεις για τη λήψη άμεσων μέτρων για την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης, την οργάνωση της Κυβέρνησης και των Κυβερνητικών οργάνων και λοιπές διατάξεις. <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/bcc26661-143b-4f2d-8916-0e0e66ba4c50/r-crisis-pap2.pdf>

¹⁸² Βλέπε Έκθεση της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης σελ. 3 στο http://fcc.law.auth.gr/attachments/article/393/Annual_Report_A_2013.pdf

¹⁸³ Για περισσότερες Πληροφορίες βλέπε : <https://www.icac.sa.gov.au/home>

¹⁸⁴ Σώμα Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης, Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης, σώμα επιθεωρητών υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας, σώμα επιθεωρητών δημοσίων έργων, σώμα επιθεωρητών ελεγκτών μεταφορών, γενική γραμματεία καταπολέμησης της διαφθοράς.

¹⁸⁵ Αρχές Δημοσιονομικής Εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ, δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις. Βλέπε : <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/bcc26661-143b-4f2d-8916-0e0e66ba4c50/a-apred-pap.pdf>

Προϋπολογισμού των φορέων που καθορίζονται με τη διαδικασία του άρθρου 3 του Ν.3492/2006¹⁸⁶ μεταξύ άλλων σχετικών μέτρων, θεσμοθετούνται κανόνες αναφορικά με τον προγραμματισμό εκτάκτων και τακτικών κατασταλτικών και διαχειριστικών οικονομικών ελέγχων στους δημοσίους φορείς, έτσι ώστε να εντοπιστούν φαινόμενα κακοδιοίκησης, κατάχρηση δημοσίων πόρων, σπατάλης, απάτης και Διαφθοράς, σε ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού, Ν.Π.Δ.Δ. και Ν.Π.Ι.Δ. που επιχορηγούνται από τον Κρατικό προϋπολογισμό, Δημοσίους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης με την ιδιότητα Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων.¹⁸⁷

Εν συνεχεία εκδίδεται η Ευρωπαϊκή Οδηγία 2014/56/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16 Απριλίου 2014¹⁸⁸, λόγω της πολυπλοκότητας των δραστηριοτήτων του δημοσίου συμφέροντος φορέων και για να ενισχυθεί η αξιοπιστία των ελεγχόμενων οικονομικών λογιστικών καταστάσεων, ο Έλληνας Νομοθέτης ενσωματώνει την Οδηγία με τον Ν.4449/2017¹⁸⁹ με τον οποίο προβλέπεται ο υποχρεωτικός έλεγχος των ετήσιων και των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Η δημόσια εποπτεία επί του ελεγκτικού έργου¹⁹⁰ ενισχύεται και με τον Κανονισμό της ΕΕ αριθ.537/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16^{ης} Απριλίου 2014 σχετικά με ειδικές απαιτήσεις όσον αφορά τον υποχρεωτικό έλεγχο οντοτήτων του Δημοσίου Συμφέροντος και την κατάργηση της απόφασης 2005/909/ΕΚ Της Επιτροπής.

4.2 Οι Αρμόδιες Ευρωπαϊκές Αρχές Αντιμετώπιση της Διαφθοράς.

Το θεσμικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην προσπάθεια για την εξεύρεσης λύσεων στο φαινόμενο της Διαφθοράς έγινε παρέμβαση με νομοθετικά μέτρα και εργαλεία για την πολυδιάστατη αντιμετώπιση του φαινομένου. Σύμφωνα με το άρθρο 83 της ΣΛΕΕ στην κατηγορία των τομέων της εγκληματικότητας ενεργοποιούνται οι διαδικασίες θέσπισης κανόνων σχετικά με τον ορισμό των ποινικών αδικημάτων¹⁹¹ και των κυρώσεων του από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

¹⁸⁶ Οργάνωση συστήματος ελέγχου για τη διαχείριση της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης των εκτός του Κρατικού Προϋπολογισμού φορέων και άλλες διατάξεις. Βλέπε :

<https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/bcc26661-143b-4f2d-8916-0e0e66ba4c50/O-KRAT-pap.pdf>

¹⁸⁷ Βλέπε Δημοσιονομικοί Έλεγχοι : <https://minfin.gov.gr/dimosionomiki-politiki/dimosionomikoi-elegchoi/>

¹⁸⁸ Οδηγία 2014/56/ΕΕ. Για την https://elte.org.gr/wp-content/uploads/2020/12/odigia2014_56_2014.pdf

¹⁸⁹ Βλέπε Υποχρεωτικός Έλεγχος των ετήσιων και των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων δημόσια εποπτεία επι του ελεγκτικού έργου .

Πηγή : https://elte.org.gr/wp-content/uploads/2020/12/Nomos_ELTE_4449.pdf

¹⁹⁰ https://elte.org.gr/wp-content/uploads/2020/12/kanonismos537_2014-1.pdf

¹⁹¹ Βλ. Καϊάφα - Γκμπάντι Μ., Ευρωπαϊκό Ποινικό Δίκαιο και Συνθήκη της Λισαβώνας, 2014.σελ.13

Οι Οργανισμοί της ΕΕ που συμμετέχουν στην καταπολέμηση της Διαφθοράς είναι η Euro Just, η οποία προωθεί την δικαστική συνεργασία μεταξύ των Κρατών Μελών.¹⁹²

Η Europol¹⁹³ η οποία διεξάγει στρατηγική ανάλυση και παρέχει στήριξη σε ποινικές έρευνες σχετικά με εγκληματικές δραστηριότητες.

Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία¹⁹⁴ (EPPO) η οποία διώκει και παραπέμπει ενώπιον της Δικαιοσύνης τους δράστες συμπεριλαμβανομένης της Διαφθοράς για εγκλήματα που σχετίζονται με τον Ευρωπαϊκό Προϋπολογισμό της ΕΕ.

Τέλος ο OLAF¹⁹⁵ έρχεται να συνεπικουρήσει στις έρευνες για την καταπολέμηση της Απάτης εις βάρος του προϋπολογισμού της ΕΕ, Διαφθοράς και σοβαρών παραπτώμων εντός των Ευρωπαϊκών Θεσμικών Οργάνων, ενώ έχει αναλάβει και τον ρόλο αναφορικά με την πολιτική ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την καταπολέμηση της Απάτης.

Οι Αρχές της διεθνούς κινητοποίησης¹⁹⁶ για την καταπολέμηση της Διαφθοράς τέθηκαν με την κατάρρευση των σοσιαλιστικών κρατών και της Κρατικής διευθυνόμενης οικονομικής δημοσιονομικής πολιτικής που επέφερε η κατάρρευση αυτή μετά το τέλος του ψυχρού πολέμου.

Η συντονισμένη δράση που αναδύθηκε έκτοτε, αποτέλεσε την σύμβαση του ΟΟΣΑ¹⁹⁷ την οποία ο Εθνικός μας Νομοθέτης κύρωσε με τον Ν. 2567/1998¹⁹⁸ ο οποίος τροποποιήθηκε με τον Ν.3092/2002 για να επιτευχθεί η ομοιόμορφη διεθνή καταπολέμηση του ζητήματος της

¹⁹² Το 2021 συνέδραμε τα Κράτη μέλη με 326 υποθέσεις διαφοράς. Ανακτήθηκε την 2.6.2024 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/qanda_23_2517

¹⁹³ Αποστολή της Ευρωπόλ, η οποία έχει την έδρα της στη Χάγη των Κάτω Χωρών, είναι να στηρίζει τις ενέργειες των κρατών μελών της στον τομέα της πρόληψης και της καταπολέμησης όλων των μορφών του σοβαρού διεθνούς και οργανωμένου εγκλήματος, του κυβερνοεγκλήματος και της τρομοκρατίας. Η Ευρωπόλ συνεργάζεται επίσης με πολλά κράτη εταίρους εκτός ΕΕ και διεθνείς οργανισμούς. <https://www.europol.europa.eu/home>

¹⁹⁴ Ευρωπαϊκή Εισαγγελία. Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία (www.eppo.europa.eu) είναι ανεξάρτητο όργανο της Ένωσης, αρμόδιο για την καταπολέμηση των εγκλημάτων κατά του προϋπολογισμού της Ένωσης. https://commission.europa.eu/law/cross-border-cases/judicial-cooperation/networks-and-bodies-supporting-judicial-cooperation/european-public-prosecutors-office-eppo_el

¹⁹⁵ Η νομική βάση για την καταπολέμηση της απάτης είναι το άρθρο 325 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (το οποίο αντικαθιστά το άρθρο 280 της Συνθήκης ΕΚ). https://anti-fraud.ec.europa.eu/about-us/legal-background_el

¹⁹⁶ Οι πιο σημαντικοί οργανισμοί που ηγούνται της αντιμετώπισης της διαφθοράς και έχουν την αρμοδιότητα έτσι ώστε να αναπτύξουν τις δομές για την πρόληψη και την καταστολή της διαφθοράς είναι : Ο Οργανισμός οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης, Το Συμβούλιο της Ευρώπης , ο οργανισμός ηνωμένων εθνών , η ευρωπαϊκή ένωση, η παγκόσμια τράπεζα και η διεθνής διαφάνεια.

¹⁹⁷ Για τη Σύμβαση του ΟΟΣΑ βλ. σε Ανδρουλάκη Ι., Το παγκόσμιο νομικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση της διαφθοράς σε ποινική διαχείριση της Δωροδοκίας- Δυνατότητες και Όρια Νομική Βιβλιοθήκη σελ. 92-93 Σπινελλή Δ., https://agriculture.ec.europa.eu/international/international-cooperation/international-organisations/oecd_el

¹⁹⁸ Κύρωση της Συμφωνίας για τη σύναψη εταιρικής σχέσης και συνεργασίας μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των Κρατών Μελών τους αφενός και της Δημοκρατίας του Καζακστάν αφετέρου, μετά της Τελικής Πράξης και των Κοινών Δηλώσεων

Διαφθοράς.¹⁹⁹ Παράλληλα ο Ο.Ο.Σ.Α²⁰⁰ για την καταπολέμηση της δωροδοκίας αλλοδαπών και δημοσίων λειτουργών σε διεθνείς επιχειρηματικές συναλλαγές υπέγραψε την 21-11-1997 και κύρωσε με Ν.2656/1998) η Ελλάδα το 1998.

Το Συμβούλιο της Ευρώπης ακολούθησε τον Ιανουάριο του 1999, με ισχύ των κανόνων από το 2002, θέτοντας σε εφαρμογή την δημιουργία Ομάδας Ελέγχου της Σύμβασης κατά της Διαφθοράς²⁰¹ την γνωστή Greco²⁰².

Τα τελευταία χρόνια σε επίπεδο Διεθνούς Δικαίου²⁰³, η Σύμβαση του ΟΗΕ²⁰⁴ προχώρησε στη σύσταση ειδικής επιτροπής έτσι ώστε να αντιμετωπιστεί το υπερεθνικό οργανωμένο έγκλημα και η Διαφθορά με την δημιουργία ενός διεθνούς νομικού μέσου, και τη διεθνή συνεργασία προβλέποντας σε ένα αποτελεσματικό σύστημα αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής.

Ωστόσο η σύμβαση δημιούργησε ελπίδες σχετικά με την ιχνηλασιμότητα και την εξιχνίαση του μαύρου χρήματος δια των χρηματοπιστωτικών οργανισμών, η οποία θεσμοθετημένα όμως στο Ελληνικό Εθνικό δίκαιο, προσφέρει καταφύγιο παράνομων δραστηριοτήτων, καθότι το απόρρητο και η ασφάλεια της ανωνυμίας και των προσωπικών δεδομένων που αφορά το σύνολο των σχέσεων του πελάτη με τις Τράπεζες εξασφαλίζεται, και αυτό οφείλεται εν πολλοίς στο αρθ.1 του Ν. δ. 1059/1971²⁰⁵, όπου ο Νόμος αυτός σε συνδυασμό με το αρ. 71 του Π.Κ. ανάγει την παραβίαση του Τραπεζικού Απορρήτου σε Ποινικό Αδίκημα.

Με τους Ν.3560/2007 & Ν.3666/2008 κυρωθήκαν στο Εθνικό Δίκαιο η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης και η Σύμβαση του ΟΗΕ κατά της Διαφθοράς. Οι νόμοι που επέφεραν αλλαγές στον Ελληνικό Δίκαιο όμως τροποποιήθηκαν, καθότι είχαν δημιουργηθεί

¹⁹⁹ Βλ. Φλωρίδης Β. (2007) Το διεθνές νομικό πλαίσιο για την καταπολέμηση της Διαφθοράς , με ιδιαίτερη έμφαση στη θεσμική θωράκιση της ΕΕ. Ποινική Δικαιοσύνη , σελ. 205.

²⁰⁰ Μηχανισμός παρακολούθησης Σύμβασης ΟΟΣΑ. <https://www.oecd.org/daf/anti-bribery/greece-oecdanti-briberyconvention.htm>

²⁰¹ Greco website : <https://www.coe.int/en/web/greco/home>

²⁰² Για την Δημιουργία της GRECO, βλέπε Γιαννάκη Στ. Ανάλυση των θεσμών καταπολέμησης της Διαφθοράς και αξιολογική κρίση των σχετικών ρυθμίσεων , ό π , Πράξη και Λόγος Ποινικού Δικαίου 2009, σελ. 612 , Δημόπουλο, ό.π σελ.71 Τσίτουρα, ό.π σελ.879, Φλωρίδης, ό. π ,σελ. 204. <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treaty-num=173>

²⁰³ Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά της Διαφθοράς (UNCAC) ενσωματώνεται στο Ελληνικό Εθνικό Δίκαιο με τον Ν.3666/2008. https://www.dsnet.gr/Epikairothta/Nomothesia/n3666_08.htm

²⁰⁴ Για τη Σύμβαση του ΟΗΕ κατά της Διαφθοράς Βλ. Διονυσιοπούλου , ό.π ΠοινΧρον. 2009 σελ. 969, Καϊάφα Γκμπάντι , ό π ΠοινΧρον.2010.σελ 6-7. <https://eur-lex.europa.eu/EL/legal-content/summary/united-nations-convention-against-corruption.html>

²⁰⁵ Περί του απορρήτου των τραπεζικών καταθέσεων. <https://www.kodiko.gr/nomothesia/ document/541662/n.d.-1059-1971>

κανονιστικές αλληλοκαλύψεις που επισημάνθηκαν από την θεωρία²⁰⁶ και για το λόγο αυτό απαλείφθηκαν με τον Ν.4254/2014, ο οποίος κατέργησε τις διατάξεις των Ν.3668/2008, Ν.3560/2007 και των Διατάξεων του Ν.2556/1998 που αφορούσαν πράξεις δωροδοκίας υπαλλήλων Διεθνών Οργανισμών, ενώ παράλληλα τροποποίησε και το άρθρο 236 Π.Κ. ώστε να αντιμετωπιστεί ομοιόμορφα η ποινική μεταχείριση των πράξεων Δωροδοκίας – Δωροληψίας από αλλοδαπούς δημοσίους λειτουργούς.

4.3 Ο Ρόλος του Συμβουλίου της Επικράτειας

Για τον Έλληνα Νομοθέτη, η αντιμετώπιση της Διαφθοράς, αποτέλεσε κύριο παράγοντα αντιμετώπισης φαινομένων Διαφθοράς στην λειτουργία της Δημόσιας Διοίκησης. Σε μια ευρύτερη προσπάθεια για την αναμόρφωση και την αναβάθμιση της Δημόσιας Διοίκησης ακυρώθηκαν κανόνες διαφανούς λειτουργίας έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η χρηστή διαχείριση σε όλο το εύρος της Δημόσιας Διοίκησης²⁰⁷. Η ανάληψη της νομοθετικής αυτής προσπάθειας εισήχθη με τον Ν.3074/2002 κατόπιν σε σειρά άλλων νόμων που ερείδονται την ίδια εκτίμηση του Νομοθέτη, ότι δηλαδή η Διαφάνεια είναι η βασική προϋπόθεση για ένα δίκαιο και αποτελεσματικό Κράτος.

Τα φαινόμενα κακοδιοίκησης και Διαφθοράς έρχονται κατά καιρούς στο προσκήνιο και απασχολούν την δημόσια ζωή και προβληματίζουν την κοινή γνώμη. Η διαπίστωση αυτή και οι προεκταθείσες αξιολογικές εκτιμήσεις του Νομοθέτη ελαύνονται από την πεποίθηση ότι η Διαφθορά στην Δημόσια Διοίκηση υπονομεύει καίρια τις λειτουργίες του Κράτους, το οποίο οφείλει κατά το άρθρο 25 παρ.1 του Συντάγματος να είναι ισότιμο ενώπιον του Νόμου και αφετέρου από την πεποίθηση ότι η Διαφθορά αναιρεί τον πλέον θεμελιώδη όρο της πολιτισμένης διαβίωσης και αντιμάχεται την εξ ίσου θεμελιώδη προϋπόθεση της οικονομικής προόδου της χώρας, ήτοι την εμπιστοσύνη στους θεσμούς μεταξύ των οποίων είναι και τα Όργανα της Δημόσιας Διοίκησης. Δεδομένου ότι οι Δημόσιες Υπηρεσίες διέπονται από κανόνες ακεραιότητας, διαφάνειας, ενώ λειτουργούν υπό την δικαιολογημένη εμπιστοσύνη που υποδεικνύουν οι πολίτες σε αυτή, οφείλει το Κράτος να διασφαλίσει έναντι παθογενειών την εφαρμογή των κανόνων του Συντάγματος κατά την λειτουργία της Δημόσιας Διοίκησης και ειδικότερα των άρθρων 1 & 2 περ. δ' του Ν.3074/2002.

²⁰⁶ Βλ. Ανδρουλάκη, Το παγκόσμιο νομικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση της Διαφθοράς στο 6^ο Συνέδριο Ένωσης Ελλήνων Ποινικολόγων – Ποινική Διαχείριση της Δωροδοκίας – Δυνατότητες και Όρια 2013. Σελ.102.

²⁰⁷ Αναβάθμιση του Σώματος Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης και του Συντονισμού Οργάνων Επιθεώρησης και Ελέγχου και άλλες διατάξεις στον Ν.3074/2002. <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/bcc26661-143b-4f2d-8916-0e0e66ba4c50/g-epiele-pap.pdf>

Σύμφωνα με την αρχή της διοικητικής αμεροληψίας, που αποτελεί ειδική έκφανση της γενικής αρχής του Κράτους Δικαίου, που απορρέει από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του ανθρώπου, τα πρόσωπα που αποτελούν τα διοικητικά όργανα είτε ως μέλη συλλογικών οργάνων, είτε ως αιρετά μονοπρόσωπα πρόσωπα οφείλουν να παρέχουν εγγυήσεις για την αντικειμενική και αμερόληπτη κρίση τους, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η πεποίθηση στον διοικούμενο πολίτη, ο οποίος εμπιστεύεται δικαιολογημένα την λειτουργία της υπηρεσίας ότι οι διαδικασίες που έχουν αναλάβει να διεκπεραιώσουν τα άτομα, που διαχειρίζονται δημόσιο χρήμα, μεριμνούν προς το δημόσιο συμφέρον και όχι για ιδίο όφελος κατά την διαδικασία λήψης αποφάσεων²⁰⁸. Για το λόγο αυτό η δημόσια διοίκηση διέπεται από κανόνες όπως η αρχή της διαφάνειας, η οποία διακρίνεται σε εκ των προτέρων (ex-ante) και εκ των υστέρων (ex-post) διαφάνεια, η αρχή της αντικειμενικότητας, η αρχή της αμεροληψίας της αναθέτουσας αρχής και εν γένει των οργάνων της διοίκησης η οποία ελέγχεται από το Συμβούλιο της Επικράτειας.

4.4 Ο Ρόλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου

Τα τελευταία χρόνια η άνοδος των μεγεθών του Ελληνικού Προϋπολογισμού, λόγω της συμμετοχής μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά και ο αυξανόμενος Οικονομικός Κύκλος των Κρατικών Δαπανών αποτελούν μέρος της διαδικασίας, που ευρίσκεται σε πλήρη και άμεση σχέση με τις διεργασίες και τις αποφάσεις του Κοινοβουλίου, αλλά και με την ενίσχυση της εκτελεστικής εξουσίας, καθώς το νομοθετικό και πολιτικό πλαίσιο που διαδραματίζει σήμερα, η δημόσια διοίκηση επεκτείνεται στις δραστηριότητες των Κρατικών Δαπανών.

Η νομιμότητα κατά την εκταμίευση του δημοσίου χρήματος αποτελεί το τυπικό μέρος της γενικότερης αρχής που επιτάσσει η χρηστή διαχείριση του δημοσίου χρήματος ώστε να εξυπηρετείται κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο το δημόσιο συμφέρον. Όπως έχει επισημανθεί η αγαθή διαχείριση εξαρτάται από τη σωστή λειτουργία²⁰⁹ του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ενώ η πρόοδος, η ανεξαρτησία ακόμα και η ελευθέρια θεσμικά που διέπουν τις αρχές του Κράτους εναπόκειται στους εκπροσώπους αυτού.

Θεσμικά η Διαφθορά και ειδικότερα η Διαφθορά στα υψηλά κοινωνικά στρώματα, η οποία εννοιολογικά χαρακτηρίζεται είτε Μεγάλη Διαφθορά είτε Πολιτική Διαφθορά

²⁰⁸ Ράικος «Δημόσια Διοίκηση και Διαφθορά», 2006, σ.475 επ. Ε. Σπηλιωτόπουλο Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, 1996, σελ.134, Σιουτης, Η Γνωμοδοτική διαδικασία, 1990, σ. 120 κ.α.

²⁰⁹ Εισήγηση του Κ. Ρίζου, Πρακτικά της 23^{ης} Συνεδρίασης της Ολομέλειας του ΕΣ 2/6/1997.

αντιμετωπίζεται νομοθετικά κατά τον προσυμβατικό και προληπτικό έλεγχο νομιμότητας από το Ελεγκτικό Συνέδριο.²¹⁰

Η διασπάθιση δημοσίου χρήματος και η Διαφθορά, οδήγησαν την Ελλάδα στο Μηχανισμό Στήριξης (ΔΝΤ) καθώς το κόστος δανεισμού είχε εκτοξευτεί εξαιτίας των υπέρμετρων δαπανών στα Δημόσια Έργα και τις υπέρ-κοστολογήσεις των Δημοσίων Συμβάσεων της Υψηλής Διαφθοράς μεταξύ Τραπεζικών και Πολιτικών αξιωματούχων και των Κρατικών Δαπανών²¹¹. Η άντληση κεφαλαίου από τις Διεθνείς Αγορές ήταν ανύπαρκτες καθώς το ενδεχόμενο χρεοκοπίας της ελληνικής οικονομίας ήταν προ των πυλών. Για το λόγο αυτό, τον Απρίλιο του 2010, η Ελλάδα ζήτησε να ενταχθεί στο Μηχανισμό Στήριξης και στις 5 Μαΐου του 2010 υπογράφηκε το Μνημόνιο Κατανόησης²¹² μεταξύ του Δ.Ν.Τ. και της Ε.Ε.

Τα δημοσιονομικά μέτρα που πάρθηκαν σε επίπεδο δημοσιονομικής προσαρμογής ήταν επώδυνα αλλά και αναγκαία καθότι η χαμηλή ανταγωνιστικότητα και τα δίδυμα ελλείματα²¹³ επί σειρά ετών δεν είχαν αντιμετωπιστεί.

Στην Ελλάδα, ο προσυμβατικός έλεγχος των δημοσίων συμβάσεων, έχει τεθεί υποχρεωτικά από την αναθεώρηση του Συντάγματος το 2001. Ο προσυμβατικός έλεγχος των Δημοσίων Συμβάσεων διακρίνεται βάση του ύψους του ποσού της σύμβασης, που αφορά την εκτέλεση του δημοσίου έργου. Με τον Ν.2741/1999, όπως αυτός τροποποιήθηκε, με από τις διατάξεις του Ν.2145/1993, ο έλεγχος καθίσταται υποχρεωτικός ενώ η προθεσμία διεξαγωγής του ελέγχου διευρύνθηκε. Για το λόγο αυτό δημιουργήθηκαν κλιμάκια ελέγχου ²¹⁴ στην αρμοδιότητα των οποίων υπάγεται :

Για το Κλιμάκιο Α : Οι αιτήσεις καταλογισμών κατά εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 46 και την παρ.3 του άρθρου 40 του Ν.4129/2013²¹⁵.

Για το κλιμάκιο Β: Εντάσσονται οι έλεγχοι διαχείρισης των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των Νομικών Προσώπων που εντάσσονται σε αυτούς. Γνωμοδοτεί περί

²¹⁰ Γέροντας, Απ. Λύτρας., Απ. Παυλόπουλος, ρ. Σιουτης, Γλ.& Φλογαίτης, Σ., (2004) Διοικητικό Δίκαιο Αθήνα Κομοτηνή : Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλας σελ.303., επ. Μπάρμπας., Ν (2016) Στοιχεία Δημοσιονομικού Δικαίου ΣΤ., Έκδοση Αθήνα Θεσσαλονίκη : Εκδόσεις, Σάκκουλα, σελ.142, 179, Σπηλιωτόπουλος, Επ (2015) Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου. Τόμος 2, 13 Έκδοση. Αθήνα : Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, σελ.256 επ.

²¹¹ Η αύξηση των Κρατικών Δαπανών ως αποτέλεσμα της αντιμετώπισης της ύφεσης αναπτύχθηκε ως θεωρία από τον Οικονομολόγο Keynes John Maynard στο βιβλίο του Γενική Θεωρία για την απασχόληση.

²¹² Creece: The third economic adjustment programmer https://ec.europa.eu/economy_finance/eu_borrower/mou/2012-03-01-greece-mou_en.pdf

²¹³ Τα δίδυμα ελλείματα προσδιορίζονται από το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και το δημοσιονομικό έλλειμα της Γενικής Κυβέρνησης.

²¹⁴ Κοκκίδου Α., Οι αρμοδιότητες του ελεγκτικού συνεδρίου κατά το αναθεωρημένο άρθρο 98 του Συντάγματος, Σάκκουλας, 2004 σελ.33.

²¹⁵ «Κύρωση του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο» (Α' 127), όπως τροποποιήθηκαν, αντιστοίχως, με τις διατάξεις των άρθρων 345 παρ.2 και 342 του ν. 4700/2020 (Α' 127).

της ορθότητας της δαπάνης ή των λογαριασμών μετά την υποβολή τους προς του αρμόδιους ελεγκτές.

Το Κλιμάκιο Δ συντονίζει και προγραμματίζει και εποπτεύει την παρακολούθηση των ελέγχων που διενεργούνται με οποιοδήποτε τρόπο και έχουν αντικείμενο είσπραξης των εσόδων για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το Κλιμάκιο Ε είναι αρμόδιο για τον έλεγχο νομιμότητας των συμβάσεων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και τα λοιπά Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου και τις Δημόσιες Επιχειρήσεις με προσυπολογιζόμενη δαπάνη που υπερβαίνει το ποσό του ενός εκατομμυρίου επτακοσίων χιλιάδων ευρώ (1.700.000,00).

Ειδικότερα το Ελεγκτικό Συνέδριο έχει την αρμοδιότητα να διενεργεί προσυμβατικούς ελέγχους συμβάσεων μεγάλης οικονομικής αξίας, στις οποίες συμβαλλόμενο μέρος είναι το Δημόσιο ή τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου που εξομοιώνονται με το Δημόσιο καθώς χρηματοδοτούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

Σύμφωνα με τον Ν.4700/2020 και το άρθρο 324 ως σύμβαση μεγάλης αξίας λογίζεται η οικονομική αξία άνω των 300.000,00 Ευρώ μη συμπεριλαμβανομένου του φόρου προστιθέμενης αξίας, και μέχρι το όριο της προαναφερόμενης παραγράφου διενεργείται υποχρεωτικά έλεγχος νομιμότητας πριν από τη σύναψή τους από τον Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου που είναι αρμόδιος για τον κατασταλτικό έλεγχο των λογαριασμών των υπηρεσιών ή φορέων αυτών.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο αποτελεί το ανώτατο δημοσιονομικό δικαστήριο της Χώρας το οποίο ως Συνταγματικά ανεξάρτητο, έχει αναλάβει τον ρόλο του ελέγχου των λογιστικών και ελεγκτικών οργάνων του Δημοσίου, επί της δημοσιονομικής δράσης της εκτελεστικής εξουσίας σύμφωνα με τον Ν.4270/2014 και το άρθρο 169²¹⁶. Το Δέκατο Τμήμα Μελετών και Γνωμοδοτήσεων είναι αρμόδιο για την παρακολούθηση της πορείας των μακροοικονομικών μεγεθών της εξέλιξης των υποχρεώσεων αποπληρωμής του δημοσίου χρέους και της Έκθεσης των Συστημικών Τραπεζών, στην παρακολούθηση της εναρμόνισης του άρθρου 15 του Ν.4270/2014 της εφαρμογής της δημοσιονομικής πολιτικής με τις Ευρωπαϊκές και Διεθνείς Υποχρεώσεις της χώρας.

²¹⁶ Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ ΕΕ) – δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις. <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/bcc26661-143b-4f2d-8916-0e0e66ba4c50/a-apred-pap.pdf>

Ο Έλληνας Νομοθέτης με τον εκτελεστικό Νόμο 4820/2021 και το άρθρο 98 παρ.1 περ. β Σ, και τις τροποποιήσεις του Ν.5036/2023, στο άρθρο 9 παρ. 9 ελέγχει τις συμβάσεις πολύ μεγάλης οικονομικής αξίας με συμβαλλόμενο μέρος το Δημόσιο ή άλλη αναθέτουσα αρχή με νομική προσωπικότητα.²¹⁷

Το ελεγκτικό συνέδριο είναι επιφορτισμένο με ουσιαστικές αρμοδιότητες που συμβάλουν στην καταπολέμηση της Διαφθοράς, καθώς ελέγχει τις Κρατικές Δαπάνες και τα Ν.Π.Δ.Δ τα συμβάσεις, τους λογαριασμούς των δημοσίων υπόλογων, ενώ επιλύει και τις δικαστικές διαφορές που προκύπτουν μεταξύ του Κράτους των ΟΤΑ ή άλλων Νομικών προσώπων.

Τέλος υποβάλει στο Ελληνικό Κοινοβούλιο την Έκθεση του Κρατικού Προϋπολογισμού, ενώ παράλληλα λαμβάνει και καταγγελίες σχετικά με την δημοσιονομική διαχείριση και τις ζημίες που τελούνται εις βάρος του Ελληνικού Δημοσίου.

Κατά τα την έννοια του Ν.4514/2018 και του Ν.3606/2007 (Α 195) και του άρθρου 325 προβλέπεται η εξαίρεση του προ συμβατικού ελέγχου σε περιπτώσεις συμβάσεων που συνάπτονται στα πλαίσια διαχείρισης του Χρέους του Ελληνικού Δημοσίου κατά την προετοιμασία διάθεσης των μετοχοποιήσεων προσόδων είτε σε χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες σχετικές με την πώληση ή αγορά και μεταβίβαση τίτλων ή άλλων χρηματοπιστωτικών μέσων.

Σε περίπτωση παράλειψης του προβλεπόμενου ελέγχου από το Ελεγκτικό Συνέδριο καθίσταται η αντίστοιχη μη ελεγχόμενη σύμβαση άκυρη, ενώ παράλληλα υπέχει κίνδυνος καταλογισμού στον υπαίτιο υπάλληλο για το ποσό κατά το οποίο προκλήθηκε οικονομική ζημιά για το Ελληνικό δημόσιο.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το Ελεγκτικό Συνέδριο συνεργάζεται στενά με το Ελεγκτικό Συνέδριο της Ευρωπαϊκής Ενώσεως καθώς και με τα λοιπά ελεγκτικά Δημοσιονομικά Όργανα των Κρατών Μελών σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 287 της Συνθήκης της Λειτουργίας της Ε.Ε.

5. Επιλεκτικότητα

5.1 Η Επιλεκτικότητα υπό την Οπτική της Εγκληματολογικής Θεωρίας

²¹⁷ Μπάρμπας Ν. (2016) Στοιχεία Δημοσιονομικού Δικαίου ΣΤ Έκδοση . Αθήνα – Θεσσαλονίκη Εκδοσεις Σάκκουλα , σελ.142,179.

Κατά την εγκληματολογική θεωρία με τον όρο επιλεκτικότητα περιγράφεται εννοιολογικά ως την άνιση μεταχείριση που εφαρμόζεται από το ποινικό-κατασταλτικό σύστημα και τους εκπροσώπους αυτού στα άτομα που προέρχονται κατώτερα κοινωνικά στρώματα. Κατά την εγκληματολογική θεωρία η διάκριση που δημιουργείται μεταξύ των κοινωνικών στρωμάτων και περιγράφεται ως η επιλεκτική και άνιση μεταχείριση των ατόμων η οποία ανάγεται από την κοινωνική καταγωγή του προσώπου η οποία συνίσταται στην εν γένει πολιτισμική του ταυτότητα. Το φαινόμενο της επιλεκτικότητας αφετηριάζεται από την a priori ετικέτα του εγκληματία, ο οποίος εξαιτίας την κοινωνική του τάξης γίνεται δέκτης ως υποκείμενο φορέων και δικαιωμάτων συνεπειών είτε κατά το στάδιο της προδικασίας είτε κατά την εκδίκαση των πράξεων στην ακροαματική διαδικασία και εν γένει όλων των νόμιμων διαδικασιών²¹⁸.

Η επιλεκτικότητα αυτή, εκ μέρους των διωκτικών αρχών εκδηλώνεται ως μια υπερβολική ποινική εφαρμογή κατά των ατόμων των κατώτερων τάξεων, για τις οποίες εφαρμόζεται η αυστηρότερη μεταχείριση ενώ υπό-ποινικοποιείται η συμπεριφορά των ατόμων για τις ανώτερες κοινωνικές τάξεις για τις οποίες προβλέπεται ελαστικότερη εφαρμογή ποινικών μέτρων, με ηπιότερες ποινές και ορισμένες φορές και με πλήρη απουσία τιμωρίας.²¹⁹

Οι ανώτερες κοινωνικές τάξεις έχουν κατορθώσει να σχηματίσουν Ποινικούς Νόμους οι οποίοι είναι ευνοϊκότεροι προς τα συμφέροντα τους. Κάθε κοινωνική τάξη μάχεται για την εξασφάλιση των συμφερόντων της²²⁰, η σύγκρουση όμως των κοινωνικών τάξεων υποχωρεί μπροστά στην Δύναμη της Εξουσίας, η οποία όταν λειτουργεί στα πλαίσια της πολιτικής Διαφθοράς, ομοιογενοποιείται²²¹ με την κοινωνία έτσι ώστε να επιβιώσει.

Σε ένα διεφθαρμένο πολιτικό σύστημα δεν υφίσταται ένα σταθερό νομικό πλαίσιο καθότι η ανάγκη επικάλυψης του εγκλήματος και η εξυπηρέτηση ιδίων αλλότριων σκοπών επιτάσσει, να διαμορφωθούν τεχνικές εξουδετέρωσης του Νόμου, έτσι ώστε κατά την εφαρμογή αυτών από την Δικαστική Εξουσία να προκληθεί είτε απαλλαγή από την τιμωρία είτε να συγκαλυφθούν τα εγκλήματα των ισχυρών.

Η διαδικασία αυτή είναι αμιγώς μεροληπτική η οποία κατά την Vegh Weis διακρίνεται σε πρωτογενή και δευτερογενή. Κατά την πρωτογενή ερμηνεία η Vegh Weis χαρακτηρίζει την

²¹⁸ Βιδάλη Σ., «Πέρα από τα όρια: Η αντεγκληματική πολιτική σήμερα», (Αθήνα, 2017, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη.

²¹⁹ Valeria Vegh Weis, Criminal Selectivity in the United States "A History Plagued by Class & Race Bias", DePaul Journal For Social Justice, Volume 10 Issue 2 (Summer 2017) pag. 4-5

²²⁰ Β. Βασιλαντωνοπούλου : «Λευκά Κολλάρια & Οικονομικό Έγκλημα : Κοινωνική Βλάβη & Αντεγκληματική Πολιτική» Δίκαιο και Οικονομία Π.Ν. Σάκκουλας, 2014, σελ.62

²²¹ Β. Βασιλαντωνοπούλου ο.π., 2014 σελ.62.

διαδικασία με την οποία μια πράξη χαρακτηρίζεται ως έγκλημα, η οποία τυποποιείται ως τέτοια στον Ποινικό Νόμο. Η δευτερογενής εγκληματοποίηση αφορά την μεροληπτική εφαρμογή των νόμων δια των φορέων άσκησης Εξουσίας του ποινικό-κατασταλτικού συστήματος (Εισαγγελείς, σωφρονιστικά συστήματα, αστυνομία) η οποία αφορά τα κατώτερα στρώματα και τους εγκληματίες του δρόμου. Πρόκειται ουσιαστικά για την επιλεκτική εφαρμογή του Νόμου, η οποία τελείται με κριτήρια βάση των χαρακτηριστικών του δράστη²²² και την κοινωνική τάξη του παραβάτη.

Κατά τον Sutherland το έγκλημα μπορεί να εξεταστεί ως διαταξικό φαινόμενο²²³, ωστόσο οι αντικρουόμενες και διασταυρούμενες εγκληματολογικές αντιλήψεις συγκροτούν και αναδεικνύουν την εγκληματολογία της εγκληματογένεσης, η οποία έχει συνδεθεί με τους δράστες κατώτερων κοινωνικών στρωμάτων και την «εγκληματολογία των ισχυρών», που έχει αναδείξει την εγκληματικότητα των ευκατάστατων. Υπό το πρίσμα αυτό οι θεωρίες για την διαμόρφωση της αντίληψης για τις «συντεταγμένες» του εγκλήματος και την «ταυτότητα» του εγκληματία επιχειρείται η παρουσίαση της εγκληματολογικής θεωρίας.

Κατά τον Becker οι κανόνες δημιουργούνται από ανθρώπους που έχουν την Εξουσία να τους δημιουργούν, ενώ η ποινικοποίηση υπό την μορφή κυρώσεων ενισχύει τα ιδιοτελή και οικονομικά συμφέροντα τους.

Η συστηματική αδικία η οποία εκδηλώνεται από την Δικαστική Εξουσία σε όλα τα στάδια της δικονομίας, κατά την Valeria Vegh Weis, τελείται με κριτήρια φυλετικά και ταξικά αλλά και εξ αφορμής του φύλλου και της ηλικίας. Οι επικαλούμενοι ηθικοί εργολάβοι της ποινικοποίησης δρουν υποτίθεται για την υπεράσπιση των λιγότερων ισχυρών.²²⁴

Ενώ κατά τον Baratta η ανάλυση της δικανικής και κοινωνιολογικής θεωρίας της εγκληματικότητας υπό τις θεωρητικές υποδείξεις και έρευνες συγκλίνουν στην θεμελίωση της ποινής και της εγκληματικότητας όταν ο Νομοθέτης δημιουργεί κανόνες για να ευνοήσει ορισμένες κοινωνικές ομάδες.

5.2 Η Επιλεκτική Αντιμετώπιση των Εγκλημάτων του Λευκού Κολάρου κατά τον «Sutherland»

²²² Valeria Vegh Weis, Criminal Selectivity in the United States "A History Plagued by Class & Race Bias", DePaul Journal For Social Justice, Volume 10 Issue 2 (Summer 2017) pag.7

²²³ Νικόλαος Κουλούρης «Εγκλήματα των Ισχυρών» Διαφθορά, οικονομικό και οργανωμένο έγκλημα. Εκδόσεις ΕΑΠ, 2019 ΣΕΛ.25

²²⁴ Βιδαλη Σ. Πέρα από τα όρια. Η αντί-εγκληματική πολιτική σήμερα. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη. Σελ.165

Στο πεδίο του οικονομικού εγκλήματος εντός του οποίου ομάδες πίεσης ασκούν ισχυρές πιέσεις προς τα πολιτικά πρόσωπα, έτσι ώστε τα επιχειρηματικά τους συμφέροντα δεδομένου του ρόλου και της δομικής δραστηριότητας των πολιτικών αξιωματούχων, οι οποίοι δρουν για τα κοινά συμφέροντα τους έχει παρατηρηθεί ότι η επιρροή τους μπορεί να δρα καταλυτικά στη νομοθεσία της χώρας μας, η οποία έχει ως στόχο να επηρεάσει όχι μόνο την εθνική πολιτική και συνεπώς τη διαδικασία παραγωγής των νόμων σε συγκεκριμένες κατευθύνσεις αλλά οι λεγόμενοι «λομπίστες»²²⁵ ασκούν, οργανωμένα, πιέσεις προκειμένου να πειστούν οι πολιτικοί να θεσμοθετήσουν συγκεκριμένους κανόνες που εξυπηρετούν τα συμφέροντα τους.

Έχει παρατηρηθεί τα τελευταία χρόνια ότι τα φαινόμενα Διαφθοράς και Διαπλοκής μεταξύ πολιτικών και οικονομικών παραγόντων έχει επηρεάσει την παραγωγή της Νομοθεσίας. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την λανθάνουσα λειτουργία του ποινικό-κατασταλτικού συστήματος. Έτσι προβλέπονται μεν η ποινικοποίηση συγκεκριμένων συμπεριφορών αλλά ταυτόχρονα εξασφαλίζεται και η αδυναμία της δίωξης της ανώτερης κοινωνικά τάξης.

Ο Sutherland ήταν από τους πρωτοπόρους που επισήμανε την επιλεκτική εφαρμογή του Νόμου η οποία ανάγεται από τα κοινωνικά χαρακτηριστικά των δραστών²²⁶.

Επίσης επισήμανε ότι οι έρευνες και τα στατιστικά δεδομένα είναι υποκειμενικά μονοδιάστατες και εστιάζονται στα εγκλήματα του δρόμου και των χαμηλών κοινωνικών στρωμάτων ενώ αποσιωπώνται τα οικονομικά εγκλήματα της υψηλής κοινωνίας.²²⁷ Υποστηρίζεται ότι ισχυρές οικονομικά και κοινωνικά δυνάμεις έχουν την δυνατότητα να επηρεάζουν και να διαμορφώνουν όχι μόνο κατά την εφαρμογή του Νόμου, αλλά και στην παραγωγική διαδικασία των νομοθετημάτων που προορίζονται για την διόρθωση των συμπεριφορών και των δραστηριοτήτων αυτών των δυνάμεων²²⁸.

Για τον Sutherland το έγκλημα είναι μια μεταβλητή η οποία εξαρτάται από τον Νόμο, ο οποίος αποτελεί το μέσον με το οποίο, η ομάδα με την μεγαλύτερη δυναμική και επιρροή θα εξασφαλίσει τα συμφέροντα της, έναντι άλλων κοινωνικών ομάδων. Καθώς οι εγκληματίες του Λευκού Κολάρου έχουν άμεση επιρροή στον τρόπο Νομοθέτησης, σε συνάρτηση με την κακονομία και την ύπαρξη κενών και αλληλοαναιρουμένων διατάξεων παρέχεται η ευκαιρία

²²⁵ Γιάννης Πανούσης, «Διαφθορά- Διαπλοκή και πολιτική μηχανή» Ποινική Δικαιοσύνη 8-9- 2006 σ.60 κ.ε. σε Κώστας Κοσμάτος σελ.192 «Εγκλήματα των Ισχυρών» Διαφθορά , οικονομικό και οργανωμένο έγκλημα. Εκδόσεις ΕΑΠ,2019 ΣΕΛ.192

²²⁶ Βασιλάντωνοπούλου, Β. (2014) «Λευκά Κολάρα» και Οικονομικό Έγκλημα. Κοινωνική Βλάβη και αντεγκληματική πολιτική, Αθήνα Π.Ν. Σάκκουλας, σ.49.

²²⁷ Sutherland, E.H. (1940), White-Collaw Criminality”, American Sociological Review, Vol.5 No 1, pp.1-

²²⁸ Sutherland, E.H. (1940),. Ό.π, παρ. σ.5

για νομικές κατασκευές, που οι ερμηνείες από την Δικαστική Εξουσία δημιουργούν βαθμούς ελευθερίας κατά την επιλεκτική εφαρμογή του Νόμου στους εγκληματίες του Λευκού Περιλαίμιου. Για το λόγο αυτό οι εγκληματίες αυτοί δεν κατέχουν τα χαρακτηριστικά στοιχεία του εγκληματία και τις περισσότερες φορές οι αρχές τους επιβάλουν είτε διοικητικές κυρώσεις είτε σπάνια και επιλεκτικά τιμωρούνται ποινικά.²²⁹

Και ενώ τα εγκλήματα του Λευκού Κολάρου είναι πραγματικά εγκλήματα, οι δράστες δεν θεωρούνται εγκληματίες, καθόσον δρουν τις περισσότερες φορές για κοινό Δημόσιο Συμφέρον ή επικαλούνται τον διαχωρισμό πολιτικού και ποινικού εγκλήματος που δημιουργείται εσκεμμένα από τους πολιτικούς τους αντιπάλους, και ως εκ τούτου το αποτέλεσμα είναι να υπάρχει μεν έγκλημα αλλά όχι εγκληματίας.²³⁰

5.3 Η Επιλεκτικότητα Μεταχείρισης Αναφορικά με τα Φαινόμενα Διαφθοράς στο Ποινικό-Κατασταλτικό Σύστημα

Η σύγχρονη μορφή των διατάξεων μετά τους Νόμους 3904/2010 και 4055/2012 είναι σημαντικά προσδιοριστική της λειτουργικής αποστολής του Εισαγγελέα ως Δικαστικού Λειτουργού. Κατά την προδικασία τα πρόσωπα τα οποία κατέχουν ουσιαστικό και κυρίαρχο ρόλο δεν είναι άλλα από τον Εισαγγελέα και τους προανακριτικούς υπαλλήλους. Ο Εισαγγελέας είναι το Κρατικό όργανο το οποίο, αναλαμβάνει εκ μέρους του Κράτους να ασκήσει ποινική δίωξη, δεν απονέμει όμως Δικαιοσύνη, καθώς το έργο αυτό έχει ανατεθεί στα συγκροτημένα από Δικαστές Αρμόδια Δικαστήρια.

Στην θέσπιση δικονομικών εγγυήσεων συνέβαλε ο Εισαγγελέας Οικονομικού Εγκλήματος και Διαφθοράς στον οποίο, υπάχθηκαν σοβαρές μορφές οικονομικής εγκληματικότητας, πολύπλοκου χαρακτήρα οι οποίες εκδηλώνονται με ποικίλες μορφές²³¹ και οι αρχές αντιμετωπίζουν δυσχέρειες στην αντιμετώπιση τους.²³² Ειδικότερα στα καθήκοντα του Εισαγγελέα ανάγεται η συλλογή αποδείξεων, η αξιολόγηση των πραγματικών περιστατικών, η αξιολόγηση της ένδειξης ενοχής του κατηγορουμένου, αλλά και η αξιολόγηση που οδηγεί στην αθώωση του κατηγορουμένου, και για αυτό το λόγο οφείλει να καλεί στο ακροατήριο

²²⁹ Sutherland, E.H (1940),. Ό. π, παρ. σ.8 & Βασιλάντωνοπούλου, Β. (2014) ό π παρ. σ 57-58.

²³⁰ Sutherland, E.H (1940),. Ό. π, παρ. σ.136 & Βασιλάντωνοπούλου, Β. (2014) ό π παρ. σ 61.

²³¹ Αιτιολογική έκθεση Ν.3943/2011,ο.π.σελ.1-3, Ε. Μιχαλοπούλου(2019), ο.π.σελ.345

²³² Οικονομικά και οποιαδήποτε άλλα συναφή αδικήματα, στρεφόμενα κατά του Δημοσίου ή άλλων δημόσιων φορέων (ΟΤΑ, ΝΠΔΔ, νομικών προσώπων του ευρύτερου δημόσιου τομέα και της ΕΕ) ή προκαλούνται σοβαρή βλάβη στην εθνική οικονομία (αρθρ.2 παρ.3 Ν.3943/2011). Αιτιολογική έκθεση Ν.3943/2011,ο.π.σελ.3, Σ. Βιδάλη(2017),ο.π.σελ.221, Ε. Μιχαλοπούλου(2019), ο.π.σελ.346 επ., Ε. Μιχαλοπούλου(2014), ο.π.σελ.610-611.

όλους τους ουσιώδεις μάρτυρες υπεράσπισης και κατηγορίας. Ο Εισαγγελέας έχει καθήκον ολοκληρωμένης και όχι επιλεκτικής ερμηνείας των συλλεχθέντων στοιχείων της έρευνας.²³³

Τα εγκλήματα Διαφθοράς στον Ποινικό Κώδικα δεν τυποποιούνται εννοιολογικά ως αυτοτελή αδικήματα, διότι διαφέρουν από τα κοινά εγκλήματα, συμπεριλαμβάνονται στα εγκλήματα τα οποία τελούνται κατά την άσκηση καθηκόντων κατά την υπηρεσία.

Ο Matza και ο Sykes παρουσίασαν, πώς επιτυγχάνεται ο εξ ορθολογισμός των πράξεων των ισχυρών, οι οποίοι χρησιμοποιούν «τεχνικές ουδετεροποίησης» έτσι ώστε είτε να εξαφανίζονται, είτε να υποβιβάζονται οι εγκληματικές πράξεις των ιδίων.²³⁴ Τα εγκλήματα των ισχυρών και κατ' επέκταση τα εγκλήματα Διαφθοράς τα οποία, τελούνται από ισχυρές κοινωνικά δυνάμεις, αποτελούν εγκλήματα βαριάς εγκληματικότητας.²³⁵ Βασικό χαρακτηριστικό των εγκλημάτων της κατηγορίας Διαφθοράς είναι οι κοινωνικές επιπτώσεις που προκαλούν, ωστόσο η ποινική τους αντιμετώπιση διαφοροποιείται σε σχέση με άλλα εγκλήματα καθώς διαφοροποιείται το προσβαλλόμενο αγαθό το οποίο δεν είναι πάντοτε ορατό.²³⁶

Δεδομένου ότι η εγκληματοποίηση επιδιώκει την τυποποίηση των ποινικά αξιόποινων πράξεων ενός εγκληματικού κυκλώματος, το οποίο δρα σε ευάλωτα πεδία, τα οποία μπορούν να οδηγήσουν και στην εξιχνίαση του οργανωμένου εγκλήματος. Η διαφοροποίηση της ευθύνης των εμπλεκόμενων διαφοροποιείται της ποινικής ευθύνης ανάλογα με τον βαθμό της ατομικής συμμετοχής σε κάθε πράξη καθώς ταυτόχρονα ποινικοποιείται και η θέση και ρόλος που έχει στο σύστημα ο δράστης εγκλημάτων Διαφθοράς.

Εν μέσω σφοδρής δημοσιονομικής και θεσμικής κρίσης ο Νομοθέτης με τον Ν.4022/2011, εκδήλωσε την πρόθεση να αντιμετωπίσει, με αποτελεσματικότητα τα εγκλήματα Διαφθοράς, καθώς εισήγαγε δικονομικές ρυθμίσεις για την ταχύτερη εξιχνίαση²³⁷ εγκλημάτων Διαφθοράς και καθώς οι προηγηθείσες ρυθμίσεις κρίθηκαν αναποτελεσματικές. Η συνεργασία μεταξύ των αρχών που αφορούν όλες τις όψεις της προδικασίας και της δικαστικής έρευνας αποτελούν βασική παράμετρο στην εκδίκαση τέτοιων εγκλημάτων.

Για το λόγο αυτό δημιουργήθηκε κατά την προδικασία ο Εισαγγελέας Οικονομικού Εγκλήματος ο οποίος, καθίσταται ο καθ' ύλην αρμόδιος Εισαγγελέας να συγκεντρώσει, να

²³³ Χλούπης Γ., Παρατήρησε σε ΟΛΑΠ 1/2005, ΠοινΔικ 2005, σελ.394.

²³⁴ Βλ. William Stadler and Michael, L Benson, Revisiting the Gullen and Pamela Wilcox (ads) Encyclopedia of Criminological Theory (Thousand Oaks, Sage Publications, 2010), p. 977.

²³⁵ Βιδάλη Σ. Πέρα από τα όρια (2017) σελ. 129.

²³⁶ Βιδάλη Σ. ό.π. σελ.130.

²³⁷ Αιτιολογική έκθεση Ν.4139/2013, ΤΝΠ Νομοτέλεια, σελ.18, Α. Ζαχαριάδης (2014), ο.π. σελ.874-876, Α. Ζαχαριάδης (2016), ο.π. σελ.363.

αξιολογήσει και να κρίνει εάν θα πρέπει να κινηθεί η ποινική δίωξη ή όχι αναγνωρίζοντας την σημασία που κατέχει η επιτυχής έκβαση της υπόθεσης στο στάδιο συγκέντρωσης των αποδείξεων και κατά πόσο διευκολύνεται η κύρια ανάκριση.²³⁸

Σύμφωνα με την θεωρία της ετικέτας ο εγκληματίας διαμορφώνεται εξαιτίας της αξιολόγησης από τους επίσημους φορείς κοινωνικού ελέγχου, οι οποίες αξιολογικές μορφές ανάγονται από σύστημα ηθικών αξιών της υπάρχουσας κυρίαρχης εξουσιαστικής τάξης.

Η θεωρία του χαρακτηρισμού ή άλλως της ετικέτας προσδιορίστηκε από τον «Becker» ο οποίος ανέπτυξε κυρίως αυτή την διαδικασία, δηλαδή από το ποιος προσδιορίζει την πράξη ως αδίκημα και του χαρακτηρισμού αυτής ως αποκλίνουσα εγκληματική συμπεριφορά. Η επιλεκτική λειτουργία των θεσμών και η εγκληματικότητα είναι περισσότερη ορατή στις αρχές από το κυρίαρχο στερεότυπο του εγκληματία²³⁹. Σε ένα Κράτος όπου οι κοινωνικές ανισότητες έχουν αμβλυνθεί, η ποινική επιλεκτικότητα εκ μέρους της Δικαστικής Εξουσίας έχει επιβεβαιώσει την θεωρία της επιλεκτικότητας.²⁴⁰

Αυτή η επιλεκτική δράση αναπτύσσεται εξαιτίας της απουσίας των αρμοδίων ελεγκτικών μηχανισμών²⁴¹, ενώ σε διαδικαστικό επίπεδο οι ποινικές νομοθετικές παρεμβάσεις αφορούν θεματικά πεδία που, είτε έμμεσα, είτε άμεσα, δημιουργούν συνθήκες ανάπτυξης Διαφθοράς μεταξύ Πολιτικών και Δικαστικών αξιωματούχων²⁴².

Είναι γνωστό ότι στις επίσημες στατικές καταγράφονται μόνο ένα μέρος της συνολικής εγκληματικότητας. Για το λόγο αυτό κρίθηκε αναγκαίο να αναφερθούν συγκεκριμένα σκάνδαλα²⁴³ που ταλάνισαν την κοινή γνώμη, έτσι ώστε να τεκμηριωθεί η επιλεκτική

²³⁸ Π. Παπανδρέου, Ο Οικονομικός Εισαγγελέας με τον Ν.3943/2011 «Περί καταπολέμησης της φοροδιαφυγής», Ποινική Δικαιοσύνη, τ.2012, σελ.418, Σ. Βιδάλη (2017), ο.π. σελ.227

²³⁹ Ηλίας Δασκαλάκης, Η εγκληματολογία της κοινωνικής αντίδρασης, ΑΝΤ, ν. Σάκκουλας Αθήνα- Κομοτηνή 1985, σ. 85 κ.ε. 91.

²⁴⁰ Βιδάλη, Σ., 2017, *Πέρα από τα όρια. Η αντεγκληματική πολιτική σήμερα*. Νομική Βιβλιοθήκη, σελ.78.

²⁴¹ Κουρούτζας, Χ. (2019) Το έγκλημα αποδίδει. Κρατικά Εταιρικά Εγκλήματα στην Ελλάδα. Εγκλήματα των Ισχυρών : Οικονομικό, Οργανωμένο Έγκλημα και Διαφθορά. Η αντεγκληματική Πολιτική για το Ξέπλυμα Βρώμικου Χρήματος ως λανθάνουσα οικονομική διακυβέρνηση. Στο Σ. Βιδάλη Ν. Κουλούρης, & Χ. Παπαχαλαράμπους, (σελ.123 Αθήνας Ε.Α.Π)

²⁴² Η GRECO συστήνει (i) την αναθεώρηση της μεθόδου επιλογής αναφορικά με τις υψηλότερες θέσεις δικαστών και εισαγγελέων, ώστε να εμπλέκονται οι ομότιμοι στη διαδικασία και (ii) να εξεταστεί το ενδεχόμενο τροποποίησης των όρων για την έναρξη πειθαρχικών διαδικασιών ως προς αυτές.

²⁴³ Το σκάνδαλο των Panama Papers, το οποίο αποκαλύφθηκε τον Απρίλιο του 2016 και συγκλόνισε το παγκόσμιο οικονομικό και πολιτικό στερέωμα, διότι αποκαλύφθηκε ένα τεράστιο σύμπλεγμα οικονομικών δραστηριοτήτων μέσω off-shore από τα άτομα με πολιτική ιδιότητα, οι οποίοι χρησιμοποιούσαν αχυράνθρωπους έτσι ώστε να αποκρύψουν τον πλούτο τους. Παράλληλα με την φοροδιαφυγή και το ξέπλυμα μαύρου χρήματος, εφοπλιστές, επιχειρηματίες και παράγοντες του χρηματοπιστωτικού τομέα, που συνδέονται με πολιτικούς βρίσκονται στην λίστα. Η υπόθεση της Μονής Βατοπεδίου, η οποία αφορά μια σειρά ανταλλαγών ακινήτων εκτάσεων και οικοπέδων μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της Μονής Βατοπεδίου του Αγίου Ορους (η οποία είναι Ν.Π.Δ.Δ.) . Με απόφαση του Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων αθωώθηκαν και οι 14 εμπλεκόμενοι Δημόσιοι Λειτουργοί ελλείπει δόλου από κάθε κατηγορία. Το σκάνδαλο της Siemens, το οποίο

απονομή της ποινικής Δικαιοσύνης αποτελεί την απόδειξη της κυριαρχίας της πολιτικής των ελίτ στην Ελλάδα.

Ειδικότερα:

A) Το Ελληνικό Κραχ του '99 γνωστό ως «φούσκα του Χρηματιστηρίου» η οποία προήλθε ύστερα από την χειραγώγηση του κοινού από τα συστηματικά ΜΜΕ²⁴⁴, τα οποία παρουσίαζαν μια στρεβλή οικονομική πραγματικότητα εξ αφορμής της ανάληψης των Ολυμπιακών αγώνων, την άρση πολλών διεθνών περιορισμών στη διακίνηση κεφαλαίων, την ψηφιακή επανάσταση του διαδικτύου, την μείωση των καταθετικών επιτοκίων, την ένταξη της Ελλάδος στην ΟΝΕ, η μείωση του πληθωρισμού, δημιούργησαν την εικόνα μιας βέλτιστης οικονομικής ευημερίας η οποία αποδείχθηκε επίπλαστη. Το ελληνικό Κραχ ξεκίνησε το φθινόπωρο του 1999 έως και την άνοιξη του 2003. Το Κραχ επηρέασε μεγάλο μέρος των Ελλήνων καθώς ενεργοί επενδυτές οδηγήθηκαν στην χρεοκοπία, και σε μια μακροχρόνια δικαστική διαμάχη επιδιώκοντας την τιμωρία των πιθανών ενόχων, που εν τέλει όλοι οι κατηγορούμενοι αθώωθηκαν²⁴⁵.

B) Στο σκάνδαλο της λίστας Λαγκάρτ... το Πενταμελές Εφετείο Κακουργημάτων αθώωσε τον πρώην επικεφαλής του ΣΔΟΕ, με το σκεπτικό ότι η λίστα Λαγκάρτ δεν μπορούσε να χρησιμοποιηθεί καθώς είχε αποκτηθεί παράνομα, ενώ δεν αποδείχτηκε βλάβη του Δημοσίου.

αφορούσε ένα τεράστιο σύστημα δωροδοκίας και Διαφθοράς στην Ελλάδα κατά το οποίο ο Γερμανικός Πολυεθνικός όμιλος φέρεται να αναπτύσσει ένα τεράστιο πλέγμα παράνομων πληρωμών σε Έλληνες Αξιωματούχους. Οι δωροδοκίες αυτές φέρεται να καταβλήθηκαν έτσι ώστε να εξασφαλιστεί ευνοϊκή μεταχείριση κατά την ανάθεση των συμβάσεων μεταξύ της εταιρείας και των Ελληνικών κυβερνητικών αρχών. Το Τριμελές Εφετείο Κακουργημάτων αθώωσε τους 20 από τους 22 κατηγορουμένους.

Η υπόθεση των δομημένων ομολόγων στην Ελλάδα. Ενώ διαπιστώθηκε μια σειρά από παρατυπίες όπως υπέρ-τιμολογημένα δομημένα ομόλογα τα οποία πωλήθηκαν κατώτερα από την “ονομαστική τους αξία” και η διαφορά που προέκυψε χρησιμοποιήθηκε για τις προμήθειες των μεσαζόντων Τραπεζικών και Χρηματιστηριακών στελεχών. Ενώ υπήρχαν βάσιμες υποψίες για διακίνηση “μαύρου χρήματος” για τους Προέδρους των ασφαλιστικών ταμείων, όλοι οι κατηγορούμενοι για την υπόθεση αθώωθηκαν.

Η υπόθεση Novartis κατά την οποία, ενώ διαπιστώνεται ζημιά του Ελληνικού Δημοσίου ύψους 3 δις Ευρώ, και φημολογείται ότι η Εταιρεία χρηματοδότησε υψηλά πολιτικά πρόσωπα έτσι ώστε να ορισθεί η τιμή των προϊόντων της εταιρείας, η οποία λογίζεται ως τιμή αναφοράς για τις τιμές των φαρμάκων της Εταιρείας Διεθνώς, με αποτέλεσμα η εταιρεία να επωμίζεται κέρδη άνω των 25 εκατομμυρίων ευρώ, μέχρι σήμερα έχουν απαλλαχθεί από την προδικασία, χωρίς δηλαδή να παραπεμφθούν καν σε δίκη, όλοι οι εμπλεκόμενοι στην υπόθεση, ενώ είχαν κινηθεί έρευνες από την Εισαγγελέα Διαφθοράς για τα αδικήματα της δωροληψίας, παθητικής δωροδοκίας και απιστίας ουδείς από τα πολιτικά πρόσωπα παραπέμφθηκε σε δίκη.

²⁴⁴ Παράλληλα με την χειραγώγηση των ΜΜΕ, την εποχή της χρηματιστηριακής φούσκας, το θεσμικό πλαίσιο και οι εποπτικοί μηχανισμοί ήταν ανεπαρκείς και διάτρητο. Οι αθέμιτες πρακτικές και η διαπλοκή συνέβαλε στην κατάχρηση των εμπιστευτικών πληροφοριών εκ των έσω από μια εταιρία τα άτομα της οποίας είχαν και την εύνοια κυβερνητικών στελεχών, οι οποίοι εκμεταλλευόμενοι την δυνατότητα να επεξεργάζονται εμπιστευτικές πληροφορίες ευνοήθηκαν παρακάμπτοντας γραφειοκρατικές διαδικασίες καθότι η υπογραφή συμβάσεων με το κράτος για κατασκευή έργων και παροχή προϊόντων και υπηρεσιών τους έδινε προνομιακή θέση έναντι των ανταγωνιστών τους.

²⁴⁵ Στάθης, Παναγιώτης (17 Ιουλίου του 2018) Σκάνδαλο του Χρηματιστηρίου : Δυο Εγκλήματα μια ντροπή. Capital .Αρχειοθετήθηκε από το πρωτότυπο στις 17-7-2018. Ανακτήθηκε στις 28 Ιανουαρίου του 2022. <https://www.e-forologia.gr/cms/viewContents.aspx?id=151508>

Ενώ το Συμβούλιο της Επικράτειας οριοθέτησε ω αποκλειστικό χρονικό όριο την πενταετία για τον φορολογικό έλεγχο και την χρήση στοιχείων από το τραπεζοπιστωτικό σύστημα. (ΣτΕ 1738/2017, 2934/2017, 173/2018, 658/2020) συγκεκριμένα το Διοικητικό Εφετείο Αθηνών στηριζόμενο στον Ν.3522/2006 έκρινε ότι για τα οικονομικά έτη χρήσης 2004 & 2005, οι αξιώσεις πρέπει να παραγράφουν καθότι δεν είχε εκδοθεί φύλλο ελέγχου, ενώ για τα έτη χρήσης 2006 & 2007 τα στοιχεία της λίστας Λαγκάρτ είχαν περιέλθει σε γνώση των φορολογικών αρχών το 2012, συνεπώς όφειλαν να ελέγχουν εντός της πενταετίας σύμφωνα με το άρθρο 84 παρ. 1 του Ν.2238/94 για τις εν λόγω χρήσεις. (μη εφαρμοζόμενης δηλαδή της δεκαετούς προθεσμίας παραγραφής.)

Σημειώνεται ότι ο δημιουργός της λίστας υποκλοπής στοιχείων καταθετών από την Τράπεζα HSBC της Γενεύης είναι ο Ερβέ Φαλσιανή, ο οποίος δημοσιοποίησε την λίστα, συνελήφθη τον Ιούλιο του 2012 στην Βαρκελώνη πλην όμως αφέθηκε προσωρινά ελεύθερος με απόφαση της Ισπανικής Δικαιοσύνης.

Από το ως άνω ενδεικτικό ιστορικό οι δράστες, της ανώτατης οικονομικής ελίτ, αντιμετωπίζονται επιεικέστερα σε σχέση με τους εγκληματίες του δρόμου και αυτό αναδεικνύει το ζήτημα της ποινικής επιλεκτικότητας, το οποίο κατά την εγκληματολογική θεωρεία παρουσιάζεται ως απορία του καπιταλιστικού συστήματος. Τα περιεχόμενα των ως άνω υποθέσεων και τα σχετικά δημοσιευμένα στοιχεία έχουν δημιουργήσει ερωτήματα, τα οποία παραπέμπουν κυρίως στην οργανωσιακή παρέκκλιση των θεσμών, οι οποίοι χρησιμοποιούν την νομοθεσία με σκοπό το ίδιον όφελος.

Σε αυτό παγκοσμιοποιημένο οικονομικό επίπεδο, το οποίο ζούμε, αυτή η επιλεκτική λειτουργία στο σύστημα της Ποινικής Δικαιοσύνης, έχει προσβάλει την Λειτουργία των Θεσμών και έχει απαξιώσει το πολιτικό σύστημα της χώρας.

Εάν συλλογιστούμε ότι ο ορισμός της Διαφθοράς αφορά και την Κατάχρηση Εξουσίας με σκοπό το ίδιον όφελος, σε συνάρτηση δυο ακόμα παραγόντων, ο ένας είναι ο τρόπος αξιολόγησης των δικαστικών αξιωματούχων στα ανώτατα επίπεδα και των τριών δικαστηρίων της χώρας, ο οποίος διενεργείται ύστερα από την πρόταση του υπουργικού συμβουλίου, ενώ ο άλλος είναι ο επιλεκτικός χειρισμός και η επιλεκτική Νομοθέτηση, αποδεικνύεται ότι η θέσπιση κανόνων και η εφαρμογή αυτών από άτομα, τα οποία εμπλέκονται στην εξουσία αλληλεξαρτώνται και συνδιαλέγονται με κοινό γνώμονα τα ίδια κοινά πολιτικά, ηθικά οφέλη, προκύπτουν από μια αμοιβαία ενδυναμωμένη αλληλεξάρτηση κοινών στόχων στο πλαίσιο της επίτευξης του κέρδους (οικονομικού ή πολιτικού).

5.4 Η Επιλεκτικότητα στο Στάδιο της Προδικασίας

Η πρωταρχική ενέργεια με την οποία καθιερύεται η ποινική δίκη και διανοίγεται η ποινική διαδικασία είναι η κίνηση της ποινικής δίωξης. Η επιλεκτική λειτουργία της ποινικής διαδικασίας αφορά το προσωπικό των διωκτικών αρχών. Η προκαταρκτική εξέταση συνιστά τον βασικότερο θεσμό της ποινικής προδικασίας και το πρωταρχικό και ουσιαστικό φίλτρο με το οποίο αποκαθαίρεται το ποινικό ακροατήριο από άλλες αβάσιμες και αστήρικτες μηνυτήριες αναφορές.

Από την στιγμή που παραλαμβάνει ο ανακριτικός υπάλληλος μια καταγγελία, εναπόκειται στην κρίση του Εισαγγελέα η ευθύνη συλλογής των αποδεικτικών στοιχείων που τείνουν είτε στην αθώότητα του υπόπτου, είτε στην ενοχή του. Ο νομικός ωστόσο χαρακτηρισμός του αδικήματος²⁴⁶ προσδιορίζεται στο στάδιο της προκαταρκτικής εξέτασης εξειδικεύοντας και προσδιορίζοντας τα στοιχεία που συνιστούν την καταγγελλόμενη πράξη.

Σε πρακτικό επίπεδο καθοριστικό ρόλο εκ μέρους της διωκτικής αρχής σε όμοιες υποθέσεις ατόμων, αλλά με διαφορετικά χαρακτηριστικά δραστών που προέρχονται από διαφορετικές κοινωνικές τάξεις, αποτελούν και κριτήρια αναφορικά με την έκβαση της υπόθεσης. Η επιλεκτική αντιμετώπιση αυτή και η μεροληψία παίζει καθοριστικό ρόλο ως προς την έκβαση της υπόθεσης από την έναρξη της προκαταρκτικής διαδικασίας έως και την περαίωση της. Η διαφοροποιημένη αυτή διεργασία ανάγεται από την κοινωνική καταγωγή του δράστη, καθώς έχει ήδη παρατηρηθεί η επιλεκτική συμπεριφορά των δικαστικών και αστυνομικών οργάνων στους δράστες. Ιδία εγκλήματα από διαφορετικούς δράστες αντιμετωπίζονται με διαφορετικό τρόπο.

Οι ισχυρές κοινωνικά και οικονομικά δυνάμεις έχουν την δυνατότητα να επηρεάζουν και να παρεμβαίνουν στην παραγωγική διαδικασία των προπαρασκευαστικών εργασιών του Κοινοβουλίου, που προορίζονται για την ρύθμιση των συμπεριφορών των οικονομικά και πολιτικά ισχυρών προσώπων. Κατά την Κριτική Εγκληματολογία οι κανόνες νομοθετούνται αλλά εφαρμόζονται προς ικανοποίηση των συμφερόντων της ανώτερης τάξης.

Τα δικαστικά πρόσωπα έχουν ενσωματώσει την κουλτούρα που επιτάσσει η ανώτερη τάξη, καθότι αποτελεί πεποίθηση ότι οι φτωχοί και περιθωριοποιημένοι άνθρωποι είναι επικίνδυνοι και προς ικανοποίηση της κοινής γνώμης θα πρέπει να τιμωρούνται αυστηρότερα. Αντίθετα

²⁴⁶ Ανδρουλάκης Ν. Ι Δαλακούρας Θ. Ι Γιαννίδης Ι.Ι Αναγνωστόπουλος, Η. Κώδικας Ποινικής Δικονομίας, Νομολογία κατ' άρθρον 2^η εκδ. Π.Ν. Σάκκουλας, 2019, σελ.147, Παπαδαμακης Α., Ποινική Δικονομία, 10^η εκδ. 2021 σελ.252 επ.

όμως όταν παραβιάζονται έννομα αγαθά που πλήττουν την οικονομία και τον πληθυσμό των κατωτέρων τάξεων, εκεί ισχύει η συγκάλυψη και η ατιμωρησία των ισχυρών.²⁴⁷

Η ιδεολογία περί ισότητας δεν συμβαδίζει με την πραγματικότητα, το εγκληματικό στερεότυπο της αυστηρής τιμωρίας των εγκληματιών του δρόμου σε συνάρτηση με τους μηχανισμούς της δευτερογενούς εγκληματοποίησης έχουν αμβλύνει τις ανισότητες και την επιλεκτική εφαρμογή του Νόμου από την άρχουσα δικαστική εξουσία²⁴⁸. Οι αρχές της νομιμότητας, της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας κάμπτονται μπροστά στην θετική αξιολόγηση της προϊστάμενης αρχής.

5.5 Θεωρίες Σύγκρουσης

Στην επιστήμη της εγκληματολογίας οι θεωρητικοί με κυρίαρχο τον G. Vold, απέδωσαν το σημαντικό ορισμό του εγκληματία υπο το πρίσμα το ποιός είναι αυτός που ορίζει το ποιος είναι ο εγκληματίας, τα αίτια δηλαδή της κτήσης της ιδιότητας του εγκληματία υπο την ευρεία έννοια. Το φαινόμενο της θεωρίας της σύγκρουσης αναδεικνύεται από τον George Vold, ο οποίος εστιάστηκε στον τρόπο δημιουργίας κανόνων ο οποίος ανέρχεται εξαιτίας τις σύγκρουσης που προκαλείται από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες η οποίες δραστηριοποιούνται στην κοινωνία αλλά έχουν διαφορετικά συμφέροντα. Η ομάδα που θα κυριαρχήσει από την σύγκρουση αυτή είναι και η ομάδα και η οποία θα διαμορφώσει τους θεσμικούς κανόνες. Βασική ωστόσο πολιτική και κοινωνική δυναμική έχει η εκάστοτε κοινωνική ομάδα, η οποία συγκρούεται με την άλλη οικονομικά και κοινωνικά, ενώ οι ανώτερες τάξεις επιτυγχάνουν δια του επηρεασμού και της επιδίωξης κοινών συμφερόντων να μην χαρακτηριστεί η συμπεριφορά τους εγκληματική.

Υπό το πρίσμα της πρωτογενούς εγκληματοποίησης αναπτύσσονται ωστόσο θεωρίες εγκληματικών μειονοτήτων που αποτελούν κατά την γνώμη του Vold προϊόν κοινωνικής σύγκρουσης και όχι αδυναμίας ένταξης στο κοινωνικό σύνολο επειδή αποτελούνται οι ομάδες αυτές από περιθωριοποιημένα²⁴⁹ άτομα.

²⁴⁷ Κουράκης, Ν (2017) Κοινωνική Δικαιοσύνη . Μεταλλάσσοντας τις προκλήσεις σε ευκαιρίες. Αθήνα, Αντ. Ν. Σάκκουλα ΕΕ σελ.239.

²⁴⁸ Baratta.A. (2017) Criminología Critica y Del Derecho Penal, Buenos Aires : Siglo XXI Editorew Argentina, P. 168.

²⁴⁹ Βιδάλη Σ. «Εισαγωγή στην Εγκληματολογία», (Αθήνα, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη,2013, σελ.173.

Κατά την Θεωρία της Ετικέτας η ιδιότητα του εγκληματία κατανέμεται άνισα, διότι εξαρτάται η ιδιότητα στα άτομα αυτά από την εξουσία²⁵⁰.

Κατά τον Turk η εγκληματική ιδιότητα απονέμεται στο άτομο βάση των χαρακτηριστικών του και της κοινωνικής του τάξης και όχι λόγω της συμπεριφοράς του, σημασία έχει αυτό που είναι ο δράστης και η κοινωνική του καταγωγή και όχι η πράξη που τελείται.²⁵¹ Η διαφορά της ισχύος των κοινωνικών ομάδων είναι η αιτία της παραγωγής κανόνων, οι οποίοι σε συνάρτηση με το γεγονός ότι ο πρωτεύων ρόλος του Κράτους είναι η καταστολή αξιόποινων πράξεων, κατά τον Turk το ποινικό δίκαιο υποστηρίζεται πιο έντονα εις βάρος των αδύναμων ομάδων, αλλά η εγκληματική ετικέτα θα απονεμηθεί από την ισχύς των αντιπαρατιθέμενων κοινωνικών ομάδων.

Κατά τον Quinney η νομοθεσία έχει πολιτική διάσταση²⁵² καθότι το Κράτος χρησιμοποιείται από τα εκείνα τα τμήματα της Κοινωνίας που έχουν οικονομική ισχύ και εξουσία επιρροής και η εγκληματοποίηση τελείται εις βάρος των ασθενέστερων κοινωνικά ατόμων, οι συμπεριφορές των οποίων χαρακτηρίζεται ως έγκλημα, κατά αυτό τον τρόπο η υποταγή και η χειραγώγηση τους είναι εξασφαλισμένη.

Ο Chambliss θεωρεί ότι η ταξική διαστρωμάτωση έχει δημιουργήσει τον ποινικό νόμο και οι κανόνες που έχουν τυποποιηθεί δεν προέρχονται από διεργασίες ισότητας από τις διάφορες ομάδες. Επισημαίνει ότι τα άτομα τα οποία βρίσκονται στην ανώτερη πολιτική και οικονομική κοινωνική θέση είναι ευνοημένα και οι κανόνες που αυτοί επιθυμούν είναι πιθανότερο να θεσμοθετηθούν από το Κράτος.²⁵³

Παράλληλα ο W.Chambliss διατύπωσε και ανέδειξε τον ρόλο του καπιταλισμού με βάση την μαρξιστική θεωρία κατά την οποία διατυπώνεται ότι το έγκλημα στηρίζεται στην διαδικασία των αποφάσεων των μελών μιας κοινωνίας ,τα μέλη της οποίας εν γένει των ταξικών αντιφάσεων συγκρούονται με αποτέλεσμα η εγκληματική πράξη να ορίζεται με βάση της νίκης της κυρίαρχης τάξης.

²⁵⁰ Βιδάλη Σ.) *Εγκλήματα των Ισχυρών : Οικονομικό, Οργανωμένο Έγκλημα και Διαφθορά*. Η αντεγκληματική Πολιτική για το Ξέπλυμα Βρώμικου Χρήματος ως λανθάνουσα οικονομική διακυβέρνηση. Στο Σ. Βιδάλη Ν. Κουλούρης, & Χ. Παπαχαλαράμπους, (σελ.52 Αθήνας Ε.Α.Π)

²⁵¹ Χουλιάρας. ΑΘ.) *Εγκλήματα των Ισχυρών : Οικονομικό, Οργανωμένο Έγκλημα και Διαφθορά*. Η αντεγκληματική Πολιτική για το Ξέπλυμα Βρώμικου Χρήματος ως λανθάνουσα οικονομική διακυβέρνηση. Στο Σ. Βιδάλη Ν. Κουλούρης, & Χ. Παπαχαλαράμπους, (σελ.868 Αθήνας Ε.Α.Π)

²⁵² Β. Βασιλαντωνοπούλου. «Λευκά Κολάρα » & *Οικονομικό Έγκλημα :Κοινωνική Βλάβη & Αντεγκληματική Πολιτική* (Αθήνα , Πν Σάκκουλας, 2014)138.

²⁵³ Β. Βασιλαντωνοπούλου. «Λευκά Κολάρα » & *Οικονομικό Έγκλημα :Κοινωνική Βλάβη & Αντεγκληματική Πολιτική* (Αθήνα , Πν Σάκκουλας, 2014) σελ. 125.

6. Σχέσεις Κράτους-Επιχειρήσεων

Με πολλούς τρόπους έχει τεκμηριωθεί το γεγονός ότι οι επιχειρήσεις έχουν έναν από τους κεντρικότερους ρόλους στην Οικονομία, είτε σε Εθνικό, είτε σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, αλλά και διεθνώς. Αποτελούν περίπου αριθμητικά²⁵⁴ 25 εκατομμύρια που αποτελούν το 99% του συνόλου, ενώ παράλληλα απασχολούν 95 εκατομμύρια άτομα στον ιδιωτικό τομέα της Ευρωπαϊκής Οικονομίας.²⁵⁵

Τον Αύγουστο και τον Νοέμβριο του 2010 η Ελληνική Κυβέρνηση έπρεπε να εφαρμόσει μια δέσμη μέτρων λιτότητας μεταξύ των οποίων ήταν η αύξηση της φορολογίας, η περικοπή μισθών και συντάξεων, αυτή η σειρά μέτρων σε συνάρτηση της μείωσης ρευστότητας στην αγορά που είχαν αποφασίσει οι Τράπεζες, οδήγησε σε υψηλό πληθωρισμό και περαιτέρω μείωση της κατανάλωσης, η οποία επηρέασε την συντριπτική πλειονότητα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, οι οποίες στην προσπάθεια τους να κρατηθούν ενεργές προέβησαν σε μειώσεις προσωπικού, μείωσαν το κόστος παραγωγής ενώ παρουσιάστηκαν και οικονομικά ασυνεπείς προς τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Μεγάλο μέρος των επιχειρηματιών είχαν περιορισμένες επιλογές, είτε να κλείσουν τις επιχειρήσεις τους, είτε να συμμετάσχουν σε παράνομες δραστηριότητες. Έτσι μεγάλο μέρος των επιχειρηματιών οδηγήθηκαν σε νόμιμες και παράνομες αγορές χρήματος, έτσι ώστε να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες των επιχειρήσεων τους.

Ο τομέας των τραπεζικών εργασιών (και γενικά της προσφοράς χρήματος δια των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών) αποδεικνύεται ότι είναι καταλυτικής σημασίας για τη συνολική λειτουργία της οικονομίας και την επιτυχή έκβαση των επενδυτικών κινήσεων κάθε επιχείρησης. Τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα η άσκηση της οικονομικής και αναπτυξιακής πολιτικής έχει εξαρτηθεί από τον τρόπο διοίκησης και αποφάσεων των Τραπεζών σε διεθνές Ευρωπαϊκό και Εθνικό Επίπεδο.

Κρίσιμος όρος για μια υγιή ανάπτυξη είναι η καθιέρωση ενός πλέγματος διαδικασιών διαφάνειας ως αποτρεπτικός παράγοντας της Διαφθοράς. Η πολιτική εξουσία η οποία προσομοιάζεται με την μεγάλη Διαφθορά, κατέχει την ικανότητα να αλληλεξαρτάται και να συνδέεται από κοινωνικές ομάδες, οι οποίες στα πλαίσια των κοινών συμφερόντων τους και

²⁵⁴ Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι μια ομάδα 27 χωρών της Ευρώπης Πηγή : https://european-union.europa.eu/easy-read_el

²⁵⁵ Η «ευρωπαϊκή οικονομία» ορίζεται ως το σύνολο των 27 Κρατών – Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης

της κατανομής των πόρων διατηρούν ή έχουν την δυνατότητα να επηρεάζουν το νομοθετικό πλαίσιο προς εξυπηρέτηση των συμφερόντων τους.²⁵⁶

Κατά την εγκληματολογική θεωρία αναδείχθηκε η εξουσιαστική παράμετρος όπου αναδεικνύει κυρίως μια σειρά από δράστες ,είτε μεμονωμένα φυσικά πρόσωπα, είτε νομικά πρόσωπα τα οποία, ως υποκείμενα εξουσίας, πολιτικής , οικονομικής θέσης, εκφεύγουν του Νόμου και μένουν στο απυρόβλητο.

Στην λειτουργικότητα των πελατειακών δικτύων διαπλεκόμενων συμφερόντων παρουσιάζεται μια συμβιωτική σχέση νομιμότητας και παρανομίας και αυτό γιατί, όπως θα επεξηγηθεί κατωτέρω για την επιβίωση και την επίτευξη των κοινών οργανωσιακών στόχων χρειάζεται η σύμπραξη ενός και περισσοτέρων προσώπων, έτσι ώστε να επιτευχθεί ο κοινός σκοπός. Οικονομικό έγκλημα και Διαφθορά έχουν ως κεντρικό υπομόχλιο τους ένα σύστημα ή υποσύστημα εξουσίας.

Τα εγκλήματα του Λευκού Κολάρου, κατά την θεωρητική τους προσέγγιση, προσομοιάζονται με την πολιτική δράση των ατόμων, που έχουν την εξουσία όπου οι λανθάνουσες λειτουργίες στο πεδίο διαπλεκόμενων συμφερόντων, στηρίζεται στις σχέσεις αλληλοεξυπηρέτησεων²⁵⁷

Στα πλαίσια των συμπράξεων μεταξύ ιδιωτικού Κεφαλαίου και του Κρατικού Μηχανισμού η Διαφθορά έχει μετατραπεί σε οργανωσιακή λειτουργική επέκταση των δραστηριοτήτων των αξιωματούχων, οι οποίοι στα πλαίσια των εγκληματικών επιχειρηματικών κοινών δράσεων και κατ' επέκταση χρησιμοποιώντας την δομική οργανωσιακή λειτουργία του Κράτους αποδυναμώνουν κάθε πρωτοβουλία της ποινικής αντιμετώπισης της Διαφθοράς.²⁵⁸

Η επίδραση τους με το Κράτος, το πολιτικό σύστημα ποικίλει ανάλογα με το Κέντρο Εξουσίας Αποφάσεων σε Εθνικό ή και Ευρωπαϊκό Επίπεδο. Από δικανική άποψη, κατά την παραδοσιακή εγκληματολογία, οι κατηγορίες της βαριάς οικονομικής εγκληματικότητας και κυρίως των εγκληματιών του Λευκού Κολάρου είναι διακριτές με διαφορετική συμπεριφορά, διαφορετική ποινική αντιμετώπιση και τυποποίηση, αλλά οι κατηγορίες αυτές έχουν κοινά χαρακτηριστικά.

²⁵⁶ Ruggiero, V. (2012) Introduction: The organization of crime , στο Gounev, P, Ruggiero, V., Corruption and Organized Crime in Europe. Illegal parthnerships , pp.3-14 Λονδίνο- Νέα Υόρκη : Routledge.

²⁵⁷ Γασπαρινάτου, Μ. (2019) *Πολιτική Διαφθορά και χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων* στο «Εγκλήματα των ισχυρών» Διαφθορά , οικονομικό και οργανωμένο έγκλημα Βιδαλη , Ν, Κουλούρης και Χ. Παπαχαλαράμπους ,(Αθήνα Εκδ ΕΑΠ 2019) σελ.175.

²⁵⁸ Kratcoski P. C & Edelbacher M. (2018) *Perspectivew on Fraud and Corruption in the Future*. Kratcoski R.C. & Edelbacher M., 92018) *Fraud and Corrruprion Major Types , Prevention and Control*. (pp. 277-294) Switzerland : Springer Ανακτήθηκε 5 Ιανουαρίου 2023 από <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-319-92333-8>

Δεδομένου ότι η Διαφθορά έχει σημαντικές επιπτώσεις στον τομέα των επενδύσεων, ενώ παράλληλα αποτέλεσε έναν από τους κυριότερους παράγοντες που συνέβαλαν στην Οικονομική διολίσθηση της χώρας²⁵⁹. Το φαινόμενο της Διαφθοράς έχει αρκετές έννοιες, μια από αυτές ερμηνεύεται ως η «κατάχρηση ανατεθειμένης εξουσίας, με σκοπό το προσωπικό όφελος»²⁶⁰.

Το φαινόμενο της πολιτικής Διαφθοράς αναπτύσσεται μεταξύ πολιτών και πολιτικών και επιχειρηματικών συμφερόντων, η δε συνέπεια αυτής της αλληλεξάρτησης δημιουργεί πελατειακές σχέσεις, η οποία εντάσσεται στη δομή της οικονομίας, αφορά τη νομή της εξουσίας, εμπλέκεται στη λειτουργία του κρατικού μηχανισμού²⁶¹.

Το εγκληματικό φαινόμενο αποτελεί προϊόν σύνθεσης και αλληλεπίδρασης μεταξύ ιδεολογικής κατασκευής και πολιτικής οικονομίας²⁶² συνακόλουθα η έννοια του εγκλήματος συναρτάται ως παράγοντας από την πολιτική επιλογή διαμόρφωσης της τυποποίησης της ποινικής διάστασης του εγκλήματος.

Το Κράτος και οι εκπρόσωποι αυτού δηλαδή, η δημοκρατικά νομιμοποιημένη εξουσία αναλαμβάνει θεσμικά την ρύθμιση και αντιμετώπιση του εγκλήματος, παράλληλα θεωρείται και ως πηγή του εγκλήματος, ως παράγοντας δηλαδή εγκληματογένεσης. Τα φαινόμενα Διαφθοράς έχουν αρνητική επίδραση στις επενδύσεις μιας χώρας, οι μορφές που λαμβάνει έκταση η Διαφθορά επεκτείνεται στις συμβάσεις της Διοίκησης ιδιωτικού δικαίου. Ωστόσο μακροπρόθεσμα σε μια δημοκρατική κοινωνία η αποκωδικοποίηση των θεσμών αξιών που κατακερματίζεται και διαιρείται χρονικά λόγω των διαφορετικών αξιών και πολιτικών αντιλήψεων, παράγεται η νομοθετική θεσμική και κατασταλτική πολιτική, η οποία κατά τεκμήριο, προστατεύει την ευημερία των κοινωνικών ελίτ και ισχυρών της χώρας, παρά του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου.

Ωστόσο για την καταπολέμηση της Κακοδιοίκησης και της Διαφθοράς απαιτείται η θεσμοθέτηση κατάλληλων μέτρων, έτσι ώστε οι κατάλληλοι ελεγκτικοί μηχανισμοί, που έχουν αναλάβει τον συγκεκριμένο θεσμοθετημένο ρόλο, σε συνάρτηση με την αποτελεσματική λειτουργία της Δικαιοσύνης, να αντιμετωπίσουν την πρόληψη και την καταστολή των φαινομένων αυτών.

²⁵⁹ 2GRECO, Fourth evaluation Round-Evaluation Report on Greece και Compliance Report Greece υιοθετήθηκε από τη GRECO κατά την 77η Σύνοδο της Ολομέλειας (Στρασβούργο, 16-18 Οκτωβρίου 2017) σ. 4, διαθέσιμο σε <https://rm.coe.int/-greco-77-16-18-2017-/168078f080>, θέαση 10.06.2020

²⁶⁰ Για περισσότερες πληροφορίες, βλέπε www.transparency.org/what-is-corruption#define.

²⁶¹ Βιδάλη, Σοφία, «Η πολιτική διαφθορά ως έγκλημα», Εφημερίδα Το Βήτα, 24.11.2008, διαθέσιμο σε: <https://www.tovima.gr/2008/11/24/opinions/i-politiki-diafthora-ws-egklima/>, θέαση 15.06.2020.

²⁶² Χουλιάρης (2017) ό.π σελ.65.

Χωρίς τον νόμο περί ευθύνης Υπουργών και χωρίς την τροποποίηση των διατάξεων περί της Απιστίας, η οποία υποκρύπτει αμνηστία δημιουργείται έντονα η αίσθηση της μεροληπτικής συμπεριφοράς του Νομοθέτη ο οποίος οφείλει να προστατεύει τα έννομα αγαθά και το Δημόσιο Συμφέρον.

Μια υποκατηγορία της απάτης αποτελεί και η πολιτική Διαφθορά, η οποία αποτελεί μια εξίσου σημαντική πτυχή του φαινομένου, τα θεσμικά πρόσωπα της Διαφθοράς σε θεσμικά αδύναμες χώρες είναι δύσκολο να εντοπιστούν και να τεκμηριωθούν καθώς το μεγαλύτερο κόστος των δυσμενών συνεπειών μετακυλήσετε στην κοινωνία. Οι διάφορες μορφές Διαφθοράς που εκδηλώνονται, διακρίνονται σε κατηγορίες. Σε αυτές ανήκουν (η Σύγκρουση συμφερόντων, η δωροδοκία, η νόθευση διαγωνισμών, ο χρηματισμός, η δωροληψία, και ο εκβιασμός).

Δεδομένου ότι η Διαφθορά αναπτύσσεται μεταξύ δυο πεδίων (πολιτικών αξιωματούχων-υπαλλήλων δημοσίου φορέα, και επιχειρήσεων) κρίνεται σκόπιμο να παρουσιαστεί η χαρτογράφηση του νομικού πλαισίου αντιμετώπισης της Διαφθοράς θεσμικά με ειδικότερη προσέγγιση στην σύγκρουση συμφερόντων .

Ο εθνικός νομοθέτης χρονολογικά προέβλεψε :

- α) Τον Ν.2690/1999²⁶³. Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις.
- β) Τον Ν.3528/2007²⁶⁴. Κύρωση του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ.
- γ) Τον Ν.3584/2007²⁶⁵. Κύρωση του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων
- δ) Τον Ν.4270/2014²⁶⁶. Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ ΕΕ) – δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις.
- ε) Τον Ν.4412/2016²⁶⁷. Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)

²⁶³ Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις.

https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=a9acda65-1d0c-431e-bc50-9b92c9a9a4ed

²⁶⁴ Κύρωση του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=e32a0b63-e7b0-41a8-91fb-3f5f66ee91ea

²⁶⁵ Κύρωση του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων.

https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=0f31d6ee-5200-4bd6-8be8-8250b4d53406

²⁶⁶ Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ ΕΕ) – δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις. https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=9be63580-976a-4580-a440-8bb787a2c0bc

- στ) Τον Ν.4413/2016²⁶⁸. Ανάθεση και εκτέλεση συμβάσεων παραχώρησης Εναρμόνιση με την Οδηγία 2014/23/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2014 σχετικά με την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης (ΕΕ L 94/1/28.3.2014) και άλλες διατάξεις.
- ζ) Τον Ν.4622/2019²⁶⁹. Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των Κυβερνητικών Οργάνων και της Κεντρικής Δημόσιας Διοίκησης
- η) Τον Ν.4795/2021²⁷⁰. Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου του Δημόσιου Τομέα, Σύμβουλος Ακεραιότητας στη Δημόσια Διοίκηση και άλλες διατάξεις για τη Δημόσια Διοίκηση και την Τοπική Αυτοδιοίκηση.
- θ) Τον Ν.4798/2021²⁷¹. Κώδικας δικαστικών υπαλλήλων και λοιπές επείγουσες διατάξεις.
- ι) Τον Ν.4826/2021²⁷². Ασφαλιστική Μεταρρύθμιση για τη Νέα Γενιά: εισαγωγή κεφαλαιοποιητικού συστήματος προκαθορισμένων εισφορών στην επικουρική ασφάλιση, ίδρυση, οργάνωση και λειτουργία Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης και άλλες επείγουσες ρυθμίσεις.
- κ) Τον Ν.5026/2023,²⁷³ Υποβολή των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης (πόθεν έσχες) και οικονομικών συμφερόντων - Ρυθμίσεις για την ενίσχυση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας.

²⁶⁷ Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ) https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=00e5455e-43f3-4b22-af88-a64a016a0b9e

²⁶⁸ Ανάθεση και εκτέλεση συμβάσεων παραχώρησης Εναρμόνιση με την Οδηγία 2014/23/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2014 σχετικά με την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης (ΕΕ L 94/1/28.3.2014) και άλλες διατάξεις. https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=e7ae869e-1b8a-4c7f-9157-a64a014101f0

²⁶⁹ Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=7a75857c-3132-4629-a438-aa96000ead82

²⁷⁰ Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου του Δημόσιου Τομέα, Σύμβουλος Ακεραιότητας στη δημόσια διοίκηση και άλλες διατάξεις για τη δημόσια διοίκηση και την τοπική αυτοδιοίκηση. https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=15f8cf04-74ff-488a-b832-acfe0163c2f6

²⁷¹ Κώδικας δικαστικών υπαλλήλων και λοιπές επείγουσες διατάξεις. https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=22566f92-fe13-4533-92f4-ad0a013350c6

²⁷² Ασφαλιστική Μεταρρύθμιση για τη Νέα Γενιά: εισαγωγή κεφαλαιοποιητικού συστήματος προκαθορισμένων εισφορών στην επικουρική ασφάλιση, ίδρυση, οργάνωση και λειτουργία Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης και άλλες επείγουσες ρυθμίσεις. https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=a08b40c8-02d3-4eee-b1b7-ad6f001c5f21

²⁷³ Υποβολή των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης (πόθεν έσχες) και οικονομικών συμφερόντων - Ρυθμίσεις για την ενίσχυση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας. https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=29528c34-167f-4589-98a7-afaa016bdd5f

Παράλληλα με το ως άνω νομοθετικό πλαίσιο συνυπάρχουν οι Κώδικες Δεοντολογίας των Μελών της Κυβέρνησης, των Μελών του Ελληνικού Κοινοβουλίου, ο Κώδικας Συμπεριφοράς των αιρετών οργάνων των ΟΤΑ α΄ & β΄ βαθμού, του Ελεγκτικού Συνεδρίου και τέλος των Υπαλλήλων του Δημοσίου Τομέα.

Η Διαφθορά εμφανίζεται στα σημεία επαφής του ιδιωτικού με τον δημόσιο τομέα, οπότε ο εκάστοτε αξιωματούχος του δημοσίου έχει την δυνατότητα να επιλέξει ο ίδιος τον επιμερισμό πλεονεκτημάτων. Η Διαφθορά αποτελεί μείζον ζήτημα ειδικότερα όταν αναπτύσσονται σχέσεις μεταξύ του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα, ειδικά στην Ελλάδα όπου μεγάλη συμμετοχή του Κράτους εναπόκειται σε επιχειρηματίες μέσω των Δημόσιων Διαγωνισμών και των ανατεθειμένων έργων και υπηρεσιών που προσφέρουν οι επιχειρηματίες στο Δημόσιο.

Οι παράνομες συνεργασίες που αναπτύσσονται μεταξύ επιχειρήσεων και η κατάχρηση των περιουσιακών στοιχείων μιας επιχείρησης, από τους διοικούντες στο Ελληνικό Εθνικό Δίκαιο, δεν έχει αντιμετωπιστεί, καθώς οι παθογένειες που παρουσιάζονται σε διαχρονικές δομικές κοινωνικές διαστάσεις αποτελούν στοιχεία μιας διαχρονικής σχέσης αλληλεξάρτησης μεταξύ της ελληνικής πολιτικής ελίτ και των πολιτών, καθώς η ελληνική νοοτροπία καθορίζει και την συμπεριφορά των Ελλήνων πολιτικών²⁷⁴.

Δεδομένου ότι η Διαφθορά υπονομεύει την Καλή Διακυβέρνηση και την Κοινωνική Δικαιοσύνη και αποτελεί σοβαρή απειλή για το Κράτος Δικαίου, την Δημοκρατία και τα Θεμελιώδη Δικαιώματα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έλαβε την πολιτική εντολή να ερευνήσει και να αναπτύξει προσπάθειες μιας ολοκληρωμένης πολιτικής καταπολέμησης της Διαφθοράς. Η έρευνα καλύπτει μια σειρά από τομείς,, όπως η αντίληψη των επιχειρήσεων για το επίπεδο Διαφθοράς στη χώρα τους, πώς ερευνάται, διώκεται και τιμωρείται η Διαφθορά, ποια προβλήματα αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις και τέλος ποιες είναι οι πρακτικές Διαφθοράς στις διαδικασίες Δημοσίων Διαγωνισμών και Δημοσίων Συμβάσεων.²⁷⁵

Κρίνεται σκόπιμο να αναλυθεί η επιλεκτική παρέμβαση του Έλληνα Νομοθέτη κατά την Διαδικασία Απονομής της Δικαιοσύνης. Οι παρεμβάσεις της Νομοθετικής Εξουσίας και η Θέσπιση Κανόνων Δικαίου καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα περιπτώσεων, οι οποίες εντοπίζονται κυρίως στην, επί το πλείστον, αναδρομική εφαρμογή του Νόμου σε εκκρεμείς υποθέσεις,

²⁷⁴ Δαμάσκου (2012)

²⁷⁵ Για την Έκθεση Βλέπε εδώ : https://govwatch.gr/wp-content/uploads/2023/07/Businesses_attitudes_towards_corruption_fl524_report_en.pdf

στην αναδρομική κύρωση με Νόμο Κανονιστικής Πράξης και τέλος στη Θέσπιση Ατομικής Διοικητικής Πράξης με Νόμο.

Υπό το πρίσμα του Δικαιώματος της Δικαστικής Προστασίας, ιδίως όταν πλήττονται Θεμελιώδη Δικαιώματα, σχέσεις ή καταστάσεις που κρίνονται από τα Εθνικά Δικαστήρια, όπως έχει ήδη κριθεί από την Νομολογία του Δικαστηρίου του Στρασβούργου, έχει παρατηρηθεί ότι ο Έλληνας Νομοθέτης έχει παρεμβεί Νομοθετικά στην Απονομή της Δικαιοσύνης, συνδέοντας μάλιστα τη Λειτουργική Ανεξαρτησία του Δικαστή, τη διάκριση των εξουσιών (Άρθρο 26 Σ) προσβάλλοντας ιδίως την αρχή της ισότητας (Άρθρο 4 Σ), το δικαίωμα δικαστικής προστασίας (άρθρο 20 παρ. 1 του Συντάγματος) καθώς οι επιπτώσεις των Νομοθετικών Παρεμβάσεων, κατά την διάρκεια της δίκης, από δικονομική σκοπιά, έχει προσδώσει Δικαστική Ασυλία σε Διοικητικές Πράξεις συγκεκριμένων ομάδων συμφερόντων, όπως στην περίπτωση της Απιστίας των Τραπεζικών Στελεχών, επιβεβαιώνοντας την θεωρία του ερευνητικού ενδιαφέροντος του Ποινικού Δικαίου και της συμβατικής παραδοσιακής εγκληματολογίας περί της θεώρησης ότι ο Νόμος δεν είναι ούτε αμερόληπτος ούτε ουδέτερος, εκφράζει συγκεκριμένα συμφέροντα και επιδιώξεις συγκεκριμένων ομάδων οι οποίες επιλεκτικά προβαίνουν σε συγκεκριμένες ενέργειες ή παραλείψεις μολονότι είναι κοινωνικά βλαπτικές.

7. Η Αποτελεσματικότητα της Έρευνας, Δίωξης και Εκδίκασης Υποθέσεων Διαφθοράς.

Σκοπός της δομής της έρευνας είναι η εξιχνίαση του εγκλήματος, ένα από τα κύρια ζητούμενα του ανακριτή είναι η συγκέντρωση του αποδεικτικού υλικού έτσι ώστε να θεμελιώνεται η κατηγορία. Η συγκέντρωση του προανακριτικού υλικού κατά την προδικασία οδηγεί στην πραγματική απεικόνιση του εγκλήματος και οδηγεί τα πλαίσια, στα οποία θα πρέπει να κινηθεί μια έρευνα.

Συνοψίζοντας τα τελευταία χρόνια παρατηρήθηκαν πλείονες νομοθετικές μεταβολές σε διατάξεις του Ποινικού Κώδικα για τις οποίες τιμωρούνται οι πράξεις Διαφθοράς και τα οικονομικά εγκλήματα.

Η αποτελεσματικότητα της έρευνας και της δίωξης των υποθέσεων Διαφθοράς²⁷⁶ εκμηδενίζεται, καθόσον εξαιτίας των νομοθετικών μεταβολών που πραγματοποιούνται, είτε μειώνοντας την ποινή των προαναφερόμενων αδικημάτων, είτε με την εισαγωγή πρόσκαιρων ευνοϊκών διατάξεων, που παρατηρούνται ειδικά για αδικήματα που έχουν τελεστεί από τους πολιτικούς αξιωματούχους, όπως το αδίκημα της απιστίας των Τραπεζικών στελεχών, το οποίο θεσπίστηκε, να διερευνάται κατ' έγκληση και όχι αυτεπάγγελτα, είτε με τον περιορισμό της έννοιας του υπαλλήλου και τον διαχωρισμό του από αυτού του ιδιωτικού δικαίου, όλες αυτές οι μεταβολές είχαν ως αποτέλεσμα την ευνοϊκή ποινική μεταχείριση από την Δικαιοσύνη, αλλά και εξαιτίας των καθυστερήσεων δεν επιβλήθηκαν ποινές λόγω της παραγραφής²⁷⁷.

Ωστόσο αξίζει η αποτελεσματικότητα του συστήματος ελέγχου και διαχείρισης των ελεγχόμενων φορέων του δημοσίου δια του Κανονισμού Διενέργειας Ελέγχων της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων²⁷⁸ ο οποίος υπάγεται στον Υπουργείο Οικονομικών.

Πολλές φορές οι δικαστικοί λειτουργοί κατά την διαδικασία λήψης αποφάσεων οφείλουν να σταθμίζουν μεταξύ του απόλυτου εφαρμοστέου νόμου, και των συνταγματικών κατοχυρωμένων διατάξεων υπέρτατης ισχύς κανόνων.

Ορισμένες απόλυτες απαγορεύσεις του Συντάγματος κατά την διαδικασία λήψης αποφάσεων των δικαστών λειτουργών συγκρούονται καθότι, για παράδειγμα, η απαγόρευση των παράνομων αποδεικτικών μέσων έναντι της ανάγκης απονομής της δικαιοσύνης προσκρούει σε κανόνες προάσπισης και υπεράσπισης υπέρτατων έννομων αγαθών όπως αυτό της ιδιωτικότητας (άρθρο 14 παρ.3 του Συντάγματος) έναντι του δημοσίου συμφέροντος.

²⁷⁶ Ζητήματα αναφορικά με τις ανακριτικές πράξεις έχουν προκύψει καθώς το *modus operandi* και οι κοινωνικές σχέσεις των υπόπτων που δρουν και αναπτύσσονται ειδικότερα στον οργανωσιακό και διοικητικό μηχανισμό του Κράτους, σε συνάρτηση με την κοινωνική οργάνωση των δραστών, δημιουργεί ένα σύμπλεγμα αλληλεξαρτήσεων το οποίο λειτουργεί με μη εμφανή τρόπο. Βλέπε δημοσίευμα: **Η Greek mafia διόριξε και στην ΕΥΠ.**

²⁷⁷ Άλλο σημαντικό στοιχείο είναι ότι εκ των μετατροπών της νομοθεσίας πολλά κακούργηματα μετατράπηκαν σε πλημμελήματα και ως εκ τούτου παραγράφηκαν μετά το πέρας της πενταετίας. Κύρια εφαρμογή έχει το άρθρο 2 του Ποινικού Κώδικα όπου ισχύ η ηπιότερη διάταξη και η ευνοϊκότερη για των κατηγορουμένων καθώς προβλέπεται η αναδρομική εφαρμογή των ηπιότερων διατάξεων ακόμα και για τα εγκλήματα που τελέστηκαν πριν την κατάργηση του Νόμου. https://www.documentonews.gr/article/greek-mafia-ta-minymata-poy-kaine-ton-theodorikakokaitomaximoy/?fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTEAAR3GzsS9m8PjzrJV0GC2bNfuSNoOuqHERyQpgw9KXqfI0F21_rr6TXG34vA_aem_ZmFrZWR1bW15MTZieXRlcw

²⁷⁸ Βλέπε αναλυτικότερα : <https://diavgeia.gov.gr/doc/6%CE%A561%CE%97-%CE%91%CE%A8%CE%A7?inline=true>

8. Συσχετισμός Διαφθοράς με την Κοινωνία, τους Πολιτικούς και τους Δικαστικούς Αξιωματούχους

Η Διαφθορά και τα εγκλήματα των οικονομικά ισχυρών λόγω της πολυπλοκότητας και των δυσχερειών που έχουν δημιουργηθεί από τον Εθνικό Νομοθέτη έχει επιφέρει άμεσες επιπτώσεις στην εξιχνίαση των εγκλημάτων των ισχυρών. Από το ιστορικό ανάλυσης των νομοθετικών πρωτοβουλιών που λήφθηκαν για να αντιμετωπιστεί η Διαφθορά διαπιστώθηκε ότι ενώ ο Νομοθέτης έλαβε πλήθος πρωτοβουλιών για να αντιμετωπιστεί το φαινόμενο, παράλληλα έλαβε και τα αναγκαία μέτρα έτσι ώστε να δημιουργούνται δυσχέρειες κατά την διαδικασία της ποινικής αντιμετώπισης του φαινομένου.

Η αδυναμία ελέγχου των ελεγκτικών υπηρεσιών και η επιθεώρηση των ελεγκτών εγείρει αμφιβολίες αναφορικά με την εποπτεία των ανακριτικών υπαλλήλων²⁷⁹, οι οποίοι χωρίς ειδική εκπαίδευση²⁸⁰ και εξειδικευμένη γνώση αναλαμβάνουν να διεκπεραιώσουν υποθέσεις Διαφθοράς. Το ισχύον νομικό πλαίσιο δημιουργεί προβλήματα κατά την εφαρμογή του εξαιτίας, π.χ. της αδυναμίας ελέγχου των ελεγκτών δημόσιας διοίκησης²⁸¹.

Κατά τον R. Merton οι κοινωνικές δομές καθορίζουν το βαθμό πρόσβασης και επιρροής στα θεσμικά όργανα έστω στόχοι και ταξική προέλευση καθορίζουν την νομοθετική λειτουργία του Κρατικού Μηχανισμού, η οποία προέρχεται από την υπεροχή της κυρίαρχης Κοινωνικής Πολιτικής και Οικονομικής ελίτ, η οποία με σκοπό την απόκτηση εξουσίας και της οικονομικής επιτυχίας αντιστοίχως, πρέπει να επιτευχθούν οι στόχοι ακόμα και με θεσμικά και κατασταλτικά μέτρα.

Άτομα τα οποία κατέχουν θέση δημόσιου θεσμικού λειτουργού δύναται να διατηρούν κυρίως παρασκηνιακά ένα δίκτυο άτυπων σχέσεων μεταξύ των αξιωματούχων της δικαστικής εξουσίας κυρίως δια τρίτων προσώπων,²⁸² οι οποίοι λόγω των ισχυρών σχέσεων και της αλληλεξάρτησης που υφίσταται μεταξύ των δυο ομάδων, καθόσον η αξιολόγηση και

²⁷⁹ Σε μια χώρα όπου οι ανώτατοι Δικαστικοί Λειτουργοί επιλέγονται από την Κυβέρνηση και το Υπουργικό Συμβούλιο, ενώ ο Άρειος Πάγος ενώ τεκμηριώνει τις αποφάσεις που εκδίδει και στοιχειοθετεί με την ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία του με την ελληνική νομολογία, δεν αναφέρει στις αποφάσεις του καμία άλλη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου του Στρασβούργου.

²⁸⁰ Η κρίση εμπιστοσύνης στην αμεροληψία διεξαγωγής της ανάκρισης από την αστυνομία είναι βασικά προβλήματα που οι συμμετέχοντες στην έρευνα δήλωσαν ότι αντιμετωπίζουν. Βλέπε Βιδάλη Σ. «Όψεις της ανάκρισης επι υποθέσεων εγκλημάτων των ισχυρών και οργανωμένου εγκλήματος» σε Βιδάλη, Σ., Κουλούρης, Ν., Παπαχαράλαμπος., Χ Εγκλήματα των Ισχυρών : Διαφθορά, Οικονομικό και οργανωμένο έγκλημα, Αθήνα Εκδόσεις ΕΑΠ σ.328.

²⁸¹ Βλέπε Ν.4622/2019 και το άρθρο 101. <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/545222/nomos-4622-2019>

²⁸² Ράικος, Δ. (2006), Δημόσια Διοίκηση και Διαφθορά. Αθήνα- Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα, σ.101.

η επαγγελματική πορεία στα ανώτατα επίπεδα της δικαιοσύνης εξαρτάται από το Υπουργικό Συμβούλιο, μπορούν να ασκούν επιρροή σε δικαστές ανταλλακτικά, ενώ παράλληλα επιτρέπεται σε δικαστικούς λειτουργούς να καταλαμβάνουν πολιτικές θέσεις μετά τη συνταξιοδότηση τους. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να αμφισβητείται η αμεροληψία του δικαστικού σώματος και να αναπτύσσεται περαιτέρω η Διαφθορά και η επέκταση της ανομίας.²⁸³

Η επιρροή αυτή μπορεί να εκδηλώνεται με διάφορους τρόπους, όπως είναι η επιλεκτική νομοθέτηση προκειμένου να εξυπηρετηθούν τα συμφέροντα των δικαστών, όπως για παράδειγμα η εξαίρεση των μισθολογικών περικοπών κατά την διάρκεια της κρίσης²⁸⁴, είτε η επιλεκτική μεταχείριση κατά το στάδιο της προδικασίας και της δίωξης οικονομικά ισχυρών, είτε αξιοποιώντας (τα παραθυράκια του νόμου) κατά την διαδικασία άμυνας του υπόπτου και κατά το στάδιο της απονομής της δικαιοσύνης²⁸⁵

Η κοινή κοινωνική καταγωγή δικαστών και πολιτικών, το κύρος, η πολιτική θεσμική ισχύ και η δυνατότητα συγκάλυψης, παράγει αρκετούς βαθμούς ελευθέριας έτσι ώστε να αναπτυχθούν δίκτυα σχέσεων μεταξύ των ατόμων, που αναπτύσσονται κυρίως παρασκηνακά από όλες τις ελίτ που συναναστρέφονται και αναπτύσσουν δεσμούς εξάρτησης²⁸⁶.

Τα τρίτα πρόσωπα χρησιμοποιώντας λανθάνουσες λειτουργίες οι οποίες δύσκολα εξιχνιάζονται, μπορούν να στηρίζονται είτε σε κοινές αντιλήψεις πολιτικών αντιλήψεων, είτε να ανήκουν σε μασονικές δομές που εξαιτίας της ιδιότητας των εκπροσωπούμενων πλευρών μπορούν να επηρεάσουν και την έκβαση των δικών αλλά και την απαλλαγή από την τιμωρία των ισχυρών.

Η Διαφθορά στο σύστημα ποινικής Δικαιοσύνης διαχρονικά χαρακτηρίζεται από διάφορες παθογένειες. Η εξάρτηση των διωκτικών αρχών από την εκτελεστική εξουσία, με την παράλληλη συγκαλυμμένη αδρανοποίηση και την εξουδετέρωση του επίσημου κοινωνικού ελέγχου, μέσα από αιφνίδιες θεσμικές μεταβολές, καταργήσεις και συγχωνεύσεις δικαστικών

²⁸³ Κοσμάτος, Κ.Gounev, Ph (2012), όπ. Παρ. σ.52

²⁸⁴ Αντισυνταγματικές κρίθηκαν οι περικοπές δαπανών για το χρονικό διάστημα 1.8.2012. έως και 30.6.2014 απόφαση η οποία αναφέρεται στις διατάξεις των νόμων 4270/2014 & 4307/2014. Απόφαση Μισθοδικείου 88/2013.

²⁸⁵ Ράικος, Δ. (2006), όπ παρ., σ. 73.

²⁸⁶ Ενδεχομένως να συνδέεται και η λίστα παρακολούθησεων που αφορούσε διάφορους κρατικούς και παρακρατικούς μηχανισμούς και τρίτων προσώπων οι οποίοι δεν κατείχαν θεσμική ιδιότητα που εντοπίστηκαν να παρακολουθούνται από την ΕΥΠ με το πρόσχημα της Εθνικής Ασφάλειας, προκειμένου να είναι δυνατό να εντοπιστούν (οι αχυράνθρωποι) και με ποιους έχει επαφή ο παρακολουθούμενος.
<https://tvxs.gr/news/ellada/poioi-kai-giati-parakoloythoyntan-apo-maksimoy/>

αρχών και σωμάτων ασφάλειας επιτυγχάνονται από την κοινωνική συναίνεση στη βάση αλληλεξάρτησης και αλληλοεξυπηρετήσεων μέσω των διαπροσωπικών και κοινωνικών δικτύων.

Η διείσδυση της πολιτικής κομματικής πελατείας στην Κρατική Μηχανή αναπτύσσει τις σχέσεις μεταξύ της μεγάλης και της μικρής Διαφθοράς στην Ελλάδα. Η παγίωση των πελατειακών σχέσεων σε διάφορες διασκορπισμένες κεντρικές και αποκεντρωμένες μονάδες διατηρούν το φαινόμενο της Διαφθοράς.

Τα πολιτικά προνόμια έναντι των οικονομικών ή και των ηθικών ωφελημάτων συνάζουν θεσμικά με τους κοινούς στόχους στην συνεχόμενη αύξηση της οικονομικής ανάπτυξης και της διατήρησης της θέσης εξουσίας εκμεταλλευόμενοι την Τεχνο-επιστημονική κατάρτιση των υπηρεσιακών παραγόντων, δρώντας με σκοπό τις αυξήσεις και τις ικανοποιήσεις των προσδοκιών ακολουθούν μια νομιμοφανή διαδικασία, η οποία αναγνωρίζεται κοινωνικά, ως η επιτυχία για παράδειγμα ενός έργου, ως μέσο ικανοποίησης των προσωπικών ωφελημάτων καθώς η κοινωνική αναγνώριση και της πραγμάτωσης του σκοπού, εργαλειοποιείται μέσω του Κρατικού Μηχανισμού προς την νομιμοποίηση των παράτυπων και παράνομων μέσων που ακολουθούν²⁸⁷.

Οι λανθάνουσες αυτές λειτουργίες επεκτείνονται στην δομή των κοινωνικών λειτουργιών για την εξυπηρέτηση ιδίων συμφερόντων, όσο πιο κοντά βρίσκεται το άτομο στο σύστημα επιρροής τόσο πιο πολλές πιθανότητες έχει να διεκπεραιώσει τα βιοτικά του συμφέροντα, τα οποία προσδοκά στη σταθερή κοινωνική επιβίωση. Παράλληλα παρατηρείται η έλλειψη ανάλυσης συνεπειών που συνοδεύουν τα νομοσχέδια καθώς και η σχετική κωδικοποίηση της νομοθεσίας σχετικά με το οργανωμένο έγκλημα την Διαφθορά υψηλών προσώπων.

9. Κριτικά Σχόλια και Συμπεράσματα

Χωρίς καμία αμφιβολία η Διαφθορά καθίσταται ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες που επιδρούν αρνητικά στην οικονομία, και στους δημοκρατικούς θεσμούς. Στην Ελλάδα τα κενά και οι ασάφειες που παρατηρούνται στον ορισμό του Οικονομικού-Εγκλήματος και της Διαφθοράς σε Εθνικό και Διεθνές Επίπεδο είναι μια επιλεκτική διαδικασία, καθώς ο Νομοθέτης πάνω σε αυτό το περιβάλλον έχει αναπτύξει γκρίζες ζώνες, στις οποίες ευδοκimeί το οικονομικό έγκλημα.

²⁸⁷ Βασιλαντωνοπούλου. Το έγκλημα του λευκού περιλαίμιου από εγκληματολογική και θυματολογική σκοπιά Διδακτορική Διατριβή (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου 2012. Σελ. 104.

Ένα από τα βασικότερα ζητήματα που ανακύπτει κάθε φορά που επικεντρωνόμαστε στα εγκλήματα του Λευκού Κολάρου είναι η ποινική τυποποίηση των εγκλημάτων αυτών. Το αποτέλεσμα αυτό δημιουργείται από την ασάφεια που έχει δημιουργηθεί της εκ γενετής σχεδόν εγκληματικότητας του Λευκού Κολάρου²⁸⁸ ως αποτέλεσμα των ενδογενών αντιφάσεων.

Από το νομοθετικό ιστορικό το οποίο αναλύθηκε ανωτέρω, διαπιστώθηκε ότι ο Εθνικός Νομοθέτης έχει προβεί σε πλείονες νομοθετικές παρεμβάσεις, έτσι ώστε να αντιμετωπιστεί η Διαφθορά. Παράλληλα όμως αν κανείς δεν μπορεί να ελέγχει τις Τράπεζες, τότε κανείς δεν μπορεί να ελέγξει και την Οικονομία.²⁸⁹ Για να είναι δυνατή η αντιμετώπιση της Διαφθοράς²⁹⁰, οι ιδιωτικές Τράπεζες θα πρέπει να ελέγχονται, καθώς ο πραγματικός πλούτος κρύβεται στις εταιρείες και τους φορολογικούς παραδείσους και στις σχέσεις που αναπτύσσουν οι ιδιώτες, με πολιτικούς και επιχειρηματίες με τις Τράπεζες, είτε αυτοπροσώπως, είτε δια αντιπροσώπων, είτε χρησιμοποιώντας αχυράνθρωπους²⁹¹. Η ανιχνευσιμότητα των χρηματοοικονομικών ροών είναι εφικτή καθόσον τα στοιχεία που εμπεριέχονται στα δεδομένα των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων δύναται να ελεγχθούν από την Τράπεζα της Ελλάδος.

Τα τελευταία χρόνια οι Έλληνες Πολίτες επωμίστηκαν τα βάρη και τις συνέπειες των παράνομων πράξεων πολιτικών και τραπεζικών υπαλλήλων οι οποίοι δρούσαν σε εθνικό, ευρωπαϊκό, και διεθνές επίπεδο. Οι πολιτικές λιτότητας που επιλέχθηκαν να εφαρμοστούν ήταν επώδυνες για μεγάλο μέρος του πληθυσμού, ενώ παράλληλα η απουσία αποτελεσματικών ελέγχων οδήγησε τους Διεθνείς Οργανισμούς στην ανάγκη να προβούν σε

---

²⁸⁸ Κατά την Κριτική Εγκληματολογία η επιλεκτικότητα και η ανισότητα που δημιουργείται κατά την εφαρμογή του Νόμου, είναι απόρροια του γεγονότος ότι οι νόμοι που θεσπίζονται, δημιουργούνται έτσι ώστε να εξυπηρετούνται τα συμφέροντα της πολιτικής και οικονομική ελίτ της κυρίαρχης τάξης. Με αυτό συνεπάγεται ότι ο Νόμος εφαρμόζεται ανισομερώς χωρίς να λαμβάνει υπόψη του τις κοινωνικές βλάβες που προκαλεί η ανισότητα αυτή.

²⁸⁹ Στην Λίστα Φαλτσιανί συμπεριλήφθηκε μεταξύ άλλων τα ονόματα 1300 Ελλήνων.

²⁹⁰ Για να είναι δυνατό να εξιχνιαστούν τα εγκλήματα τις κυρίαρχης τάξης και οι παράνομες επιχειρησιακές δραστηριότητες θα πρέπει να αναπτυχθούν πολιτικές αντιμετώπισης και εξιχνίασης του μαύρου χρήματος σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο, καθόσον τα περισσότερα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα είναι εκτεθειμένα σε περίπλοκα χρηματοοικονομικά προϊόντα τα οποία αφορούν μετόχους - ιδιώτες με διαφορετικές υπηκοότητες με αποτέλεσμα την διαφορετική ποινική αντιμετώπιση σε κάθε Κράτος Μέλος της Ευρωζώνης, ενώ παράλληλα τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα δρουν και λειτουργούν υπο ανταγωνιστικές διαδικασίες στα Κράτη Μέλη.

²⁹¹ Ο συμβιωτικός χαρακτήρας του φαινομένου και η ανάπτυξη του δικτύου που δημιουργείται στο μεταίχμιο μεταξύ παρανομίας και νομιμότητας καλύπτεται από πλήρη αθεατότητα καθόσον τα αδιαφανή δίκτυα μεταξύ των προσώπων δρουν σε κέντρα της πολιτικής και οικονομικής εξουσίας ενεργοποιούνται θεσμικά και πολιτικά έτσι ώστε δια του νομοθετικού πλαισίου να αντιμετωπίσουν φαινόμενα αποκαλύψεις των πράξεων τους.

σημαντικές συστάσεις συμμόρφωσης του Κράτους σε Ευρωπαϊκούς και Διεθνείς Κανόνες νομοθετήσεις²⁹².

Ενώ η Ελλάδα έχει θεσπίσει ένα ολόκληρο στρατηγικό πλαίσιο για την καταπολέμηση της Διαφθοράς, παράλληλα έχει μεριμνήσει και για την αποποινικοποίηση συγκεκριμένων συμπεριφορών, όπως η προστασία των ελεγκτικών μηχανισμών²⁹³ της Ε.Α.Δ., ενώ παράλληλα εξακολουθείται να διαπιστώνεται η αναποτελεσματικότητα εξιχνίασης φαινομένων Διαφθοράς στα πρόσωπα υψηλού επιπέδου.²⁹⁴ Η αναποτελεσματικότητα αυτή επεκτείνεται και στην Οικονομική Εισαγγελία²⁹⁵ η οποία ελλείψει διοικητικού και δικαστικού προσωπικού υψηλής ειδίκευσης, σε συνάρτηση με την απουσία ανάπτυξης ψηφιακών εργαλείων για τον εντοπισμό εξιχνίασης οικονομικών εγκλημάτων επιβεβαιώνει την ανάγκη επίβλεψης της χώρας μας από ξένους ανεξάρτητους παρατηρητές.

Οι συνεχόμενες νομοθετικές τροποποιήσεις²⁹⁶ που αφορούν τα αδικήματα Διαφθοράς σε συνάρτηση με τις διαδοχικές τροποποιήσεις των διατάξεων αναφορικά με τους Εισαγγελείς ειδικών καθηκόντων δημιούργησε συνθήκες ανάπτυξης αβεβαιότητας δικαίου. Αυτές οι συνεχόμενες και διαρκείς και πολυάριθμες τροποποιήσεις έχουν δημιουργήσει περισσότερη σύγχυση και νομική ασάφεια με αποτέλεσμα την συνεχή ανάπτυξη του φαινομένου της Διαφθοράς²⁹⁷, δημιουργώντας παράλληλα ένα περιβάλλον ατιμωρησίας των ισχυρών στους

²⁹² Ακεραιότητα χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων στην Ελλάδα. Κεφάλαιο 2. <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/9789264303997-el.pdf?expires=1719476494&id=id&accname=guest&checksum=D4ADA7B6D889D80AA55951D6B6444BFB>

²⁹³ Βλέπε Ν.4622/2019 άρθρο 101, παρα.1. **1. Ο Πρόεδρος, τα μέλη του Συμβουλίου Διοίκησης, ο Διοικητής, ο Επιτεφάλης της Μονάδας Επιθεωρήσεων και Ελέγχων, οι Επιθεωρητές-Ελεγκτές, και οι υπόλοιποι υπάλληλοι της Αρχής, εν ενεργεία και διατελέσαντες, που ασκούν ελεγκτικά ή προανακριτικά καθήκοντα, δεν εξετάζονται, δεν διώκονται και δεν ενάγονται για αιτιολογημένη γνώμη ή εισήγηση ή πρόταση που διατύπωσαν ή για πράξεις ή παραλείψεις που ενήργησαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Εξαιρούνται των ανωτέρω η περίπτωση δόλου, η παραβίαση του απορρήτου των πληροφοριών και στοιχείων που περιήλθαν σε γνώση τους κατά την άσκηση των καθηκόντων τους και η παράβαση του καθήκοντος εχεμύθειας, που ορίζεται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου.**

²⁹⁴ Μήνυση από στρατηγό των «αδιάφθωρων» της ΕΛΑΣ <https://www.documentonews.gr/article/minysi-gia-taki-theodorikako-dorodokoyse-me-theseis-gia-na-ton-kalypsoyn-tin-kyriaki-sto-documento/>

²⁹⁵ Η κατανόηση και η ερμηνεία διαφόρων άυλων στοιχείων όπως η ανάλυση των ποιοτικών δεδομένων από την Οικονομική Εισαγγελία Αθηνών, η διαχείριση και το βάθος της Στρατηγικής Ανάλυσης του Management, καθώς και επιλεκτικές νομοθετικές μετατροπές, θα απέτρεπαν και την νόθευση χρηματοπιστωτικών καταστάσεων αλλά και με την εφαρμογή στην διοίκηση συστημάτων η διατήρηση των πληροφοριών από της Ανεξάρτητες Αρχές Διοικητικών ελέγχων θα έκαμπε τα κοινωνικά δίκτυα δομικής και θεσμικής ολοκλήρωσης τα οποία στηρίζονται κατά κύριο λόγο στις πελατειακές σχέσεις είτε σε τοπικό είτε σε ευρωπαϊκό είτε σε διεθνές επίπεδο. Σκοπός των συστημάτων Ποιότητας ISO είναι η τεκμηρίωση της αξιοπιστίας του Ελληνικού Διοικητικού Μηχανισμού ο οποίος θα είχε ως αποτέλεσμα την εξασφάλιση την εμπιστοσύνης στη λειτουργία της Ελληνικής Αστυνομίας της Ελληνικής Δικαιοσύνης του Διοικητικού μηχανισμού στην Χώρα.

²⁹⁶ Βλ. Ν. 4637/2019, Ν.4640/2019, Ν.4689/2020 και τον ισχύοντα Ν.4745/2020 και το άρθρο 53 αυτού.

²⁹⁷ Μη τυποποιημένες μορφές διαφθοράς στην Ελλάδα είναι η ευνοιοκρατία, οι πελατειακές σχέσεις, η οικογενειοκρατία – ο νεποτισμός, το lobbying.

οποίους εναπόκειται εν τέλη η πρωτοβουλία τιμώρησης και θέσπισης κανόνων των πράξεων Διαφθοράς στα υψηλά πολιτικά και θεσμικά όργανα τις Πολιτείας.

Παράλληλα από το 2020 η αναδρομική ισχύς ηπιότερου ποινικού νόμου έχει τεθεί σε εφαρμογή σε μια σειρά από υποθέσεις όπου εμπλέκονται πολιτικά πρόσωπα²⁹⁸. Παράλληλα οι διατάξεις που σχετίζονται με την ασυλία πολιτικών προσώπων (βουλευτών και υπουργών) που επικαιροποιήθηκαν συνταγματικά το 2019 και τέθηκαν σε ισχύ το 2020 είχε ως αποτέλεσμα την παραγραφή ποινικών αδικημάτων για υποθέσεις Διαφθοράς²⁹⁹. Δεδομένου της παγκοσμιοποίησης και της ύπαρξης δεσμευτικών Αποφάσεων Ευρωπαϊκών Δικαστηρίων οι ανώτατοι Δικαστικοί Λειτουργοί παρουσιάζουν δυο όψεις, από την μια την αιτιολογία των αποφάσεων, αλλά από την άλλη την υψηλή εσωστρέφεια, που παρουσιάζει ειδικά όταν αρνείται να δεχθεί τις νέες συνθήκες που δημιουργούνται στις Ευρωπαϊκές και Εθνικές νομολογιακές τάσεις και προκλήσεις των καιρών³⁰⁰.

Η επιλεκτική παραγωγή Νομοθετικών Διαδικασιών³⁰¹ και η αντιμετώπιση του εγκλήματος σε συνάρτηση με την επιλεκτική διαδικασία του ποινικό-κατασταλτικού συστήματος αντικατοπτρίζει την κυριαρχία των ισχυρών κοινωνικών δυνάμεων που έχουν την εξουσία να θεσμοθετούν κανόνες υπέρ των συμφερόντων τους, αυτή η διεργασία αμβλύνει τις κοινωνικές ανισότητες καθότι το κοινωνικό status του δράστη κατά την απονομή της Δικαιοσύνης επιβιώνει την πολιτική διάσταση της Νομοθέτησης εξαιτίας της ετικέτας που προσδίδεται στην ιδιότητα του δράστη.

²⁹⁸ Έγγραφο Εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής Έκθεση του 2021 για το Κράτος Δικαίου στην Ελλάδα. Βλέπε σελ.9

https://eurlex.europa.eu/legalcontent/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021SC0709&from=EN.%20%20%202022:%20https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/21_1_194014_coun_chap_greece_en.pdf.

²⁹⁹ Οι διατάξεις του Συντάγματος σχετικά με την ασυλία των βουλευτών και των υπουργών τροποποιήθηκαν το 2019, επιπλέον της κατάργησης της ειδικής αποσβεστικής προθεσμίας, με αποτέλεσμα την άρση ορισμένων σημαντικών νομικών εμποδίων στη δίωξη της διαφθοράς σε υψηλό επίπεδο, ιδίως όσον αφορά την κατάργηση της προθεσμίας για την έκδοση από τη Βουλή απόφασης άσκησης δίωξης κατά διατελούντων ή διατελεσάντων υπουργών). Οι οικείες διατάξεις τέθηκαν σε ισχύ στις 28 Νοεμβρίου 2019 και δεν εφαρμόζονται αναδρομικά. Οι πληροφορίες ελήφθησαν κατά την επίσκεψη στην Ελλάδα. Δεν έχουν παρασχεθεί αριθμητικά στοιχεία σχετικά με τη διεκπεραίωση υποθέσεων βάσει των νέων διατάξεων. Βλέπε ό.π σελ.9

https://eurlex.europa.eu/legalcontent/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021SC0709&from=EN.%20%20%202022:%20https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/21_1_194014_coun_chap_greece_en.pdf.

³⁰⁰ Βλέπε απόφαση Ζουμπούλης Κατά Ελλάδος της 04.06.2024 (Αριθ.3) <https://www.echr.caselaw.com/apofaseis-edda/aporripsi-agogis-apozimiosis-kata-tou-dimosiou-os-aporadektis-gia-prodilo-sfalma-ton-dikaston-allagi-nomologias-tou-ste-paraviasi-prosvasis-se-dikastirio/>

³⁰¹ Η ψήφιση των νόμων, που αποβλέπουν στην εξισορρόπηση δαπανών του Κρατικού Προϋπολογισμού, προϋποθέτει την εξέταση πολλαπλών πολιτικών επιλογών των Εθνικών Αρχών, οι οποίες στα πλαίσια της ευρείας διακριτικής ευχέρειας καλούνται να επιλέξουν μεταξύ πολλαπλών στρατηγικών, έτσι ώστε να αντιμετωπιστεί η, άνευ προηγουμένου, εξαιρετική κρίση της Ελληνικής σύγχρονης ιστορίας, η οποία αποτέλεσε μέρος ενός ευρύτερου προγράμματος δημοσιονομικής προσαρμογής.

Οι λιγοστές προειδοποιήσεις επιστημονικών φορέων για την ανάγκη παρέμβασης των Αρχών πριν την εμφάνιση της Κρίσης ήταν υπαρκτές, αλλά ο συνδυασμός πολλαπλών εξωγενών και εσωτερικών παραγόντων που οδήγησαν την χώρα στα πρόθυρα της Χρεοκοπίας. Τα Χρηματοοικονομικά Ιδρύματα εκτέθηκαν σε παράγωγα επενδυτικά προϊόντα με αποτέλεσμα, αυτές οι ριψοκίνδυνες επενδύσεις, να μην έχουν κοστολογηθεί ορθά καθόσον τα μοντέλα πρόβλεψης για την απόδοση κινδύνου, είτε αποκρύφθηκαν (ασύμμετρη πληροφόρηση), είτε λειτούργησαν παρασκηνιακά έτσι ώστε να επωφεληθούν οι πιστωτές κινδύνου στις δευτερογενείς αγορές χρήματος.

Η Κριτική εγκληματολογία ανέδειξε την επιλεκτικότητα κατά την θέσπιση των Νόμων όσο και την εγκληματικότητα κατά την εφαρμογή του Νόμου που αφορά την Δικαστική Εξουσία και τους Ελεγκτικούς Μηχανισμούς. Η θεωρία του Austin Turk ανέδειξε τις κοινωνικές ανισότητες και τις αδικίες που έχουν διαπιστωθεί εκ μέρους της Δικαιοσύνης η οποία αλληλεξαρτάται από την Νομοθετική Εξουσία. Αυτό σημαίνει ότι οι συγκεκριμένες ομάδες συνδέονται μεταξύ τους, καθώς Δικαστικοί, Νομοθετικοί και Οικονομικοί Παράγοντες δρουν υπό την εκπλήρωση ειδικών προνομίων που προσφέρει η μια Εξουσία στην άλλη.

Δεδομένου ότι η Κυβερνητική Διαφθορά έχει συστημικό χαρακτήρα³⁰² κρίνεται σκόπιμο να αναφερθεί ότι στην Ελλάδα η επιστημονική ανάλυση θεμελιωδών μεγεθών, η οποία θα μπορούσε να διενεργείται από εμπείρους αναλυτές και δεν εφαρμόζεται³⁰³ καθότι και από τα μοντέλα ανάλυσης της Διαφθοράς δεν προσμετρείται η Διαφθορά, αλλά ο δείκτης σε σχέση με την αντίληψη για την Διαφθορά στην Ελλάδα.

Το Κράτος Δικαίου στην Ελλάδα περιλαμβάνει θεμελιώδεις αρχές όπως αυτές τις διάκρισης των εξουσιών και των συνταγματικών προστατευμένων θεμελιακών δικαιωμάτων του ανθρώπου, παρα όλα αυτά οι δικαστικές αρχές έχουν επικριθεί έντονα καθόσον εμφανίζεται ότι η δικαστική ανεξαρτησία επηρεάζεται από εξωγενείς παράγοντες (lobbying) και άλλες συναφείς οντότητες.

Παράλληλα εμφανίζεται ότι έξω-νομικοί παράγοντες ασκούν άμεση επιρροή στο σύστημα απονομής της δικαιοσύνης, καθόσον από το προαναφερόμενο ιστορικό εμφανίζεται ότι άτομα

³⁰² Γασπαρινάτου Μ. 2019. «Πολιτική διαφθορά και χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων στην Ελλάδα». Στο Βιδαλή , Σ., Κουλούρης, Ν., Παπαχαράλαμπος., Χ Εγκλήματα των Ισχυρών : Διαφθορά, Οικονομικό και οργανωμένο έγκλημα , Αθήνα Εκδόσεις ΕΑΠ σ.171-183

³⁰³ Έχει επισημανθεί και έχει αμφισβητηθεί η ανεξαρτησία και η μεροληψία και της FATF , ενώ και η Ευρωπαϊκή ένωση και ο ΟΗΕ έχουν χαρακτηριστεί κριθεί για την αδυναμία επίλυσης προβλημάτων ελλείπει αντανάκλαστικά και έντονες γραφειοκρατικές διαδικασίας που συνοδεύονται από την έλλειψη πλήρους οργανώσεις και την αντιμετώπιση φαινομένων διαφθοράς σε όλα τα θεσμικά επίπεδα.

με οικονομική και πολιτική δύναμη αθωώθηκαν³⁰⁴ ενώ άτομα από κατώτερα κοινωνικά στρώματα τιμωρούνται αυστηρότερα.

Από το ιστορικό που αναπτύχθηκε στην παρούσα εργασία κατέστη σαφές ότι οι ενέργειες αντιμετώπισης της Διαφθοράς σε θεσμικό επίπεδο παραμένει ζητούμενο. Δεδομένου ότι Κρατικοί Αξιωματούχοι αναλαμβάνουν να θεσμοθετήσουν κανόνες ενώ παράλληλα οι συνέχεις τροποποιήσεις και αλληλοκαλύψεις νομοθετικών διατάξεων σε συνάρτηση με το γεγονός ότι ο κατακερματισμός των νομοθετικών διατάξεων ευνοεί τα φαινόμενα Διαφθοράς, επιβεβαιώνοντας την άποψη ότι εν τέλει ο Κρατικός Μηχανισμός αντί να μεριμνά για την προστασία των υπέρτατων κοινωνικών αγαθών προστατεύει τα συμφέροντα των υψηλών κοινωνικών στρωμάτων της πολιτικής και Τραπεζικής ελίτ της Χώρας.

Όπως προαναφέρθηκε με την αλλαγή του καταστατικού της ΤτΕ δημιουργήθηκε η απεμπόληση, σημαντικών δικαιωμάτων της οποιασδήποτε Εθνικής Κυβέρνησης αναφορικά με την εποπτεία στα πιστωτικά ιδρύματα, σε συγκεκριμένα χρηματοδοτικά ιδρύματα, στις ασφαλιστικές και αντασφαλιστικές επιχειρήσεις, στους διανομείς ασφαλιστικών προϊόντων καθώς και στα ιδρύματα του χρηματοπιστωτικού τομέα υπό εκκαθάριση. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα ότι η ΤτΕ ως Ανώνυμη Εταιρεία με την απολυτή πλειοψηφία των μετόχων της, αναλαμβάνει την απόλυτη κυριαρχία της εποπτείας όλων των μηχανισμών, όλων των ιδρυμάτων και το Ελληνικό Δημόσιο αρκείται σε 9% των μετοχών, χωρίς να επιτρέπεται καταστατικά να κατέχει αμέσως ή εμμέσως μετοχές που υπερβαίνουν στο σύνολο τους το 35%. Η Ελληνική Κυβέρνηση μετέχει δια οριζόμενου, από το Υπουργείο Οικονομικών Επιτρόπου του Κράτους που μετέχει των γενικών συνελεύσεων και των συνεδριάσεων άνευ ψήφου.

Δεδομένου του προαναφερθέντος ιστορικού εμφανίζεται ότι οι νομοθετικές τροποποιήσεις οι οποίες πραγματοποιήθηκαν στο Εθνικό Δίκαιο, σχετίζονται άμεσα με τον Νόμο περί ευθύνης Υπουργών, σε συνάρτηση με το ακαταδίωκτο των Τραπεζικών Υπαλλήλων, και δια της παρεχόμενης αμνηστίας, οι ως άνω κατά το νόμο αρμόδιοι «υπάλληλοι» νομοθετικά απαλλάχθηκαν από οποιαδήποτε δίωξη. Παράλληλα με τις ως άνω προαναφερθείσες ενέργειες το Ελληνικό Δημόσιο απεμπόλησε την οικονομική και πολιτική του ανεξαρτησία στην Ελλάδα.

Μια επένδυση στη μόρφωση θα απέδιδε τον μεγαλύτερο κίνδυνο στον Καπιταλισμό.

³⁰⁴ Βλέπε υπόθεση Siemens, Novartis, Τραπεζικών Στελεχών κ.λ.π.

Βιβλιογραφία

Ελληνική Βιβλιογραφία

Ανδρουλάκης Ν. Ι Δαλακούρας Θ. Ι Γιαννίδης Ι.Ι Αναγνωστόπουλος. Η. Κώδικας Ποινικής Δικονομίας , Νομολογία κατ' άρθρον 2^η εκδ. Π.Ν. Σάκκουλας, σελ.147, Παπαδαμακης Α., Ποινική Δικονομία,10^η εκδ. 2019.

Ανδρουλάκη, Το παγκόσμιο νομικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση της Διαφθοράς στο 6^ο Συνέδριο Ένωσης Ελλήνων Ποινικολόγων – Ποινική Διαχείριση της Δωροδοκίας – Δυνατότητες και Όρια. 2013.

Βασιλαντωνοπούλου Β. Το Έγκλημα του Λευκού Περιλαίμιου από εγκληματολογική και θυματολογική σκοπιά. Διδακτορική Διατριβή (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου 2012)

Βασιλαντωνοπούλου, Β. «Λευκά Κολάρα» και Οικονομικό Έγκλημα. Κοινωνική Βλάβη και αντεγκληματική πολιτική, Αθήνα Π.Ν. Σάκκουλας. 2014.

Βασιλαντωνοπούλου, Β. Εγκλήματα των Ισχυρών : Οικονομικό, Οργανωμένο Έγκλημα και Διαφθορά. Η αντεγκληματική Πολιτική για το Ξέπλυμα Βρώμικου Χρήματος ως λανθάνουσα οικονομική διακυβέρνηση. Στο Σ. Βιδάλη Ν. Κουλούρης, & Χ. Παπαχαλαράμους, 2019.

Βιδάλη, Σ., Κουλούρης Ν. Αποκλίνουσα συμπεριφορά και Ποινικό φαινόμενο. Αθήνα, Νομική Βιβλιοθήκη. 2012.

Βιδάλη, Σ. Αντεγκληματική Πολιτική. Από τη Μικροεγκληματικότητα έως το Οργανωμένο Έγκλημα., Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη. 2014.

Βιδάλη, Σ. Πέρα από τα όρια. Η αντεγκληματική Πολιτική Σήμερα. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη. 2017

Βιδάλη, Σ., Κουλούρης, Ν. Παπαχαλαράμους, Χ., Εγκλήματα των ισχυρών : Οικονομικό, οργανωμένο έγκλημα και Διαφθορά. Αθήνα: Εκδόσεις ΕΑΠ, 2019.

Βιδάλη Σ.(2019), «Όψεις της ανάκρισης σε υποθέσεις εγκλημάτων των ισχυρών και οργανωμένου εγκλήματος Κουλούρης Ν.Κ. Παπαχαλαράμους Χ. «Εγκλήματα των ισχυρών: Διαφθορά ,οικονομικό και οργανωμένο έγκλημα» Αθήνα Εκδόσεις ΕΑΠ 2019

Γέροντας, Απ. Λύτρας., Απ. Παυλόπουλος, ρ. Σιουτης, Γλ.& Φλογαίτης, Σ., Διοικητικό Δίκαιο Αθήνα Κομοτηνή : Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλας σελ.303., επ. Μπάρμπας ., Ν (2016) Στοιχεία Δημοσιονομικού Δικαίου ΣΤ., Έκδοση Αθήνα Θεσσαλονίκη : Εκδόσεις , Σάκκουλα, σελ.142, 179, Σπηλιωτόπουλος, Επ (2015) Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου . Τόμος 2, 13 Έκδοση. Αθήνα : Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 2004

Γασπαρινάτου Μ., «Πολιτικής Διαφθορά και χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων στην Ελλάδα» Εγκλήματα των Ισχυρών : Οικονομικό, Οργανωμένο. «Πολιτικής Διαφθορά και χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων στην Ελλάδα» Στο Σ. Βιδάλη Ν. Κουλούρης, & Χ. Παπαχαλαράμους, 2019.

Δασκαλάκης, Η εγκληματολογία της κοινωνικής αντίδρασης, ΑΝΤ,ν. Σάκκουλας Αθήνα-Κομοτηνή 1985.

Δημόπουλος Χ, «Η ΔΙΑΦΘΟΡΑ» (Αθήνα Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2005).

Ζαχαριάδης (2014),ο.π.σελ874-876, Α. Ζαχαριάδης(2016),.

Καϊάφα - Γκμπάντι Μ. *Το Ευρωπαϊκό εγχείρημα διαμόρφωσης κοινών ποινικών κανόνων – Οι ουσιαστικές Διατάξεις του κατά το νέο τροποποιημένο σχέδιο των προτάσεως Φλωρεντίας , 2007_ Ποιν.Χρ. 2001* καθώς και τις σκέψεις της Πράσινης Βίβλου για τη Δημιουργία μιας Ευρωπαϊκής Εισαγγελικής Αρχής αναφορικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ. (COM (2001)715 τελικό .11.12.2001

Κουρούτζας, Χ. Το έγκλημα αποδίδει. Κρατικά Εταιρικά Εγκλήματα στην Ελλάδα. Εγκλήματα των Ισχυρών : Οικονομικό, Οργανωμένο Έγκλημα και Διαφθορά. Η αντεγκληματική Πολιτική για το Ξέπλυμα Βρώμικου Χρήματος ως λανθάνουσα οικονομική διακυβέρνηση. Στο Σ. Βιδάλη Ν. Κουλούρης, & Χ. Παπαχαλαράμπος, Αθήνας Ε.Α.Π. (2019)

Κουράκης Ν. (2002) «Η Διαφθορά ως πρόβλημα της ελληνικής αντεγκληματικής πολιτικής» Ποινικός Λόγος 1/2002.

Κουράκης, Ν Κοινωνική Δικαιοσύνη . Μεταλλάσσοντας τις προκλήσεις σε ευκαιρίες. Αθήνα, Αντ. Ν. Σάκκουλα ΕΕ σελ.239. (2017)

Κουράκης Ν. *Καταπολεμώντας τη Διαφθορά στην Ελλάδα, συμβολή στον Τιμητικό Τόμο Ν. Κουράκη (επιμ. Γασπαρινάτου Μ) Έγκλημα και ποινική καταστολή σε εποχή κρίσης’’* Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα .2016

Κουλούρης «Εγκλήματα των Ισχυρών» Διαφθορά , οικονομικό και οργανωμένο έγκλημα. Εκδόσεις ΕΑΠ,2019

Κοκκίδου Α., Οι αρμοδιότητες του ελεγκτικού συνεδρίου κατά το αναθεωρημένο άρθρο 98 του Συντάγματος , Σάκκουλας,2004.

Λάζος Γ. Κριτική Εγκληματολογική (Αθήνα Νομική Βιβλιοθήκη, 2007)

Μπάρμπας Ν. Στοιχεία Δημοσιονομικού Δικαίου ΣΤ Έκδοση . Αθήνα – Θεσσαλονίκη Εκδοσεις Σάκκουλα , 2016.

Μπιζελίκης Ν. Η Διαφθορά ως νομικό πολιτικό πρόβλημα ‘ Ποινικά Χρονικά Τ. ΝΘ. (2009)

Μπιτζελίκης, Ν. Η Διαφθορά ως νομικό και πολιτικό πρόβλημα. Στο Πιτσέλα, Αγγ.(επιμ), Εγκληματολογικές Αναζητήσεις : Τιμητικός Τόμος για τον καθηγητή Στέργιο Αλεξιάδη Αθήνα Εκδόσεις Σάκκουλας (Σ.Σ. 595-628) (2010)

Μπιτζιλέκης, Ν. Η σύγχρονη διαμόρφωση των εγκλημάτων Δωροδοκίας κατά τον Ποινικό Κώδικα. Ένα παράδειγμα μετανεωτερικού Ποινικού Δικαίου. Στο έκτο Συνέδριο Ένωσης Ελλήνων Ποινικολόγων. Η ποινική Διαχείριση της Δωροδοκίας. Δυνατότητες και όρια (σ.σ. 155-178) Αθήνα Νομική Βιβλιοθήκη. 2013.

Πανούσης, «Διαφθορά- Διαπλοκή και πολιτική μηχανή» Ποινική Δικαιοσύνη 8-9- 2006 σ.60 κ.ε. σε Κώστας Κοσμάτος σελ.192 «Εγκλήματα των Ισχυρών» Διαφθορά , οικονομικό και οργανωμένο έγκλημα. Εκδόσεις ΕΑΠ,2019.

Παπανδρέου. Π. Ο Οικονομικός Εισαγγελέας με τον Ν.3943/2011«Περί καταπολέμησης της φοροδιαφυγής», Ποινική Δικαιοσύνη,τ.2012,σελ.418, Σ. Βιδάλη 2017.

Παπανδρέου, Ο Οικονομικός Εισαγγελέας με τον Ν.3943/2011«Περί καταπολέμησης της φοροδιαφυγής», Ποινική Δικαιοσύνη,τ.2012,σελ.418, Σ. Βιδάλη.2017.

Ράικος Δ. *Δημόσια Διοίκηση και Διαφθορά από την σκοπιά του Διοικητικού Δικαίου*, Αθήνα Θεσσαλονίκη, Σάκκουλας. . (2006)

Ράικος Δ. «*Δημόσια Διοίκηση και Διαφθορά*», 2006, σ.475 επ. Ε. Σπηλιωτόπουλο Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου,1996, σελ.134, Σιουτης, Η Γνωμοδοτική διαδικασία,1990,.

Ράικος Δ. «*Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων*». Αθήνα .Εκδοσεις Σάκκουλας. 2017

Σταμούλη Ε. *Οργανωμένο Έγκλημα, παράνομες αγορές και Διαφθορά στην Ελλάδα. Εγκλήματα των Ισχυρών. Διαφθορά, Οικονομικό και οργανωμένο Έγκλημα*. ΕΑΠ.(2019)

Φλωρίδης Β.Το διεθνές νομικό πλαίσιο για την καταπολέμηση της Διαφθοράς ,με ιδιαίτερη έμφαση στη θεσμική θωράκιση της ΕΕ. Ποινική Δικαιοσύνη.2007.

Χλούπης Γ.,Παρατήρησε σε ΟΛΑΠ 1/2005, ΠοινΔικ 2005.

Χουλιάρης Α. «*Εγκλήματα των ισχυρών*» Διαφθορά , οικονομικό και οργανωμένο έγκλημα (Αθήνα Εκδ ΕΑΠ 2019)

Ξένη Βιβλιογραφία

Arnold J Heidenheimen: Michael Johnston Political corruption : conceprts & contexts New Brunswick, Ng : Transaction Publishers,2002.

Chambliss, W. J (2004). “On the symbiosis between criminal Law and criminal behaviour” Criminology.

Della Porta, D., & Vanucci, A The Hidden Order of Corruption. United Kingdom: Anshgate, 2012

Green, Penny & Ward, Tony, State Crime: Governments, Violence and Corruption (Pluto Press, London- Sterling, Virginia 2004

K. Larenz, Allgemeiner Teil Des Deutschen Buergerlichen Erchts, Muenchen 1980,s. 36
Μ. Σταθόπουλο , Γενικό Ενοχικό Π. Ζέπο, Ενοχικών Δίκαιον ,Α ,.

Kratcoski P. C & Edelbacher M. Perspectivew on Fraud and Corruption in the Future. Στο

Kratcoski R.C. & Edelbacher M., 92018) Fraud and Corruption Major Types , Prevention and Control. 2018.

Louka Katseli,” Greece 2020: Researching a Greek Developmental Model” στο T. Giannitsis (επιμ), Re-researching a Developmental Model for Greece, Παπαζήσης, Αθήνα 2008.

Sutherland, E.H. (1940), White-Collaw Criminality”, American Sociological Review

Valeria Vegh Weis, Criminal Selectivity in the United States “A History Plagued by Class & Race Bias; Depaul Journal For Social Justice, Volume 10 Issue 2 (Summer 2017)

William Stadler and Michael , L Benson, Revisiting the Gullen and Pamela Wilcox (ads) Encyclopedia of Criminological Theory (Thousand Oaks, Sage Publications,2010),

Διαδικτυακές Πηγές.

Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ ΕΕ) – δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις.

<https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/bcc26661-143b-4f2d-8916-0e0e66ba4c50/a-apred-pap.pdf>

Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων. Α.Α.Δ.Ε.
Ν.4359/2016. <https://www.aade.gr/nomothesia>

Αναμόρφωση συστήματος προσλήψεων στο δημόσιο τομέα και άλλες διατάξεις.
<https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/135818/nomos-3812-2009>

Ακεραιότητα χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων στην Ελλάδα. Κεφάλαιο 2.
<https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/9789264303997-el.pdf?expires=1719476494&id=id&accname=guest&checksum=D4ADA7B6D889D80AA55951D6B6444BFB>

Αλοσκόφης, Ο (2021) , Ποινική Επιλεκτικότητα: μια μάρκο - ιστορική θεώρηση από τη Valeria Vegh Weis», στο crimetimes του Μαρτίου, διαθέσιμο στο:
<https://www.crimetimes.gr>

Αποκατάσταση φορολογικής δικαιοσύνης, αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής και άλλες διατάξεις.
<https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/55038/nomos-3842-2010>

Αποστολή της Ευρωπόλ, η οποία έχει την έδρα της στη Χάγη των Κάτω Χωρών, είναι να στηρίζει τις ενέργειες των κρατών μελών της στον τομέα της πρόληψης και της καταπολέμησης όλων των μορφών του σοβαρού διεθνούς και οργανωμένου εγκλήματος, του κυβερνοεγκλήματος και της τρομοκρατίας. Η Ευρωπόλ συνεργάζεται επίσης με πολλά κράτη εταίρους εκτός ΕΕ και διεθνείς οργανισμούς.
<https://www.europol.europa.eu/home>

Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ ΕΕ) – δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις.
<https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/bcc26661-143b-4f2d-8916-0e0e66ba4c50/a-apred-pap.pdf>

Βιδάλη, Σοφία, «Η πολιτική Διαφθορά ως έγκλημα», Εφημερίδα Το Βήτα, 24.11.2008, διαθέσιμο σε: θέαση 15.06.2020.
<https://www.tovima.gr/2008/11/24/opinions/i-politiki-diafthora-ws-egklima/>

Για την προστασία της Κεφαλαιαγοράς από πράξεις προσώπων που κατέχουν προνομιακές πληροφορίες και πράξεις χειραγώγησης της αγοράς.
<https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/bcc26661-143b-4f2d-8916-0e0e66ba4c50/g-kefal-pap.pdf>

Για τη Σύμβαση του ΟΟΣΑ βλ. σε Ανδρουλάκη Ι., Το παγκόσμιο νομικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση της Διαφθοράς σε ποινική διαχείριση της Δωροδοκίας- Δυνατότητες και Όρια Νομική Βιβλιοθήκη σελ. 92-93 Σπινελλη
https://agriculture.ec.europa.eu/international/international-cooperation/international-organisations/oecd_el

Greco website :

<https://www.coe.int/en/web/greco/home>

Ζουμπούλης Κατά Ελλάδας της 04.06.2024 (Αρτθ.3)

<https://www.echrcaselaw.com/apofaseis-edda/aporripsi-agogis-apozimiosis-kata-tou-dimosiou-os-aparadektis-gia-prodilo-sfalma-ton-dikaston-allagi-nomologias-tou-ste-paraviasi-prosvasis-se-dikastirio/>

Δηλαδή εκείνα που τους δίνεται η ευκαιρία να τελέσουν «εξαιτίας της ιδιότητάς των και των πλεονεκτημάτων που αυτή τους προσφέρει» [:Ε. Συμεωνίδου-Καστανίδου, ΠοινΔικ 2011, 496 επ., ιδίως σελ. 498].

https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=dbe1250a-8d1b-4298-9555-3e5f57d4689e

Δημοσιονομικοί Έλεγχοι :

<https://minfin.gov.gr/dimosionomiki-politiki/dimosionomikoi-elegchoi/>

Διαμόρφωση Φιλικού Αναπτυξιακού Περιβάλλοντος για τις Στρατηγικές και Ιδιωτικές Επενδύσεις και άλλες διατάξεις.

<https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/72227/nomos-4146-2013>

Έγγραφο Εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής Έκθεση του 2021 για το Κράτος Δικαίου στην Ελλάδα. Βλέπε σελ.9

https://eurlex.europa.eu/legalcontent/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021SC0709&from=EN.%20%202022:%20https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/21_1_194014_coun_chap_greece_en.pdf

Εθνική έρευνα για τη Διαφθορά στην Ελλάδα.

<https://transparency.gr/ti-kanoume/metrontas-tin-diafthora/ethniki-ereyna-gia-tin-diafthora/>

ΕΚΘΕΣΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΕΛΛΑΔΑ. Υιοθετήθηκε από την GRECO ΤΕΤΑΡΤΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ Πρόληψη της Διαφθοράς όσον αφορά βουλευτές, δικαστές και εισαγγελείς

https://www.ministryofjustice.gr/wp-content/uploads/2022/06/ADDENDUM_TO_THE_SECOND_COMPLIANCE_REPORT_25_MARCH_2022_GRECO-%CE%B5%CE%BB-%CE%BB.pdf

Ενίσχυση της διαφάνειας με την υποχρεωτική ανάρτηση νόμων και πράξεων των κυβερνητικών, διοικητικών και αυτοδιοικητικών οργάνων στο διαδίκτυο «Πρόγραμμα Διαύγεια» και άλλες διατάξεις.

<https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/56148/nomos-3861-2010>

Ένα είχε οριστεί ότι η έναρξη της ισχύος ήταν 1.5.2024 ή από την δημοσίευση του Νόμου δεν θα υπήρχε η δυνατότητα παραγραφής και θα μπορούσε να επέμβει η Εισαγγελία αυτεπαγγέλτως.<https://www.ot.gr/2023/11/28/epixeiriseis/trapezes/poinikos-kodikas-katargeitai-to-akatadiokto-ton-trapeziton/>

Έλεγχος των οικονομικών και πολιτικών κομμάτων και των αιρετών αντιπροσώπων Βουλής και Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και άλλες διατάξεις.

<https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/bcc26661-143b-4f2d-8916-0e0e66ba4c50/r-oikonom-pap.pdf>

Έλεγχος των οικονομικών και πολιτικών κομμάτων και των αιρετών αντιπροσώπων Βουλής και Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και άλλες διατάξεις.

<https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/bcc26661-143b-4f2d-8916-0e0e66ba4c50/r-oikonom-pap.pdf>

Εκδίκαση πράξεων Διαφθοράς πολιτικών και κρατικών αξιωματούχων, υποθέσεων μεγάλου κοινωνικού ενδιαφέροντος και μείζονος Δημοσίου Συμφέροντος και άλλες διατάξεις Τύπος

https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=dbel250a-8d1b-4298-9555-3e5f57d4689e

Έκτακτη Οικονομική Ενίσχυση κοινωνικής αλληλεγγύης

<https://www.forin.gr/laws/law/2761/ektakh-oikonomikh-enisxush-koinwnikhs-allhleghguhs-ektakh-eisfora-koinwnikhs-euthunhs-twn-megalwn-epixeirhsewn-kai-ths-megalhs-akinhts-periousias-kai-alles-diatakseis#!/?article=6>

Εκδίκαση πράξεων Διαφθοράς πολιτικών και κρατικών αξιωματούχων, υποθέσεων μεγάλου κοινωνικού ενδιαφέροντος και μείζονος δημοσίου συμφέροντος και άλλες διατάξεις.

https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=dbel250a-8d1b-4298-9555-3e5f57d4689e

Ενιαία Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων.

<https://eaadhsy.gr/>

Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο. (2023) Ειδική Έκθεση. Δημόσιες Συμβάσεις στην ΕΕ. Λιγότερος ανταγωνισμός στις συμβάσεις έργων, αγαθών και υπηρεσιών τη δεκαετία μέχρι το 2021. Ανάκτηση 1220,2023, από

<https://www.eaadhsy.gr/>

European Commission

https://commission.europa.eu/index_el?wt-search=yes

European Central Bank (ECB), Euro Area Fiscal Policies And The Crisis, Occasional paper series no 109, April 2009, p. 56.

<https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpops/ecbocp109.pdf>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2021), Enhanced Surveillance Report for Greece (Έκθεση ενισχυμένης

εποπτείας για την Ελλάδα)

(https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/ip145_en.pdf).

Επιτάχυνση της ανάπτυξης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και άλλες διατάξεις σε θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

<https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/55724/nomos-3851-2010>

Επιτροπή Οικονομικής Και Νομισματικής Πολιτικής

<https://www.europarl.europa.eu/committees/el/econ/home/highlights>

Επανακαθορισμός των επιδομάτων εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα και του επιδόματος αδείας για τους συνταξιούχους του Δημοσίου.

<https://www.e-nomothesia.gr/kat-oikonomia/n-3847-2010.html>

Ευρωπαϊκή Εισαγγελία. Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία (www.eppo.europa.eu) είναι ανεξάρτητο όργανο της Ένωσης, αρμόδιο για την καταπολέμηση των εγκλημάτων κατά του προϋπολογισμού της Ένωσης.

https://commission.europa.eu/law/cross-border-cases/judicial-cooperation/networks-and-bodies-supporting-judicial-cooperation/european-public-prosecutors-office-eppo_el

Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/16/ΕΕ, ρύθμιση θεμάτων της ΕΛ.Τ.Ε., αναμόρφωση Οργανισμού του Ν.Σ.Κ. και άλλες διατάξεις.

<https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/bcc26661-143b-4f2d-8916-0e0e66ba4c50/e-elke-pap.pdf>

Έλεγχος των οικονομικών και πολιτικών κομμάτων και των αιρετών αντιπροσώπων Βουλής και Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και άλλες διατάξεις.

<https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/bcc26661-143b-4f2d-8916-0e0e66ba4c50/r-oikonom-pap.pdf>

Η νομική βάση για την καταπολέμηση της απάτης είναι το άρθρο 325 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (το οποίο αντικαθιστά το άρθρο 280 της Συνθήκης ΕΚ).

https://anti-fraud.ec.europa.eu/about-us/legal-background_el

Η ιστορία για την Τράπεζα της Ελλάδος το Χρονικό της Μεγάλης κρίσης. Η τράπεζα της Ελλάδος 2008-2013.σελ.4

<https://www.bankofgreece.gr/enimerosi/grafeio-typoy/anazhthsh-enhmerwsewn/enhmerwseis?announcement=ce62490e-3dbd-4f78-9c55-35e0fefb9f35>

Η διαδικασία κουρέματος του ελληνικού Τραπεζικού συστήματος πραγματοποιήθηκε το 2012 γνωστή ως Private Sector Involvement ή PSI.Και τον Απρίλιο του 2014 ο SSM Αποφανθεί ότι υπήρχε η ανάγκη νέων κεφαλαίων της τάξης των 14,4 δις. European Central Bank (2015)

<https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2015/html/pr150706.en.html>

Η πραγματικότητα αυτή είναι κοινή για όλες τις χώρες της Ευρωζώνης όπως παρατηρείται και στον Πίνακα της σελίδας 56. Βλέπε European Central Bank (ECB), Euro Area Fiscal Policies And The Crisis, Occasional paper series no 109, April 2009,p.56.

<https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpops/ecbocp109.pdf>

Η Διαφθορά ως εμπόδιο στην ανάπτυξη: Έγκριση συμπερασμάτων του Συμβουλίου

<https://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2023/05/04/corruption-as-an-obstacle-to-development-council-approves-conclusions/>

Η λίστα Λαγκάρτ η οποία περιλάμβανε αποκλειστικά εγγραφές Ελλήνων και Ελληνικών εταιρειών που διατηρούσαν τραπεζικές καταθέσεις σε υποκαταστήματα Ελβετικής Τράπεζας.

<https://www.hellenicparliament.gr/Koinovouleftikes-Epitropes>

Η Greek mafia διόριζε και στην ΕΥΠ.

https://www.documentonews.gr/article/greek-mafia-ta-minymata-poy-kaine-ton-theodorikakokaitomaximoy/?fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTEAAR3GzsS9m8PjzrJV0GC2bNfuSNoOuqHERyQpgw9KXqfI0F21_rr6TXG34vA_aem_ZmFrZWR1bW15MTZieXRlcw

Θεματικό ενημερωτικό Δελτίο Καταπολέμησης της Διαφθοράς.

https://commission.europa.eu/system/files/2018-06/european-semester_thematic-factsheet_fight-against-corruption_el.pdf

Θεματικό ενημερωτικό δελτίο Ευρωπαϊκού Εξαμήνου Καταπολέμησης της Διαφθοράς. Σελ. 1 στο :

https://commission.europa.eu/system/files/2018-06/european-semester_thematic-factsheet_fight-against-corruption_el.pdf

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

<https://www.bankofgreece.gr/trapeza/nomiko-plaisio/katastatiko>

Καταπολέμησης της φοροδιαφυγής , στελέχωση των ελεγκτικών υπηρεσιών και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Οικονομικών.

<http://elib.aade.gr/elib/view?d=/gr/act/2011/3943>

Κύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για θέματα αστικού δικαίου περί Διαφθοράς. https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=e4dd53ec-8391-4d77-8124-96d3306d1381

Μέτρα για την εφαρμογή του μηχανισμού στήριξης της ελληνικής οικονομίας από τα κράτη-μέλη της Ζώνης του ευρώ και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.

<https://www.taxheaven.gr/law/3845/2010>

Μεταρρύθμιση Συνταξιοδοτικού Συστήματος του Δημοσίου και συναφείς διατάξεις.

<https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/56990/nomos-3865-2010>

Μέτρα στήριξης και ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, οργανωτικά θέματα Υπουργείου Οικονομικών και άλλες διατάξεις.

<https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/bcc26661-143b-4f2d-8916-0e0e66ba4c50/m-stir-pap2.pdf>

Μηχανισμός παρακολούθησης Σύμβασης ΟΟΣΑ. <https://www.oecd.org/daf/anti-bribery/greece-oecdanti-briberyconvention.htm>

Ο Συνήγορος του Πολίτη (Ν.2477/1997,3094/2003)

<https://old.synigoros.gr/?i=stp.el.fundlaw>

Οικονομικός Εισαγγελέα

<https://www.taxheaven.gr/news/51100/enopoioyntai-oi-yfistamenoi-oesmoi-toy-eisaggelea-oikonomikoy-egklhmatos-kai-toy-eisaggelea-egklhmatwn-diafooras>

Οδηγία 2014/56/ΕΕ.

Για την https://elte.org.gr/wp-content/uploads/2020/12/odigia2014_56_2014.pdf

Το 2021 συνέδραμε τα Κράτη μέλη με 326 υποθέσεις διαφθοράς. Ανακτήθηκε την 2.6.2024 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/qanda_23_2517

Ο επικεφαλής της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας είναι κουμπάρος του Πρωθυπουργού και εξελέγη από το υπουργικό συμβούλιο κατά τη ίδια συνεδρίαση επελέγη και η ηγεσία της Δικαιοσύνης.

<https://www.kathimerini.gr/society/1040067/epikefalis-tis-ethnikis-archis-diafaneias-o-aggelos-mpinis/>

ΟΟΣΑ, Πρόγραμμα Ελλάδα – ΟΟΣΑ: Παροχή Τεχνικής Βοήθειας για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς Χαρτογράφηση Φορέων Ελληνικού Δικτύου Καταπολέμησης της Διαφθοράς σε

<https://web-archive.oecd.org/2019-11-07/536000-3.3-mapping-institutional-relations-anti-corruption-greece-el.pdf>

Οι δημόσιες προμήθειες αποτελούν σημαντικό στοιχείο των Εθνικών οικονομιών της ΕΕ.

https://commission.europa.eu/system/files/2018-06/european-semester_thematic-factsheet_fight-against-corruption_el.pdf

Πειθαρχικό Δίκαιο Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου

https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=b401092a-12d2-44cb-855c-957f41db4973

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ ΙΓ' Εθνικός Συντονιστής για την καταπολέμηση της Διαφθοράς

<https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/2f026f42-950c-4efc-b950-340c4fb76a24/epief-eis.pdf>

Συνήγορος του Πολίτη

<https://www.synigoros.gr/resources/docs/ee2014-11-dioipathogeneies.pdf>

Υπόθεση Siemens : Έκλεισε ο οριστικά ο φάκελος των «μαύρων ταμείων» Αθώοι οι κατηγορούμενοι.

<https://www.ot.gr/2022/09/26/epikairothta/ypothesi-siemens-ekleise-o-oristika-o-fakelos-ton-mayron-tameion-athooi-oi-katigoroumenoi/>

Στάθης, Παναγιώτης (17 Ιουλίου του 2018) Σκάνδαλο του Χρηματιστηρίου : Δυο Εγκλήματα μια ντροπή. Capital .Αρχειοθετήθηκε από το πρωτότυπο στις 17-7-2018. Ανακτήθηκε στις 28 Ιανουαρίου του 2022. <https://el.wikipedia.org/wiki/%>

<https://www.icac.sa.gov.au/home>

Στάθης, Παναγιώτης (17 Ιουλίου του 2018) Σκάνδαλο του Χρηματιστηρίου : Δυο Εγκλήματα μια ντροπή. Capital .Αρχειοθετήθηκε από το πρωτότυπο στις 17-7-2018. Ανακτήθηκε στις 28 Ιανουαρίου του 2022.

<https://www.e-forologia.gr/cms/viewContents.aspx?id=151508>

Τροποποίηση του ν. 3126/2003 για την ποινική ευθύνη των Υπουργών και άλλες διατάξεις.

<https://www.taxheaven.gr/law/3961/2011>

Τράπεζας της Ελλάδος - Εποπτεία <https://www.bankofgreece.gr/kiries-leitourgies/epopteia>

Υποχρεωτικός Έλεγχος των ετήσιων και των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, δημόσια εποπτεία επι του ελεγκτικού έργου και λοιπές διατάξεις.

https://elte.org.gr/wp-content/uploads/2020/12/Nomos_ELTE_4449.pdf

Υπόθεση υποβρυχίων. Σύμπραξη Γερμανικών στελεχών με Έλληνες Πολιτικούς αξιωματούχους. Β) Η υπόθεση εξοπλιστικών προγραμμάτων κατά την οποία φέρεται να δωροδοκείτε πολιτικός Έλληνας αξιωματούχος από την Γαλλική Εταιρία Thales Nederland B.V. μέλος του Γαλλικού ομίλου εταιριών THALES

<https://www.documentonews.gr/filegrid/2018/09/19/5ba2530dcd3a1837ff575ab5.pdf>

Περί ιδρύσεως Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας.

<https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/56904/nomos-3864-2010>

Προστασία της εθνικής οικονομίας - Επείγοντα μέτρα για την αντιμετώπιση της δημοσιονομικής κρίσης.

<https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/53926/nomos-3833-2010>

Ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων και άλλες διατάξεις.

<https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/57256/nomos-3869-2010>

Risk Management:

https://en.wikipedia.org/wiki/Risk_management

Ρυθμίσεις για τη λήψη άμεσων μέτρων για την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης, την οργάνωση της Κυβέρνησης και των Κυβερνητικών οργάνων και λοιπές διατάξεις.

<https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/bcc26661-143b-4f2d-8916-0e0e66ba4c50/r-crisis-pap2.pdf>

Σύσταση Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων και Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων - Αντικατάσταση του Έκτου Κεφαλαίου του ν. 3588/2007 (Πτωχευτικός Κώδικας) - Προπτωχευτική Διαδικασία Εξυγίανσης και άλλες διατάξεις.

https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=3e2db455-bf3e-4cbd-9df1-ef06dca63a1e

Σύμφωνα με τον ορισμό της Διαφθοράς στην σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά της Διαφθοράς η οποία ορίζεται Απόφαση 2008/801/EK του Συμβουλίου για τη σύναψη, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά της Διαφθοράς. Όπως ανακτήθηκε

<https://eur-lex.europa.eu/EL/legal-content/summary/united-nations-convention-against-corruption.html>

Σοφία Ακριβού, Διαφθορά, Κακοδιοίκηση και Παράβαση της Νομιμότητας, Crimes Times (2020) Ανακτήθηκε 29-5-2024.

Διαθέσιμο στο : <https://www.crimetimes.gr>

Σύσταση αρχής καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, και ελέγχου των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης.

https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=51d65685-1516-4453-8e6e-4ed82886094e

Σύσταση Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων και Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων - Αντικατάσταση του Έκτου Κεφαλαίου του ν. 3588/2007 (Πτωχευτικός Κώδικας) - Προπτωχευτική Διαδικασία Εξυγίανσης και άλλες διατάξεις.

<https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/bcc26661-143b-4f2d-8916-0e0e66ba4c50/s-dimosyn-pap.pdf>

Σύσταση Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων και Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων.

<https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/110383/nomos-4013-2011>

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ GRECO Ομάδα Κρατών κατά της Διαφθοράς Υιοθετήθηκε από την GRECO κατά την 86η συνεδρίαση της Ολομέλειας (Στρασβούργο, 26-29 Οκτωβρίου 2020)

<https://rm.coe.int/-ad-hoc-34-greco-86-26-29-2020-/1680a081f6>

Σύσταση Αρχής Κκαταπολέμησης της νομιμοποίησης Εεσόδων από Εεγκληματικές Δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, και ελέγχου των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης.

https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=51d65685-1516-4453-8e6e-4ed82886094e

Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και άλλες ποινικές διατάξεις - Ολομέλεια Αρείου Πάγου - Διαιτησίες και άλλες διατάξεις.

https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=f35871b5-9b3c-48b7-9cb7-9e2a130719ec

Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και άλλες ποινικές διατάξεις - Ολομέλεια Αρείου Πάγου - Διαιτησίες και άλλες διατάξεις.

https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=f35871b5-9b3c-48b7-9cb7-9e2a130719ec

Ρυθμίσεις για τη λήψη άμεσων μέτρων για την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης, την οργάνωση της Κυβέρνησης και των Κυβερνητικών οργάνων και λοιπές διατάξεις.

<https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/bcc26661-143b-4f2d-8916-0e0e66ba4c50/r-crisis-pap2.pdf>

Τροποποιήσεις Ποινικού Κώδικα, Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και συναφείς διατάξεις.

<https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/2f026f42-950c-4efc-b950-340c4fb76a24/poinikos-kodikas-synolo.pdf>

Τροποποίηση, συμπλήρωση και αντικατάσταση διατάξεων του ν. 2331/1995 και προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2001/97/ ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος με

σκοπό τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και άλλες διατάξεις.

ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ: Σ. Δαϊλάκης, Δ. Γεωργακόπουλος

<https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/bcc26661-143b-4f2d-8916-0e0e66ba4c50/T-XRIMAPIST-pap.pdf>

Χαρτογράφηση Φορέων Ελληνικού Δικτύου Καταπολέμηση της Διαφθοράς.

Πηγή:<https://web-archive.oecd.org/2019-11-07/536000-3.3-mapping-institutional-relations-anti-corruption-greece-el.pdf>

Νομοθεσία

N.3023/2002 Χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων από το Κράτος.

https://www.europam.eu/data/mechanisms/PF/PF%20Laws/Greece/Greece_law_3023_State%20financing%20of%20political%20parties_2002_amended2017_GR.pdf

N. 3074/2002 Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης. Αναβάθμιση του Σώματος Επιθεωρητών – Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης και του Συντονιστικού Οργάνου Επιθεώρησης και Ελέγχου και άλλες διατάξεις
<https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/bcc26661-143b-4f2d-8916-0e0e66ba4c50/g-epiele-pap.pdf>

N.3074/2002 Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης. Αναβάθμιση του Σώματος Επιθεωρητών – Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης και του Συντονιστικού Οργάνου Επιθεώρησης και Ελέγχου και άλλες διατάξεις.
<https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/bcc26661-143b-4f2d-8916-0e0e66ba4c50/g-epiele-pap.pdf>

Νόμος υπ' αριθμ. 3961 Τροποποίηση του ν. 3126/2003 για την ποινική ευθύνη των Υπουργών και άλλες διατάξεις.
https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=1a52d1a3-707c-4ee9-9f4c-c891f3319df6

Σύσταση Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων και Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων - Αντικατάσταση του Έκτου Κεφαλαίου του ν. 3588/2007 (Πτωχευτικός Κώδικας) - Προπτωχευτική Διαδικασία Εξυγίανσης και άλλες διατάξεις.

N.3861/2010 Ενίσχυση της Διαφάνειας με την υποχρεωτική ανάρτηση νόμων και πράξεων των κυβερνητικών, διοικητικών και αυτοδιοικήτων οργάνων στο διαδίκτυο "Πρόγραμμα Διαύγεια" και άλλες διατάξεις.
<https://diavgeia.gov.gr/legislationdocs/.pdf>

N.3842/2010 «Μέτρα για την εφαρμογή του μηχανισμού στήριξης της Ελληνικής οικονομίας από τα Κράτη Μέλη της ζώνης του ευρώ και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο»
<https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/bcc26661-143b-4f2d-8916-0e0e66ba4c50/M-DNTAMEIO-pap-21-30.qxp.pdf>

N. 3989/2011 (Α 152) « Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012-2015» Βλ και Γέροντας Α. 2011 Δημόσιο Οικονομικό Δίκαιο. Αθήνα 0- Θεσσαλονίκη : Σάκκουλας ΑΕ ,.

Μέτρα στήριξης και ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας στο πλαίσιο εφαρμογής του ν. 4046/2012 και άλλες διατάξεις.
<https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/bcc26661-143b-4f2d-8916-0e0e66ba4c50/m-oikplai-pap.pdf>

Αιτιολογική έκθεση Ν.4139/2013,ΤΝΠ Νομοτέλεια,σελ.18, Α.
Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ).
https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/bcc26661-143b-4f2d-8916-0e0e66ba4c50/d-ergopro-pros-3-pap_XPress_Hamster_temp.qxp.pdf

Ανάθεση και εκτέλεση συμβάσεων παραχώρησης Εναρμόνιση με την Οδηγία 2014/23/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2014 σχετικά με την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης (ΕΕ L 94/1/28.3.2014) και άλλες διατάξεις.
<https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/bcc26661-143b-4f2d-8916-0e0e66ba4c50/a-eripyr-pap-synolo.pdf>

Πρόσβαση στη δραστηριότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων και προληπτική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2013/36/ΕΕ), κατάργηση του ν. 3601/2007 και άλλες διατάξεις. <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/79732/nomos-4261-2014>

Ν.4320/2015 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με τον Ν.4446/2016.

Ρυθμίσεις για τη λήψη άμεσων μέτρων για την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης, την οργάνωση της Κυβέρνησης και των Κυβερνητικών οργάνων και λοιπές διατάξεις.

<https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/bcc26661-143b-4f2d-8916-0e0e66ba4c50/r-crisis-pap2.pdf>

ΟΔΗΓΙΑ 2006/43/ΕΚ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 17ης Μαΐου 2006

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006L0043>

Κύρωση του Ποινικού Κώδικα Ν.4619/2019

<https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/529099/nomos-4619-2019>

«Δηλώνω ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 1599/1986 η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής εργασίας και δεν προσβάλλει κάθε μορφής δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, προσωπικότητας και προσωπικών δεδομένων τρίτων, δεν περιέχει έργα/εισφορές τρίτων για τα οποία απαιτείται άδεια των δημιουργών/ δικαιούχων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον και πληρούν τους κανόνες της επιστημονικής παράθεσης.»